

Úvodní stránka > Rodinné věci a dědictví > Rozvod a rozlučka

Rozvod a rozlučka

Pokud se sezdaný pár rozhodne, že se s konečnou platností rozejde, jeden z manželů nebo oba společně obvykle dají podnět pro rozvodové řízení.

Rozvod je ve většině zemí prohlášen soudem, jehož výrok manželství ukončuje.

Pokud má pár děti, vede rozvod kromě rozchodu manželů i k nové organizaci vztahů každého z nich ke společným dětem.

Vyvolává rovněž rozdělení majetku, který manželé společně vlastní, a, je-li to nutné, platbu příspěvku či výživného ze strany jednoho manžela druhému, nebo za účelem výživy dětí.

V Evropské unii existují pravidla umožňující zjistit, před kterým soudem musí být návrh na rozvod předložen, když se pár rozchází. Tato pravidla jsou zvláště užitečná pro páry, které se skládají ze dvou osob různé státní příslušnosti, nebo pokud manželé žili v průběhu manželství v různých členských státech.

Tato pravidla rovněž umožňují, aby byl rozvod, o kterém bylo rozhodnuto v jedné zemi Evropské unie, snadněji uznán v jiném členském státě a měl tam odpovídající účinky.

Chcete-li získat podrobné informace o právu některého členského státu, zvolte si jeho vlajčku.

Poslední aktualizace: 26/10/2020

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.

S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Belgie

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

V belgickém právu existují dva způsoby rozvodu: rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželských vztahů a rozvod po vzájemné dohodě.

Rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu může být dosaženo dvěma způsoby:

důkazem o nenapravitelném rozvratu, který může být oznámen kterýmikoli právními prostředky (čl. 229 odst. 1 občanského zákoníku (*Code civil*)). Rozvrat je nenapravitelný, pokud není možné, aby soužití manželů pokračovalo, a není možné jeho obnovení,

na základě faktické odluky, která trvala po určitou dobu. Nenapravitelný rozvrat je stanoven, pokud je podán návrh společně oběma manžely po **více než šesti měsících faktické odluky**. Pokud faktická odluka je kratší než šest měsíců a manželé si přejí podat společný návrh na rozvod, je nenapravitelný rozvrat stanoven poté, co se manželé dostavili po druhé, po době k uvážení, k soudu a zopakovali svou vůli se rozvést (čl. 229 odst. 2 občanského zákoníku).

Jednostranný návrh po době více než jednoho roku faktické odluky: nenapravitelný rozvrat je stanoven, pokud je podán návrh jedním manželem po více než jednom roce faktické odluky. Pokud doba trvání odluky je kratší než jeden rok a jeden z manželů si přeje podat jednostranný návrh na rozvod, je nenapravitelný rozvod stanoven poté, co manžel, který je navrhovatelem, se dostaví po druhé, po době k uvážení, k soudu a zopakuje svou vůli se rozvést (čl. 229 odst. 3 občanského zákoníku).

Rozvodu po vzájemné dohodě lze dosáhnout pouze na základě předložení celkové předběžné dohody oběma manžely, v níž se upraví důsledky rozvodu, a prostřednictvím trvalého projevu vůle obou manželů ukončit soužití po vzájemné dohodě až do rozhodnutí o rozvodu. Celková předběžná dohoda se skládá z vypořádání, prostřednictvím něhož se manželé dohodnou na všem, co se týká jejich příslušného jmění (článek 1287 soudního řádu (*Code judiciaire*)), a z rozvodové dohody, která upravuje otázky týkající se bydliště každého z manželů po dobu řízení, rodičovské odpovědnosti a správy majetku společných dětí a práva na styk po dobu rozvodu a po rozvodu, příspěvku každého z manželů na výživu společných dětí a výše eventuálního výživného mezi manžely po dobu rozvodu a po rozvodu (článek 1288 soudního řádu).

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

V belgickém právu existují dva způsoby rozvodu: rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu (článek 229 občanského zákoníku) a rozvod po vzájemné dohodě (článek 230 občanského zákoníku).

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvod ruší manželský svazek do budoucna. Rozvedení manželé přestávají být vzájemnými dědici. Mohou uzavřít nový sňatek. V Belgii nemá sňatek žádný vliv na příjmení manželů. Existuje však právo užívat manželovo příjmení. Po rozvodu nelze již užívat v každodenním a profesním životě příjmení bývalého manžela. Může být učiněna výjimka z tohoto pravidla za zvláštních podmínek, pokud jde o obchodní jméno.

3.2 rozdělení jmění manželů

Společný majetek se vypořádá. V rámci rozvodu na základě nenapravitelného rozvratu, není-li dohodnuto jinak, ztrácejí manželé veškeré majetkové nároky, které si vzájemně poskytli v manželské smlouvě od uzavření sňatku, jakož i nároky z dědických smluv. V případě rozvodu po vzájemné dohodě si manželé upraví předběžně svá příslušná práva v celkové předběžné dohodě (viz otázka 1).

3.3 nezletilá děti manželů

Zrušení manželství rozvodem nemá žádný vliv na práva dětí narozených z tohoto manželství (článek 304 občanského zákoníku). Po zrušení manželství rozvodem nese odpovědnost za péči o dítě a správu jeho majetku společně otec a matka, nebo ten, komu bylo dítě svěřeno, a to buď na základě řádně schválené dohody, nebo na základě rozhodnutí předsedy soudu, který rozhodl v řízení o předběžném opatření (článek 302 občanského zákoníku). Každý z manželů musí přispívat podle svých schopností na náklady spojené s ubytováním, výživou, dohledem, výchovou a vzděláním dětí až do jejich zletilosti nebo, nedojde-li k ukončení vzdělávání v této době, až do jeho ukončení (článek 203 občanského zákoníku) a ve výši svého podílu na běžné i mimořádné náklady, které vyplývají z této povinnosti (článek 203a občanského zákoníku). Tento příspěvek se realizuje obecně ve formě výživného, které je stanoveno buď soudem, nebo dohodou.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Rozvod na základě nenapravitelného rozvratu: Manželé si mohou případně dohodnout výživné po rozvodu, jeho částku a pravidla, podle nichž může být dohodnutá částka znovu přezkoumána. Nedojde-li k dohodě, může soud přiznat na základě návrhu manžela, který je v nouzi, výživné na účet druhého z manželů. Soud nemusí návrhu na výživné vyhovět, pokud žalovaný prokáže, že žalobce spáchal závažné pochybení, které zabránilo dalšímu soužití. V žádném případě není výživné přiznáno manželovi, který byl uznán vinným za činy fyzického násilí spáchaného vůči druhému manželovi. Pokud žalovaný prokáže, že žalobcův stav nouze vyplývá z rozhodnutí, jež jednostranně přijal, aniž by tuto volbu odůvodňovaly potřeby rodiny, může být soudem zproštěn

pořadí platit výživné nebo bude muset platit jen snížené výživné (čl. 301 odst. 1, 2 a 5 občanského zákoníku). Výše výživného musí pokrýt stav potřeb oprávněné osoby a nesmí převyšovat třetinu příjmů povinného manžela. Doba placení výživného nemůže být delší než doba trvání manželství. Za výjimečných okolností lze tuto dobu prodloužit (čl. 301 odst. 3, 4, 6, 8 a 9 občanského zákoníku).

Rozvod po vzájemné dohodě: manželé si předběžně upraví svá příslušná práva v celkové předběžné dohodě (viz otázka 1). Mohou si dohodnout částku možného výživného po dobu řízení a po rozvodu, jakož i vzorec valorizace a pravidla, podle nichž bude jeho výše přezkoumávána (čl. 1288 první pododstavec bod 4 soudního řádu).

Ve všech případech může soud zvýšit, snížit nebo zrušit výživné, pokud na základě nových okolností a nezávislých na vůli účastníků není již jeho výše přiměřená. Pouze v rámci rozvodu na základě nenapravitelného rozvratu může soud také přizpůsobit částku výživného, má-li rozvod za následek změnu finančních poměrů manželů.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluka (*séparation de corps*) neruší manželský svazek, ale oslabuje vzájemná práva a povinnosti manželů: ruší povinnost soužití a rozděluje jmění.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Podmínky rozluky jsou tytéž jako podmínky použitelné ve věci rozvodu.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Rozluka neruší manželský svazek, ale oslabuje vzájemná práva a povinnosti manželů. Vzhledem k osobám manželů ruší rozluka povinnost soužití a povinnost pomáhat si. Povinnosti věrnosti a podpory přetrvávají (článek 308 občanského zákoníku). Co se týče jmění, má rozluka za následek oddělení majetku (článek 311 občanského zákoníku). Pokud se jedná o děti, jsou důsledky rozluky stejné jako důsledky rozvodu. Manželé, kteří dosáhli rozluky, si nemohou nechat přiznat výživné, nýbrž se mohou domáhat povinnosti hmotné podpory (článek 213 občanského zákoníku).

Důsledky rozluky po vzájemné dohodě jsou stejné jako důsledky rozvodu po vzájemné dohodě a jsou upraveny předběžnými dohodami s výhradou, že manželský svazek není zrušen. Povinnosti věrnosti a hmotné podpory rovněž přetrvávají.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Prohlášení manželství za neplatné představuje represivní občanskoprávní postih, pokud bylo manželství uzavřeno za porušení zákonných ustanovení navzdory preventivní kontrole ze strany oddávajícího orgánu.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství je prohlášené za neplatné od počátku, pokud se jednalo o:

nezletilost, jeden z manželů byl nezletilý, aniž by došlo k prominutí podmínky věku (článek 144 občanského zákoníku): minimální věk k uzavření manželství byl stanoven na 18 let,

neexistenci souhlasu (článek 146 občanského zákoníku),

účelové manželství (článek 146a občanského zákoníku): manželství nevzniklo, pokud z kombinace okolností vyplývá, že úmyslem přinejmenším jednoho z manželů není vznik trvalého manželského soužití, ale jeho účelem je získání výhody v oblasti pobytu související s manželským stavem,

vynucené manželství (článek 146b občanského zákoníku): manželství nevzniklo, pokud bylo uzavřeno bez svobodného souhlasu obou manželů a pokud souhlas přinejmenším jednoho z manželů byl dán v důsledku nátlaku nebo vyhrožování,

bigamii (článek 147 občanského zákoníku),

porušení zákazu manželství z důvodu pokrevního příbuzenství a příbuzenství vzniklého sňatkem, rozsudku, kterým se odsuzuje předpokládaný otec k placení výživného, nebo z důvodu příbuzenského svazku vzniklého osvojením (články 161 až 164, článek 341 a čl. 356-1 první a druhý pododstavec a článek 353-13 občanského zákoníku),

nepříslušnost matričního orgánu, který uzavíral manželství (článek 191 občanského zákoníku) (absolutní neplatnost ponechaná k posouzení soudem), tajný sňatek (článek 191 občanského zákoníku) (absolutní neplatnost ponechaná k posouzení soudem).

Příčinami relativní neplatnosti manželství jsou vada souhlasu manželů nebo jednoho z nich či omyl v osobě (články 180 a 181 občanského zákoníku).

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Neplatnost má za následek zrušení manželství jak pro minulost, tak pro budoucnost. Neplatnost působí zpětně až do data sňatku. Všechny důsledky manželství zanikají. Má se za to, že manželství nikdy neexistovalo.

Pokud jsou manželé v dobré víře, to znamená, pokud nemohli vědět o existenci příčiny neplatnosti, může soud rozhodnout, že manželství je prohlášeno za neplatné jen pro budoucnost, zatímco si ponechává důsledky pro minulost. Pokud je jen jeden z manželů v dobré víře, má manželství své důsledky jen v jeho prospěch.

Důsledky ve prospěch dětí se zachovávají, i když žádný z manželů nebyl v dobré víře. Dítě narozené během manželství nebo do 300 dnů, které následují po zrušení platnosti, si zachová jako otce manžela své matky.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Zákon stanoví dva způsoby mediace: dobrovolnou mediaci, kdy se účastníci sami obrátí na mediátora bez zásahu soudu, a na mediaci soudní v rámci soudního řízení na návrh účastníků nebo soudce, v takovém případě se soudní řízení pozastaví. Mediaci lze využít ve sporech týkajících se manželských závazků (články 201 a 203 občanského zákoníku), práv a povinností manželů (články 221 až 224 občanského zákoníku), důsledků rozvodu (články 295 až 307a občanského zákoníku), rodičovské odpovědnosti (články 371 až 387a občanského zákoníku), rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu (článek 229 občanského zákoníku), rozvodu po vzájemné dohodě (články 1254 až 1310 soudního řádu) a faktického soužití. Každý účastník může svobodně navrhnout, že se obrátí na (dobrovolné) mediační řízení (článek 1730 a násl. soudního řádu). Soud, který věc projednává, může rovněž nařídít (soudní) mediaci kdykoliv během řízení (článek 1734 a násl. soudního řádu). V obou případech, pokud účastníci dospějí k mediační dohodě, může tato dohoda být předložena soudu ke schválení. Soud nemůže odmítnout schválení dohody, pokud není v rozporu s veřejným pořádkem nebo se zájmy nezletilých dětí. Samo rozhodnutí o rozvodu zůstává v pravomoci soudů.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Soudem příslušným rozhodnout o návrhu na rozvod nebo na rozluku z důvodu nenapravitelného rozvratu nebo návrhu na změnu rozluky na rozvod je soud prvního stupně v posledním bydlišti manželů nebo v bydlišti žalovaného (čl. 628 první pododstavec bod 1 soudního řádu).

V případě rozvodu po vzájemné dohodě se manželé obracejí na soud prvního stupně podle své volby (čl. 1288a druhý pododstavec soudního řádu).

Návrh na prohlášení manželství za neplatné se podává k soudu prvního stupně v bydlišti žalovaného (článek 624 soudního řádu).

V případě rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu je návrh podán: 1. na základě čl. 229 odst. 1 občanského zákoníku prostřednictvím úředního dopisu soudního vykonavatele; 2. společně na základě čl. 229 odst. 2 občanského zákoníku prostřednictvím žaloby podle článku 1026 a násl. soudního řádu, podané každým z manželů nebo alespoň advokátem či notářem (čl. 1254 první pododstavec soudního řádu); 3. společně na základě čl. 229 odst. 3 občanského zákoníku prostřednictvím žaloby k zahájení sporného řízení podle článků 1034a až 1034f soudního řádu. Ve všech případech kromě obvyklých

údajů obsahuje návrh na zahájení řízení povinně podrobný popis uváděného skutkového stavu, jakož i totožnost dětí (čl. 1254 odst. 1 soudního řádu). Rovněž se překládá výpis z oddacího listu, výpis z rodných listů dětí a důkaz o totožnosti a státní příslušnosti každého z manželů, ledaže jsou zapsáni v rejstříku obyvatelstva nebo v rejstříku cizinců (čl. 1254 odst. 2 soudního řádu).

V případě rozvodu po vzájemné dohodě se zahajuje návrh žalobou (článek 1288a soudního řádu). K ní se připojují kromě dokladů vyžadovaných v rámci rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu předběžné dohody uzavřené účastníky a popřípadě soupis jejich majetku.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Uplatní se obecně právní pravidla. Viz přehled „Právní pomoc“ (odkaz).

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Každé rozhodnutí, kterým se vyhlašuje nebo zamítá návrh na rozvod/rozluku z důvodu nenapravitelného rozvratu nebo návrh na prohlášení manželství za neplatné, může být předmětem opravného prostředku ve lhůtě jednoho měsíce od doručení rozsudku vydaného pro zmeškání nebo kontradiktorně (čl. 1048 první pododstavec a čl. 1051 první pododstavec soudního řádu).

Odvolání (*appel*) proti rozsudku, kterým se rozhodlo o rozvodu, je přípustné pouze, pokud se zakládá na nedodržení zákonných podmínek k rozhodnutí o rozvodu nebo u smíření manželů. Může být podáno státním zastupitelstvím ve lhůtě jednoho měsíce od vyhlášení rozsudku. V takovém případě je oznámeno oběma účastníkům. Může být rovněž podáno jedním z obou manželů nebo oběma, a to zvlášť, nebo společně ve lhůtě jednoho měsíce od vyhlášení rozsudku. V takovém případě je doručeno královskému prokurátorovi, a pokud je podáno pouze jedním z manželů, i druhému manželovi. Opodstatněné odvolání založené na usmíření musí být ve všech případech podáno společně oběma manžely ve lhůtě jednoho měsíce od vyhlášení rozsudku. Toto odvolání je doručeno královskému prokurátorovi (článek 1299 soudního řádu). Odvolání proti rozsudku, kterým byl zamítnut rozvod nebo rozluka po vzájemné dohodě, je přípustné pouze, pokud je podáno oběma účastníky, a to zvlášť, nebo společně, ve lhůtě jednoho měsíce od vyhlášení rozsudku (článek 1300 soudního řádu).

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Od 1. března 2005 se uplatňuje nařízení (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (dále „nařízení Brusel IIa“). Toto nařízení se používá v rámci Evropské unie (s výjimkou Dánska). Rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v jiných členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení (čl. 21 bod 1 nařízení Brusel IIa). Nevyžaduje se zejména žádné zvláštní řízení v případě aktualizace záznamů o osobním stavu v jednom členském státě na základě rozhodnutí týkajících se rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, která byla vydána v jiném členském státě a proti kterým podle práva tohoto jiného členského státu není možné podat opravný prostředek (čl. 21 bod 2 nařízení Brusel IIa). Rozhodnutí ve věci rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné se neuznává, je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem, jestliže odpůrce, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl písemně vyrozuměn o zahájení řízení v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který by mu umožnil přípravu na jednání před soudem, jestliže je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými stranami (článek 22 nařízení Brusel IIa). Při přezkoumávání nesmí být přezkoumávána příslušnost soudu členského státu původu (článek 24 nařízení Brusel IIa) a rozhodnutí nesmí být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé (článek 26 nařízení Brusel IIa). Navíc uznání rozhodnutí nesmí být zamítnuto z toho důvodu, že belgické právo nepřipouští rozvod na základě těchto skutečností (článek 25 nařízení Brusel IIa). Písemnosti pocházející od zahraničního soudního orgánu, které je třeba předložit za účelem uznání rozhodnutí, jsou uvedeny v článku 37 nařízení Brusel IIa.

Pokud se neuplatní nařízení (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (dále „nařízení Brusel IIa“), podléhají rozhodnutí po 1. říjnu 2004 ustanovením zákoníku pro mezinárodní právo soukromé (dále „zákoník MPS“ (*Code D.I.P.*)) (čl. 126 odst. 2 zákoníku MPS): Podle článku 22 zákoníku MPS uznání nastává ze zákona, aniž by bylo nutné zahájit soudní řízení. Zahraniční soudní rozhodnutí není uznáno, pokud je důsledek uznání zjevně neslučitelný s veřejným pořádkem; pokud byla porušena práva na obhajobu; pokud dosažené rozhodnutí vyplývá z přestoupení zákona; pokud rozhodnutí může být ještě předmětem opravného prostředku; pokud je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v Belgii nebo s rozhodnutím dříve vydaným v zahraničí, jež může být uznáno v Belgii; pokud byl podán návrh v zahraničí po podání návrhu v Belgii a probíhá-li ještě řízení mezi těmiž účastníky a ve stejné věci; pokud pouze belgické soudní orgány jsou příslušné k rozhodnutí o návrhu; pokud příslušnost zahraničního soudního orgánu se zakládá pouze na přítomnosti žalovaného nebo majetku ve státě, kam spadá soudní orgán, a to bez přímého vztahu se sporem; pokud je uznání v rozporu s jedním z důvodů zamítnutí uvedených taxativně v zákoníku (v oblasti osobního a rodinného práva se jedná pouze o přijetí, adopci a zapuzení) (čl. 25 odst. 1 zákoníku MPS). Soudní rozhodnutí nemůže být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé během svého přezkumu (čl. 25 odst. 2 zákoníku MPS). Písemnosti pocházející od zahraničního soudního orgánu, které je třeba předložit za účelem uznání rozhodnutí, jsou uvedeny v článku 24 nařízení zákoníku MPS.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Jak nařízení (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (Brusel IIa), tak zákoník pro mezinárodní právo soukromé mají jako základní zásadu uznání ze zákona bez jakékoli formy řízení. Nicméně pokud se uznání zakládá na nařízení Brusel IIa, může kterákoliv dotčená osoba postupy uvedenými v oddílu 2 této kapitoly požádat o vydání rozhodnutí o uznání nebo o odepření uznání rozhodnutí (čl. 21 odst. 3 nařízení Brusel IIa). Pokud se nařízení Brusel IIa neuplatňuje, může se každá osoba, která na tom má zájem, jakož i státní zastupitelství domáhat určení, podle řízení stanoveného v článku 23 zákoníku MPS, že rozhodnutí musí být uznáno celé či zčásti, nebo že uznáno být nemůže (čl. 22 odst. 2 zákoníku MPS).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Čl. 55 odst. 1 zákoníku MPS obsahuje pravidlo o rozhodném právu u rozvodů/rozluk, které mají mezinárodní rozměr. Rozvod a rozluka se řídí:

právem státu, na jehož území mají jeden i druhý manžel obvyklé bydliště při podání návrhu;

nemají-li obvyklé bydliště na území téhož státu, právem státu, na jehož území se nacházelo poslední společné obvyklé bydliště manželů, pokud jeden z nich má své obvyklé bydliště na území tohoto státu při podání návrhu;

nemá-li ani jeden z manželů obvyklé bydliště na území státu, kde se nacházelo poslední společné bydliště, právem státu, jehož státní příslušnost mají jeden i druhý manžel při podání návrhu;

belgickým právem v ostatních případech.

Pojem „obvyklé bydliště“ je definován v čl. 4 odst. 2 zákoníku MPS. „Společné obvyklé bydliště“ se nevztahuje nezbytně na bydliště na téže adrese nebo v téže obci, ale na bydliště v téže státě. Uplatnění práva uvedeného v čl. 55 odst. 1 zákoníku MPS není přípustné, pokud toto právo nezná institut rozvodu. V takovém případě se uplatní právo uvedené v závislosti na kritériu stanoveném subsidiárně prvním odstavcem (čl. 55 odst. 3 zákoníku MPS).

Manželé mají rovněž možnost si zvolit sami rozhodné právo pro rozvod nebo pro rozluku: právo státu, jehož státní příslušnost mají jeden i druhý při podání návrhu nebo belgické právo (čl. 55 odst. 2 zákoníku MPS). Tuto volbu lze vyjádřit nejpozději ve chvíli, kdy se poprvé dostaví k soudu, který bude projednávat návrh na rozvod nebo na rozluku.

Rozhodné právo uvedené v článku 55 zákoníku MPS určuje pravidla týkající se přípustnosti rozluky, příčin a podmínek rozvodu nebo rozluky, nebo v případě společného návrhu, podmínek souhlasu včetně jeho způsobu vyjádření; povinnosti z dohody mezi manžely, jež se vztahuje na opatření ohledně osoby, vyživného a majetku manželů a dětí, které mají v péči; jako i zrušení manželského svazku nebo, v případě rozluky, stupně uvolnění tohoto svazku (článek 56 zákoníku MPS).

Poslední aktualizace: 23/10/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Bulharsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Bulharské právo uznává následující způsoby zániku manželství rozvodem:

rozvod na základě oboustranné dohody podle § 50 a § 51 zákona o rodině (*Semeen kodeks*),

rozvod na základě návrhu podaného z důvodu závažného a nenapravitelného rozvratu manželství podle § 49 zákona o rodině,

rozvod na základě návrhu podaného z důvodu závažného a nenapravitelného rozvratu manželství na základě dohody mezi oběma manžely podle § 49 odst. 4 zákona o rodině, aniž soud zkoumá příčiny rozvratu.

V případě rozvodu na základě oboustranné dohody podají manželé společný návrh k okresnímu soudu (*rajonen sad*), jehož součástí je dohoda podle § 50 zákona o rodině. V dohodě jsou manželé povinni vypořádat záležitosti týkající se bydliště dětí, výkonu rodičovských práv, styku s dětmi a vyživovacích povinností vůči nim, rozdělení majetku, užívání rodinné domácnosti manželů, vyživovacích povinností vůči manželce či manželovi a příjmení. Soud musí takovou dohodu o vypořádání schválit, přičemž dohlédne na to, aby byly ochráněny zájmy dětí. Pakliže soud dospěje k závěru, že dohoda byla uzavřena vadně nebo že zájmy dětí nejsou náležitě chráněny, stanoví lhůtu k odstranění těchto nedostatků. Nejsou-li nedostatky ve stanovené lhůtě odstraněny, soud návrh na rozvod zamítne.

V případě rozvodu na základě žaloby podané z důvodu závažného a nenapravitelného rozvratu manželství podává návrh jeden z manželů. Žalobou se zabývá okresní soud (*rajonen sad*), v jehož obvodě se nachází místo odpůrcova bydliště. Soud v rozsudku z moci úřední rozhodne o zavinění rozvratu manželství a o výkonu rodičovských práv, styku s dětmi narozenými v tomto manželství a vyživovacích povinnostech vůči nim, o rozdělení majetku, užívání rodinného sídla, vyživovacích povinnostech vůči manželce či manželovi a o užívání manželova příjmení. Tato pravidla se použijí v případě, že strany spolu neuzavřely smlouvu o majetkovém režimu mezi manželi (manželskou smlouvu), která by výše uvedené poměry pro případ rozvodu uspořádávala.

V případě rozvodu na základě žaloby mohou manželé prohlásit, že se dohodli na závazném uspořádání záležitostí týkajících se výkonu rodičovských práv, styku s dětmi narozenými v tomto manželství a vyživovacích povinností vůči nim, rozdělení majetku, užívání rodinné domácnosti, vyživovacích povinností vůči manželce či manželovi a užívání manželova příjmení. O otázce zavinění rozhoduje soud pouze tehdy, je-li o to jednou stranou nebo oběma stranami řízení výslovně požádán, vždy však musí dojít k závěru, že pro ukončení manželství je dán důvod, totiž závažný a nenapravitelný rozvrat manželství.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

V případě rozvodu na základě oboustranné dohody a společného návrhu:

Základem pro povolení rozvodu na základě oboustranné dohody je prohlášení manželů o jejich závazném a neochvějném oboustranném souhlasu se zánikem manželství. Důvody, které vedou manžele k zániku manželství, soud nezkontroluje.

V případě rozvodu na základě žaloby:

Základem pro povolení rozvodu na základě žaloby je závažný a nenapravitelný rozvrat manželství. Pojem „závažný a nenapravitelný rozvrat manželství“ zákon dále nedefinuje. Podle právní teorie a judikatury Nejvyššího kasačního soudu (*Varhoven kasacionen sad*) se o závažný a nenapravitelný rozvrat manželství jedná tehdy, když manželský svazek sice formálně existuje, ale je zcela zbaven své podstaty, kterou mu ukládá obecný mrav a zákon. Závažný a nenapravitelný rozvrat manželství je objektivní stav, o kterém si soud učiní úsudek vždy na základě okolností daného případu. Jsou přípustné všechny důkazní prostředky, včetně výslechu svědků. Zákon nestanoví žádná závazná kritéria pro stanovení, co je závažný a nenapravitelný rozvrat manželství. Podle judikatury o závažný a nenapravitelný rozvrat manželství jde v případě cizoložství, dlouhodobé faktické rozluky, alkoholismu a narkomanie, hrubého tělesného i duševního násilí, soustavného zanedbávání rodiny a v některých dalších případech. Nový zákon o rodině již soudy neukládá, aby z moci úřední vynesl rozsudek o příčinách rozvratu manželství; výjimkou jsou případy, kdy si jedna nebo obě strany takový rozsudek výslovně vyžádají. Nedojde-li ovšem k uzavření dohody, je otázka zavinění rozhodujícím faktorem při rozhodování o záležitostech týkajících se výkonu rodičovských práv, styku s dětmi narozenými v manželství a vyživovacích povinností vůči nim a užívání rodinné domácnosti.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Po rozvodu může soud rozhodnout o ponechání manželova příjmení, nebo může na žádost povolit, aby jeden z manželů přijal zpět své dřívější příjmení. Druhý manžel nemůže proti žádosti o ponechání manželova příjmení nebo o přijetí dřívějšího příjmení vznést námitku.

3.2 rozdělení jmění manželů

Nový zákon o rodině stanoví několik možností uspořádání majetkových poměrů manželů v době manželství: zákonný režim společného jmění manželů, zákonný režim odděleného jmění manželů a smluvní režim.

1. Režim společného jmění manželů spočívá v nerozdílném společném vlastnictví veškerého majetku nabytého v době manželství, včetně hotovostních vkladů. Tento majetek je společným vlastnictvím obou manželů bez ohledu na to, který z manželů jej získal, pakliže byl získán díky společnému příspěvku obou manželů. Společný příspěvek manželů může mít podobu vkladu finančních prostředků, odvedení práce či péče o děti a domácnost. Není-li prokázán opak, má se za to, že manžel ke společnému jmění přispěl. Podle platného zákona o rodině (přijátého v roce 2009) již hotovostní vklady nepředstavují společné jmění manželů.

Osobní vlastnictví každého z manželů tvoří majetek získaný před uzavřením manželství a rovněž dědictví a dary získané v době manželství. Movitý majetek, který jeden z manželů získá v době manželství pro svou běžnou osobní potřebu nebo za účelem výkonu svého povolání, je majetkem osobním.

Po rozvodu se společné jmění manželů stává běžným majetkem.

2. Režim odděleného jmění manželů:

Práva nabytá jedním nebo druhým z manželů v době manželství představují práva, které jsou v osobním držení dotyčného manžela, avšak v případě ukončení manželství na základě návrhu je každý z manželů oprávněn k získání určitého podílu z hodnoty práv, která v době manželství nabyl druhý manžel,

a to v rozsahu úměrném příspěvnu manžela, jenž si takový nárok činí, v podobě práce, vlastních finančních prostředků, péče o děti, péče o domácnost nebo v nějaké jiné podobě. Náklady na uspokojování potřeb rodiny nesou oba manželé a manželé společně a nerozdílně odpovídají za plnění přijatých závazků spojených s uspokojováním každodenních potřeb rodiny.

3. Smluvní režim:

Podle nového zákona o rodině manželé nově mohou uzavřít manželskou smlouvu. Manželskou smlouvu spolu mohou manželé uzavřít před sňatkem nebo v době manželství. Manželská smlouva je omezena na rozdělení majetku mezi obě strany, například ustanovení týkající se práv stran na majetek nabytý v době manželství, práv stran na majetek, který vlastnily před uzavřením manželství, způsobu spravování majetku včetně rodinné domácnosti a nakládání s tímto majetkem, sdílení výdajů a závazků stran, majetkových důsledků v případě rozvodu, vyživovacích povinností manželů v době manželství a v případě rozvodu a vyživovacích povinností vůči dětem narozeným v manželství. Smlouva nesmí obsahovat ustanovení, kterým by se předmanželské jmění některé ze stran měnilo ve společné jmění manželů. Manželská smlouva nesmí obsahovat ani ustanovení týkající se uspořádání poměrů pro případ smrti některého z manželů, s výjimkou stanovení podílu manželů na dohodnutém společném jmění manželů v případě zániku manželství. Na veškeré majetkové poměry, které manželská smlouva neupravuje, se vztahuje zákonem upravený režim společného jmění manželů.

Bez ohledu na režim, který si manželé zvolí, se na nakládání s rodinnou domácností vztahuje obecný režim: je-li rodinné sídlo osobním jměním některého z manželů, je k nakládání s takovým majetkem třeba souhlasu druhého manžela, ledaže oba manželé vlastní ještě jiné sídlo, které je v jejich společném vlastnictví nebo v osobním vlastnictví obou z nich. Pokud se spolu manželé nedohodnou, nakládání s tímto majetkem může povolit okresní soud, pakliže shledá, že tím nevznikne újma nezletilým dětem, ani rodině. Jsou-li manželé rozvedeni a nemohou-li rodinnou domácnost užívat samostatně oba manželé, soud přiznává právo užívat tuto domácnost jednomu z manželů, a sice tomu, který o to požádá a který se nachází v bytové nouzi. Jsou-li v manželství nezletilé děti, které se v manželství narodily, soud rozhodne o užívání rodinné domácnosti z moci úřední, přičemž právo na užívání domácnosti může přiznat tomu z manželů, jemuž byl přiznán výkon rodičovských práv, a to na celou dobu výkonu těchto práv.

Po rozvodu přestávají být bývalí manželé svými zákonnými dědici a pozbývají veškeré výhody týkající se uspořádání poměrů po smrti bývalého partnera. Po rozvodu lze požadovat vrácení darů představujících majetek velké hodnoty, pakliže se jedná o majetek darovaný jedním z manželů nebo jeho blízkými příbuznými druhému z manželů v souvislosti s manželstvím nebo v době manželství, kromě případů, kdy je to v rozporu s obecnými mravy. Žádost o vrácení daru lze podat do jednoho roku od rozvodu manželství.

Zákonem upravený režim společného jmění manželů se vztahuje na osoby, které se při vstupu do manželství nedohodly na žádném režimu uspořádání svých majetkových poměrů, a na osoby nezletilé či osoby s omezenou způsobilostí k právům a právním úkonům. Majetkový režim je evidován v rejstříku manželských majetkových poměrů. Majetkový režim lze v průběhu manželství změnit. Tyto změny jsou zaznamenány v matrice manželství a v uvedeném rejstříku. Manželské smlouvy a zákonné majetkové režimy jsou evidovány v ústředním elektronickém rejstříku, který spravuje Rejstříková agentura. Rejstřík je veřejně přístupný. Není-li v rejstříku záznam o majetkovém režimu, vztahuje se na právní úkony jednoho z manželů vůči třetím stranám zákonný režim společného jmění manželů.

3.3 nezletilé děti manželů

V bulharských právních předpisech se používá právní termín „výkon rodičovských práv“.

Soud je v rámci svého rozhodnutí o rozvodu manželství, jímž dochází k zániku manželství, povinen rozsoudit sporné záležitosti týkající se výkonu rodičovských práv, styku s dětmi narozenými v manželství a vyživovacích povinností vůči nim a užívání rodinné domácnosti. Soud při tom bere v úvahu zájmy dětí. Soud rozhoduje o tom, kdo z manželů bude vykonávat rodičovská práva, a stanoví za tím účelem opatření týkající se výkonu těchto práv, vzájemného styku dětí a rodičů a vyživovacích povinností vůči dětem. Při rozhodování o tom, kdo z rodičů bude vykonávat rodičovská práva, soud posuzuje veškeré okolnosti související se zájmy dětí, vyslechne rodiče a v případě, že jejich děti jsou starší deseti let, i děti.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Podle § 83 zákona o rodině je výživné přiznáno pouze tomu z manželů, který nezapříčinil rozvod manželství. Vyživovací povinnosti platí pouze po dobu tří let po zániku manželství, pokud se strany nedohodnou na delším období. V případě, že se rodič, který je příjemcem výživného, nachází v obzvláště tíživé situaci a druhý z rodičů může výživné platit bez obzvláštních obtíží, může soud období vyživovací povinnosti prodloužit. Uzavřením nového sňatku bývalý manžel svého práva na výživné pozbývá. V praxi se bývalým manželům přiznává nárok na výživné nebo stanovuje vyživovací povinnost jen zřídka.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Právní pojem rozluka v současné bulharské legislativě neexistuje.

V judikatuře se faktickou rozlukou rozumí stav, kdy spolu manželé nežijí, ani nemají společnou domácnost. Nejedná se však o právní institut „rozluky“.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Viz otázka č. 4.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Viz otázka č. 4.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Platné bulharské právní předpisy používají pojem „prohlášení manželství za neplatné“. Prohlášení manželství za neplatné je jedním ze způsobů, jak v rámci bulharského práva může manželství zaniknout. Až do rozhodnutí soudu o neplatnosti manželství se manželství považuje za platné. Manželství může být prohlášeno za neplatné jen na základě rozhodnutí soudu: na neplatnost manželství se nelze odvolávat dříve, než ji prohlásí soud.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Aby manželství mohlo být prohlášeno za neplatné, je nutné, aby jeden z manželů:

byl v době uzavření manželství mladší osmnácti let, a pokud byl starší šestnácti let, uzavřel je bez svolení soudu,

byl v manželském svazku s jinou osobou,

byl prohlášen za nezpůsobilého k právům a právním úkonům nebo trpěl duševním nemocněním nebo duševním postižením, které jeho prohlášení za nezpůsobilého k právům a právním úkonům opodstatňuje,

trpěl onemocněním, které vážně ohrožuje život nebo zdraví potomků či druhého z manželů vyjma případů, kdy onemocnění ohrožuje pouze druhého z manželů, jenž si byl onemocnění vědom,

byl přímým předkem nebo potomkem druhého z manželů,

byl bratrem nebo sestrou, bratrancem, sestřenicí nebo jiným příbuzným druhého z manželů až do čtvrtého pokolení počítaného od druhého manžela,

byl adoptivním rodičem nebo adoptovaným dítětem druhého z manželů,

byl k uzavření manželství donucen pod pohrůzkou vážného a skutečného nebezpečí, které by mohlo ohrozit jeho vlastní život, zdraví nebo čest nebo čest jeho rodiny.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

V závislosti na povaze skutečnosti narušující manželský stav může návrh na prohlášení manželství za neplatné podat buď některý z manželů, který se touto skutečností cítí postižen, nebo státní zástupce, manžel či manželka z prvního manželství, popřípadě státní zástupce a manžel či manželka. Osoby oprávněné podat k soudu návrh na prohlášení manželství za neplatné, jakož i lhůty pro takové podání, stanoví § 97 zákona o rodině.

Důsledky prohlášení manželství za neplatné jsou jak z hlediska osobních a majetkových poměrů mezi manželi, tak i z hlediska vztahů mezi manželi a dětmi stejné, jako důsledky rozvodu. V případech, kdy je manželství prohlášeno za neplatné, odpovídá jednání ve zlé víře zapříčinění rozvratu manželství v případě rozvodu. Děti počaté nebo narozené za doby trvání manželství, které bylo prohlášeno za neplatné, se považují za děti narozené v manželství a platí domněnka otcovství manžela.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Jedinou možností, jak ukončit manželství rozvodem, je podat žalobu, respektive návrh k soudu.

Pokud se strany rozhodnou pro mediaci, přeruší se soudní řízení.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozliční osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Okresní soud (*rajonen sad*) je jakožto soud prvního stupně příslušný rozhodovat o žalobách na rozvod z důvodu rozvratu manželství i návrzích na prohlášení manželství za neplatné. Tyto soudy se zabývají rovněž žádostmi o rozvod na základě oboustranné dohody manželů. Návrh (žaloba) by měl být podán u soudu místně příslušného podle bydliště odpůrce (žalovaného). Soud z vlastní iniciativy nezkontroluje svou příslušnost; pokud však odpůrce ve stanovené lhůtě namítne nepřislušnost soudu, musí nepřislušný soud věc postoupit soudu příslušnému.

Strana, která o rozvod žádá, se musí osobně dostavit k soudnímu jednání za účelem posouzení dané věci. V případě rozvodu po vzájemné dohodě se musí osobně dostavit obě strany. Nedostaví-li se bez řádného odůvodnění, je věc zamítnuta.

Ve věcech manželských není možné vynést rozsudek pro zmeškání.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Účastníci řízení mohou získat právní pomoc za obvyklých podmínek pro její poskytnutí. Tyto podmínky stanoví zákon o právní pomoci (*Zakon za pravnata pomošt*).

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozhodnutí o rozvodu na základě oboustranné dohody se odvolat nelze.

Poté, co účastník řízení obdrží rozhodnutí o návrhu na prohlášení manželství za neplatné nebo o žalobě na rozvod, má dva týdny na podání odvolání ke krajskému soudu. Rozhodnutí o rozvodu nabývá účinnosti i tehdy, bylo-li odvolání podáno proti výroku, který se týká zavinění.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

V tomto případě se použije nařízení Rady (ES) č. 2201/2003, které je provedeno článkem 621 občanského soudního řádu (*Graždanski procesualen kodeks*). Rozhodnutí nebo jiná listina jsou dodrženy orgánem, jemuž jsou předloženy, a to na základě druhopisu ověřeného soudem, který je vydal, a připojeného osvědčení, pokud to vyžaduje akt Evropské unie. Rozhodnutí spadající do oblasti působnosti čl. 21 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 uznávají příslušné registrační orgány.

Dotčená osoba může požádat o uznání rozhodnutí postupem stanoveným v článku 623 občanského soudního řádu krajský soud, který je příslušný pro místo trvalého pobytu odpůrce nebo jeho sídlo, nebo nemá-li odpůrce trvalé bydliště nebo sídlo na území Bulharské republiky, soud příslušný pro místo trvalého pobytu nebo sídlo dotčené osoby. Nemá-li dotčená osoba trvalé bydliště ani sídlo na území Bulharské republiky, podává se žádost městskému soudu v Sofii (*Sofijski gradski sad*).

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

V tomto případě se použije nařízení Rady (ES) č. 2201/2003, které je provedeno články 622 a 623 občanského soudního řádu.

Strana, která rozporuje uznání rozhodnutí, může usnesení o uznání rozhodnutí, případně usnesení, kterým se nařizuje nucený výkon rozhodnutí, napadnout. Proti usnesení se lze odvolat k odvolacímu soudu v Sofii (*Sofijski apelativen sad*). Proti rozhodnutí odvolacího soudu v Sofii lze podat pouze dovolání k Nejvyššímu kasačnímu soudu.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

V tomto případě se použije nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozlučky.

Není-li použitelné výše zmíněné nařízení, použije se zákon o mezinárodním právu soukromém (*Kodeks na meždunarodnoto chastno pravo*) (KMCP).

Právo použitelným v případě prohlášení manželství za neplatné je právo platné v místě, kde bylo toto manželství uzavřeno.

Osobní vztahy mezi manželi se řídí jejich společným vnitrostátním právem. Mají-li různou státní příslušnost, řídí se jejich vztahy zákonem státu, ve kterém mají obvyklé společné bydliště. Pokud takové bydliště nemají, řídí se jejich vztahy zákonem státu, k němuž mají oba manželé společně nejtěsnější vazby. Majetkové poměry mezi manželi se řídí právem platným pro jejich osobní vztahy.

Rozvod manželů, kteří mají tutéž státní příslušnost, se řídí zákonem státu, jehož jsou občany v době podání žaloby (návrhu) na rozvod. Rozvod manželů, kteří mají různou státní příslušnost, se řídí zákonem státu, ve kterém mají v době podání návrhu na rozvod své obvyklé společné bydliště. Pokud manželé nemají žádné společné obvyklé bydliště, použije se bulharské právo.

Poslední aktualizace: 09/09/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Česká republika

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Soud rozhoduje o rozvodu na základě návrhu jednoho z manželů. Soud v průběhu řízení stanoví, zda existují nebo neexistují důvody pro rozvod, tj. zda došlo nebo nedošlo k rozvratu manželství a jaké byly příčiny rozvratu.

Manželství se automaticky považuje za rozvrácené, jestliže trvalo alespoň jeden rok, manželé spolu nejméně šest měsíců nežijí a k návrhu na rozvod se druhý manžel připojí. Soud nezjišťuje příčiny rozvratu a manželství rozvede, pokud dojde k závěru, že jsou pravdivá shodná tvrzení manželů o rozvratu a záměr dosáhnout rozvodu, a manželé předloží:

pravomocné rozhodnutí soudu o schválení dohody o úpravě poměrů nezletilého dítěte, které nenabýlo plné svéprávnosti, pro dobu po rozvodu;

písemnou dohodu s úředně ověřenými podpisy o úpravě majetkových poměrů, bydlení a případně výživného pro dobu po rozvodu.

Mají-li manželé nezletilé dítě, nemůže být manželství rozvedeno, bylo-li by to v rozporu se zájmem tohoto dítěte, daným zvláštními důvody (např. psychické nebo fyzické postižení dítěte). Manželství nelze rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu manželství.

Návrhu na rozvod, s nímž nesouhlasí manžel, který se na rozvratu manželství porušením manželských povinností převážně nepodílel a jemuž by byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma, soud nevyhoví, pokud mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství. Jestliže však manželé spolu nežijí po dobu delší než tři roky, soud manželství rozvede, je-li manželství rozvráceno.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Důvodem k rozvodu je hluboký, trvalý a nenapravitelný rozvrat manželství, kdy nelze očekávat obnovení soužití manželů.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Manžel, který přijal příjmení druhého manžela, může do šesti měsíců po nabytí právní moci rozhodnutí o rozvodu oznámit matričnímu úřadu, že přijímá opět své dřívější příjmení, popřípadě že upouští od užívání společného příjmení vedle příjmení dřívějšího.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvodem zaniká společné jmění manželů.

Je-li společné jmění zrušeno nebo zanikne-li, anebo je-li zúžen jeho stávající rozsah, provede se likvidace dosud společných povinností a práv jejich vypořádáním. Dohoda o vypořádání vyžaduje písemnou formu, pokud byla uzavřena za trvání manželství nebo pokud je předmětem vypořádání věc, u které vyžaduje písemnou formu i smlouva o převodu vlastnického práva. Pokud se manželé o vypořádání společného jmění nedohodnou, provede vypořádání společného jmění na návrh jednoho z manželů soud. Soud vychází při vypořádání společného jmění z předpokladu, že podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění jsou stejné. Každý z manželů je oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek, a je povinen nahradit, co bylo ze společného majetku vynaloženo na jeho výhradní majetek. Při vypořádání se přihlídnou především k potřebám nezaopatřených dětí, k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu (zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost), a k tomu, jak se zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.

Nedošlo-li do tří let od zániku společného jmění manželů k jeho vypořádání dohodou nebo nebyl-li do tří let od jeho zániku podán návrh na jeho vypořádání rozhodnutím soudu, platí ohledně hmotných movitých věcí, že jsou ve vlastnictví toho z nich, který pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako vlastník užívá. O ostatních hmotných movitých věcech a o nemovitých věcech platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví a že podíly obou spoluvlastníků jsou stejné; totéž platí i o ostatních majetkových právech, pohledávkách a dlužích.

3.3 nezletilé děti manželů

Před rozhodnutím, kterým se rozvádí manželství rodičů nezletilého dítěte, které není plně svéprávné, upraví soud jejich práva a povinnosti k dítěti pro dobu po rozvodu. Soud zejména určí, komu bude dítě svěřeno do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Rozvedený manžel má vyživovací povinnost vůči druhému rozvedenému manželovi, který není schopen sám se živit a tato jeho neschopnost má svůj původ v manželství nebo v souvislosti s ním. Zohledňuje se zejména věk, zdravotní stav v době rozvodu, skončení péče o společné dítě. Pokud se manželé nedohodnou, rozhodne soud o výživném na návrh některého z nich. Toto výživné může být vyplaceno jednorázově poskytnutím tzv. odbytného, nebo ve splátkách.

Nedohodnou-li se manželé nebo rozvedení manželé o výživném, může soud přiznat výživné na návrh manželovi, který rozvrat manželství převážně nezapříčinil a kterému byla rozvodem způsobena závažná újma, ale nejdéle na dobu tří let od rozvodu.

Právo na výživné zanikne, jestliže oprávněný rozvedený manžel uzavře nové manželství, nebo vstoupí-li do registrovaného partnerství.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Institut soudní rozluky v České republice neexistuje.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Viz otázka 4.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Viz otázka 4.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Soud vysloví neplatnost manželství i bez návrhu, pokud bylo manželství uzavřeno se ženatým mužem nebo vdanou ženou, s osobou, která již dříve vstoupila do registrovaného partnerství nebo jiného obdobného svazku uzavřeného v zahraničí, pokud takové manželství, partnerství nebo jiný obdobný svazek trvá; nebo mezi předkem a potomkem, mezi sourozenci nebo mezi osobami, jejichž přibuzenství vzniklo osvojením.

Soud vysloví neplatnost manželství na návrh jednoho z manželů, jehož projev vůle o vstupu do manželství byl učiněn pod nátlakem spočívajícím v užití násilí nebo vyhrožování násilím nebo jehož projev vůle o vstupu do manželství byl učiněn jen v důsledku omylu o totožnosti snoubence nebo o povaze sňatečného právního jednání. Návrh lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy tak manžel mohl vzhledem k okolnostem nejdříve učinit, popřípadě kdy se dozvěděl o pravém stavu věcí. Soud vysloví neplatnost manželství na návrh každého, kdo na tom má právní zájem, došlo-li k uzavření manželství, přestože tomu bránila zákonná překážka (např. nezletilost, nesvéprávnost, neplatí to v případě překážky omezené svéprávnosti).

Manželství nevznikne, pokud alespoň u jedné z osob, které hodlaly uzavřít manželství, nebyly v projevu vůle o vstupu do manželství nebo ve sňatečném obřadu nebo v souvislosti s ním splněny takové náležitosti, na jejichž splnění je nutno bezvýhradně trvat.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Viz otázka 7.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Manželství prohlášené soudem za neplatné se považuje za neuzavřené od samého počátku (*ex tunc*). Do doby, než soud manželství prohlásí za neplatné, se však na ně pohlíží jako na platné. O právech a povinnostech manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech po prohlášení manželství za neplatné platí stejná ustanovení jako v případě rozvodu. Rozhodnutí o neplatnosti manželství znamená, že prohlášení údajných manželů o příjmení se také stává absolutně neplatným. Oba manželé se následně vrátí ke svým původním příjmením a nemají právo si své příjmení zvolit. Příjmení dětí se po vyslovení neplatnosti manželství nemění. Předpoklad otcovství manžela matky se zachovává, a to i po vyslovení neplatnosti manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Existují poradenské služby v oblasti rodinných, manželských a mezilidských vztahů. Další možností je mediace. Bližší informace lze najít na webových stránkách Asociace mediátorů ČR a Asociace manželských a rodinných poradců ČR – viz odkazy níže. Nicméně k zániku manželství rozvodem může dojít jen na základě pravomocného rozsudku soudu.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na zahájení řízení o rozvod manželství a návrh na zahájení řízení o neplatnosti manželství se podává k okresnímu soudu, v jehož obvodu mají nebo měli manželé poslední společné bydliště v České republice, pokud alespoň jeden z manželů v obvodu tohoto soudu bydlí. Pokud takový soud není, je příslušný obecný soud manžela, který nepodal návrh na zahájení řízení, a pokud není ani takový soud, je příslušný obecný soud manžela, který podal návrh na zahájení řízení. Obecným soudem fyzické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má osoba bydliště, a pokud nemá bydliště, v jehož obvodu se zdržuje. Bydlištěm se rozumí místo, kde osoba bydlí v úmyslu zdržovat se zde trvale (takových míst může být i několik, pak jsou obecným soudem všechny tyto soudy). Více viz informace o soudní příslušnosti.

Návrh musí být učiněn písemně, musí z něho být patrné, kterému soudu je určen, kdo jej činí, nezbytné je přesné označení stran (celé jméno, příjmení, rodné číslo, nebo datum narození, adresa trvalého bydliště, nebo doručovací adresa), o jaké manželství se jedná (vznik manželství, okolnosti, průběh a příčiny jeho rozvratu). Návrh musí být podepsán a datován. Pokud se jedná o návrh, kde se manželé na rozvodu manželství dohodli, musí návrh obsahovat podpisy obou manželů. Skutečnosti tvrzené v návrhu by měly být prokázány listinnými důkazy.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Účastníci obecně nemají právo na náhradu nákladů spojených s řízením o rozvod manželství, o neplatnost manželství nebo o určení, zda tu manželství je či není. Soud může přiznat náhradu těchto nákladů nebo jejich části, pokud okolnosti případu nebo poměry účastníků opodstatní přiznání takové náhrady. Na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Vyžaduje-li to ochrana zájmů účastníka řízení, může účastník požádat soud také o ustanovení zástupce (advokáta). Soud může ustanovit advokáta také před zahájením řízení, účastník však musí splnit podmínky osvobození od soudních poplatků. Účastník musí soudu prokázat své sociální, příjmové a majetkové poměry.

Za předpokladu, že jsou splněny podmínky stanovené v zákoně o advokacii, je možné požádat také Českou advokátní komoru o poskytnutí právních služeb advokáta bezplatně nebo za sníženou odměnu.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozhodnutí, kterým se manželství rozvádí nebo se prohlašuje za neplatné, je možné se odvolat do patnácti dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí soudem. Odvolání se podává písemně u soudu, jehož rozhodnutí je předmětem odvolání. Bylo-li vydáno opravné usnesení týkající se výroku rozhodnutí, běží tato lhůta znovu od právní moci opravného usnesení. Odvolání je podáno včas také tehdy, jestliže bylo podáno po uplynutí patnáctidenní lhůty proto, že se odvolatel řídil nesprávným poučením soudu o odvolání. Odvolání není přípustné, bylo-li vyhověno společnému návrhu na rozvod manželství.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Pokud **rozhodnutí vydané v jiném členském státě EU** (kromě Dánska) **spadá do časové působnosti nařízení Rady (ES) č. 2201/2003** (nařízení Brusel II bis), bude rozhodnutí uznáno bez zvláštního řízení. Matriční úřad k rozhodnutí pouze přihledne a provede dodatečný záznam do příslušného svazku matriční knihy automaticky po předložení předepsaných listin, tj. pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu EU, případně jeho ověřené kopie, o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné opatřené úředním překladem do českého jazyka a osvědčení upraveného v čl. 39 nařízení Brusel II bis (či čl. 33 nařízení Brusel II bis). Osvědčení vydávají na žádost účastníka řízení soudy, které o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné rozhodly. Od předložení tohoto osvědčení lze upustit, pokud všechny skutečnosti, které by byly jinak v osvědčení, vyplývají ze samotného rozhodnutí, resp. z jiných předložených listin (např. bylo předloženo rozhodnutí s vyznačenou doložkou o právní moci).

Nicméně dotčená osoba může požádat příslušný okresní soud o vydání rozhodnutí o uznání či neuznání, např. je-li zapotřebí postavit najisto, zda tu manželství je, či není (čl. 21 odst. 3 nařízení Brusel II bis). V tomto případě se však jedná pouze o právo, nikoliv povinnost dotčené osoby; pro provedení běžného zápisu do matriky není takové soudní rozhodnutí potřeba.

Pokud bylo **rozhodnutí vydáno v jiném členském státě EU před 1. 5. 2004 a je-li alespoň jeden z účastníků řízení státní občan České republiky**, uznávají se rozhodnutí v manželských věcech na základě zvláštního rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky. Cizí rozhodnutí, opatřené doložkou o právní moci, případně další požadované listiny (např. oddací list) se předkládají Nejvyššímu soudu České republiky s úředním překladem do českého jazyka a opatřené náležitým vyšším ověřením (superlegalizace, apostila), nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak. Bližší informace k tomuto řízení jsou dostupné na internetových stránkách Nejvyššího soudu ČR - viz odkaz níže.

Některé **dvoustranné smlouvy o právní pomoci**, jimiž je Česká republika vázána (jedná se o smlouvy se Slovenskou republikou, Maďarskem a Polskem), obsahují úpravu uznávání rozhodnutí v nemajetkových věcech vydaných orgány druhé smluvní strany (mezi ně patří i rozhodnutí o rozvodu / rozluce / prohlášení manželství za neplatné), které se v České republice uznávají bez zvláštního řízení, matriční úřad k nim pouze přihledne. Matriční úřad v těchto případech provede dodatečný záznam do matriční knihy po předložení cizího rozhodnutí opatřené doložkou o právní moci, s úředním překladem do českého jazyka a opatřené náležitým vyšším ověřením (superlegalizace, apostila), nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak. Uvedené ovšem platí pouze v případě, že se jedná o rozhodnutí vydané před 1.5.2004. Jinak se použije postup podle nařízení Brusel II bis - viz výše.

Česká republika je smluvní stranou **Úmluvy o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití** (Haag, 1. 6. 1970). Pokud rozhodnutí splňují podmínky stanovené v této úmluvě, je v České republice zavedena praxe, podle níž není k jejich uznání zapotřebí zvláštního řízení před Nejvyšším soudem České republiky, pokud rozhodnutí nabylo právní moci po 11. 7. 1976, tj. dni, kdy Haagská úmluva vstoupila v platnost pro Českou republiku. Cizí rozhodnutí opatřené doložkou o právní moci se předkládá matričnímu úřadu s úředním překladem do českého jazyka a opatřené náležitým vyšším ověřením (superlegalizace, apostila), nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Rozhodnutí je možné zpochybnit z důvodů uvedených v čl. 22 nařízení Brusel II bis. V takovém případě je možné obrátit se na místně příslušný okresní soud, který je obecným soudem fyzické osoby, proti které návrh směřuje.

Proti automatickému uznání rozhodnutí u matričního úřadu podle dvoustranné smlouvy nebo Úmluvy o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití (Haag, 1. 6. 1970) se lze bránit ve správním řízení s následnou možností obrátit se na příslušný krajský soud v rámci správního soudnictví.

Proti uznání rozhodnutí u Nejvyššího soudu České republiky neexistuje opravný prostředek.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

V České republice se zánik manželství rozvodem řídí právním řádem státu, jehož byli manželé občany v době zahájení rozvodového řízení. Pokud jsou manželé občany různých států, řídí se zánik manželství rozvodem právním řádem státu, v němž mají oba manželé obvyklý pobyt, jinak českým právním řádem.

Pokud by se měl rozvod řídit cizím právním řádem, který by zánik manželství rozvodem nedovoloval anebo jen za mimořádné tíživých okolností, a pokud alespoň jeden z manželů je státním občanem České republiky nebo alespoň jeden z manželů má v České republice obvyklý pobyt, použije se český právní řád.

Související odkazy

[Asociace mediátorů ČR](#)

[Asociace manželských a rodinných poradců ČR](#)

[Nejvyšší soud ČR – uznávání cizích rozhodnutí](#)

Poslední aktualizace: 12/10/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Německo

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Podle § 1564 první věty občanského zákoníku (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB) může být manželství zrušeno rozvodem pouze na základě rozsudku soudu na návrh jednoho nebo obou manželů.

Manželství může být rozvedeno, je-li rozvrácené (§ 1565 odst. 1 první věta občanského zákoníku). Jedná se o současný stav manželství a výhled do budoucna. Legislativce vypracoval s ohledem na rozvrácení manželství tyto domněnky:

Manželství se považuje za rozvrácené, pokud manželé již nežijí spolu a nelze očekávat, že soužití obnoví (§ 1565 odst. 1 druhá věta občanského zákoníku).

Podle § 1566 občanského zákoníku použije soud nevyvratitelnou domněnku, že manželství je rozvráceno, pokud manželé spolu určitou dobu nežijí a pokud: návrh na rozvod manželství podají oba manželé, kteří žijí odděleně déle než jeden rok, nebo

návrh na rozvod podá jeden z manželů a druhý manžel s rozvodem souhlasí, a manželé žijí odděleně déle než jeden rok, nebo

návrh na rozvod podá jeden z manželů a druhý manžel s rozvodem nesouhlasí, manželé však žijí odděleně po dobu tří let.

Jestliže manželé nežijí odděleně po dobu jednoho roku, lze manželství rozvést pouze v několika málo výjimečných případech, například tehdy, pokud by zachování manželství nebylo pro navrhovatele vhodné vzhledem k důvodům souvisejícím s osobností druhého manžela (např. v případě fyzického napadání druhým manželem (§ 1565 odst. 2 občanského zákoníku)).

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Německé právo zná pouze rozvod z důvodu rozvrácení manželství. Rozvedení manželství z důvodu zavinění jednoho z manželů neexistuje.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvedení manželé si ponechávají své společné příjmení. Na základě prohlášení učiněného na matričním úřadu si rozvedená osoba může vzít zpět své rodné příjmení nebo příjmení, které používala předtím, než přijala společné příjmení, nebo své rodné příjmení může uvádět před společným příjmením nebo za ním (§ 1355 odst. 5 občanského zákoníku).

3.2 rozdělení jmění manželů

3.2.1 Rozdělení společného bydlení a zařízení domácnosti

Podle § 1568a a § 1568b občanského zákoníku platí pro společné bydlení a rozdělení zařízení domácnosti po rozvodu v zásadě toto: manžel, který je více odkázán na užívání bydlení nebo zařízení domácnosti, může požádat, aby mu druhý manžel přenechal byt nebo zařízení domácnosti. V tomto ohledu je nutno přihlídnout zejména k poměrům obou manželů a nejlepšímu zájmu jejich společných dětí.

V případě pronajatého bydlení se nájemcem stává ten z manželů, který zde může i nadále bydlet, a to bez ohledu na to, zda byli dříve nájemci oba manželé, nebo pouze jeden z nich.

V případě vlastnictví domu nebo bytu platí toto:

Je-li vlastníkem dosavadního bydlení pouze jeden z manželů, může je druhý manžel nadále užívat pouze ve výjimečných případech, zejména tehdy, je-li to nezbytné, aby se zamezilo nepřiměřeným útrapám, viz § 1568a odst. 2 občanského zákoníku.

Vlastní-li bydlení společně oba manželé, použije se zásada uvedená v prvním odstavci.

V obou případech má manžel, jemuž byl byt přenechán, i manžel, který už nemůže svůj majetek užívat, nárok na to, aby byla mezi nimi uzavřena nájemní smlouva a sjednáno obvyklé nájemné v daném místě.

Pokud jde o zařízení domácnosti, rozlišuje se mezi předměty, které jsou ve společném vlastnictví manželů, a předměty, jež patří pouze jednomu z nich:

v případě věcí v domácnosti, které jsou ve společném vlastnictví, se použijí zásady uvedené v souvislosti s touto otázkou v prvním odstavci. Manžel, který se musí věcí v domácnosti vzdát, může požádat o přiměřenou náhradu,

Druhý manžel nemá nárok na věci v domácnosti patřící pouze jednomu z manželů.

3.2.2 Vypořádání majetku:

Mají-li manželé zákonem upravený režim společného jmění nabytého během manželství a nedohodnou-li se na vypořádání majetku při rozvodu, může být majetkový přírůstek na návrh jednoho z manželů vypořádán ve zvláštním soudním řízení (§ 1372 a násl. občanského zákoníku). Toto se provádí následovně: Výchozím bodem pro výpočet je hodnota majetku každého manžela při uzavření manželství (počáteční majetek, § 1374 občanského zákoníku) a v době ukončení režimu společného jmění manželů (konečný majetek, § 1375). K počátečnímu majetku každého manžela se připočítá majetek, který dotyčný manžel zdědil nebo získal darem. Příslušným rozhodným dnem pro výpočet konečného majetku je den, k němuž byl druhému manželovi doručen návrh na rozvod. Majetkovým přírůstkem je částka, o kterou konečný majetek daného manžela převyšuje počáteční majetek (§ 1373). Osoba s nižším majetkovým přírůstkem má nárok na polovinu rozdílu v hodnotě v porovnání s majetkovým přírůstkem druhé osoby (nárok na vyrovnání) (§ 1378 odst. 1). Nárok na vyrovnání majetkového přírůstku zahrnuje vyplacení určité peněžní částky. Osoba, která má nárok na vyrovnání, nemůže zpravidla požadovat, aby jí byly předány konkrétní věci, jež patří osobě povinné poskytnout vyrovnání. Ve výjimečných případech však může soud pro rodinné záležitosti (Familiengericht) přikrout i vlastnictví konkrétních předmětů (§ 1383). To je však možné pouze tehdy, pokud to je to únosné pro osobu, která je povinná poskytnout vyrovnání, a zabrání to hrubé nespravedlnosti u osoby oprávněné k získání vyrovnání, jež by jinak vznikla v případě vyrovnání majetkového přírůstku v hotovosti. Hodnota takto přikrnutého majetku se započítává do nároku na vyrovnání.

Místo zákonem stanoveného režimu společného jmění manželů se podle německého práva mohou manželé v notářské listině rozhodnout pro režim odděleného jmění manželů (§ 1414), spoluvlastnictví (§ 1415 až § 1518) nebo pro volitelný režim společného vlastnictví majetkového přírůstku (§ 1519).

3.2.3 Důsledky pro nároky na starobní důchod

Nároky na důchod, které manželé získali během manželství (např. nárok na dávky ze zákonného důchodového pojištění, důchodového zabezpečení úředníků, zaměstnaneckého penzijního připojištění nebo soukromého důchodového a invalidního pojištění), jsou v každém případě při rozvodu rozděleny na polovinu formou vypořádání nároků na důchod. To zajišťuje, aby se oba manželé podíleli na nárocích, které získali během manželství, rovným dílem a aby každý manžel získal vlastní nároky na důchod.

3.3 nezletilé děti manželů

3.3.1 Rodičovská odpovědnost

Pokud rodiče vykonávají rodičovskou odpovědnost (práva a povinnosti) společně a rozvedou se, pak tato společná odpovědnost trvá i nadále. Soud o této záležitosti rozhodne – kromě případů, kdy je ohroženo blaho dítěte – pouze tehdy, podá-li jeden z rodičů soudu pro rodinné záležitosti návrh na přenesení rodičovské odpovědnosti nebo její části pouze na tohoto rodiče. Takovému návrhu musí být vyhověno, pokud s tím druhý rodič souhlasí a pokud dítě ve věku nejméně čtrnácti let nevznese námitku, nebo pokud lze očekávat, že zrušení společné rodičovské odpovědnosti a její přenesení na navrhovatele je v nejlepším zájmu dítěte (§ 1671 odst. 1 občanského zákoníku). Německé právo obecně vychází z toho, že styk dítěte s oběma rodiči je v jeho nejlepším zájmu, a zaručuje proto jak právo dítěte na styk s oběma rodiči, tak i právo a povinnost obou rodičů stýkat se s ním (§ 1684 odst. 1). To platí bez ohledu na rozdělení rodičovských práv a povinností.

3.3.2 Výživné

Rodiče mají vůči svým dětem vyživovací povinnost (§ 1601 občanského zákoníku). Děti mají právo na to, aby je rodiče živili po dobu, kdy nejsou schopny žít se samy (§ 1602 občanského zákoníku). Vyživovací povinnost plní rodiče v rámci svých možností (§ 1603 občanského zákoníku). Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem je chápána široce, tzn., že rozhodující je dosažitelný, a nikoli pouze dostupný příjem (§ 1603 odst. 2 občanského zákoníku). Svou vyživovací povinnost vůči dětem musí rodiče plnit v zásadě úměrně své výdělečné schopnosti a finanční situaci. Rodič, který má dítě ve své péči, plní svou vyživovací povinnost prostřednictvím péče o dítě a jeho výchovy (§ 1606 odst. 3 občanského zákoníku). Po odloučení rodičů má proto povinnost platit výživné v hotovosti zpravidla pouze rodič, s nímž dítě nežije ve společné domácnosti.

Výživné na dítě zahrnuje jeho celkové životní potřeby včetně nákladů na jeho náležité vzdělání (§ 1610 občanského zákoníku).

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Po rozvodu se každý z manželů musí o svou obživu starat sám (§ 1569 občanského zákoníku). V souladu s tím musí vykonávat náležitou výdělečnou činnost (§ 1574 odst. 1). Pokud je to k zahájení náležité výdělečné činnosti nezbytné, musí absolvovat program vzdělávání, dalšího vzdělávání nebo rekvalifikace, lze-li očekávat, že jej úspěšně dokončí (§ 1574 odst. 3 občanského zákoníku).

Rozvedení manželé však mají nárok na výživné v těchto případech:

pokud od nich z důvodu opatrování společného dítěte (§ 1570 občanského zákoníku) nebo z důvodu nemoci nebo invalidity či oslabení fyzických či psychických sil (§ 1572 občanského zákoníku) nelze očekávat výdělečnou činnost,

pokud od nich nelze z důvodu věku očekávat výdělečnou činnost k určitému časovému okamžiku, zejména v době rozvodu nebo po skončení péče o společné dítě manželů nebo jeho výchovy (§ 1571 občanského zákoníku),

pokud a dokud musí po rozvodu absolvovat program vzdělávání, dalšího vzdělávání nebo rekvalifikace, aby odstranili mezery ve vzdělání nebo vyrovnali nevýhody plynoucí z předchozího manželství; podmínkou je však to, že program vzdělávání, dalšího vzdělávání nebo rekvalifikace zahájí co možná nejdříve, aby mohli vykonávat vhodnou výdělečnou činnost, která jim zajistí dlouhodobý zdroj obživy, a to, že je možné očekávat úspěšné ukončení tohoto vzdělávání (§ 1575 občanského zákoníku),

pokud a dokud si po rozvodu nebyli schopni najít žádnou vhodnou výdělečnou činnost (§ 1573 odst. 1 občanského zákoníku),

pokud a dokud u nich výdělečnou činnost nelze očekávat z jiných závažných důvodů a odmítnutí výživného by s přihlédnutím k zájmům obou manželů bylo hrubě nepřiměřené (§ 1576 občanského zákoníku),

pokud jim příjmy z přiměřené výdělečné činnosti nepostačují k pokrytí celkových životních nákladů (§ 1573 odst. 2 občanského zákoníku).

Výše výživného se stanoví podle životních poměrů v době manželství a zahrnuje i náklady na příslušné pojištění pro případ nemoci, potřebu péče, stáří a sníženou výdělečnou schopnost (§ 1578 občanského zákoníku). Není-li manžel, který má vyživovací povinnost, v důsledku svých výdělečných a majetkových poměrů a s přihlédnutím k dalším závazkům schopen zajistit oprávněné osobě výživné, aniž by tím ohrozil uspokojování svých vlastních přiměřených životních potřeb, musí poskytovat výživné pouze v míře odpovídající okolnostem při zohlednění potřeb a výdělečných a majetkových poměrů rozvedených manželů (§ 1581 první věta občanského zákoníku).

Výživné může být sníženo a/nebo časově omezeno, pokud by další placení výživného bez omezení bylo nespravedlivé (§ 1578b občanského zákoníku).

Možnost snížení / časového omezení výživného podle § 1578b občanského zákoníku se vztahuje zejména na § 1570–1573, přičemž podle § 1570 představují zvláštní úpravu v souvislosti s časovým omezením aspekty spravedlnosti s ohledem na prodloužení vyživovací povinnosti v souvislosti s péčí poté, co dítě dosáhlo tří let věku, a to z důvodů týkajících se dítěte nebo rodičů.

Při posuzování podle § 1578b občanského zákoníku je třeba přihlídnout k zájmům společného dítěte, které bylo svěřeno do péče. Mimoto je třeba uvážit nevýhody plynoucí z manželství, pokud jde o možnost manžela starat se o svou vlastní výživu. Nevýhody existují, je-li příjem manžela, jenž má nárok na výživné, nižší v porovnání s příjmem, který by získal v případě, že by manželství uzavřeno nebylo. Podle § 1578b odst. 1 třetí věty občanského zákoníku může tato nevýhoda plynout z péče o dítě a organizace vedení domácnosti a výdělečné činnosti. Při posuzování nevýhod plynoucích z manželství je třeba v rámci komplexního hodnocení vzít v úvahu veškeré okolnosti daného jednotlivého případu, včetně doby trvání manželství.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Pokud si to přeje, může každý z manželů žít odděleně bez zvláštních formalit. Ustanovení § 1361 až 1361b občanského zákoníku upravují dobu trvání odděleného života (viz otázka 6).

5 Jaké jsou podmínky rozlučky?

Manželé musí žít odděleně. Manželé žijí odděleně, pokud již nemají společnou domácnost a jeden z nich nemá zjevně v úmyslu společnou domácnost zavést, jelikož odmítá manželské soužití (§ 1567 odst. 1 občanského zákoníku).

6 Jaké jsou právní důsledky rozlučky?

Pokud žijí manželé odděleně nebo pokud chce žít odděleně jeden z nich, může jeden z manželů druhého požádat, aby mu přenechal k vylučnému užívání jejich společný byt nebo jeho část (přidělení bytu), je-li to nezbytné k tomu, aby se zamezilo nepřiměřeným těžkostem (§ 1361b občanského zákoníku).

Pokud jeden z manželů druhého fyzicky napadal nebo ohrožoval, je poškozené nebo ohrožené osobě zpravidla přidělen celý byt. Přidělení bytu však neslouží k tomu, aby se tím připravoval a usnadňoval rozvod manželů.

Po dobu odděleného života manželů lze upravit i užívání předmětů v domácnosti (§ 1361a občanského zákoníku). Každý z manželů může od druhého požadovat věci v domácnosti, které mu náležejí. To se však nepoužije, pokud osoba, která se musí těchto věcí vzdát, je potřebuje ve své nové vlastní domácnosti, a pokud je to přiměřené daným okolnostem (např. přenechání pračky tomu z manželů, s nímž žijí děti ve společné domácnosti). Ačkoliv manželé žijí odděleně, může jeden z manželů požadovat od druhého výživné odpovídající životní úrovni a výdělečným a majetkovým poměrům manželů (§ 1361 občanského zákoníku). Výživné během rozluky je výsledkem manželské solidarity a má zajistit, aby se manželé v důsledku rozluky neocitli v tísní. Manželům to rovněž umožňuje obnovit manželské soužití bez ohledu na ekonomické překážky. Manželé proto mají i nadále relativně velkou vzájemnou odpovědnost, takže existují pouze omezené požadavky na ekonomickou samostatnost a povinnost zajistit si živobytí. Manžel, který žije odděleně, má nárok na výživné, není-li schopen uspokojovat své potřeby z vlastního příjmu a majetku.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

„Prohlášení manželství za neplatné“ neexistuje. Manželství může být zrušeno pouze na návrh soudním rozhodnutím (§ 1313 a násl. občanského zákoníku). Řízení o zrušení manželství jsou v praxi ojedinělá.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Důvodem pro zrušení manželství je porušení zákona nebo vada souhlasu při uzavření manželství. Důvody jsou taxativně uvedeny v § 1314 občanského zákoníku.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Důsledky zrušení manželství odpovídají důsledkům v případě rozvodu (§ 1318 občanského zákoníku). Viz v této souvislosti poznámky v odpovědi na otázku 3.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

V případě rozvodu mají rodiče v rámci pomoci dětem a mladistvým nárok na poradenství poskytované úřadem péče o mládež (Jugendamt). Účelem tohoto poradenství je pomáhat odděleně žijícím a rozvedeným rodičům vytvářet podmínky pro výkon rodičovské zodpovědnosti v nejlepším zájmu dítěte či mladistvého. Rodiče jsou za vhodné účasti dotyčného dítěte nebo mladistvého podporováni při vytváření dohody o zabezpečování rodičovské péče.

Databáze všech poraden je k dispozici na internetu na adrese <https://www.dajeb.de/>. Kromě toho existuje možnost urovnat spor a dojít ke smíru cestou mediace. Více informací o rodinné mediaci je k dispozici na adrese <https://www.bafm-mediation.de/>

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluky osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Podle německého práva existuje pouze rozpad manželství (rozvod), zrušení manželství nebo určení existence či neexistence manželství mezi účastníky řízení (§ 121 zákona o řízení v rodinných a nesporných věcech (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, FamFG).

Návrh ve věcech manželství se obvykle podává u okresního soudu (Amtsgericht) / soudu pro rodinné záležitosti (Familiengericht) (§ 111 a § 121 zákona o řízení v rodinných a nesporných věcech, § 23b zákona o organizaci soudů (Gerichtsverfassungsgesetz)). Místní příslušnost se zakládá na § 122 zákona o řízení v rodinných a nesporných věcech. Zastupování advokátem je povinné.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Osoba, která není vzhledem ke svým osobním a finančním poměrům schopna nést náklady řízení nebo je může uhradit pouze částečně či ve splátkách, může v případě řízení u soudů pro rodinné záležitosti požádat o právní pomoc. Předpokladem schválení je, aby její úmysl domáhat se svého práva nebo své právo hájit měl uspokojivou vyhlídku na úspěch a nejevil se jako svévolný. Tímto způsobem je zajištěno, aby soudy byly dostupné i pro finančně slabší osoby. Právní pomoc kryje v plné nebo částečné výši – podle dostupného příjmu – příspěvek účastníka řízení na soudní výlohy. Náklady na právní zastoupení jsou uhrazeny v případě, pokud soud přidělí právního zástupce. Další informace jsou uvedeny v brožurce o právní pomoci a poradenství nazvané „Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe“, která je k dispozici na internetových stránkách Spolkového ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitele na adrese <https://www.bmjv.de/>.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Opravný prostředek lze podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství nebo o zrušení manželství podle § 58 a násl. zákona o řízení v rodinných a nesporných věcech. O opravném prostředku rozhoduje vrchní zemský soud (Oberlandesgericht).

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Takováto rozhodnutí (vyjma rozhodnutí, která byla vynesena v Dánsku) se ve Spolkové republice Německo uznávají automaticky na základě nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 (dále jen „nařízení Brusel IIa“), tj. bez zvláštního uznávacího řízení. To však podle nařízení Brusel IIa zpravidla předpokládá, že soudní řízení ve věci rozvodu, zrušení manželství nebo prohlášení manželství za neplatné bylo zahájeno po 1. březnu 2001 (výjimky jsou uvedeny v článku 64 nařízení Brusel IIa). Na starší věci se vztahuje předchůdce nařízení Brusel IIa, tj. nařízení Brusel II. Rozhodnutí vynesena v Dánsku vyžadují i nadále zvláštní řízení za účelem uznání.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesena v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

V oblasti působnosti nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 je pro podání návrhu na neuznání takového rozhodnutí příslušný zpravidla okresní soud (soud pro rodinné záležitosti) v místě sídla vrchního zemského soudu, v jehož obvodu:

má odpůrce nebo dítě, jehož se rozhodnutí týká, obvyklý pobyt, nebo

není-li žádný soud příslušný podle výše uvedeného, soud, v jehož obvodu existuje zjevný zájem na zjištění této věci nebo potřeba péče,

jinak soud pro rodinné záležitosti se sídlem Pankow/Weißensee.

Výjimka platí pro Dolní Sasko, kde se při okresním soudě v Celle podle výše uvedených kritérií centrálně soustřeďuje příslušnost pro všechny obvody vrchního zemského soudu.

Použijí se procesní požadavky stanovené v zákoně o řízení v rodinných a nesporných věcech.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

V Německu a v dalších šestnácti členských státech Evropské unie se právo rozhodné pro rozvod v případech, kdy se uplatňují kolizní normy, řídí ustanoveními „nařízení Řím III“ (nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky). Právo určené podle nařízení Řím III se poté použije bez ohledu na to, zda je či není právem zúčastněného členského státu.

Poslední aktualizace: 19/10/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Estonsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

V případě vzájemné dohody manželů může o rozvodu manželství rozhodnout na základě společné písemné žádosti matriční úřad nebo notář, nebo soud na základě žaloby podané každým z manželů. Rozvod na základě žaloby se použije v případě, že druhý manžel s rozvodem nebo jeho podmínkami nesouhlasí, nebo v případě, že matriční úřad není oprávněn o rozvodu manželství rozhodnout.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Matriční úřad nebo notář může v případě vzájemné dohody manželů o rozvodu manželství rozhodnout na základě společné písemné žádosti, a to pokud mají oba manželé bydliště v Estonsku.

Soud může o rozvodu manželství rozhodnout na základě žaloby, kterou jeden z manželů proti druhému, pokud manželské vztahy definitivně skončily. Manželské vztahy skončily, pokud manželé již spolu nežijí a je důvod se domnívat, že se manželské soužití již neobnoví. Manželské vztahy se považují za ukončené, pokud manželé spolu nežijí nejméně dva roky.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvodem nejsou dotčeny osobní vztahy mezi manželi. Při rozvodu může soud nebo matriční úřad na žádost rozhodnout o obnovení dřívějšího příjmení; v opačném případě si oba manželé po rozvodu ponechávají příjmení, které přijali při uzavření manželství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Při rozvodu se rozdělí jmění manželů podle majetkového režimu, který pro ně platí. V případě společného jmění manželů získává při jeho zániku a vypořádání obecně každý z manželů stejný díl. Co tvoří společné jmění manželů, se určuje při ukončení majetkového režimu. Manželé nejsou povinni rozdělit si při rozvodu svůj majetek. Pokud si manželé při ukončení manželství majetek nerozdělí, vykonávají společně práva a plní společné povinnosti týkající se společného jmění. Manželé mohou rovněž společně držet jakékoli věci, které jsou součástí společného jmění. Když zaniká majetkový režim, při kterém je nabyvaný majetek sdílen, určí se majetek připadající jednotlivým manželům a finanční nároky vyplývající ze zaniklého společného jmění. Jestliže si manželé přejí rozdělit majetek při rozvodu, je majetek rozdělen podle zvoleného majetkového režimu, nebo podle dohody o vypořádání společného jmění manželů. Pokud manželé podepsali dohodu o vypořádání společného jmění manželů, platnost této dohody rozvodem manželství končí. Ukončením platnosti dohody o vypořádání společného jmění manželů v případě rozvodu manželství končí i veškerá práva a povinnosti vyplývající z této dohody. Majetek se rozdělí podle dohody o vypořádání společného jmění manželů.

3.3 nezletilé děti manželů

Rozvod manželství nemá jako takový vliv na rodičovskou zodpovědnost manželů a rodiče mají děti i nadále ve společné péči.

Rodiče by se měli dohodnout na tom, s kým bude dítě žít, kdo se bude podílet na jeho výchově a v jaké míře, a rovněž na tom, jakým způsobem a jak dlouho má být poskytováno výživné. Měsíční výživné na jedno dítě nesmí být nižší než polovina minimální měsíční mzdy stanovené estonskou vládou.

Jestliže rodiče nechťejí nebo nemohou mít dítě ve společné péči, může kterýkoli z nich soud požádat, aby na něj bylo částečně nebo zcela převedeno právo péče o dítě. Změnou práva péče o dítě není dotčena vyživovací povinnost.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Rozvedený manžel má nárok na výživné:

do doby, než dítě dosáhne tří let věku, pokud po rozvodu není rozvedený manžel kvůli péči o společné dítě manželů schopen žít se sám;

jestliže po rozvodu není rozvedený manžel kvůli svému věku nebo zdravotnímu stavu schopen žít se sám a jestliže potřeba pomoci z důvodu jeho věku nebo zdravotního stavu existovala v době rozvodu. Výživné z důvodu věku nebo zdravotního stavu lze rovněž od bývalého manžela požadovat v případě, kdy potřeba pomoci z důvodu věku nebo zdravotního stavu existovala v době, kdy manžel ztratil nárok na výživné od bývalého manžela z jiných důvodů stanovených zákonem. Výživné se platí po dobu, po kterou lze očekávat, že oprávněná osoba nebude mít žádný příjem.

Otec dítěte musí matce dítěte poskytnout výživné za dobu osmi týdnů před narozením dítěte a dvanácti týdnů po jeho narození.

Soud může rozvedeného manžela zprostit povinnosti platit výživné z důvodů stanovených v zákoně.

Rozvedený manžel, který má nárok na výživné, může o splnění právní povinnosti týkající se placení výživného požádat až po podání žaloby.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Má se za to, že manželé jsou v právní rozluce, pokud nesdílejí společnou domácnost nebo společný manželský život a nejméně jeden z manželů není zjevně ochoten manželské soužití obnovit.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Manželé žijí odděleně.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Jestliže jsou manželé v právní rozluce, může kterýkoli z manželů:

požádat druhého manžela o vydání věcí, které byly používány v zájmu rodiny, pokud dotyčný manžel tyto věci potřebuje v oddělené domácnosti nebo má oprávněný zájem na jejich dalším užívání. Obvyklé vybavení rodinné domácnosti ve společném jmění manželů je mezi manžely rozděleno na základě rovnosti. Oba manželé mohou podat žalobu o vydání osobních věcí, které měli v individuálním vlastnictví. Majetek ve společném vlastnictví (tj. ve společném jmění manželů) je rozdělen rovnoměrně s přihlédnutím k zájmu manželů a dětí;

požádat druhého manžela, aby rodinnou domácnost či její část přemístil za účelem výlučného užívání, je-li to nezbytné, aby se předešlo osobním konfliktům. Ačkoli by se mělo vycházet především z přednostních práv vlastníka domu nebo bytu, může být dům nebo byt přenechán k užívání rovněž manželovi, který jej nevlastní, pokud to soud pokládá s přihlédnutím k prostředkům obou manželů a zájmu dětí za nutné.

Jsou-li manželé v právní rozluce, musí každý manžel poskytovat výživné ve formě pravidelně placených peněžních částek, které je určeno na uhrazení nákladů vynaložených druhým manželem v zájmu rodiny.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Prohlášení manželství za neplatné znamená, že se manželství považuje za neplatné od samého začátku. Manželství lze prohlásit za neplatné pouze rozsudkem soudu.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství může být prohlášeno za neplatné pouze z důvodů, které jsou stanoveny v zákoně o rodině (*perekonnaseadus*), tj. soud může rozsudkem manželství prohlásit za neplatné, pokud:

při uzavření manželství byla porušena podmínka týkající se minimálního věku pro uzavření manželství nebo způsobilosti k právním úkonům;

při uzavření manželství byl porušen zákaz manželství stanovený v zákoně;

při uzavření manželství byly porušeny formální požadavky stanovené v zákoně;

v době uzavření manželství trpěl nejméně jeden z manželů dočasnou duševní poruchou nebo nebyl schopen uplatnit svou vůli z jiného důvodu; manželství bylo uzavřeno podvodně nebo pod nátlakem, včetně zatajení zdravotního stavu či jiných osobních údajů některého z manželů, pokud byly tyto údaje důležité pro platnost manželství;

jeden z manželů nebo oba manželé neměli v úmyslu plnit povinnosti vyplývající z manželského stavu, manželství však bylo uzavřeno za jiným účelem, zejména s úmyslem získat estonské povolení k pobytu (formální manželství);

manželé jsou stejného pohlaví v důsledku změny pohlaví provedené během manželství.

Manželství se mimoto považuje za neplatné, pokud:

bylo uzavřeno mezi osobami stejného pohlaví;

uzavření sňatku osvědčila osoba, která neměla pravomoc matrikáře, nebo

jedna či druhá strana neprojevila přání vstoupit do manželství.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Po prohlášení manželství za neplatné se má za to, že manželství bylo neplatné od samého počátku, pokud manželství nebylo prohlášeno za neplatné z důvodu sňatku mezi osobami stejného pohlaví; v takovém případě je manželství prohlášeno za neplatné na základě nabytí právní moci rozhodnutí soudů.

Osoby, jejichž manželství bylo prohlášeno za neplatné, již vůči sobě nemají žádná práva a povinnosti vyplývající z manželství (včetně práv a povinností plynoucích z případné dohody o vypořádání společného jmění manželů, která se rovněž považuje za neplatnou).

Je-li manželství prohlášeno za neplatné z toho důvodu, že jeden z potenciálních manželů zatajil před druhým manželem skutečnost, že již uzavřel manželství s jinou osobou, nebo získal souhlas druhého manžela s uzavřením manželství podvodem či pod nátlakem, může soud nařídít, aby tato osoba platila osobě, s níž žila v neplatném manželství, výživné, přičemž se použijí předpisy o placení výživného manželovi. Na žádost strany, která byla nezákonně přinucena k uzavření manželství, může soud na majetkový režim stran uplatnit předpisy vztahující se na majetek manželů (tj. společné jmění manželů).

Děti pocházející z neplatného manželství mají stejná práva a povinnosti jako děti narozené v manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Matriční úřad nebo notář může o rozvodu manželství rozhodnout se souhlasem manželů. Právní důsledky rozvodu (např. rozdělení majetku manželů) mohou být stanoveny v dohodě mezi manželi.

V případě sporů mezi manželi ohledně podmínek rozvodu neexistují při hledání řešení žádné mimosoudní prostředky.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Žádost o rozvod (návrh na rozvod) manželství lze podat:

matričnímu úřadu v místě bydliště jednoho z manželů (mají-li oba manželé bydliště v Estonsku);

notáři;

soudu prvního stupně, v jehož obvodu má bydliště odpůrce (okresní soud).

Návrh na prohlášení manželství za neplatné je nutno podat soudu prvního stupně (okresní soud) v místě bydliště odpůrce.

Matriční úřad o rozvodu manželství rozhodne na základě společné osobní písemné žádosti manželů. Manželé by měli v žádosti potvrdit, že nemají spory ohledně dětí, rozdělení společného jmění nebo placení výživného. K žádostem o rozvod manželství je nutno připojit doklad o uzavření manželství. Není-li jeden z manželů z oprávněných důvodů schopen dostavit se osobně na matriční úřad za účelem podání společné žádosti, může podat zvláštní žádost, kterou osvědčil notář. Písemnosti v cizím jazyce by měly být matričnímu úřadu předloženy i s překladem, který ověřil notář, konzulární úředník nebo soudní tlumočnick. Doklad o uzavření manželství, který byl vydán v cizí zemi, musí být úředně ověřen nebo opatřen apostilou, není-li stanoveno v mezinárodní dohodě jinak.

Notář o rozvodu manželství rozhodne na základě společné osobní písemné žádosti manželů. K žádostem o rozvod manželství je nutno připojit doklad o uzavření manželství. Není-li jeden z manželů z oprávněných důvodů schopen dostavit se osobně k notáři za účelem podání společné žádosti, může podat zvláštní žádost, kterou osvědčil notář. Písemnosti v cizím jazyce by měly být matričnímu úřadu předloženy i s překladem, který ověřil notář, konzulární úředník nebo soudní tlumočnick. Doklad o uzavření manželství, který byl vydán v cizí zemi, musí být úředně ověřen nebo opatřen apostilou, není-li stanoveno v mezinárodní dohodě jinak.

Aby mohl ve věcech manželských rozhodnout estonský soud, musí být žaloba podána příslušnému soudu podle společného místa bydliště manželů, nebo pokud takovéto bydliště neexistuje, podle místa bydliště odpůrce. Nemá-li odpůrce bydliště v Estonsku, je nutno žalobu podat příslušnému soudu podle místa bydliště nezletilého dítěte účastníku řízení, nebo pokud účastníci řízení nemají nezletilé dítě, u příslušného soudu podle místa bydliště navrhovatele.

Při podávání žaloby o rozvod, soudní rozlučku nebo prohlášení manželství za neplatné soudu musí žalobní návrh splňovat veškeré formální požadavky stanovené v občanském soudním řádu (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) pro občanskoprávní žalobu. Žalobní návrh a veškeré listinné důkazy by měly být soudu předloženy písemně nebo elektronicky, v estonštině a ve formátu A4.

V žalobním návrhu by měl být uveden název soudu a rovněž osobní údaje navrhovatele a odpůrce (manželů) a jejich společných nezletilých dětí. Mělo by být také uvedeno, kdo bude plnit vyživovací povinnost k dětem a vychovávat je a s kým budou děti žít; žalobní návrh by měl rovněž obsahovat návrh ohledně budoucí úpravy rodičovských povinností a výchovy dětí. Je třeba popsat skutkové okolnosti, na nichž se žaloba zakládá; navrhovatel by měl rovněž uvést a předložit jiné důkazy, které má případně k dispozici.

Kromě výše uvedených skutečností by v případě rozdělení společného jmění mělo být v žalobním návrhu uvedeno složení a umístění majetku, určená hodnota osobního majetku navrhovatele a předložen návrh na rozdělení společného jmění. Pokud manželé uzavřeli dohodu o vypořádání společného jmění manželů, je nutno ji připojit k žalobnímu návrhu.

Žalobní návrh musí podepsat navrhovatel nebo jeho zástupce. Pokud jej podepíše zástupce, je nutno předložit rovněž zmocňovací listinu či jinou písemnost dokládající pravomoci zástupce.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Nemůže-li osoba, která žádá o právní pomoc, kvůli svým finančním poměrům nést náklady řízení, nebo je-li schopna je nést pouze částečně nebo ve splátkách, a pokud existuje dostatečný důvod domnívat se, že zamýšlená účast v řízení bude úspěšná, může soud tuto osobu zprostit povinnosti platit náklady řízení v plné výši nebo částečně a ponechat uhrazení těchto nákladů na státu.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozsudku o rozvodu, soudní rozlučky nebo prohlášení manželství za neplatné lze podat opravný prostředek podle obecných předpisů, jimiž se řídí odvolací řízení, pokud strana podávající opravný prostředek zjistí, že rozsudek soudu prvního stupně je založen na nesprávném právním posouzení (např. soud prvního stupně použil nesprávně ustanovení hmotného nebo procesního práva).

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 2201/2003 je rozsudek o rozvodu manželství vyneseny v jednom členském státě uznán automaticky v ostatních členských státech Evropské unie (s výjimkou Dánska), aniž by bylo nutné zvláštní řízení.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Za účelem napadení uznání rozhodnutí o rozvodu, soudní rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné je nutno se obrátit na odvolací soud členského státu uvedený v seznamu zveřejněném v nařízení Rady (ES) č. 2201/2003.

V Estonsku vykonává tuto funkci oblastní soud.

V soudním rozhodnutí je uveden postup a lhůta pro podání opravného prostředku.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

V případě rozvodu manželství se použijí právní předpisy země, v níž se nachází společné bydliště manželů. Pokud manželé bydlí v různých zemích, mají však stejné občanství, jsou obecné právní důsledky manželství stanoveny v právních předpisech země, jejímiž jsou občany. Mají-li manželé bydliště v různých zemích a mají-li rovněž rozdílné občanství, jsou obecné právní důsledky manželství stanoveny na základě práva země jejich posledního společného bydliště, pokud jeden z manželů pobývá v této zemi. Nelze-li na základě výše uvedených pravidel určit právo vztahující se na obecné důsledky manželství, použije se právo země, k níž mají manželé nejsilnější vazbu z jakéhokoliv jiného důvodu.

Není-li rozvod manželství podle výše uvedeného práva přípustný, nebo je-li přípustný pouze za velmi přísných podmínek, použije se estonské právo, pokud jeden z manželů má v Estonsku bydliště nebo estonské občanství nebo měl v Estonsku bydliště nebo estonské občanství v době uzavření manželství.

Poslední aktualizace: 21/10/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Irsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Jeden z manželů má k datu zahájení řízení trvalé bydliště v Irsku, nebo

jeden z manželů měl po dobu jednoho roku před zahájením řízení v Irsku své obvyklé bydliště.

(Viz § 39 odst. 1 písm. a) a b) zákona o rodině ([Irsko Family Law Act](#)) z roku 1996.)

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Soud (*Circuit Court* v součinnosti s *High Court* – § 38 odst. 1) musí shledat, že byly splněny tyto podmínky:

k datu zahájení řízení manželé žili odloučeně v posledních pěti letech nejméně po celkovou dobu čtyř let,

a nelze-li očekávat obnovu soužití manželů

a manželé a všichni závislí členové rodiny mají nebo budou mít zajištění, které je podle názoru soudu za daných okolností náležité.

(Viz § 5 odst. 1 zákona.)

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Manželství na základě rozsudku zaniká a osoba, která byla v tomto manželství sezdána, může uzavřít nové manželství (§ 10 odst. 1).

3.2 rozdělení jmění manželů

V případě vynesení rozsudku o rozvodu může soud vydat nařízení o úpravě majetkových poměrů (§ 14 odst. 1 zákona). Majetek může být prodán, rozdělen rovným dílem nebo individuálně či převeden výlučně na jméno jedné ze stran.

3.3 nezletilé děti manželů

V rozhodnutí o rozvodu může soud rozhodnout o poměrech k dítěti v době po rozvodu (§ 5 odst. 2 zákona). Blaho dítěte má zásadní význam.

(Pro další podrobnosti viz informační přehled „Rodičovská zodpovědnost – Irsko“.)

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

V rozhodnutí o rozvodu může soud rovněž rozhodnout o výživném pro jednoho z manželů. Nárok na výživné zaniká, pokud tento oprávněný bývalý manžel uzavře nové manželství (§ 13 zákona).

Soud může rovněž přiznat jednomu z manželů důchodová práva (§ 17 zákona).

(Pro další podrobnosti viz informační přehled „Nároky z výživovací povinnosti – Irsko“.)

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Rozlučka (též soudní rozlučka) usnadňuje odcizeným manželům nové uspořádání vlastního života, které jim umožní žít trvale jeden bez druhého.

Spolu s rozhodnutím o soudní rozluce může soud zároveň rozhodnout o poměrech k dítěti v době po rozvodu, přiznání plateb výživného, kapitálových příspěvků, důchodu, o rodinné domácnosti a dalším majetku. Rozhodnutím o soudní rozluce manželství nezaniká. Přejí-li si odcizení manželé žijící v soudní rozluce uzavřít nové manželství, musí nejdříve dosáhnout rozhodnutí o rozvodu.

(Viz § 8 reformního zákona o soudní rozluce a o rodině ([Irsko Judicial Separation and Family Law Reform Act](#)) z roku 1989.)

5 Jaké jsou podmínky rozlučky?

Musí být splněna jedna nebo více z následujících podmínek:

1. jeden z manželů se dopustil cizoložství;
2. jeden z manželů se vůči druhému dopustil bezdůvodně špatného chování a hrubého násilí;
3. jeden z manželů druhého opustil na dobu více než jednoho roku;
4. manželé žili odděleně po dobu jednoho roku a oba s podáním žádosti o rozvod souhlasí;
5. manželé žili odděleně po dobu tří let;
6. rozvrat manželství je natolik hluboký, že soud může konstatovat, že normální manželské soužití netrvá už nejméně jeden rok.

(Viz § 2 reformního zákona o soudní rozluce a o rodině ([Irsko Judicial Separation and Family Law Reform Act](#)) z roku 1989.)

6 Jaké jsou právní důsledky rozlučky?

Rozluka snímá z manželů povinnost společně bydlet, aniž by rušila samotné manželství. Manželka může i nadále používat manželovo jméno.

Co se týče finančních poměrů, povinnost podporovat druhého manžela zůstává zachována a soud může zároveň uložit vyživovací povinnost, aniž by při tom zohledňoval, kdo rozvrat zapříčinil. Nicméně stejně jako v případě rozvodu má rozsudek za následek zrušení a rozvázání manželského svazku.

Dědická práva zůstávají zachována, ledaže manžel rozvrat manželství zcela zapříčinil a došlo k rozluce od stolu i lože.

Odloučení manželé mohou požádat soud, aby rozhodnutí o soudní rozluce zrušil. Soud rozhodnutí zruší, pokud shledá, že se spolu odloučení manželé smířili a mají v úmyslu obnovit rodinné soužití.

Změna rozluky v rozvod:

Na žádost jednoho z manželů může být rozhodnutí o rozluce *ipso iure* změněno a stát se rozhodnutím o rozvodu, pakliže rozluka trvá tři roky. Soudce v tom případě rozhodne o rozvodu a věcech s tím spojených.

Pokud bylo o rozluce rozhodnuto na základě společného podání manželů, není změna na rozvod možná jinak, než dalším společným podáním.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Na osoby žijící v manželství, které bylo prohlášeno za neplatné, se hledí, jako by spolu nikdy sezdány nebyly.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Splněna musí být jedna z následujících podmínek:

jeden z manželů měl k datu zahájení řízení trvalé bydliště v Irsku nebo

jeden z manželů měl po dobu jednoho roku předcházejícího tomuto datu v Irsku své obvyklé bydliště nebo

jeden z manželů před tímto datem zemřel

a

v době své smrti měl daný manžel v Irsku trvalé bydliště nebo

daný manžel měl po dobu jednoho roku předcházejícího tomuto datu v Irsku své obvyklé bydliště.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Na manželství, které bylo prohlášeno za neplatné, se hledí, jako by nikdy neexistovalo. Obě strany mohou uzavřít nové manželství. Strany vůči sobě nemají žádná dědická práva a nemají vůči sobě ani žádné vyživovací povinnosti či závazky vzájemné podpory. Děti narozené v tomto manželství jsou považovány za nemanželské.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Smírného vypořádání finančních a majetkových záležitostí, jakož i záležitostí týkajících se závislých potomků, lze dosáhnout prostřednictvím mediace bez účasti soudu. Rozhodnout o soudní rozluce nebo o rozvodu však může výhradně soud.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

O návrzích na rozvod, soudní rozluku a prohlášení manželství za neplatné rozhoduje obvodní soud (*Circuit Court*) v součinnosti s vrchním soudem (*High Court*).

Řízení o návrzích na rozvod či soudní rozluku u obvodního soudu se zahajuje na základě podání návrhu do podatelny příslušného obvodního soudu (*Civil Bill*). Vlastní řízení je upraveno nařízením 59 pravidlem 4 jednacích řádů obvodních soudů (*Circuit Court Rules*) z roku 2001.

Návrh na rozvod či soudní rozluku u vrchního soudu se zahajuje na základě zvláštního předvolání vydaného ústřední soudní kanceláří (*Special Summons*).

Vlastní řízení postupuje podle nařízení 70A jednacích řádů vyšších soudů (*Rules of the Superior Courts*), odd. 1, č. 343 z roku 1997). Řízení o návrzích na prohlášení manželství za neplatné u vrchního soudu se zahajuje podáním návrhu k ústřední kanceláři (*Petition*). Řízení je upraveno nařízením 70 jednacích řádů vyšších soudů (*Rules of the Superior Courts*).

12 Je možné získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Ano, prostřednictvím rozhodnutí vydaného Komisí pro poskytování právní pomoci ([☞ Legal Aid Board](#)) na základě prověření finančních poměrů žadatele.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Rozhodnutí vrchního soudu ve věcech odvolání proti rozhodnutí obvodního soudu o rozvodu, soudní rozluce či prohlášení manželství za neplatné, je konečné, pravomocné a není proti němu přípustný žádný opravný prostředek – viz § 39 zákona o soudech ([☞ Courts of Justice Act](#)) z roku 1936.

Je-li řízení o rozvodu, soudní rozluce či prohlášení manželství za neplatné zahájeno před vrchním soudem, lze se proti všem jeho rozhodnutím odvolat k Nejvyššímu soudu (*Supreme Court*).

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Je třeba podat žádost k irskému soudu (obvodnímu nebo vrchnímu) v souladu s ustanovením § 29 odst. 1 písm. d) nebo e) zákona o rodině ([☞ Family Law Act](#)) z roku 1995. U obvodního soudu se žádost podává ve formě návrhu (*Civil Bill*). U vrchního soudu se žádost podává ve formě předvolání (*Special Summons*).

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenímu v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

S ohledem na ústavní status rozvodu, rozhodují o uznání rozhodnutí o rozvodu vydaného v zahraničí irské soudy, tj. vrchní soud nebo obvodní soud.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Podmínky, které jsou v Irsku předpokladem pro rozvod manželství, stanoví § 38 (Rozvod) zákona o rodině (*Family Law Act*) z roku 1996.

Jestliže některý z manželů nežije v Irsku nebo není irským státním příslušníkem, může v Irsku podat žádost o rozvod za předpokladu, že splňuje některou z podmínek uvedených v § 39 (Rozvod) odst. 1 písm. a) a b) zákona o rodině (*Family Law Act*) z roku 1996. Příslušnost soudů k řízení o návrzích na rozvod je dána místem bydliště, nikoli státní příslušností.

Související odkazy

[☞ Irské soudy](#)

[☞ Oasis : informace o veřejných službách](#)

Poslední aktualizace: 18/11/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Řecko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Ke zrušení manželství rozvodem je nezbytný pravomocný rozsudek soudu (§ 1438 a násl. občanského zákoníku (*Αστικός Κώδικας*)).

Rozvodové řízení je dvojího typu:

Rozvod nesporný (*συναινετικό διαζύγιο*), kdy se manželé písemně dohodnou na zrušení svého manželství, přičemž dohodu podepíší manželé a jejich právní zástupci, popřípadě pouze právní zástupci, jestliže jim k tomu udělili zvláštní plnou moc. Podmínkou je, aby manželství trvalo nejméně šest měsíců. Nemají-li manželé žádné nezletilé děti, zaniká jejich manželství bez rozhodnutí soudu, pouze na základě výše uvedené dohody. Pokud manželé mají nezletilé děti, musí spolu kromě dohody o rozvodu uzavřít ještě písemnou dohodu o úpravě poměrů nezletilých dětí v době po rozvodu. Tyto dohody je třeba podat u příslušného soudu prvního stupně, který rozhoduje samosoudcem (*Μονομελής Πρωτοδικείο*). Ten dohody stvrdí a v souladu s postupem pro nesporná řízení prohlásí manželství za zaniklé.

Rozvod sporný (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*), kdy jeden z manželů, anebo oba podají k příslušnému soudu prvního stupně, který rozhoduje samosoudcem, odůvodněný návrh na rozvod z důvodu rozvratu manželského svazku.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

V případě rozvodu sporného je za důvod k rozvodu (§ 1439 občanského zákoníku) považováno následující:

V manželství nastal rozvrat způsobený odpůrcem nebo oběma manželi, který je natolik závažný, že se lze oprávněně domnívat, že další trvání manželství je pro navrhovatele neúnosné. Rozvrat manželství se předpokládá v případech bigamie, cizoložství, opuštění navrhovatele, usilování odpůrce o navrhovatelův život nebo domácího násilí páchaného na navrhovatele ze strany odpůrce. Odpůrce má možnost tento předpoklad vyvrátit.

V případech, kdy spolu manželé trvale nežijí déle než dva roky, uplatní se nevratitelná domněnka rozvratu manželství. V takovém případě může návrh na rozvod podat i ten, kdo rozvrat manželství zavinil.

Je-li jeden z manželů prohlášen za osobu pohřešovanou a pravděpodobně mrtvou, může druhý manžel podat návrh na rozvod.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Zanikne-li manželství rozvodem, povinnost společného soužití a společného rozhodování manželů zaniká. Ten z manželů, který přijal příjmení druhého manžela, se zpravidla vrátí k užívání svého vlastního jména, pokud si nepřeje si příjmení svého manžela ponechat z toho důvodu, že pod tímto jménem dosáhl profesionálního nebo uměleckého uznání. Zaniká také veškerá odpovědnost manželů za plnění jejich vzájemných povinností. Bigamie přestává být překážkou manželství. V době manželství neběžely lhůty pro splnění případných pohledávek, které vůči sobě manželé mohou vznášet; a tyto lhůty běží. Příbuzenský vztah, který vznikl manželstvím mezi pokrevními příbuznými jednoho z manželů a pokrevními příbuznými druhého z manželů, rozvodem nezaniká.

3.2 rozdělení jmění manželů

V případě rozvodu má každý z manželů nárok získat zpět movitý majetek, který byl jeho vlastnictvím anebo u kterého se předpokládá, že byl v jeho vlastnictví, přestože byl fakticky užíván oběma manželi nebo pouze druhým manželem, pakliže druhý manžel není schopen tuto domněnku vyvrátit. Tato domněnka platí i tehdy, když se lze domnívat, že daný movitý majetek druhý manžel nutně potřebuje. Jestliže manžel, který má věc v držení, odmítne tuto věc vlastníkově vrátit, může vlastník podat věcnou žalobu (*actio in rem*), reivindikační žalobu nebo žalobu, v níž se dovolává závazkového práva. Co se týče rodinné domácnosti, může ten z manželů, který je vlastníkem nemovitosti, po zániku manželství podat proti manželovi, který ji nadále užívá, věcnou žalobu nebo žalobu podle závazkového práva. Společné jmění rozvodem zaniká a každý z manželů obdrží podíl, na který má podle právní úpravy společného jmění a jeho vypořádání nárok. Pokud jeden z manželů nabyl za trvání manželství majetek, má druhý manžel nárok na podíl na tomto majetku.

3.3 nezletilé děti manželů

Je-li manželství zrušeno rozvodem, může soud upravit výkon rodičovské odpovědnosti, a to jedním z níže uvedených způsobů:

- rodičovskou odpovědnost či péči o dítě může svěřit jednomu z rodičů;
- rodičovskou odpovědnost či péči o dítě může svěřit oběma rodičům;
- rodičovskou odpovědnost může mezi oba rodiče rozdělit; nebo
- rodičovskou může odpovědnost svěřit třetí osobě.

Rodiče mají i po rozvodu vyživovací povinnost vůči svým nezletilým dětem a dětem, které nemají žádný příjem z vlastní pracovní činnosti nebo ze svého vlastního majetku nebo jejichž vlastní příjem jim nestačí k obživě. Tuto povinnost si mezi sebou rodiče rozdělí nebo jejich podíl určí soud.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Je-li manželství zrušeno rozvodem a jeden z bývalých manželů se není schopen uživit ze svého vlastního příjmu nebo majetku, má nárok žádat výživné od druhého manžela, pokud:

s ohledem na věk nebo zdravotní stav, ve kterém se osoba uplatňující nárok na výživné nachází v době rozhodnutí o rozvodu, nelze od této osoby žádat, aby si našla nebo nadále vykonávala vhodné zaměstnání, které by jí zajistilo obživu;

má osoba uplatňující nárok na výživné ve své péči nezletilé dítě, a z tohoto důvodu nemůže vykonávat vhodné zaměstnání;

osoba uplatňující nárok na výživné není schopna nalézt stále a vhodné zaměstnání anebo potřebuje odbornou přípravu, přičemž v obou případech má nárok na výživné nejvýše po dobu tří let od rozhodnutí o rozvodu; nebo

je uložení vyživovací povinnosti v době rozhodnutí o rozvodu nezbytné s ohledem na zachování rovných podmínek.

Existuje-li k tomu oprávněný důvod, je možné vyživovací povinnost neuložit nebo ji omezit, zejména v případech, kdy manželství trvalo krátkou dobu nebo by na výživné mohl mít nárok ten z manželů, který rozvod zavinil nebo si chudobu přivodil úmyslně. Nárok na výživné zaniká novým sňatkem oprávněné osoby nebo jejím soužitím s jinou osobou. Nárok na výživné nezaniká smrtí osoby povinné platit výživné. Zaniká však v případě, že osoba, která má na toto výživné nárok, zemře. Toto však neplatí pro nároky za uplynulá období, ani na splátky neuhrazené v době smrti.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Prohlášením manželství za neplatné se rozumí to, že manželství, které mělo plné právní účinky, je z důvodu určitého nezákonného stavu rozhodnutím soudu prohlášeno za neplatné, čímž veškeré tyto účinky mít přestává, s výjimkou toho, že všechny děti, které se v manželství prohlášeném za neplatné narodily, jsou nadále považovány za děti manželské. Předpisy, jimiž se řídí rušení neplatných právních aktů, se vztahují i na retroaktivní zrušení relativně či absolutně neplatného manželství (§ 1372 a násl. občanského zákoníku).

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství může být prohlášeno za neplatné buď na základě toho, že nebyla splněna některá z podmínek uzavření manželství, nebo z důvodu existence absolutní překážky zabraňující manželství, anebo lze-li se neplatnosti manželství dovolat z důvodu omylu či nátlaku.

Podmínka uzavření manželství se považuje za nesplněnou v případě, že snoubenci svůj manželský slib nesložili osobně nebo je jejich slib podmíněn nebo časově omezen, že manželé jsou nezletilí a k manželství nezískali povolení soudu, že jeden z manželů má soudem určeného poručníka, který s uzavřením tohoto manželství nesouhlasí, a soud k tomuto manželství nedal povolení, nebo v případě, že jeden z manželů si nebyl během svatebního obřadu vědom svého počínání nebo nebyl v důsledku duševního onemocnění schopen rozumně uvažovat. Absolutní překážkou manželství je pokrevní příbuznost v přímé vzestupné nebo sestupné linii bez omezení, příbuznost ve vedlejší příbuzenské linii až do čtvrtého kolene, příbuznost prostřednictvím druhého manžela v přímé vzestupné nebo sestupné linii bez omezení nebo ve vedlejší příbuzenské linii až do třetího kolene, nebo v případě bigamie nebo adopce. Neplatnost manželství lze napravit tak, že manželé s manželstvím vysloví svůj svobodný souhlas; že nezletilí manželé, kteří své manželství uzavřeli bez povolení, následně obdrží povolení soudu; že nezletilá osoba, která uzavřela manželství bez povolení, dovrší 18 let a platnost tohoto manželství uzná; že nesvéprávná osoba, která uzavřela manželství, se následně stane osobou svéprávnou a platnost tohoto manželství uzná; nebo v případě, že osoba, která uzavřela manželství následkem omylu nebo pod nátlakem, uzná toto manželství za platné v situaci, když již není uvedena v omyl ani vystavena nátlaku. Manželství nemůže vzniknout, aniž by snoubenci složili manželský slib – v případě občanské svatby před starostou a za přítomnosti svědků, v případě církevní svatby bez posvěcení za účasti kněze východní pravoslavné církve nebo za účasti duchovního jiné, v Řecku uznané náboženské skupiny či církve. Manželství v takovém případě nemá právní účinky a kterákoli osoba, která má na této věci právní zájem, může podat návrh, na prohlášení manželství za neplatné.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Se zpětnou účinností se ruší právní účinky manželství. Týká se to všech osobních a rodinných vztahů mezi manželi i jejich majetkových poměrů. Neplatnost manželství vede k zániku dědického práva manželů v případě dědění bez závěti, a to od samého začátku manželství. Způsobuje rovněž neplatnost veškerých právních úkonů, které jakožto manželský pár uzavřeli se třetími osobami, ať už pro potřeby jejich manželského soužití, nebo za účelem správy majetku druhého z manželů, aniž by tím ovšem byla dotčena dobrá víra třetích osob, které s tímto manželským párem takové transakce uskutečnily. Pokud si v době svatby manželé nebo jeden či druhý z nich nebyli vědomi neplatnosti manželství, má ve vztahu k nim jeho zánik účinky pouze do budoucna; osoba, která si v době své svatby nebyla vědoma neplatnosti manželství, má nárok na výživné ze strany druhého manžela, pakliže si byl tento manžel neplatnosti manželství od začátku vědom, a v případě, že by po zrušení platnosti manželství zemřel, tak ze strany jeho dědiců, přičemž se obdobně použijí právní předpisy upravující rozvod. Nárok na výživné má v případě prohlášení manželství za neplatné nebo jeho zániku z důvodu smrti druhého manžela (§ 1383 občanského zákoníku) také ten z manželů, který byl k manželství přinucen výhrůzkami, protiprávním způsobem nebo v rozporu se zavedenými zvyklostmi.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Ne.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluhu osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Soudem příslušným k rozvodu manželství z důvodu rozvratu způsobeného jedním nebo oběma manželi nebo na základě toho, že jeden z manželů je nezvěstný a je považován za mrtvého, dále k prohlášení manželství od počátku za neplatné na návrh či z moci úřední, k prohlášení neexistence manželství a k rozhodování ve věcech vztahů mezi manželi souvisejících s manželstvím, je místně příslušný soud prvního stupně, jemuž předsedá samosoudce (čl. 17 odst. 1 občanského soudního řádu (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*)). Na řízení před soudem se uplatní úprava soudního řízení o manželských sporech, jež bylo nově upraveno zákonem 4055/2012.

V případě nesporného rozvodu je příslušným soudem rovněž soud prvního stupně, který rozhoduje samosoudcem podle pravidel pro nesporné řízení. Místně příslušným soudem je soud v místě posledního společného trvalého bydliště manželů (§ 39 občanského soudního řádu) nebo v místě, kde se nachází jejich poslední společné obvyklé bydliště, pokud tam alespoň jeden z nich stále ještě pobývá, nebo v místě obvyklého bydliště odpůrce (§ 22 občanského soudního řádu), nebo v případě podání společné žádosti v místě, kde má své obvyklé bydliště jeden nebo druhý z obou manželů, nebo v místě, kde má své obvyklé bydliště navrhovatel, pakliže na tomto místě bydlel nejméně jeden rok před podáním návrhu, anebo alespoň šest měsíců, je-li manžel nebo manželka řeckým státním příslušníkem nebo mají-li oba manželé řeckou státní příslušnost. Tentýž soud se zabývá i každým protinávřhem (žalobou). Žaloby na výživné mohou být připojeny k návrhu na rozvod manželství, prohlášení manželství za neplatné nebo určení neexistence manželství, přičemž samosoudce místně příslušného soudu prvního stupně o nich rozhodne společně podle pravidel řízení ve věcech manželských. K návrhu mohou být připojeny také návrh na úpravu poměrů nezletilých dětí v době po rozvodu, o kterých pak společně rozhoduje samosoudce soudu prvního stupně, a to ve zvláštním řízení dle § 681B a násl. občanského soudního řádu.

Návrh se podává v podatelně soudu. Soudní úředník nařídí jednání a zapíše datum jednání na stejnopisy návrhu. Navrhovatelův právní zástupce vyzve soudního vykonavatele, aby jeden stejnopis s vyznačeným datem jednání a předvoláním na soudem stanovenou hodinu a místo doručil odpůrci. Vykonavatel doručí stejnopis návrhu odpůrci. Odpůrci, který má v Řecku trvalé nebo přechodné bydliště, musí vykonavatel doručit stejnopis návrhu ve lhůtě 60 dní. Má-li odpůrce trvalé nebo přechodné bydliště v zahraničí nebo je-li adresa bydliště odpůrce neznámá, musí tak učinit ve lhůtě 90 dní. Má-li být návrh, jehož podáním bylo zahájeno řízení, doručeno do zahraničí osobě, jejíž adresa bydliště je známá, vztahují se na toto doručení pravidla stanovená v nařízeních EU, přesněji řečeno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech, případně v Haagské úmluvě ze dne 15. listopadu 1965, nebo pravidla stanovená v dvoustranných či mnohostranných smlouvách, přičemž tato pravidla se použijí analogicky.

Příslušná hmotněprávní ustanovení vztahující se na osobní majetkové poměry manželů, na rozvod a na rozluhu (§ 14, 15 a 16 občanského zákoníku) jsou uvedena níže, v pořadí odpovídajícím jejich významu:

právo poslední společné státní příslušnosti manželů v době manželství, které je použitelné za předpokladu, že alespoň jeden z manželů má stále tuto státní příslušnost;

právo země posledního společného obvyklého bydliště manželů v době manželství; nebo

právo země, k níž mají manželé nejsilnější vazbu.

Vztahy mezi rodiči a jejich dítětem (§ 18 a 19 občanského zákoníku) upravují právní ustanovení, která jsou uvedena níže, v pořadí odpovídajícím jejich významu:

a) právo poslední společné státní příslušnosti;

b) právo jejich posledního společného obvyklého bydliště; nebo

c) právo země státní příslušnosti dítěte – má-li dítě řeckou i cizí státní příslušnost, použije se právo řecké, a má-li více než jednu cizí státní příslušnost, použije se právo státu, k němuž má dítě nejsilnější vazbu.

V souladu se zásadou *lex fori* je platným procesním právem řecké právo procesní, které má však ve shodě s článkem 28 Ústavy menší váhu než právo Evropského společenství a ustanovení mezinárodních úmluv. Právní zástupci stran musí mít k jednání jménem strany, kterou zastupují, zvláštní plnou moc, nebo musí vystupovat před soudem za přítomnosti této strany. V rámci shromažďování důkazů musí být soudu předložen oddací list, osvědčení o osobním stavu a další doklady. V rámci otevřeného soudního jednání se konají výslechy svědků a vyjádření stanovisek stran. V případě smluveného rozvodu musejí obě strany formou písemného prohlášení, které podepíší samy strany a/nebo jejich právní zástupci, oznámit, že si přejí své manželství ukončit, a musejí

předložit dohodu úpravě poměrů nezletilých dětí v době po rozvodu. Soud tuto dohodu schválí a prohlásí manželství za zaniklé. Tvrzení stran soud posuzuje na základě volného hodnocení. Soud nevyslychá strany pod přísahou a nezjišťuje vyjádření dětí. Svědkové a znalci však musejí svědčit pod přísahou. Soud, který se zabývá návrhem na rozvod, se snaží strany usmířit. Pokud se odpůrce k soudu nedostaví, nemá to vliv na rozhodnutí ve věci samé. Pokud ještě předtím, než rozhodnutí nabude právní moci, některá ze stran zemře, řízení se zastaví. V případě návrhu na prohlášení manželství za neplatné, který může podat i státní zástupce, je státní zástupce vyzván, aby vyjádřil stanovisko. V případě úmrtí jedné ze stran se řízení přeruší a může být obnoveno na návrh jejich dědiců. Podá-li návrh na prohlášení manželství za neplatné nebo návrh na prohlášení neexistence manželství státní zástupce, je tento návrh namířen proti oběma stranám, a pokud jedna ze stran zemře, je namířena proti jejím dědicům.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Ano, za určitých podmínek. Právní pomoc může být poskytnuta především osobě, která doloží, že není schopna hradit soudní poplatky, protože by jí po jejich zaplacení chyběly prostředky nezbytné k vlastní obživě či k obživě její rodiny, nejedná-li se o žalobu, která je zjevně neopodstatněná nebo pochybná. Návrh je třeba předložit soudci příslušnému k projednání věci. V případě, že má soud prvního stupně více soudců, návrh se předkládá předsedovi soudu. Ve věcech, které nesouvisejí se soudním řízením, se návrh podává k okresnímu občanskému soudu (*ειρηνοδίκησιο*) v místě navrhovatelova bydliště (§ 194 a násl. občanského soudního řádu).

Návrh by měla obsahovat stručný popis předmětu řízení, důkazů, které budou v rámci řízení předloženy, a důkazů, které potvrzují, že byly splněny podmínky pro poskytnutí právní pomoci. K návrhu by měly být přiloženy tyto doklady:

potvrzení vydané (bezplatně) starostou nebo předsedou obecní rady v místě navrhovatelova trvalého nebo obvyklého bydliště, ve kterém je uvedeno, jaké vykonává zaměstnání a jaká je jeho finanční a rodinná situace;

doklad vydaný (bezplatně) správcem daně v místě navrhovatelova trvalého nebo obvyklého bydliště, ve kterém je potvrzeno, že v posledních třech letech navrhovatel podával přiznání k dani z příjmu nebo přiznání k jakékoli jiné přímé dani a že toto přiznání bylo prověřeno a schváleno.

Soud, který o návrhu rozhoduje, může předvolat odpůrce. Účast právního zástupce není nutná. Získá-li soud přiměřenou jistotu, že výše zmíněné podmínky jsou splněny, přiznává poskytnutí právní pomoci. Právní pomoc je poskytována vždy jen pro konkrétní řízení, vztahuje se nicméně na všechny jeho úrovně a všechny soudy, před nimiž toto řízení probíhá, a zahrnuje i výkon konečného rozhodnutí. Strana, jejíž nárok na právní pomoc byl tímto způsobem uznán za oprávněný, je dočasně zproštěna povinnosti hradit veškeré soudní poplatky a náklady soudního řízení, tj. notářské poplatky a poplatky za soudního vykonavatele, výdaje za svědky, poplatky za znalecké posudky a právní a jiné zástupce, jakož i povinnosti skládat jistinu na tyto výdaje. Soud může rovněž přiznat osvobození vztahující se pouze na část těchto nákladů.

Poskytnutí právní pomoci nemá vliv na povinnost uhradit náklady přiznané protistraně. Na návrh může soud v rámci rozhodnutí o poskytnutí právní pomoci nebo později určit právního zástupce, notáře nebo soudního vykonavatele, kteří budou osobě, již byla pomoc poskytnuta, nápomocni. Tento pokyn jsou povinni splnit, přičemž oprávnění k příslušnému jednání jim dává samo toto rozhodnutí.

Právní pomoc zaniká úmrtím oprávněné osoby, nicméně úkony, které nelze odložit, mohou být na základě dříve vydaných pokynů provedeny i poté. Právní pomoc může být také odňata nebo omezena rozhodnutím soudu, vydaným z moci úřední, nebo na návrh státního zástupce, ukáže-li se, že podmínky pro přiznání právní pomoci nebyly splněny, již neplatí nebo se změnily. Náhrada nákladů se řídí ustanoveními § 190 až 193 občanského soudního řádu.

Jestliže soud svým rozhodnutím přizná náhradu nákladů protistraně příjemce právní pomoci, kolkovné, poplatky za vykonatelný opis a další poplatky se vybírají v souladu se zákonem o výběru veřejných příjmů, zatímco náklady, které mají být nahrazeny příjemci právní pomoci, jeho advokátům či jiným právním zástupcům nebo pracovníkům soudu, jsou přiznány dotčeným osobám a vymáhány ve vykonávacím řízení. Náklady přiznané příjemci právní pomoci se vybírají stejným způsobem, a to ihned poté, co některá z podmínek pro poskytnutí právní pomoci přestala platit a tato skutečnost byla potvrzena. Jestliže strany získaly právní pomoc na základě nepravdivých prohlášení a nepravdivých informací, soudce rozhodující o odnětí právní pomoci jim uloží pokutu ve výši od 100 EUR do 200 EUR, která se platí do Právního pojistovacího fondu (*Ταμείο Ασφάλισης Νομικών*). Uložení této pokuty nezaniká jejich povinností uhradit částky, od jejichž placení byly osvobozeny, ani tím není vyloučeno trestní stíhání těchto osob.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano. Neúspěšná strana může proti rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné na návrh nebo z moci úřední nebo prohlášení manželství za neexistující podat u místně příslušného odvolacího soudu (*Εφετείο*) odvolání. Odvolací lhůta je v případě osob, které mají trvalé nebo přechodné bydliště v Řecku, 30 dní od data doručení rozsudku, a v případě osob, které mají trvalé nebo přechodné bydliště v zahraničí nebo jejichž místo pobytu je neznámé, 60 dní, a v případě, že rozsudek nebyl doručen, tři roky od jeho uveřejnění. V případech, kdy strana oprávněná k podání odvolání zemře, běží odvolací lhůta ode dne doručení rozhodnutí právním nástupcům nebo dědicům této strany.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Aktuálně platné nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanoví zásadu, že rozhodnutí vydaná v některém členském státě EU jsou v jiných členských státech uznána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení o uznání. Každý, kdo si přeje, aby rozhodnutí o rozvodu, rozluce či prohlášení manželství za neplatné bylo v Řecku uznáno, musí podat návrh k soudu prvního stupně, kterému předsedá samosoudce, a to buď v místě obvyklého bydliště osoby, vůči které má být toto rozhodnutí vykonáno, nebo v místě výkonu rozhodnutí.

Jakmile je stanoveno datum jednání, musí být druhé straně doručena kopie návrhu společně s vyrozuměním o tomto datu a předvoláním k jednání. Soud není oprávněn přezkoumávat příslušnost soudu, který vydal předmětné rozhodnutí. Soud zváží, zda uznání tohoto rozhodnutí není v rozporu s veřejným pořádkem, zda dokument, na jehož základě bylo řízení zahájeno, byl meškající straně doručen s dostatečným časovým předstihem, aby se odpůrce mohl hájit, nebo pokud tomu tak nebylo, zda odpůrce s rozsudkem jednoznačně souhlasí, a zda rozhodnutí není v rozporu s dřívějším rozhodnutím vydaným v rámci řízení probíhajícího mezi týmiž stranami v členském státě, ve kterém má být předmětné rozhodnutí uznáno, nebo v některém jiném členském státě či třetí zemi, pakliže rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání v členském státě, ve kterém má být uznáno. Pokud soud dospěje k uspokojivému závěru, rozhodnutí uzná.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Příslušným soudem, na nějž se musí obrátit osoba, která chce rozporovat rozhodnutí řeckého soudu, jímž se uznává rozhodnutí vydané soudem jiného členského státu EU, je odvolací soud, který projednává odvolání proti rozhodnutím příslušného nižšího soudu. Odvolací lhůta je jeden měsíc ode dne doručení rozhodnutí. Pokud však strana, proti níž je namířeno rozhodnutí, které má být uznáno, má své obvyklé bydliště v jiném členském státě, než ve kterém bylo vydáno prohlášení o vykonatelnosti tohoto rozhodnutí, je odvolací lhůta dva měsíce ode dne doručení rozhodnutí. Tato lhůta nemůže být prodloužena z důvodu vzdálenosti. Jestliže se strana, proti níž je namířeno rozhodnutí, které má být uznáno, k jednání nedostaví, soud musí řízení přerušit, aby se ujistil, že dotčená strana byla předvolána včas a řádným způsobem nebo že byly podniknuty všechny kroky, které bylo za tímto účelem možné podniknout. Rozhodnutí odvolacího soudu lze z hlediska právního výkladu napadnout dovoláním k Nejvyššímu soudu (*Άρειος Πάγος*).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Příslušná hmotněprávní ustanovení upravující rozvod manželství jsou uvedena níže, v pořadí odpovídajícím jejich významu:

právo státu, jehož měly obě strany naposledy společnou státní příslušnost, má-li ji stále alespoň jeden z manželů;

právo posledního společného obvyklého bydliště stran v době manželství; nebo

právo státu, k němuž mají manželé nejsilnější vazby.

V souladu se zásadou *lex fori* je platným procesním právem řecké právo procesní, které má však ve shodě s článkem 28 Ústavy České republiky menší váhu než právo Evropského společenství.

Poslední aktualizace: 25/11/2015

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Upozorňujeme, že výchozí [es](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Rozvod - Španělsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Od reformy provedené zákonem č. 15/2005 ve Španělsku není rozvod podmíněn žádnými požadavky týkajícími se odděleného života ani zákonnými důvody, o rozvodu rozhoduje soud (manželství musí být rozvedeno pravomocným rozhodnutím soudu).

Rozvodové řízení lze zahájit na návrh jednoho z manželů, na návrh obou manželů nebo na návrh jednoho z manželů se souhlasem druhého. K dosažení rozhodnutí o rozvodu je třeba, aby:

Žádají-li o rozvod oba manželé nebo jeden z nich se souhlasem druhého, musí od uzavření manželství uplynout alespoň tři měsíce.

Žádá-li o rozvod pouze jeden z manželů, musí od uzavření manželství uplynout alespoň tři měsíce.

Dobu trvání manželství není nutné dodržet v případě, že je průkazně ohrožen život, tělesná integrita, svoboda, mravní integrita či sexuální svoboda a integrita navrhovatele nebo dětí obou manželů nebo kteréhokoli z manželů.

Z výše uvedeného vyplývá, že jakmile uplyne zmíněná lhůta, a v posledním uvedeném případě dokonce i před jejím uplynutím, stačí, aby si jeden z manželů nepřál nadále setrávat v manželství, a toto přání samo je již dostatečným předpokladem k tomu, aby mohl podat návrh na rozvod a dosáhl rozvodu manželství. Odpůrce přitom není oprávněn rozvodu zabránit ani z věcných důvodů.

Alternativně k rozvodu si mohou manželé zvolit rozlukou, na niž se vztahují též požadavky; manželský svazek však nadále trvá. Rozluka spočívá v tom, že manželský pár už spolu sice nežije, manželství ale nezaniká. Manželství je možné zrušit pouze prostřednictvím rozhodnutí o rozvodu.

Jak již bylo řečeno, rozvodové řízení (a stejně tak i řízení rozlukové) zahajuje:

na základě návrhu jednoho z manželů, nebo

na základě návrhu obou manželů nebo jednoho z manželů se souhlasem druhého.

V prvním případě je k tomuto návrhu přiložen i návrh uspořádání poměrů v době po rozvodu nebo v rozluce, který se v řízení projedná. Pokud se manželé na uspořádání poměrů nedohodnou, rozhodne soud.

Ve druhém případě mohou manželé předložit dohodu o úpravě poměrů v době po rozvodu (*convenio regulador*), týkající se společné domácnosti manželů, péče o děti a jejich výživy, vypořádání společného jmění a placení výživného ve prospěch jednoho z manželů. Řízení probíhá u soudu, přičemž v případě nezletilých osob rozhoduje soudce. Pokud se o nezletilé osoby nejedná, existují dva postupy: u soudu, ačkoliv rozhoduje soudní tajemník (*Letrado de la Administración de Justicia*), nebo u notáře prostřednictvím notářské listiny.

Právní předpisy upravující rozlukou a rozvod platí v plném rozsahu pro všechna manželství, která spolu uzavřou osoby téhož nebo různého pohlaví, protože podle zákona č. 13/2005 mají muži a ženy právo uzavírat manželství za týchž podmínek a s týmiž právními účinky bez ohledu na to, jestli jsou manželé téhož nebo různého pohlaví.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Od zavedení nové právní úpravy, kterou přinesl zákon č. 15/2005, nemusí být rozvod ve Španělsku podložen žádným důvodem, jelikož setrvání v manželském svazku se považuje za projev svobodné vůle manželů.

Jediným požadavkem je dodržení nejkratší přípustné doby trvání manželství, která musí před zahájením rozvodového řízení uplynout od uzavření manželství (s výjimkou některých případů). Nutná doba trvání manželství je stanovena takto:

Tři měsíce od uzavření manželství, žádají-li o rozvod oba manželé nebo jeden z nich se souhlasem druhého.

Tři měsíce od uzavření manželství, žádá-li o rozvod pouze jeden z manželů.

Dobu trvání manželství není nutné dodržet v případě, že je průkazně ohrožen život, tělesná integrita, svoboda, mravní integrita či sexuální svoboda a integrita navrhovatele nebo dětí obou manželů nebo kteréhokoli z manželů.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Primárním právním následkem rozvodu je rozvázání manželského svazku. Rozvodem zaniká z manželství vyplývající povinnost manželského soužití a vzájemné pomoci a oba manželé mohou uzavřít nová manželství.

Španělské právo nevyžaduje, aby žena přijala se vstupem do manželství příjmení svého manžela, jak je tomu v jiných zemích.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvodem zanikají majetkové poměry v manželství a dochází k vypořádání veškerého společného jmění, které manželé nabyli. Tento proces je završen rozdělením společného jmění podle toho, jaké majetkové poměry manželé zvolili.

3.3 nezletilé děti manželů

Rozhodnutí o rozvodu nemění vztahy mezi rodiči a jejich dětmi, upravuje však tyto vztahy s ohledem na péči o děti, o které je soud rozhodující o rozvodu povinen rozhodnout, a to buď tak, že dítě svěří do péče jednoho z manželů a druhému upraví právo na styk s dítětem, nebo určí, že dítě bude ve střídavé péči obou manželů.

Pravidla střídavé péče mohou být upravena dohodou obou rodičů (která je buď součástí počátečního návrhu dohody o uspořádání poměrů v době po rozvodu, nebo k ní dospějí v průběhu řízení), kterou schvaluje soud. Pokud se žádné takové dohody nepodaří dosáhnout, může soud na žádost jedné strany a na základě zprávy státního zastupitelství (*Ministerio Fiscal*) nařídít střídavou péči, přičemž zohlední potřebu náležité ochrany nejlepších zájmů dítěte. V některých autonomních oblastech ve Španělsku se střídavá péče upřednostňuje, což znamená, že se tato péče použije jako standardní řešení, přičemž se vyhodnotí okolnosti, které by použití takového řešení zabránily (to je případ Aragonie, Baskicka a do určité míry Katalánska). Stejně tak může být péče svěřena – vždy s ohledem na nejlepší zájmy dítěte – pouze jednomu z rodičů, nebo lze využít smíšených či hybridních systémů (děti jsou svěřeny do péče jiného rodiče, nebo jsou některé děti svěřeny do péče jednoho z rodičů, zatímco jiné děti jsou svěřeny do střídavé péče).

Vychází se přitom ze zásady, že rozvod nezbavuje rodiče povinností vůči jejich dětem, a že oba rodiče tudíž musí přispívat na výživu dětí a v rámci svého společného rodičovství se o ně starat.

Za běžných okolností to znamená, že ten z manželů, jemuž děti nejsou svěřeny do péče, je povinen platit výživné druhému z manželů, který o děti pečuje, a to až do doby, kdy děti dosáhnou finanční nezávislosti, nebo jí nedosáhnou z důvodů, které lze přičítat jim samým. V případě režimu střídavé péče se každý rodič obvykle postará o zaplacení běžných výdajů za děti během období, kdy má děti ve své péči (oblečení, strava nebo bydlení), zatímco pro účely zbývajících výdajů se zřídí společný účet, na který budou ukládány měsíční příspěvky každého z rodičů. Pokud je však finanční situace obou rodičů velmi odlišná, nic nebrání tomu, aby jeden z rodičů poskytl druhému z rodičů určitou finanční částku za účelem pokrytí nákladů na děti v období, kdy má děti ve své péči.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Rozvodem zaniká povinnost manželského soužití a vzájemné pomoci, žádný z manželů proto není povinen toho druhého podporovat. Nicméně v případě, kdy je rozvod příčinou finanční nerovnováhy mezi manželi, tzn. finanční situace dotčeného manžela či manželky se oproti stavu před rozvratem manželství zhorší, má takto poškozená strana nárok na to, aby jí druhá strana vyplácela výživné, které tuto nerovnováhu vyrovná.

Na některých územích platí v této oblasti zvláštní pravidla.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozlukou se rozumí stav, kdy spolu manželé nežijí, tzn. ukončení povinnosti manželského soužití při zachování platnosti manželského svazku, aniž by tím ovšem byla dotčena případná ujednání týkající se vyplacení výživného jako přiměřeného vyrovnání vzniklé nerovnováhy. Oba manželé také ztrácejí možnost používat majetek, který je vlastnictvím druhého manžela, k hrazení manželských výdajů. Stejně tak rozlukou (a dokonce skutečným rozchodem manželů) přestává platit presumpce manželského původu dítěte, což spočívá v tom, že se za děti manžela považují děti narozené dříve než 300 dní od rozluky.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Stejně jako v případě rozvodu nemusí být od zavedení nové právní úpravy, kterou přinesl zákon č. 15/2005, rozluka ve Španělsku nijak zdůvodňována, jelikož setrvání v manželském svazku se považuje za projev svobodné vůle manželů.

Jediným požadavkem je dodržení nejkratší přípustné doby trvání manželství, která musí před zahájením rozvodového řízení uplynout od uzavření manželství (s výjimkou některých případů). Nutná doba trvání manželství je stanovena takto:

Tři měsíce od uzavření manželství, žádají-li o rozluku oba manželé nebo jeden z nich se souhlasem druhého.

Tři měsíce od uzavření manželství, žádá-li o rozluku pouze jeden z manželů.

Dobu trvání manželství není nutné dodržet v případě, že je průkazně ohrožen život, tělesná integrita, svoboda, mravní integrita či sexuální svoboda a integrita navrhovatele nebo dětí obou manželů nebo kteréhokoli z manželů.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Právní důsledky rozluky jsou stejné jako v případě rozvodu, s jediným rozdílem, který spočívá v tom, že rozlukou nedochází k rozvázání manželského svazku. Manželům tedy zůstává otevřena možnost, že se spolu usmíří a své manželství v plné míře obnoví, aniž by spolu museli znovu uzavírat sňatek.

Právní účinek má pouze usmíření, které je oznámeno soudy. Navíc v případě režimu společného jmění manželů (jako například *sociedad de gananciales*) rozlukou dochází k zániku tohoto režimu a jeho nahrazení režimem odděleného jmění manželů.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Manželství může být prohlášeno za neplatné (a to jak manželství osob stejného pohlaví, tak manželství osob různého pohlaví) jen na základě rozhodnutí soudu, že dané manželství bylo zatíženo vadami, které jej od samého začátku činily neplatným, přičemž toto rozhodnutí ve výsledku znamená, že manželství nikdy neexistovalo, a nikdy tudíž nemělo právní účinky. Manželé se proto znovu vrátí do svobodného stavu.

Prohlášení manželství za neplatné vede ke zrušení a vypořádání majetkových poměrů v manželství a k zániku povinnosti manželského soužití a vzájemné pomoci.

Na rozdíl od rozluky či rozvodu je v případě neexistence manželství vyloučeno placení jakýchkoli náhrad, protože to je podmíněno existencí platného manželství. Ke zmírnění této situace může být za předpokladu, že jeden z manželů jednal při uzavření manželství ve zlém víře, stanoveno, že druhému z manželů, který jednal v dobré víře, bude vyplaceno odškodné.

Právní účinky, které nastaly před vynesením rozhodnutí, jímž bylo manželství prohlášeno za neplatné, platí i nadále ve vztahu k dětem. Tyto účinky jsou tudíž stejné jako v případě rozluky či rozvodu.

Kromě prohlášení manželství za neplatné, která vydávají civilní soudy, se ve Španělsku uznávají rovněž občanskoprávní účinky rozhodnutí církevních soudů, jimiž se prohlašují kanonická manželství za neplatné, nebo rozhodnutí církevních orgánů ohledně uzavřených a nedokonaných manželství, jež vyžadují postup ověření (obdoba prohlášení vykonatelnosti), kterým se zabývají soudy prvního stupně (v místech, kde existují zvláštní rodinné soudy). Základem výše uvedeného je úmluva mezi Španělským státem a Svatým stolcem o právních záležitostech, podepsaná dne 3. ledna 1979.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

K prohlášení manželství za neplatné vedou tyto důvody:

1. Některý z manželů nevyslovil s uzavřením manželství souhlas.
2. Manželství bylo uzavřeno, přestože existovala některá z následujících překážek bránících jeho uzavření:
 1. Některý z manželů nebyl zletilý vyjma případů, kdy dotčená osoba byla starší 14 let a obdržela soudní povolení (překážka z důvodu věku).
 2. Některý z manželů byl již v době uzavření manželství v jiném manželském svazku (bigamie).
 3. Manželé jsou předci nebo potomci v přímé linii nebo jeden z nich je osvojeným dítětem druhého (překážka z důvodu přibuzenství).
 4. Manželé jsou ve vzájemném přibuzenském vztahu až do třetího stupně – strýc nebo teta s neteří nebo synovcem –, vyjma případů, kdy obdrželi soudní povolení (překážka z důvodu přibuzenství).
 3. Některý z manželů byl odsouzen jako pachatel či spolupachatel vraždy, a to bývalého manžela některého ze stran manželství, vyjma případů, kdy dotčené osobě udělil ministr spravedlnosti milost.
 4. Manželství bylo uzavřeno bez přítomnosti soudce, starosty nebo jiného úředníka nebo beze svědků. Na platnost manželství nemá vliv nezpůsobilost úřední osoby provádějící svatební obřad ani skutečnost, že tato úřední osoba neměla právoplatné pověření, pokud alespoň jeden z manželů jednal v dobré víře a úředník vykonával své funkce veřejně.

5. Některý z manželů uzavřel manželství v důsledku omylu ohledně totožnosti druhého z manželů nebo ohledně jeho osobních vlastností, které mohly být rozhodující pro vyslovení jeho či jejího manželského slibu.

6. Některý z manželů uzavřel manželství pod nátlakem nebo ze strachu vyvolaného vážnou hrozbou.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Je-li manželství prohlášeno za neplatné, znamená to, že je neplatné od počátku. Manželé se proto vrátí do svobodného stavu.

Avšak pokud jde o děti a manžela, který jednal v dobré víře, zůstávají účinky, jež nastaly během manželství, které bylo později prohlášeno za neplatné, platné po dobu ode dne uzavření manželství do data vynesení rozhodnutí o neplatnosti manželství.

Manžel, který jednal ve zlé víře, nemá při vypořádání majetkových poměrů v manželství nárok na žádný podíl na majetku manžela, který jednal v dobré víře. Naopak, pokud oba manželé žili ve společné domácnosti, strana, která jednala v dobré víře, může obdržet náhradu jako vyrovnání finanční nerovnováhy, jež může v důsledku vynesení rozhodnutí o neplatnosti manželství nastat.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Rodinnou mediaci reguluje ve Španělsku stát, a to zákonem o mediaci v občanských a obchodních věcech: zákonem č. 5/2012 ze dne 6. července 2012, kterým se do španělského práva provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES ze dne 21. května 2008 o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech. Mediace se řídí těmito obecnými zásadami: dobrovolnost a svobodná volba, nestrannost, neutralita a důvěrnost. Kromě těchto zásad platí také pravidla a pokyny, jimiž se řídí postup stran, které se mediace účastní, jako je dobrá víra a vzájemný respekt a povinnost s mediátorem spolupracovat a být mu nápomocen.

Výše zmíněný zákon č. 5/2012 upravuje „mediaci v přeshraničních sporech“, čímž se rozumí spory, ve kterých má alespoň jedna ze stran sporu bydliště nebo se obvykle zdržuje v jiném členském státě než kterákoli jiná dotčená strana, ať už se na využití mediace dohodly, nebo jestliže povinnost využít mediace stanoví rozhodné právo. Vztahuje se rovněž na spory, které předjímá nebo řeší mediační dohoda, a to bez ohledu na místo uzavření takové dohody. V těchto případech jde o to, aby poté, co některá ze stran změnila místo svého pobytu, byla platnost dohody nebo některých jejích důsledků potvrzena na území jiného státu. V přeshraničních sporech, které spolu vedou strany sídlící v různých členských státech Evropské unie, se bydliště stanoví v souladu s články 59 a 60 nařízení (ES) č. 44/2001 („Brusel I“).

Rodinná mediace je ve španělském právu pojímána jako alternativa k řešení rodinných sporů výlučně soudní cestou.

Řada autonomních oblastí přijala prostřednictvím svých autonomních parlamentů své vlastní zákony o rodinné mediaci, a to zpravidla jako zákonnou možnost, jejíž využívání podporují veřejné orgány sociální péče (výjimka z tohoto pravidla je uvedena výše): Andalusie – zákon č. 1/2009 ze dne 27. února 2009 o rodinné mediaci v Andalusii; Aragon – zákon č. 9/2011 ze dne 24. března 2011 o rodinné mediaci v Aragonu; Asturie – zákon č. 3/2007 ze dne 23. března 2007 o rodinné mediaci; Kanárské ostrovy – zákon č. 15/2003 ze dne 8. dubna 2003 o rodinné mediaci; Kantábrie – zákon č. 1/2011 ze dne 28. března 2011 o rodinné mediaci v autonomní oblasti Kantábrie; Kastilie-La Mancha – zákon č. 4/2005 ze dne 24. května 2005 o sociální službě odborné rodinné mediace; Kastilie a León – zákon č. 1/2006 ze dne 6. dubna 2006 o rodinné mediaci v Kastilii a Leónu; Katalánsko (v této autonomní oblasti je příslušná právní úprava obzvláště důležitá, protože Katalánsko má vlastní zákonodárnou pravomoc; čl. 233 odst. 6 katalánského občanského zákoníku stanoví, že pokud soudní orgán dospěje k názoru, že vzhledem k okolnostem dané věci je dohoda mezi manželi stále ještě možná, může manželům uložit, aby se na informativní schůzce seznámili s možnostmi mediace); Valencie – zákon č. 7/2001 ze dne 26. listopadu 2001, kterým se upravuje rodinná mediace ve Valencii; Galicie – zákon č. 4/2001 ze dne 31. května 2001 o rodinné mediaci; Baleáry – zákon č. 14/2010 ze dne 9. prosince 2010 o rodinné mediaci na Baleárských ostrovech; Madrid – zákon č. 1/2007 ze dne 21. února 2007 o rodinné mediaci v Madridu; Baskicko – zákon č. 1/2008 ze dne 8. února 2008 o rodinné mediaci.

Na celostátní úrovni bylo v zákoně č. 15/2005 ze dne 8. července 2005, kterým se mění občanský zákoník a občanský soudní řád ve věcech rozluky a rozvodu, v § 770 doplněno nové pravidlo č. 7, podle něhož postupuje rozlukové a rozvodové řízení (kromě řízení na základě „vzájemné dohody“) a řízení o prohlášení manželství za neplatné, jehož účastníci mohou po vzájemné dohodě a v souladu s obecnými pravidly občanskoprávního řízení, které stanoví § 19 odst. 4 občanského soudního řádu, požádat o přerušení řízení a podat žádost o mediaci.

Má-li řízení o věcech rodinných přeshraniční rozměr, použije se článek 55 nařízení (ES) č. 2201/2003 („Brusel IIa“), který stanoví, že ústřední orgány na žádost ústředního orgánu jiného členského státu nebo nositele rodičovské zodpovědnosti spolupracují v jednotlivých věcech v zájmu dosažení cílů tohoto nařízení. Proto činí veškeré potřebné kroky, aby usnadnily mimo jiné uzavírání dohod mezi nositeli rodičovské zodpovědnosti prostřednictvím mediace či jiných prostředků.

V občanskoprávních řízeních ve věcech rodinného práva, které spadají do působnosti soudů zabývajících se násilím páchaným na ženách (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), je mediace zakázána.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluky osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

a) Komu mám podat svůj návrh?

Jakmile se určí mezinárodní příslušnost španělských soudů k projednání dané věci – stanovená v nařízení č. 2101/2003, pokud jde o prohlášení manželství za neplatné, rozluky, rozvod a rodičovskou zodpovědnost; v nařízení č. 4/2009, pokud jde o vyživovací povinnosti; od 29. ledna 2019 v nařízení (EU) 2016/1103, pokud jde o majetkové poměry v manželství, a v článku 22c základního zákona o soudní moci (*Ley orgánica del Poder Judicial*, LOPJ), pokud jde o případy, které nejsou v nařízeních uvedeny nebo se v nich odkazuje na vnitrostátní právní předpisy – musí být na španělském území návrh na rozvod, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné (s výjimkou případů, kdy je věc předložena notáři v případech rozluky nebo rozvodu na základě vzájemné dohody manželů bez nezletilých dětí) podána u soudu prvního stupně (*Juzgado de Primera Instancia*), přičemž v některých soudních obvodech existují soudy prvního stupně se specializací na rodinné právo. Příslušný soud prvního stupně se určí takto:

soud v místě bydliště manželů,

pokud manželé bydlí v různých soudních obvodech, může si navrhovatel zvolit soud:

v místě jejich posledního společného bydliště, nebo

v místě bydliště odpůrce, nebo

pokud odpůrce nemá žádné trvalé bydliště či obvyklé bydliště, může navrhovatel svůj návrh podat podle svého uvážení buď v místě, kde odpůrce pobývá, nebo v místě, kde pobýval naposledy.

Není-li splněno žádné z výše uvedených kritérií, návrh se podá u soudu prvního stupně v místě bydliště navrhovatele (*Juez de Primera Instancia*).

Podávají-li návrh na rozvod nebo rozluky oba manželé společně, mohou se obrátit na soud, v jehož obvodu je:

místo, kde spolu naposledy bydleli, nebo

trvalé bydliště jednoho z navrhovatelů.

Návrhy na nařízení předběžných přechodných opatření může projednávat soud prvního stupně, v jehož obvodu je místo žadatelova trvalého bydliště.

Více informací o španělských soudních orgánech lze najít na internetové stránce <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/organizacion-juzgados>

V případě, že se danou věcí zabývá notář (což je upřednostňovaná alternativa, pokud dotyčné strany nemají nezletilé dítě, ačkoli v tomto případě rozhoduje soudní tajemník (*Ltrado de la Administración de Justicia*), a nikoli soudce), musí být příslušná notářská listina sepsána u notáře v místě posledního společného bydliště, nebo v místě bydliště či obvyklého bydliště jednoho z navrhovatelů.

b) Formální náležitosti a doklady

V případě, že věc řeší soudy, musí být návrh na prohlášení manželství za neplatné, návrh na rozlučku nebo rozvod podán písemně a musí být podepsán advokátem (*letrado*), který je navrhovatelů nápomocen, a jeho právním zástupcem (*procurador*), který jej zastupuje. Pokud manželé podávají společný návrh na rozvod nebo rozlučku, mohou společně využít i služeb téhož advokáta a státního zástupce.

K návrhu na rozlučku, prohlášení manželství za neplatné nebo rozvod je nutno přiložit:

oddací list a případně rodné listy dětí, které potvrzují jejich zápis v matrice, nestačí předložit rodinnou knihu (*Libro de Familia*), listiny, na nichž navrhující manžel nebo manželé zakládají svůj návrh,

v případě, že strany podávají návrh týkající se majetkových záležitostí, listiny nezbytné k posouzení finanční situace manželů a případně též dětí, jako jsou daňová přiznání, mzdové listy, potvrzení banky, listy vlastnictví nebo výpisy z katastru nemovitostí nebo osvědčení o evidenci majetku,

v případě, že manželé žádají o rozlučku nebo rozvod formou společného návrhu, návrh dohody o uspořádání poměrů v době po rozvodu.

V případě, že se danou věcí zabývá notář (v případech rozlučky nebo rozvodu na základě vzájemné dohody manželů bez nezletilých dětí), je k vyhotovení listiny nutné předložit výše uvedené dokumenty, přičemž je třeba zdůraznit, že ačkoli je notář přítomen, musí být manželům v okamžiku vyhotovení listiny nápomocen advokát.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Španělsko uznává právo španělských občanů, státních příslušníků jiných členských států Evropské unie a cizinců pobývajících ve Španělsku na bezplatnou právní pomoc v případě, že mohou prokázat, že nemají dostatečné prostředky na soudní řízení.

Jednotlivé osoby mohou získat bezplatnou právní pomoc tehdy, když nemají dostatečný majetek a jejich zdroje a hrubý roční příjem vypočítaný ze všech příjmových položek a přepočítaný na rodinnou jednotku nepřekračuje následující prahové hodnoty:

a) v případě osob, které nejsou členem žádné rodinné jednotky, dvojnásobek veřejného víceúčelového ukazatele příjmů (IPREM) platného v době podání žádosti o právní pomoc;

b) v případě osob, které jsou členem rodinné jednotky jakéhokoli typu čítající méně než čtyři osoby, dvouapůlnásobek veřejného víceúčelového ukazatele příjmů (IPREM) platného v době podání žádosti;

c) v případě rodinné jednotky čítající čtyři a více osob trojnásobek tohoto ukazatele.

Výpočet veřejného víceúčelového ukazatele příjmů (IPREM)

Žádost o právní pomoc musí být podána u advokátní komory (*Colegio de Abogados*) v místě, kde se nachází soud nebo tribunál, který povede hlavní jednání, anebo soudu v místě trvalého bydliště žadatele. Ve druhém případě předá soudní orgán žádost územně příslušné advokátní komoře.

Advokátní komory jsou orgánem pověřeným k přijímání žádostí podávaných v rámci přeshraničních sporů. V těchto sporech je orgánem vydávajícím příslušnou žádost advokátní komora příslušná pro místo obvyklého nebo trvalého bydliště žadatele.

Evropský občan, který je státním příslušníkem smluvního státu Evropské úmluvy o předávání žádostí o právní pomoc, může podat u určeného ústředního orgánu ve své zemi žádost o uplatnění této dohody.

Tato žádost musí být podána před zahájením řízení nebo v případě, že o bezplatnou právní pomoc žádá odpůrce, před rozporováním návrhu. Navrhovatel i odpůrce mohou nicméně požádat o bezplatnou právní pomoc i následně, pokud prokážou, že se jejich finanční poměry změnily.

Pokud je jejich společné jmění nedostatečné a jeden z manželů nemůže získat bezplatnou právní pomoc, protože tomu brání finanční postavení druhého z manželů, může být tomuto druhému z obou manželů v rámci řízení známého jako *litis expensas* (náklady na vedení sporu stanovené na základě zvláštních pravidel pro rozvodové řízení) uloženo, aby soudní výlohy hradil sám.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu/manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozsudkům, které jsou v řízení o rozluce, rozvodu a prohlášení manželství za neplatné vyneseny španělskými soudy, je možné podat odvolání.

Odvolání je třeba podat ve lhůtě 20 dnů u soudu prvního stupně, který napadené rozhodnutí vydal, kde se toto odvolání formálně vyhotoví. Odvolání projedná příslušný provinční soud (*Audiencia Provincial*). V některých případech může být po vynesení rozhodnutí o odvolání podán u občanskoprávního senátu Nejvyššího soudu (*Tribunal Supremo*) opravný kasační prostředek a případně též mimořádný opravný prostředek z důvodu procesního pochybení. Ve Španělsku platí, že pokud se proti rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné, rozluce a rozvodu podá odvolání, není takové rozhodnutí (s výjimkou rozhodnutí, kterými se upravují povinnosti a majetkové poměry vztahující se k hlavnímu předmětu řízení) předběžně vykonatelné, třebaže odvolání nemá odkladný účinek ve vztahu k opatřením, která soud ve svém rozhodnutí nařídil a která jsou přímo vykonatelná i přes to, že proti rozhodnutí bylo podáno odvolání. Pokud se navíc odvolání týká pouze opatření uvedených v rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné, rozhodnutí o rozluce nebo rozvodu, nabude rozhodnutí právní moci i v případě, že proti němu bylo podáno odvolání.

Koná-li se řízení o rozluce nebo rozvodu na základě společného návrhu obou manželů, proti rozhodnutí soudu o rozluce nebo rozvodu, které plně potvrzuje návrh dohody o uspořádání poměrů v době po rozvodu předložené soudci ke schválení, není možné podat odvolání, kromě odvolání, které může podat s ohledem na zájmy nezletilých či právně nezpůsobilých dětí státní zastupitelství, účastní-li se daného řízení. Pakliže soud v řízení, které se koná na základě společného návrhu obou manželů, vydá rozhodnutí, jímž návrh na rozvod nebo rozlučku či jakékoli jiné opatření, které manželé navrhují, zamítne, lze se proti tomuto rozhodnutí odvolat. Odvolání proti takovému rozhodnutí v těchto případech nemá odkladný účinek a nemá rovněž účinek na závaznost rozhodnutí o rozluce nebo rozvodu.

Co se týče prozatímních a předběžných opatření, která může soudce nařídít před zahájením řízení o rozluce, prohlášení manželství za neplatné či rozvodu nebo během takového řízení, proti rozhodnutím, jimiž se taková opatření přijímají, nelze podat odvolání, a to ani přesto, že vydaná rozhodnutí nejsou pravomocná a nejsou v dané fázi závazná. Rozhodnutí o předběžných opatřeních nejsou přezkoumávána na základě odvolání, nýbrž prostřednictvím rozhodnutí, kterým se řízení o rozluce, prohlášení manželství za neplatné nebo rozvodu s konečnou platností uzavře.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

V této věci se použije nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (Brusel IIa), které platí ve všech členských státech s výjimkou Dánska. V Dánsku je odpovídajícím použitelným právním předpisem haagská Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí ze dne 19. října 1996.

Jedná-li se pouze o to, aby byla na základě soudních rozhodnutí vydaných v určitém členském státě v řízení o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo soudní rozluce provedena aktualizace údajů v občanské matrice v jiném členském státě, a jestliže se proti tomu rozhodnutí v souladu s právními předpisy příslušného členského státu nelze již odvolat, stačí v každé zemi za tímto účelem podat žádost na matrice a k této žádosti přiložit:

kopii příslušného rozhodnutí, která v souladu s právními předpisy státu, který toto rozhodnutí vydal, splňuje podmínky nezbytné pro uznání její pravosti,

potvrzení na standardním formuláři, které vydá příslušný vnitrostátní soud nebo tribunál či příslušný orgán členského státu, ve kterém bylo toto rozhodnutí vydáno,

doklad, který potvrzuje, že odpůrci bylo řádně doručeno příslušné vyrozumění, anebo v případě, že rozhodnutí bylo vydáno v jeho nepřítomnosti, doklad, který potvrzuje, že odpůrce s tímto rozhodnutím souhlasí.

Jedná-li se o to, aby bylo ve Španělsku uznáno rozhodnutí, které bylo ve věci rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluky vydáno v některém jiném členském státě kromě Dánska, je třeba podat bez ohledu na to, jestli je toto rozhodnutí v členském státě, ve kterém bylo vydáno, závazně platné, žádost o uznání u soudu prvního stupně v místě bydliště osoby, proti které se žádost o uznání nebo prohlášení o neuznání podává. Pokud odpůrce nežije ve Španělsku, lze tuto žádost podat u soudu na kterémkoli místě, kde se dotyčná osoba ve Španělsku nachází, nebo v místě jejího posledního bydliště ve Španělsku, a pokud nic z toho není možné, v místě trvalého bydliště navrhovatele.

Žádost musí být podána písemně prostřednictvím advokáta a státního zástupce a musí k ní být přiloženy tytéž dokumenty jako v předchozím případě. Má-li být ve Španělsku uznáno rozhodnutí vydané v Dánsku, postupuje se podle španělských právních předpisů. Tento proces začíná podáním žádosti přímo u soudu prvního stupně v místě trvalého bydliště osoby, proti níž se žádost o uznání rozhodnutí podává.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

V případě rozporování uznání určitého rozhodnutí se postupuje stejně jako v případě žádosti o uznání rozhodnutí. Pokud bylo rozhodnutí uznáno podle nařízení Rady (ES) č. 2201/2003, námitku je možné vznést teprve po oznámení rozhodnutí, jímž bylo sporné rozhodnutí uznáno, a u příslušného provinčního soudu je třeba v zákonné lhůtě podat odvolání.

Pokud se jedná o rozhodnutí vydané v Dánsku, námitku je třeba vznést ještě v době, kdy se rozhodnutím zabývá soud prvního stupně, tedy kdy se soud zabývá žádostí druhé strany o uznání tohoto rozhodnutí. Ve všech těchto případech vyžaduje formální vznesení námítky asistenci advokáta a právního zástupce.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Poté, co dne 21. června 2012 vstoupilo v platnost nařízení (EU) č. 1259/2010, a v souladu s články 5 a 8 tohoto nařízení si manželé mohou v rámci možností uvedených v tomto nařízení sami zvolit právo, jímž se jejich rozlukové nebo rozvodové řízení bude řídit. Pokud takovou volbu neučiní, řídí se rozvodové a rozlukové řízení právem státu:

- ve kterém mají manželé v době podávání návrhu své obvyklé bydliště, nebo není-li tato podmínka splněna,
- ve kterém měli své obvyklé bydliště naposledy, avšak za předpokladu, že od doby, kdy na tomto místě pobývali, neuplynul k datu podání návrhu více než jeden rok a že v době podání návrhu jeden z manželů v tomto státě stále bydlí, nebo není-li tato podmínka splněna,
- jehož jsou oba manželé v době podání návrhu státními příslušníky, nebo není-li tato podmínka splněna,
- ve kterém se nachází soud, u něhož byl tento návrh podán.

Výše uvedené se týká rozhodného práva ve věcech rozvodu, pokud jde však o jeho účinky, může se rozhodné právo lišit:

Pokud jde o majetkové poměry v manželství, použije se (v případě, že nebyla sepsána manželská smlouva, kterou se stanoví majetkové poměry v manželství) až do 29. ledna 2019 (datum vstupu nařízení č. 1103/2016 v platnost) společný osobní status manželů v době uzavření manželství (společná státní příslušnost). Není-li tato podmínka splněna, použije se osobní status (týkající se jejich státní příslušnosti), nebo právo země obvyklého pobytu jednoho z manželů, které si oba manželé zvolili v úřední listině vyhotovené před uzavřením manželství. Není-li tato podmínka splněna, je rozhodným právem právo místa společného obvyklého bydliště manželů bezprostředně po uzavření manželství. A pokud takové společné bydliště neexistuje, použijí se náhradní majetkové poměry v manželství, kterými jsou majetkové poměry platné v místě uzavření manželství. Ode dne 29. ledna 2019 se v plném rozsahu použije nařízení č. 1103/2016, což znamená, že nedošlo-li k uvedené volbě, uplatní se majetkové poměry v manželství, které vyplývají z práva: a) státu prvního společného obvyklého bydliště manželů v okamžiku uzavření manželství, nebo, není-li tato podmínka splněna; b) státu, jehož státní příslušnost měli oba manželé v době uzavření manželství, nebo, není-li tato podmínka splněna; c) státu, k němuž mají oba manželé v okamžiku uzavření manželství nejsilnější vazbu, s přihlédnutím ke všem okolnostem. Pokud mají manželé v okamžiku uzavření manželství více než jednu společnou státní příslušnost, nepoužije se kritérium práva státu, jehož státní příslušnost měli oba manželé v době uzavření manželství.

Péče o děti se řídí Haagskou úmluvou z 19. října 1996 podle právního řádu, který se vztahuje na orgán s rozhodovacími pravomocemi.

Co se týče předběžných a zajišťovacích opatření, použije se logicky totéž právo, jímž se v tom kterém jednotlivém případě řídí rozlučka, rozvod či prohlášení manželství za neplatné, kromě urgentních opatření, která lze přijmout ve vztahu k osobám či majetku nacházejícím se ve Španělsku, a to i v případě neexistence příslušnosti k projednání dané věci.

Pokud jde o vyživovací povinnost (včetně užívání společné domácnosti či případně placení jakýchkoli náhrad), a neexistuje-li dohoda ohledně volby rozhodného práva, použije se ten předpis, který se vztahuje na obvyklé bydliště věřitele.

Nastane-li situace, kdy je použitelnost zahraničního práva ve Španělsku nutno dokazovat, prověřuje se jeho obsah a platnost, přičemž k určení obojího může španělský soud využít jakéhokoli právního prostředku, který považuje s ohledem na jeho použitelnost za nezbytný.

Závěrem je třeba zdůraznit, že všechna španělská soudní řízení podléhají španělskému procesnímu právu bez ohledu na to, podle jakého práva se v řízení o rozvodu, rozluce či prohlášení manželství za neplatné postupuje.

Poslední aktualizace: 05/04/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Francie

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Existuje jeden typ rozvodu mimosoudního:

rozvod na základě vzájemné dohody manželů opatřené jejich vlastnoručními podpisy a podpisy advokátů a uložené u notáře ve formě notářské listiny.

Existují čtyři typy rozvodu:

rozvod na základě vzájemné dohody manželů,

rozvod na základě akceptování zásady rozvratu manželství, čili „rozvod akceptovaný“,

rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželství,

rozvod na základě zavinění.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Rozvod na základě vzájemné dohody manželů opatřené jejich vlastnoručními podpisy a podpisy advokátů a uložené u notáře ve formě notářské listiny lze zvolit v případě, že se manželé shodnou na zásadě rozvratu manželství a na všech důsledcích rozvodu. Se svými advokáty sepiší dohodu, kterou po uplynutí lhůty na rozmyšlenou podepíší obě strany a oba advokáti. Mají-li manželé jedno nebo více dětí, musí být tyto děti informovány o svém právu být vyslechnuty. Pokud alespoň jedno z nich požádá o slyšení, musí strany předložit soudci pro rodinné záležitosti návrh na rozvod na základě vzájemné soudní dohody, aby dítě mohlo být vyslechnuto.

O rozvod na základě vzájemné soudní dohody mohou manželé požádat pouze tehdy, pokud dítě schopné formulovat svůj názor žádá, aby bylo vyslechnuto, a pokud se shodnou na zásadě rozvratu manželství, jakož i na všech důsledcích rozvodu. V takovém případě nemusejí uvádět důvody rozvodu, stačí soudci předložit ke schválení návrh dohody o úpravě poměrů v době po rozvodu. Soudce návrh neschválí pouze v případech, kdy nejsou dostatečně chráněny zájmy dítěte nebo některého z manželů.

„Rozvod akceptovaný“ může navrhnout jeden z manželů a druhý může navržený rozvod akceptovat, nebo jej mohou navrhnout oba manželé. Na rozdíl od rozvodu na základě vzájemné dohody s rozvodem manželé sice souhlasí, nejsou však schopni dosáhnout dohody ohledně úpravy poměrů v době po rozvodu. V takovém případě rozhodne soud.

Rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželství může navrhnout jeden z manželů tehdy, když spolu manželský pár k datu podání návrhu na rozvod dva roky nežije. Předpokladem je, že spolu manželé nežijí ve společné domácnosti a přejí si manželství ukončit.

Rozvod na základě zavinění může navrhnout jeden z manželů v případě jednání, které lze přisoudit druhému z manželů a které představuje závažné nebo opakované porušení manželských povinností a závazků a činí další společný život neúnosným.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Ve chvíli, kdy rozhodnutí soudu nabude právní moci, tzn. kdy již proti němu nelze podat opravný prostředek, zanikají povinnosti věrnosti, společného soužití a vzájemné pomoci.

Oba manželé mohou od této chvíle uzavřít nová manželství.

Rozvodem také oba manželé pozbývají práva užívat příjmení druhého z manželů. Kterýkoli z manželů však může příjmení druhého z manželů užívat i nadále v případě, že je schopen uvést důvody, proč je to pro něho či pro ni nebo pro jeho či její děti důležité, a může tak učinit buď po dohodě s druhým manželem, nebo na základě svolení soudu.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvod má za následek zrušení režimu společného jmění manželů a popřípadě také rozdělení majetku.

Rozvod nemá žádný vliv na manželské výhody, jichž některý z manželů požíval v době manželství, ani na darovaný majetek tvořící součást stávajícího jmění. Vede však k automatickému zániku manželských výhod, které nabývají účinku při zrušení režimu společného jmění manželů, v případě smrti jednoho z manželů nebo při převodech pro případ smrti.

V případě rozvodu na základě vzájemné soudní či mimosoudní dohody manželů je rozvedení manželství podmíněno dohodou manželů o vypořádání majetkových záležitostí. Manželé se na způsobu vypořádání mohou dohodnout také v rámci jiných typů rozvodového řízení, v těchto případech však dohoda není podmínkou. K vypořádání dojde v pozdější fázi.

3.3 nezletilé děti manželů

Rozvod nemá žádné zvláštní důsledky pro pravidla týkající se výkonu rodičovské odpovědnosti, která zpravidla zůstává společnou povinností obou rodičů. Je-li to však v zájmu dítěte, soudce může svěřit výkon rodičovské odpovědnosti pouze jednomu z rodičů. Je třeba stanovit podmínky výkonu rodičovské odpovědnosti (obvyklé bydliště, právo styku s dítětem atd.).

Každý z rodičů musí i nadále přispívat na výživu a vzdělávání svého dítěte. Tento příspěvek má formu výživného, které platí jeden z rodičů druhému, může však mít také formu přímé platby sloužící k úhradě veškerých nebo některých výdajů spojených s péčí o dítě. Může být rovněž hrazen v podobě užívacího práva a bydlení.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Upozornění: Nárok na výživné vyplácené jedním manželem druhému je dočasný – výživné se platí pouze do okamžiku, kdy je manželství rozvedeno.

Jakmile je manželství rozvedeno, má druhý manžel nárok pouze na vyrovnávací příspěvek (*prestation compensatoire*) či náhradu škody. V případě rozvodu na základě vzájemné soudní či mimosoudní dohody se stanoví dohodou a v ostatních případech jej určí soud.

Účelem tohoto vyrovnávacího příspěvku je vyrovnat případné rozdíly v životní úrovni manželů, které vznikly v důsledku rozvratu jejich manželství. Výši příspěvku stanoví soud na základě příjmů a potřeb každého z manželů. Jedná se zpravidla o jednorázové kapitálové plnění ve formě:

finanční částky vyplacené dohodnutým způsobem, nebo

vlastnických či užitelských práv k určitému majetku, práva bydlet v určité nemovitosti či požívat určitých výhod, a to buď dočasně, nebo celoživotně.

Výjimečně se lze dohodnout na tom, že vyrovnávací příspěvek bude mít formu doživotního důchodu, jehož výši lze v případě, že se zdroje či potřeby manželů změní, snížit.

Náhradu škody lze přiznat tomu z manželů, pro něhož má rozvod obzvláště tvrdé dopady, pokud:

byl odpůrcem v řízení o rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu manželství a návrh na rozvod sám nepodal, nebo

soud rozvedl manželství v řízení vedeném proti druhému z manželů, přičemž tento druhý manžel rozvat zcela zavinil.

(Viz „Nároky z vyživovací povinnosti – Francie“.)

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluka je právní opatření, které manžele zbavuje určitých manželských povinností, jako je povinnost společného soužití. Manželství samo však neruší. Ve stavu rozluky tudíž nelze uzavřít nové manželství a nezaniká ani vzájemná vyživovací povinnost.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Věci i soudní řízení se neliší od soudního rozvodu, ale nemůže k ní dojít na základě vzájemné mimosoudní dohody.

Platí zásada, že ten z manželů, proti němuž je podán návrh na rozluku, může podat protinávrh na rozvod nebo na rozluku, a rovněž naopak ten z manželů, proti němuž je podán návrh na rozvod, může podat návrh na rozvod nebo na rozluku.

V případě rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu manželství je možnost podat protinávrh na rozluku vyloučena, podat lze pouze návrh na rozvod.

Jsou-li návrh na rozvod a na rozluku podány zároveň, soudce se zabývá nejprve návrhem na rozvod. Pouze v případě, že rozhodne, že manželství nerozvede, zabývá se následně návrhem na rozluku. Týká-li se oba návrhy rozvodu pro zavinění, soud se jimi zabývá současně, a pokud je přijme, rozvede manželství na základě společného zavinění.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Právní účinky rozluky

Právní rozluka zbavuje manžele povinnosti společného soužití, avšak povinnost vzájemné pomoci, věrnosti a podpory jim zůstává. Nestanoví-li soudce jinak, manželka může navíc i nadále používat manželovo příjmení. Povinnosti vzájemné podpory se rozumí, že jednomu z manželů může vzniknout povinnost platit výživné druhému z manželů, pakliže tento manžel takovou podporu potřebuje. Výše výživného se stanoví bez ohledu na zavinění, vyjma případů, kdy manžel či manželka pobírající výživné závažným způsobem zanedbávali během manželství své povinnosti. Výživné lze v situaci, kdy to majetkové poměry manžela, který výživné platí, umožňují, nahradit jednorázovou částkou.

Co se týče majetku, právním účinkem rozluky je zrušení a vypořádání společného jmění manželů, stejně jako v případě rozvodu.

Pokud by některý z manželů zemřel, dědická práva druhého manžela se nemění a vztahují se na ně ustanovení týkající se pozůstalého manžela či pozůstalé manželky. V případě rozluky na základě vzájemné soudní dohody mohou nicméně manželé ujednat, že se dědických práv zříkají.

Změna rozluky v rozvod

Trvá-li rozluka tři roky, může být na návrh jednoho z manželů rozhodnutí ve věci rozluky změněno na rozhodnutí o rozvodu. Soudce v tom případě manželství rozvede a rozhodne o úpravě poměrů v době po rozvodu. Důvody rozluky se stávají důvody rozvodu. Určení toho, kdo rozvrat zavinil, nelze změnit.

Ve všech případech rozluky může na základě společného návrhu obou manželů dojít ke změně rozluky v rozvod. Pokud je však rozsudek o rozluce vydán na základě vzájemné soudní dohody, může se taková rozluka změnit pouze v rozvod na základě vzájemné dohody.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Prohlášení manželství za neplatné, k němuž může dojít jen rozhodnutím soudu, ruší se zpětným účinkem veškeré právní účinky manželství, jako by toto manželství nikdy neexistovalo.

Liší se tak od rozvodu či rozluky, které mají právní účinky pouze do budoucnosti.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Důvody k prohlášení manželství za neplatné se liší podle toho, zda se jedná o manželství neplatné relativně (důvodem jeho neplatnosti je vada týkající se manželského souhlasu nebo oprávněnosti osob, které měly být oprávněny k sezdání manželského páru), anebo absolutně (v případě nesplnění určitého požadavku veřejného pořádku).

Manželství relativně neplatné

V úvahu připadají tři možné případy:

omyl ohledně totožnosti osoby nebo jejich podstatných vlastností,

přinucení,

nezajištění nezbytného souhlasu příslušných osob.

Návrh na prohlášení manželství za neplatné mohou podat pouze určité osoby: ten z manželů, jehož souhlas je postižen vadou, nebo ten, který byl v době uzavření manželství nesvéprávný, a dále osoby, které měly s manželstvím vyslovit souhlas, nebo státní zástupce.

Návrh na prohlášení manželství za neplatné je přípustný jen tehdy, je-li podán do pěti let od data uzavření manželství (lhůta se posouvá na pět let od data, kdy dotyčná osoba dosáhla věku, kdy je oprávněna dát k manželství souhlas).

Manželství absolutně neplatné

Může se jednat o nevyslovení manželského souhlasu, manželství uzavřené s nezletilou osobou, bigamii, incest, nepřítomnost jednoho z manželů při uzavírání sňatku, nezpůsobilost oddávajícího a podvodné manželství.

Žádost může podat kterákoli osoba, která má na soudním řízení zájem, nebo státní zástupce, a to ve lhůtě třiceti let od data uzavření manželství (lhůta se posouvá na pět let od data, kdy dotyčná osoba dosáhla věku, kdy je oprávněna dát k manželství souhlas).

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Právní účinky prohlášení manželství za neplatné jsou v případě relativní i absolutní neplatnosti manželství tytéž.

Osobní a finanční účinky manželství se ruší, neboť se má za to, že manželský svazek nikdy neexistoval. Například v situaci, kdy jeden z manželů zemře, je druhý z manželů prohlášením manželství za neplatné zbaven veškerých dědických práv.

Tuto zásadu lze nicméně uplatňovat mírněji v případech, kdy jeden nebo oba manželé jednali v době uzavření manželství v dobré víře. „Zdánlivé“ manželství zůstává i v tomto případě neplatné, ale přistupuje se k němu stejně jako k manželství, které zaniklo. Veškeré občanské, osobní a finanční účinky, které nastaly v době před prohlášením tohoto manželství za neplatné, proto zůstávají platné.

Ve vztahu k dětem nemá prohlášení manželství jejich rodičů za neplatné žádné právní účinky a jejich postavení se řeší stejně jako v případech rozvodu.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

O rozvodu a uspořádání poměrů v době po rozvodu může být rozhodováno podle řízení o rozvodu na základě vzájemné mimosoudní dohody, na němž se podílí dva advokáti a notář, ale nikoli soudce, s výjimkou případů, kdy dítě schopné formulovat svůj názor žádá, aby bylo vyslechnuto.

Ve všech ostatních případech je třeba se obrátit na soud, ale účastníci řízení mohou využít rodinnou mediaci, a to buď před tím, než se obrátí na soud, nebo souběžně s tím.

Mediaci může navrhnout také soudce. Mediace je svěřena fyzické osobě nebo sdružení, jež jsou povinny strany vyslechnout, zvážit jejich stanoviska a pomoci jim najít řešení jejich sporu.

Strany, které na základě mediace dospějí k dohodě, mohou svou dohodu předložit soudci ke schválení nebo se mohou rozhodnout pro rozvod na základě vzájemné mimosoudní dohody.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Kam se podává návrh?

Návrh na soudní rozvod nebo rozluku

Tyto návrhy podává advokát ve formě žaloby (*requête*) v podatelně soudu prvního stupně (*Tribunal de grande instance*).

Místně příslušným soudem je:

soud v místě bydliště rodiny,

žijí-li manželé odděleně a vykonávají-li společnou rodičovskou péči, soud v místě bydliště toho z manželů, s nímž bydlí nezletilé děti,

žijí-li manželé odděleně a děti byly svěřeny do výlučné péče pouze jednu z manželů, soud v místě bydliště tohoto manžela,

v ostatních případech soud v místě bydliště toho z manželů, který návrh nepodal,

v případě společně podaného návrhu soud v místě bydliště jednoho z manželů, který si manželé sami zvolí.

Návrh na prohlášení manželství za neplatné

Návrh na prohlášení manželství za neplatné lze podat u soudu prvního stupně v místě bydliště odpůrce. Má podobu předvolání k soudu doručovaného soudním doručovatelem (*assignation*).

Rozvod na základě vzájemné dohody manželů opatřené jejich vlastnoručními podpisy a podpisy advokátů: dohoda podepsaná oběma stranami a oběma advokáty musí být ve formě notářské listiny uložena u notáře vykonávajícího činnost ve Francii.

Potřebné doklady

Návrh na soudní rozvod nebo rozluky

Ve všech případech rozvodu musejí manželé poskytnout veškeré informace, které jsou nezbytné k určení jejich totožnosti, informace o jejich zdravotním pojištění a rovněž informace týkající se služeb a organizací, které jim poskytují dávky, důchody či jiné požitky.

Podává-li některá strana u soudu žádost o vyrovnávací příspěvek, musejí manželé předložit čestné prohlášení, v němž potvrdí správnost údajů o svých příjmech, zdrojích, majetku a životních podmínkách.

V případě rozvodu na základě vzájemné soudní dohody se v žádosti nemusejí udávat důvody rozvodu, její součástí však musí být přiložená dohoda opatřená datem a podpisy obou manželů a jejich advokáta či advokátů, v níž upraví své poměry v době po rozvodu, a případně též vypořádají své společné jmění manželů (*état liquidatif du régime matrimonial*).

V ostatních případech není nutné v návrhu uvádět ani právní základ, ani důvody rozvodu; je-li to však nezbytné, musí návrh obsahovat požadavky na dočasná opatření.

Návrh na prohlášení manželství za neplatné

Žádné zvláštní dokumenty nejsou vyžadovány, je však zapotřebí, aby žadatel předložil takové dokumenty, jimiž je možné prokázat, že důvod či důvody, na něž se odkazuje, mohou mít za následek prohlášení manželství za neplatné.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Právní pomoc, ať už úplnou, nebo částečnou, lze získat na základě posouzení finančních poměrů dotčené osoby (viz „Právní pomoc – Francie“).

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Na tato soudní rozhodnutí se vztahují obvyklé odvolací postupy.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí vydaná v rámci rozvodových řízení se uznávají automaticky, bez nutnosti jakéhokoli zvláštního řízení.

Totéž platí pro rozhodnutí vynesená ve věci zrušení manželství.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenímu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Osoba, která se chce odvolat proti uznání tohoto rozhodnutí, může prostřednictvím soudu prvního stupně podat návrh na prohlášení rozhodnutí za nevykonatelné (*action en inopposabilité*). Rozhodnutí o nevykonatelnosti rozhodnutí se stává titulem, který umožňuje zabránit uznání požadavku protistrany na výkon rozhodnutí (*exequatur*, tj. požadavku na prohlášení rozhodnutí vydaného jiným členským státem za vykonatelné ve Francii). Zamítnutí takového žalobního návrhu má stejný účinek, jako uznání požadavku na vykonání rozsudku (*exequatur*).

Postup je tentýž jako v případě žalobního návrhu na uznání rozhodnutí.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Podle ustanovení nařízení (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky, si rozhodné právo ve věcech rozvodu a rozluky mohou manželé sami zvolit.

Pokud takovou volbu neučiní, řídí se rozvodové nebo rozlukové řízení právem státu:

ve kterém mají manželé v době, kdy se obrátí na soud, své obvyklé bydliště, nebo není-li tato podmínka splněna,

ve kterém měli své obvyklé bydliště naposledy, avšak za předpokladu, že od té doby neuplynul k datu, kdy se obrátili na soud, více než jeden rok, a že

v době, kde se obrátili na soud, jeden z manželů v tomto státě stále bydlí, nebo není-li tato podmínka splněna,

jehož jsou oba manželé v době, kdy se obrátili na soud, státními příslušníky, nebo není-li tato podmínka splněna,

ve kterém se obrátili na soud.

Týká-li se však návrh změny rozluky na rozvod, rozhodným právem pro rozvod bude právo platné pro rozluky, pakliže si manželé nezmění jinak.

Tato pravidla se vztahují i na manžele v případě rozvodu na základě vzájemné dohody opatřené jejich vlastnoručními podpisy a podpisy advokátů a uložené u notáře ve formě notářské listiny; manželé nicméně nebudou moci používat pojem „právo země soudu“, neboť se na žádný soud neobrátili.

Související odkazy

[Internetové stránky Ministerstva spravedlnosti](#)

[Portál Legifrance](#)

Poslední aktualizace: 10/01/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Chorvatsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Podmínkou pro dosažení soudního rozhodnutí o rozvodu je zahájení příslušného soudního řízení o rozvodu manželství (sporného nebo nesporného) oprávněnou osobou či osobami podle ustanovení § 50, § 369 a § 453 zákona o rodině (*Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky), č. 103/15, dále jen „zákon o rodině“). Mají-li manželé ve společné péči nezletilé dítě, musí být k návrhu na rozvod dohodou připojeny příslušné přílohy (zpráva o povinném poradenství a plán společné rodičovské kontroly – § 55 ve spojení s § 456 zákona o rodině). Podobná úprava se uplatní v případě, že manželé mají ve společné péči nezletilé dítě a žalobu o rozvod manželství podá pouze jeden z nich (zpráva o povinném poradenství a doklad o účasti na první schůzce v rámci rodinné mediace – § 57 ve spojení s § 379 zákona o rodině).

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Podmínky rozvodu jsou upraveny v ustanoveních § 51 zákona o rodině. Podle výše uvedených ustanovení soud manželství rozvede: 1. pokud se manželé na rozvodu dohodli, 2. pokud bylo zjištěno, že manželský vztah je hluboce a trvale rozvrácen, nebo 3. pokud od „ukončení manželského soužití“ uplynul jeden rok.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Jedním z právních důsledků ukončení manželství je zánik individuálních práv a povinností manželů (§ 30 až § 33 zákona o rodině). Zákon o rodině výslovně stanoví, že v případě ukončení manželství (prohlášením za neplatné nebo rozvodem) si může každý z bývalých manželů ponechat příjmení, které měl v okamžiku ukončení manželství (§ 48 zákona o rodině).

3.2 rozdělení jmění manželů

Před rozdělením společného jmění manželů (po dohodě nebo na základě soudního rozhodnutí vydaného v nesporném řízení) je nejčastěji se vyskytující otázkou odlišení práv a věcí, které jsou součástí společného jmění manželů, od práv a věcí, jež představují individuální majetek jednoho či druhého manžela (odlišení tří souborů majetku). Tyto otázky se řeší zahájením občanskoprávního řízení na základě příslušných ustanovení zákona o rodině (§ 34 až 39 a § 43 až 46), pokud nebyli manželé schopni dospět k dohodě o vypořádání majetkových poměrů (manželská smlouva – § 40 až 42 zákona o rodině), s alternativním použitím zákona o vlastnictví a jiných věcných právech, zákona o občanskoprávních závazcích, zákona o evidenci nemovitostí, zákona o obchodních společnostech, exekučního zákona a zákona o občanském právu procesním (§ 38, 45 a 346 zákona o rodině).

3.3 nezletilí děti manželů

K právním důsledkům ukončení manželství, které se vztahují na nezletilé děti, patří řada důležitých záležitostí: to, se kterým rodičem bude dítě žít po ukončení manželství, úprava styku s druhým rodičem, výživné na dítě, způsob organizace ostatních oblastí rodičovské péče (zastupování dítěte, provádění právních úkonů, správa majetku dítěte a nakládání s tímto majetkem, vzdělání a zdraví dítěte atd.). Manželé mohou dospět k dohodě ohledně těchto právních důsledků rozvodu (dohodě o společné rodičovské péči), a tudíž zvolit jednodušší a rychlejší mimosoudní řízení o rozvodu. (§ 52, 54 až 55, 106, 453 až 460 zákona o rodině) Jestliže manželé nedosáhnou dohody o společné rodičovské péči, která by pokrývala příslušné právní důsledky rozvodu, rozhodne o těchto záležitostech automaticky soud v soudním řízení, které je zahájeno podáním žaloby o rozvod manželství (§ 53 až 54, 56 až 57 a 413 zákona o rodině). Je však možné, aby rodiče dospěli k dohodě o právních důsledcích rozvodu během soudního řízení o rozvodu manželství. V takovém případě soud založí své rozhodnutí na dohodě rodičů, pakliže se domnívá, že tato dohoda je v nejlepším zájmu dítěte (§ 104 odst. 3 ve spojení s § 420 zákona o rodině).

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Zákon o rodině umožňuje, aby jeden z manželů požádal o výživné před skončením soudního řízení o rozvod manželství. Nebyla-li žádost o výživné podána během řízení o rozvod manželství, může bývalý manžel podat žalobu na výživné do šesti měsíců od vydání pravomocného rozhodnutí o ukončení manželství, pokud v době ukončení řízení o rozvod manželství existovaly podmínky pro přiznání výživného a pokud tyto podmínky trvaly nepřetržitě do skončení řízení o přiznání výživného (§ 295 až 301, 423 až 432 zákona o rodině). Právními podmínkami pro přiznání výživného je skutečnost, že navrhovatel nemá dostatečné prostředky pro obživu ani si obživu nemůže zajistit ze svého majetku a není schopen pracovat nebo si najít zaměstnání, za předpokladu, že manžel, který výživné hradí, má dostatečné prostředky a je schopen tento závazek plnit (§ 295 zákona o rodině). Výživné se stanoví na dobu určitou. Ustanovení § 298 zákona o rodině uvádí, že výživné pro manžela může být vypláceno až po dobu jednoho roku, a to v závislosti na době trvání manželství a na možnosti žalobce zajistit si v dohledné budoucnosti přiměřenou obživu jiným způsobem. Zákon o rodině stanoví rovněž způsoby vyplacení výživného. Podle ustanovení § 296 zákona o rodině se výživné stanoví jako pravidelná měsíční částka, která je vyplácena předem. Soud však může na žádost jednoho či obou manželů podle okolností dané věci nařídít vyplacení výživného jako jednorázové částky. Podle ustanovení § 302 zákona o rodině mohou manželé uzavřít dohodu o výživném v případě rozvodu (§ 302, 470 až 473 zákona o rodině).

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

V chorvatském rodinném právu neexistuje pojem rovnocenný pojmu „rozluka“. Pojmem odpovídajícím pojmu „rozluka“, který je obsažen ve stávajících právních předpisech, je „ukončení manželského soužití“ (*prestanak bračne zajednice*). K „ukončení manželského soužití“ dochází tehdy, ukončí-li manželé veškeré vzájemné vztahy, jež obvykle existují v rámci manželského vztahu, tj. pokud již nechtějí spolu žít jako manželé a sdílet a realizovat konkrétní náplň manželského života. Ukončení manželského soužití má význam v oblasti manželského práva, jelikož podle § 51 zákona o rodině je jedním z právních důvodů ukončení manželství skutečnost, že od ukončení manželského soužití uplynul jeden rok. Ukončení manželského soužití má rovněž zvláštní význam při vypořádání majetkových poměrů mezi manžely, jelikož podle § 36 zákona o rodině se majetek, který manželé získali prací během doby trvání manželského soužití (na rozdíl od doby trvání manželství) nebo který plyne z tohoto majetku, považuje za společné jmění manželů.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

V chorvatském rodinném právu neexistuje pojem rovnocenný pojmu „rozluka“. Pojmem odpovídajícím pojmu „rozluka“, který je obsažen ve stávajících právních předpisech, je „ukončení manželského soužití“ (*prestanak bračne zajednice*). Zákon o rodině nestanoví podmínky pro „ukončení manželského soužití“, jelikož manželské soužití je právní normou a představuje náplň manželského života. K ukončení manželského soužití dochází tehdy, ukončí-li manželé veškeré vzájemné vztahy, jež jinak zahrnuje manželský život, tj. pokud již nechtějí spolu žít jako manželé a realizovat konkrétní náplň takového vztahu (např. přestanou spolu komunikovat atd.). Ukončení manželského soužití se v praxi nejčastěji projevuje v tom, že jeden z manželů opustí společnou domácnost a druhého manžela.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

V chorvatském rodinném právu neexistuje pojem rovnocenný pojmu „rozluka“. Pojmem odpovídajícím pojmu „rozluka“, který je obsažen ve stávajících právních předpisech, je „ukončení manželského soužití“ (*prestanak bračne zajednice*). „Ukončení manželského soužití“ má význam v oblasti manželského práva, jelikož podle § 51 zákona o rodině je jedním z právních důvodů ukončení manželství skutečnost, že od „ukončení manželského soužití“ uplynul jeden rok. „Ukončení manželského soužití“ má rovněž zvláštní význam při vypořádání majetkových poměrů mezi manžely, jelikož podle § 36 zákona o rodině se majetek, který manželé získali prací během doby trvání manželského soužití (na rozdíl od doby trvání manželství) nebo který plyne z tohoto majetku, považuje za společné jmění manželů. Logikou, jíž se tento právní předpis řídí, je skutečnost, že se doba trvání manželského soužití nemusí přesně shodovat s dobou trvání manželství, zejména v případě, skončí-li manželství rozvodem. K ukončení manželského soužití zpravidla dochází před zahájením řízení o rozvodu manželství. Řízení o rozvodu manželství proto může probíhat a obvykle i probíhá po „ukončení manželského soužití“ (zejména jsou-li v řízení podány opravné prostředky).

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

„Prohlášení manželství za neplatné“ (*poništaj braka*) je jedním z důvodů ukončení manželství (§ 47 zákona o rodině) a jedná se o jeden ze tří manželských sporů upravených v chorvatském právním řádu (§ 369 zákona o rodině). „Prohlášení manželství za neplatné“ představuje sankci rodinného práva v případě manželství, jež bylo uzavřeno v rozporu s ustanoveními, která upravují platnost manželství (§ 25 až 29 zákona o rodině), a dochází k němu v soudním řízení, jež se zahajuje podáním žaloby (§ 369 zákona o rodině). Není-li manželství platné, použijí se ustanovení o „prohlášení manželství za neplatné“ (§ 29, 49, 369 až 378 zákona o rodině).

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství, které bylo uzavřeno v rozporu s ustanoveními § 25 až 28 zákona o rodině (manželství uzavřely nezletilé osoby, osoby, které nejsou schopny rozpoznat dobro a zlo, osoby zbavené svéprávnosti činit prohlášení ohledně své osobní situace, osoby, které jsou pokrevními příbuznými, osoby, které byly osvojeny, nebo nevěsta či ženich žijí v existujícím manželství nebo trvalém partnerství), je neplatné a vztahují se na ně ustanovení o „prohlášení manželství za neplatné“ (§ 29 zákona o rodině).

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Právní důsledky „prohlášení manželství za neplatné“ jsou upraveny stejným způsobem jako v případě ukončení manželství rozvodem (viz odpověď na otázku č. 3).

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

V chorvatském právním řádu je rozvod upraven jako soudní řízení a neexistuje možnost mimosoudního řešení rozvodu manželství. Jednou ze základních zásad rodinného práva, která je v řízení o rozvodu manželství obzvláště důležitá, je však zásada řešení rodinných vztahů dohodou, jež vybízí ke konsensuálnímu řešení rodinných vztahů a zdůrazňuje, že to je úkolem všech subjektů, které poskytují rodině odbornou pomoc nebo rozhodují o rodinných vztazích (§ 9 zákona o rodině). Rodinné právo proto stanoví dva druhy předsoudního postupu, jejichž cílem je konsensuální řešení otázek týkajících se rozvodu: povinné poradenství (§ 321 až 330 zákona o rodině) a rodinná mediace (§ 331 až 344 zákona o rodině). Povinné poradenství poskytuje tým odborníků z centra sociálních služeb a představuje formu podpory rodinných příslušníků (např. manželů, kteří zamýšlejí zahájit řízení o rozvod manželství a kteří mají ve společné péči nezletilé dítě) při dosahování konsensuálních rozhodnutí ohledně rodinných vztahů, přičemž zvláštní pozornost je věnována ochraně rodinných vztahů týkajících se dítěte (např. navržení plánu společné rodičovské péče – dohody o právních důsledcích rozvodu, která musí podrobně stanovit: místo a adresu bydliště dítěte, dobu, kterou dítě stráví s každým z rodičů, způsob sdílení informací ohledně souhlasu v případě důležitých rozhodnutí, způsob sdílení důležitých informací o dítěti, výši výživného jako povinnost rodiče, s nímž dítě nežije, jakož i způsob řešení budoucích otázek) a podpory s ohledem na právní důsledky nedosažení dohody a zahájení soudního řízení, které má rozhodnout o osobních právech dítěte. Rodinná mediace je postup, v jehož rámci se strany snaží vyřešit rodinné spory dohodou s pomocí jednoho či více rodinných mediátorů. Hlavním účelem tohoto postupu je vypracování plánu společné rodičovské péče a jiných dohod souvisejících s dítětem a s jinými záležitostmi materiální i nemateriální povahy.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Manželé, kteří nemají ve společné péči nezletilé dítě, mohou zahájit soudní řízení tím, že jeden z manželů podá žalobu o rozvod manželství, nebo oba manželé podají návrh na rozvod manželství dohodou (§ 50 zákona o rodině). V obou těchto případech se neuskuteční povinné mimosoudní poradenství (forma odborné pomoci rodinným příslušníkům při dosahování konsensuálních rozhodnutí ohledně rodinných vztahů, kterou poskytuje tým odborníků z centra sociálních služeb, § 321 až 322 zákona o rodině) a manželé neprodleně zahájí (sporné či nesporné) řízení o rozvod manželství, které je poměrně snadné a rychlé. Vše výše uvedené případně platí i pro soudní řízení o prohlášení manželství za neplatné, pokud manželé nemají ve společné péči nezletilé dítě.

Manželé, kteří mají ve společné péči nezletilé dítě, mohou zahájit soudní řízení tak, že jeden z manželů podá žalobu o rozvod manželství, nebo oba manželé podají návrh na rozvod dohodou (§ 50 zákona o rodině). Před zahájením řízení o rozvod manželství (podáním žaloby nebo návrhu na rozvod manželství dohodou) se však manželé musí v případě, že mají ve společné péči nezletilé dítě, zúčastnit předsoudního povinného poradenství (forma odborné pomoci rodinným příslušníkům při dosahování konsensuálních rozhodnutí ohledně rodinných vztahů, kterou poskytuje tým odborníků z centra sociálních služeb, § 321 až 322 zákona o rodině). Je účelem je poskytnout manželům odbornou pomoc, která zahrnuje vyhotovení dohody o společné rodičovské péči – dohody o právních důsledcích rozvodu, která musí podrobně stanovit: místo a adresu bydliště dítěte, dobu, kterou dítě stráví s každým z rodičů, způsob sdílení informací ohledně souhlasu v případě důležitých rozhodnutí, způsob sdílení důležitých informací o dítěti, výši výživného jako povinnost rodiče, s nímž dítě nežije, jakož i způsob řešení budoucích otázek. Rodiče mohou vyhotovit dohodu o společné rodičovské péči během povinného poradenství, mohou ji však vyhotovit rovněž nezávisle nebo během rodinné mediace (mimosoudní řízení, v jehož rámci se strany snaží vyřešit spory vyplývající z rodinných vztahů dohodou s pomocí jednoho či více rodinných mediátorů – § 331 zákona o rodině). Po dosažení dohody o společné rodičovské péči mohou manželé zahájit jednodušší a rychlejší nesporné soudní řízení o rozvod manželství, které se zahajuje podáním návrhu (§ 52, § 54 až 55, 106, 453 až 460 zákona o rodině). Manželé, kteří mají ve společné péči nezletilé dítě, musí spolu s návrhem na rozvod dohodou předložit zprávu o povinném poradenství podle § 324 zákona o rodině a rovněž dohodu o společné rodičovské péči podle § 106 zákona o rodině (§ 456 zákona o rodině).

Pokud manželé nedosáhnou dohody o společné rodičovské péči obsahující dohodu ohledně právních důsledků rozvodu, jak bylo zmíněno výše, rozhoduje o těchto záležitostech z úřední pravomoci soud v soudním řízení, které se zahajuje podáním žaloby o rozvod manželství (§ 53 až 54, 56 až 57 a 413 zákona o rodině). Mají-li manželé ve společné péči nezletilé dítě, musí k žalobě o rozvod manželství připojit zprávu o povinném poradenství podle § 324 zákona o rodině a rovněž doklad o účasti na první schůzce v rámci rodinné mediace (§ 379 zákona o rodině).

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

V Chorvatsku je právní pomoc a možnost osvobození od nákladů soudního řízení a soudních poplatků upravena v zákoně o bezplatné právní pomoci (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (*Narodne Novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky), č. 143/2013 – dále jen „zákon o právní pomoci“). Osoby mohou být způsobilé pro primární právní pomoc ve všech řízeních, včetně manželských sporů a jiných řízení v oblasti rodinného práva, pokud splňují právní požadavky (§ 9 až 11 zákona o právní pomoci). Osoby mohou být způsobilé pro sekundární právní pomoc v řízení v oblasti rodinného práva a v jiných řízeních stanovených zákonem, pokud splňují právní požadavky (§ 12 až 25 zákona o právní pomoci). Přiznání osvobození od nákladů řízení v konkrétním řízení, včetně řízení v oblasti rodinného práva, je upraveno v § 13 odst. 3 zákona o právní pomoci. Přiznání osvobození od soudního poplatku u všech řízení, včetně řízení v oblasti rodinného práva, je upraveno v § 13 odst. 4 zákona o právní pomoci. Zvláštní pozornost je nutno věnovat ustanovením, která a) upravují přiznání sekundární právní pomoci bez posouzení finanční situace dotyčné osoby (§ 15 zákona o právní pomoci), b) upravují postup pro získání sekundární právní pomoci (§ 16 až 18 zákona o právní pomoci), c) upravují rozsah sekundární právní pomoci (§ 19 zákona o právní pomoci), d) upravují procesní záležitosti a jiné otázky, které jsou důležité pro přiznání bezplatné právní pomoci (§ 20 až 25 zákona o právní pomoci). Současně upozorňujeme na § 6 zákona o soudních poplatcích (*Zakon o sudskim pristojbama*) (*Narodne Novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky), č. 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13, 110/15), pokud jde o účastníky řízení, kteří jsou od soudních poplatků vždy osvobozeni.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozhodnutí o rozvodu nebo o prohlášení manželství za neplatné lze podat opravný prostředek. Toto právo mají v řízení obě strany. Zákon o rodině neupravuje výslovně opravné prostředky v případě manželských sporů, § 346 však stanoví alternativní použití ustanovení zákona o občanském právu procesním (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky), č. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 a 89/14 – dále jen: „zákon o občanském právu procesním“).

V § 348 zákona o občanském právu procesním jsou upraveny opravné prostředky proti rozsudku vynesnému ve sporném řízení, zatímco § 378 upravuje opravné prostředky proti rozhodnutí vynesnému v nesporném řízení. Co se týká opravných prostředků, zákon o rodině stanoví, že u rozsudků soudů druhého stupně vynesných v manželském sporu není přípustná revize (§ 373 zákona o rodině).

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Podle článku 21 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (nařízení Brusel IIa) jsou rozhodnutí vydaná v některém členském státě v jiných členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení (čl. 21 odst. 1), podle čl. 21 odst. 3 však může kterákoliv dotčená osoba požádat o vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání

rozhodnutí. V tomto případě podléhají návrhy na uznání či neuznání rozhodnutí místní příslušnosti příslušného soudu uvedeného v seznamu, který každý členský stát zašle Komisi na základě článku 68 ve formě stanovené v článku 37 nařízení Brusel IIa. Mimoto je třeba uvést, že aniž by byl dotčen čl. 21 odst. 3 nařízení Brusel IIa, nevyžaduje se zvláštní řízení za účelem aktualizace záznamů o osobním stavu v jednom členském státě na základě rozhodnutí týkajících se rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, která byla vydána v jiném členském státě a proti kterým podle práva tohoto jiného členského státu není možné podat opravný prostředek.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenému v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Návrhy na uznání nebo neuznání rozhodnutí (čl. 21 odst. 3 nařízení Brusel IIa) podléhají místní příslušnosti příslušného soudu uvedeného v seznamu, jak je uvedeno v odpovědi na otázku č. 14. V tomto případě se použije postup podle oddílu 2 kapitoly III nařízení Brusel IIa.

Prostředek nápravy, tj. opravný prostředek podle článku 33 nařízení Brusel IIa se podává soudům druhého stupně (župním soudům) prostřednictvím soudu prvního stupně, který rozhodnutí vydal (soud s místní příslušností podle výše uvedeného seznamu).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Rozhodným právem v případě rozvodu je právo země, jejímiž státními příslušníky jsou manželé v době podání žaloby.

Pokud jsou manželé v době podání žaloby státními příslušníky různých zemí, použijí se kumulativně právní řády zemí, jejichž jsou státními příslušníky, § 35 odst. 2 zákona o řešení kolize práva s předpisy jiných zemí v určitých vztazích (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (*Narodne Novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky), č. 53/91, 88/01). Nelze-li manželství ukončit podle práva země, jejichž jsou manželé státními příslušníky, použije se na ukončení manželství chorvatské právo, jestliže v době podání žaloby pobýval jeden z manželů trvale v Chorvatsku.

Pokud je jeden z manželů chorvatským státním příslušníkem bez trvalého bydliště v Chorvatsku a manželství nelze ukončit podle práva určeného podle § 35 odst. 2 zákona o řešení kolize práva s předpisy jiných zemí v určitých vztazích, použije se chorvatské právo.

Poslední aktualizace: 20/11/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Itálie

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Zákon stanoví právní požadavky na rozvod manželství (viz oddíl 2). Soud musí ověřit, zda jsou splněny právní požadavky pro vydání rozhodnutí o rozvodu manželství.

Soud musí ověření provést i v případě, když manželé podají společnou žádost o rozvod. Dohoda manželů nepředstavuje sama o sobě důvod pro rozvod manželství – ve skutečnosti proto v Itálii neexistuje něco takového jako rozvod na základě vzájemné dohody: soud musí vždy zjistit skutečnosti, na nichž se návrh zakládá, než rozvod povolí.

Bylo-li manželství uzavřeno podle občanského zákoníku, je rozvodem ukončeno, a pokud strany uzavřely církevní sňatek a manželství bylo řádně zaregistrováno v civilní matrice narození, manželství a úmrtí, rozvod ukončuje jeho účinky podle občanského práva. Řízení se musí účastnit státní zástupce. Zdroje: zákon č. 898 ze dne 1. prosince 1970 ve znění zákona č. 436 ze dne 1. srpna 1978, zákona č. 74 ze dne 6. března 1987 a zákona č. 55 ze dne 6. května 2015.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Kterýkoli manžel může požádat o rozvod manželství z těchto důvodů:

1) pokud je po svatbě druhý z manželů pravomocným rozsudkem odsouzen za zvlášť závažný trestný čin bez ohledu na to, zda byl spáchán před svatbou či posléze, a to:

k trestu odnětí svobody na doživotí nebo odnětí svobody na více než 15 let, přičemž se může jednat o souhrnný či úhrnný trest za úmyslný trestný čin, s výjimkou politických trestných činů nebo trestných činů spáchaných „na základě zvláštních morálních nebo sociálních příčin“ (*motivi di particolare valore morale e sociale*);

k trestu odnětí svobody za soulož mezi příbuznými (článek 564 trestního zákoníku) nebo sexuálně motivované trestné činy podle článků 609-bis (sexuální zneužívání), 609-quater, 609-quinquies nebo 609-octies (zavedené zákonem č. 66 z roku 1996);

k trestu odnětí svobody za vraždu syna nebo dcery nebo za pokus o vraždu manžela nebo syna či dcery;

k trestu odnětí svobody, kdy byla dotyčná osoba odsouzena dvakrát či vícekrát za těžkou újmu na zdraví, neplnění vyživovací povinnosti, hrubé zacházení v rodině nebo s nezletilými dětmi nebo zneužití nesvéprávné osoby na úkor manžela nebo dětí, s výjimkou případů, kdy byla osoba podávající návrh na rozvod odsouzena jako spolupachatel nebo kdy manželé obnovili soužití;

2) v případech, kdy:

- druhý manžel byl zproštěn obžaloby za trestný čin soulože mezi příbuznými nebo sexuálního zneužívání podle bodu 1b) a c), pokud soud zjistí, že odpůrce není schopen pokračovat v rodinném soužití nebo rodinné soužití obnovit;

- manželé žijí odděleně z rozhodnutí soudu – buď po vzájemné dohodě, nebo na návrh jedné ze stran – nepřerušeně po dobu alespoň dvanácti měsíců ode dne, kdy se manželé dostavili k soudu v rámci rozlukového řízení;

šesti měsíců v případě rozluky dohodou, včetně případů, kdy po sporném rozsudku manželé dosáhnou vzájemné dohody, nebo

šesti měsíců od potvrzeného data uvedeného v dohodě o rozluce dosažené na základě vyjednávání, jichž byl přítomen advokát, nebo ode dne, kdy byla před matričním úředníkem uzavřena dohoda o rozluce;

- trestní řízení ve věci jednoho z trestných činů uvedených v bodě 1b) a c) bylo zastaveno z důvodu jeho promlčení, rozvodový soud však shledá, že by trestný čin sám o sobě jinak vedl k trestní odpovědnosti;

- trestní řízení týkající se trestného činu soulože mezi příbuznými skončilo rozhodnutím, že trestní odpovědnost nevznikla, protože tento čin nevyvolal „veřejné pohoršení“;

- druhý z manželů, cizí státní příslušník, dosáhl prohlášení manželství za neplatné nebo zrušení manželství v zahraničí, nebo uzavřel v zahraničí nové manželství;

- manželství nebylo naplněno;

- jeden z manželů úředně změnil pohlaví: v tomto případě může žádost o rozvod podat osoba, která změnila pohlaví, nebo druhý z manželů.

Stručně lze říci, že kromě „trestněprávních“ případů (které kromě odsouzení za závažné trestné činy zahrnují i případy, kdy je osoba zproštěna obžaloby na základě snížené odpovědnosti, případy, kdy je trestný čin promlčen, a případy soulože mezi příbuznými, kdy chybí objektivní stránka trestní odpovědnosti) jsou možnými důvody k rozvodu manželství: rozluka; prohlášení manželství za neplatné, zrušení manželství nebo uzavření nového manželství druhým z manželů v zahraničí; nenaplnění manželství nebo změna pohlaví.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvod manželství má níže uvedené důsledky.

Zaprve zaniká manželský vztah: obě strany se stávají opět svobodnými a mohou znovu uzavřít manželství.

Žena ztrácí příjmení manžela, pokud si je připojila k vlastnímu příjmení; na žádost však může soud ženě povolit, aby si vedle svého příjmení ponechala i příjmení manžela, je-li prokázáno, že to je v jejím zájmu nebo v zájmu dětí z důvodů, které zasluhují ochranu.

Rozvod neruší příbuzenské vztahy, a zejména neruší překážku manželství v podobě příbuzenství v přímé linii (čl. 87 odst. 4 občanského zákoníku).

Manželé cizího státního občanství neztrácejí občanství, které získali uzavřením manželství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvodem zaniká zákonem stanovené společné jmění manželů (*comunione legale*, jež zahrnuje veškeré věci, které manželé nabyli během manželství společně nebo odděleně, s výjimkou osobních věcí uvedených v článku 179 občanského zákoníku) a rovněž případné rodinné fondy (*fondo patrimoniale*). Tyto fondy jsou však zachovány do doby, než děti dosáhnou zletilosti. Rozvod nemá účinek na běžný majetek (*comunione ordinaria*, například věci pořízené před uzavřením manželství poměrným dílem, nebo v průběhu manželství, kdy byl majetek manželů oddělen (*separazione dei beni*)): spojitost se společným jměním lze zrušit na žádost jednoho z manželů.

Rodiči, který žije s nezletilým dítětem, může být přiznáno právo žít i nadále v domácnosti bývalého manželského páru, je-li to v zájmu dítěte.

3.3 nezletilé děti manželů

Soud, který povolí rozvod, rozhodne rovněž o svěření nezletilých dětí do společné péče rodičů; pouze výjimečně jsou děti svěřeny do výhradní péče jednomu rodiči. Soud rovněž stanoví pravidla pro styk nezletilých dětí s rodičem, s nímž nežijí ve společné domácnosti. Soud vydá pokyny týkající se správy majetku dětí a určí měsíční výživné na nezletilé děti, které má být vypláceno rodiči, který s dítětem žije ve společné domácnosti.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Při povolení rozvodu soud na návrh některé ze stran nařídí pravidelné platby výživného straně, která nemá dostatečné prostředky na živobytí nebo která není z objektivních důvodů schopna si je opatřit. Vyživovací povinnost končí, jakmile příjemce uzavře nové manželství. Jestliže se obě strany dohodnou, lze výživné vyplatit jednorázově, a to převedením vlastnických práv k majetku ve prospěch manžela, který má nárok na výživné (bližší informace viz oddíl „Nároky z vyživovací povinnosti – Itálie“).

Manželé, kteří v případě rozluky nebo po rozvodu neplatí výživné, se dopouštějí trestného činu neposkytování pomoci své rodině (článek 570 trestního zákoníku).

Existují i jiné důsledky. Manžel, který se rozvedl, neuzavřel však nové manželství a má nárok na výživné, má nárok i na podíl z případného odstupného vyplaceného druhému z manželů. V případě úmrtí bývalého manžela má pozůstalý bývalý manžel právo pobírat pozůstalostní důchod nebo sdílet tento důchod s dalším přeživším manželem a obdržet platbu z pozůstalosti zesnulé osoby, pokud se nachází ve finančních potížích. Zákon umožňuje rovněž tomu z manželů, který má nárok na výživné, získat zástavní právo k nemovitosti nebo požádat o zajištění majetku manžela, který má vyživovací povinnost.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluka znamená, že zákon již po manželích nevyžaduje, aby žili společně. Faktická rozluka nemá žádný účinek (s výjimkou situací, které nastaly před reformním zákonem č. 151 z roku 1975).

Rozluka manželský vztah neruší, nýbrž jej oslabuje.

Rozluku může nařídít soud, nebo k ní může dojít na základě vzájemné dohody.

Zdroje: hmotněprávní pravidla jsou obsažena v občanském zákoníku (článek 150 a násl.; pokud jde o otázky dědictví, viz články 548 a 585).

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Soudní rozluka – tj. rozluka nařízená soudem – vyžaduje zjištění, že manželé již nejsou schopni žít společně.

Je-li tato podmínka splněna, nařídí soud rozluku na žádost jednoho z manželů, a to i proti vůli druhého manžela.

Výjimečně může soud jednoho z manželů označit za odpovědného za rozluku: to má důsledky pro přiznání výživného během rozluky a po rozvodu a pro dědická práva. Řízení se musí účastnit státní zástupce.

Rozluka po vzájemné dohodě vychází z dohody mezi manželi, stává se však účinnou až po schválení soudem, který odpovídá za zajištění toho, aby dohody mezi manželi respektovaly převažující zájmy rodiny. Zejména v případě, není-li dohoda týkající se péče o děti a výživného na děti v jejich zájmu, soud strany předvolá a požádá o provedení potřebných změn. Jestliže strany jeho žádosti nevyhoví, může soud schválení rozluky odmítnout.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Osobní vztahy: Rozluka (nařízená soudem nebo po vzájemné dohodě) ruší požadavek na veškeré formy pomoci spojené se společným soužitím. Rovněž přestává platit domněnka otcovství. Žena nepozbývá příjmení svého manžela, pokud bylo připojeno k jejímu vlastnímu příjmení, na žádost manžela však může soud zakázat jeho používání, pokud by mu to mohlo způsobit vážnou újmu. Obdobně může soud ženě dovolit, aby nepoužívala příjmení manžela, pokud by jí to poškozovalo.

Vlastnictví společného jmění: Společné jmění zaniká prohlášením nepřítomnosti nebo předpokládané smrti jednoho z manželů, prohlášením manželství za neplatné, zrušením manželství nebo ukončením občanskoprávních účinků manželství, rozlukou, soudním oddělením majetku, oboustrannou dohodou manželů o změně manželského vztahu nebo prohlášením úpadku jednoho z manželů.

V případě rozluky zaniká režim společného jmění manželů v okamžiku, kdy soud povolí manželům žít odděleně, nebo ode dne, kdy je zápis o rozluce, na které se manželé společně dohodli, podepsán před předsedou senátu za předpokladu, že je zápis schválen. Rozhodnutí umožňující manželům žít odděleně se zaslá matričnímu úředníkovi tak, aby zrušení společného jmění mohlo být zaevidováno.

Rodičovská odpovědnost: Soud, který povolí rozluku, rozhodne o svěření jakýchkoli nezletilých dětí do péče a určí výši výživného na dítě, které musí platit rodič, který s ním nežije ve společné domácnosti (nebo ve výjimečném případě, kdy je dítě svěřeno do výlučné péče jednomu z rodičů, rodič, jemuž dítě nebylo svěřeno do péče). Při udělování práva žít nadále v rodinné domácnosti je upřednostněn rodič, který žije s dítětem (bližší informace viz „Rodičovská zodpovědnost“).

Přiznání výživného: Na žádost přízná soud tomu z manželů, který není za rozluku odpovědný a který nemá dostatek vlastních prostředků, nárok na výživné od druhého manžela. Manžel, který nemá dostatek prostředků na živobytí, má nárok na výživné, tj. pravidelnou částku potřebnou na živobytí, i v případě, že je odpovědný za rozluku (bližší informace viz „Nároky z vyživovací povinnosti – Itálie“).

V případě rozvedených manželů je výslovně stanovena inflační indexace výše výživného; judikatura toto rozšířila i na manžele žijící odděleně.

Opatření stanovená v soudním příkazu týkající se péče o děti a výpočtu výživného na děti a na manžela lze změnit. Neplacení výživného je podle článku 570 trestního zákoníku trestným činem.

Rozluka v případě odpovědnosti a bez odpovědnosti: odloučení manželé, kteří nejsou odpovědní za rozluku, mají i nadále stejná dědická práva jako manželé, kteří odloučení nejsou.

Manželé, kteří odpovídají za rozluku, mají z pozůstalosti zesnulé osoby nárok jen na výživné, a to pouze v případě, pokud měli v době dědického řízení nárok na výživné od zemřelého manžela (články 548 a 585 občanského zákoníku).

Jiné účinky: Nedodržení usnesení o rozluce opravňuje k vložení zástavního práva k nemovitosti a na žádost oprávněné osoby může soud naříditi zajištění majetku odpovědného manžela nebo vydat příkaz k obstarání mzdy.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Podle článku 117 a násl. občanského zákoníku může být manželství prohlášeno za neplatné v řadě různých případů. Je vhodné použít kategorii neplatnosti a posoudit důvody neplatnosti a rozhodné právo v každém z těchto případů.

Manželství je neplatné, je-li postiženo jednou z vad stanovených v zákoně, vada však musí být uvedena v žalobě podané soudy.

Žaloba na prohlášení manželství za neplatné nepřechází na dědice s výjimkou situace, kdy se očekává vynesení rozsudku. Řízení se musí účastnit státní zástupce.

Zdroje: hmotněprávní pravidla obsažená v článcích 117–129-*bis* občanského zákoníku.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství může být neplatné z těchto důvodů (článek 117 a násl. občanského zákoníku):

Jeden z manželů byl v okamžiku uzavření manželství v manželském svazku: neplatnost je absolutní a neodvolatelná; návrh může podat kterýkoli z manželů, přímí potomci, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem.

Impedimentum criminis: Manželství je uzavřeno mezi dvěma osobami, z nichž jedna byla odsouzena za vraždu nebo pokus o vraždu druhého z manželů; neplatnost je absolutní a nenapravitelná a může ji uplatnit kterýkoli z manželů, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem.

Manželství nemůže být uzavřeno z důvodu duševní choroby jednoho z manželů; rozhodnutí o duševní chorobě lze vydat i po uzavření manželství, je-li prokázáno, že duševní choroba existovala v době uzavření manželství; manželství může zpochybnit opatrovník, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem.

Duševní nezpůsobilost jednoho z manželů (*incapacità naturale*); manželství může zpochybnit manžel, který sice nebyl prohlášen za nesvéprávného, prokáže však, že manželství uzavřel ve stavu duševní nezpůsobilosti. Návrh nelze podat, pokud manželé žili společně po dobu delší než jeden rok poté, co navrhovatel opět nabyl duševní schopnosti.

Jeden z manželů byl nezletilý; návrh může podat kterýkoli z manželů, státní zástupce nebo rodiče; právo nezletilé osoby podat návrh zaniká rok poté, co tato osoba nabude zletilosti.

Existoval pokrevní příbuzenský vztah nebo nepokrevní příbuzenský vztah na základě sňatku, osvojení nebo určení otcovství: tento důvod neplatnosti může uplatnit kterýkoli z manželů, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem, ledaže od svatby uplynul více než jeden rok a jedná se o případ, kdy bylo možno povolení k sňatku získat navzdory příbuzenským vztahům.

Násilí, strach a omyl: Souhlas byl vynucen násilím nebo byl udělen z důvodu vážných obav způsobených okolnostmi mimo kontrolu manžela, nebo se jednalo o omyl v osobě nebo omyl týkající se osobnosti druhého z manželů, jak je stanoveno v článku 122 občanského zákoníku; návrh může podat manžel, jehož souhlas byl kvůli jednomu z těchto důvodů neplatný, pokud spolu manželé nežili po dobu jednoho roku od ukončení hrozby násilí nebo zdroje strachu nebo poté, co byl zjištěn omyl.

Simulace: Manželství může být zpochybněno kterýmkoli z manželů, který manželství uzavřel s tím, že nebude plnit povinnosti nebo neuplatní práva související s manželstvím. Návrh na prohlášení manželství za neplatné musí být podán do jednoho roku od uzavření sňatku; nelze jej podat, pokud spolu manželé žili jako muž a žena po svatbě, a to i jen velmi krátkou dobu.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Pokud manželé jednali v dobré víře (tj. v době uzavření manželství si nebyli vědomi překážky), manželství se považuje za platné, dokud není prohlášeno za neplatné, a prohlášení manželství za neplatné je účinné od okamžiku, kdy bylo o neplatnosti rozhodnuto (zásada „domnělého manželství“ (*matrimonio putativo*)). Manželství prohlášené za neplatné má účinky platného manželství ve vztahu k jakýmkoli dětem, i když oba manželé jednali se zlým úmyslem. Soud může také naříditi, aby jeden z manželů poskytoval pravidelné platby druhému manželovi, a to po dobu nejvýše tří let, pokud druhý z manželů nemá odpovídající prostředky a neuzavřel znovu manželství.

Jestliže pouze jeden z manželů jednal v dobré víře, týkají se účinky manželství jen tohoto manžela a dětí. Manžel, který jednal se zlým úmyslem, musí zaplatit spravedlivou náhradu odpovídající výživnému na dobu tří let a musí výživné platit i nadále, nemají-li vyživovací povinnost jiné osoby.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Nařízením vlády č. 132 ze dne 12. září 2014 přeměněným na zákon č. 162/2014 italská vláda stanovila dva nové alternativní postupy, které nezahrnují soudy:

Strany mohou za přítomnosti advokáta sepsat *dohodu*, a mít tak možnost vyřešit svůj spor mimosoudně smírnou cestou s pomocí advokátů. Tato možnost je dostupná manželům, kteří se snaží dosáhnout rozlučky na základě vzájemné dohody, ukončit občanskoprávní účinky svého manželství nebo své manželství zrušit nebo upravit podmínky, kterými se řídí jejich rozluka nebo rozvod, i když mají děti, které jsou nezletilé nebo které jsou zletilé, ale mají vážné zdravotní postižení nebo nejsou finančně nezávislé. Touto cestou se mohou manželé vyhnout zahájení soudního řízení (články 2 a 6).

Pokud nemají žádné děti, které jsou nezletilé nebo které jsou zletilé, ale mají vážné zdravotní postižení nebo nejsou finančně nezávislé, mají manželé nově možnost uzavřít dohodu před matričním úředníkem, kterou potvrdí svou rozluku nebo zrušení nebo ukončení občanskoprávních účinků manželství nebo upraví podmínky, kterými se řídí jejich rozluka nebo rozvod (článek 12).

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Na rozlukové řízení se použijí přiměřeně pravidla týkající se rozvodového řízení. V menším rozsahu se použije článek 706 a násl. občanského soudního řádu.

Řízení má podobu zvláštního šetření, které se řídí jinými pravidly, než jsou pravidla pro běžná řízení, a to zejména v přípravné fázi (jedná se v zásadě o dvoustupňový proces: smířčí fáze a fáze vyšetřování a soudního sporu).

Příslušným soudem je obecný soud (*tribunale*) zasedající v senátu podle místa posledního společného bydliště manželů nebo jiného místa stanoveného v zákoně (článek 706 občanského soudního řádu) nebo v případě, že odpůrce nelze kontaktovat nebo pobývá v zahraničí, soud podle místa obvyklého nebo trvalého bydliště navrhovatele; žijí-li v zahraničí obě strany, může danou věc projednat kterýkoli soud v zemi. Jedná-li se o rozvod po vzájemné dohodě, mohou si manželé zvolit místo obvyklého nebo trvalého bydliště kteréhokoli z nich.

Řízení: Žádost o rozvod nebo rozluku má podobu návrhu určeného soudu (*ricorso*), který se podává na podatelně příslušného soudu. K návrhu by měly být připojeny veškeré podklady, mohou však být předloženy rovněž při soudním jednání. Navrhovatel musí zajistit, aby byl druhý manžel uvědomen o podání návrhu a o usnesení předsedy senátu, v němž je stanoveno datum výslechu manželů. Není-li pokus o smír během prvního jednání úspěšný, předseda senátu nařídí předběžná opatření v zájmu manželů a jejich dětí a stanoví datum jednání u soudu, který případ přezkoumá v souladu s obecnými pravidly důkazního řízení.

Rozvod na základě společné žádosti: Společná žádost vyžaduje, aby s rozvodem a podmínkami týkajícími se dětí a finančních vztahů souhlasili oba manželé. Řízení je zjednodušené.

Zdroje: zákon č. 898 z roku 1970 v platném znění; v případě rozluky se použijí rovněž články 706 až 711 občanského soudního řádu.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Právní pomoc (*patrocinio a spese dello Stato*), a tudíž i právní zastoupení je možné získat, aniž by bylo nutné uhradit odměnu právníka a ostatní soudní výlohy. Právní pomoc je dostupná také cizím státním příslušníkům oprávněně pobývajícím v Itálii. Podmínky způsobilosti jsou stanoveny v zákoně č. 1990 /217 a informačním listu o právní pomoci. Žádosti o právní pomoc musí být předloženy příslušné advokátní komoře (*consiglio dell'ordine degli avvocati*); viz internetové stránky advokátních komor (např. advokátní komory v Římě) a internetové stránky Ministerstva spravedlnosti.

Zdroje: zákon č. 217 z roku 1990 ve znění zákona č. 134 z roku 2001.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozhodnutí o rozluce, rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné je možno podat opravný prostředek. Rozhodnutí v rozvodovém řízení (např. rozhodnutí o občanském stavu manželů) nebo v rozlukovém řízení (např. rozhodnutí o odpovědnosti nebo o placení výživného), které není pravomocné, nelze napadnout později; tj. společně s opravným prostředkem proti pravomocnému rozsudku: tato rozhodnutí musí být napadena v řádných zákonných lhůtách.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Použije se nařízení (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003. Toto nařízení stanoví standardní postup ve všech členských státech EU.

Uznání je automatické. Po vydání pravomocného rozhodnutí o rozvodu manželství, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné není proto zapotřebí zvláštní řízení pro aktualizaci zápisu v matrice manželství, narození a úmrtí daného členského státu.

Zúčastněné strany však mohou požádat o prohlášení v tom smyslu, že rozsudek zahraničního soudu musí nebo nesmí být uznán. Zvláštní důvody pro neuznání jsou stanoveny v nařízení. Žaloba ve formě návrhu určeného soudu (*ricorso*) musí být podána odvolacímu soudu (*corte di appello*) místně příslušnému podle místa výkonu rozhodnutí, jak je stanoveno v italských vnitrostátních právních předpisech. Soud rozhodne bezodkladně, a to s vyslechnutím druhé strany, či bez jejího vyslechnutí, a rozhodnutí je oznámeno navrhovateli.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Rozhodnutí o uznání může kterákoliv strana napadnout u odvolacího soudu, který rozhodnutí vydal, a to do jednoho měsíce od jeho oznámení (dvou měsíců, má-li druhá strana bydliště v jiné zemi). V této druhé fázi musí být obě strany vyslechnuty v souladu s obecnou zásadou kontradiktornosti a použijí se obecná pravidla sporného řízení.

Proti rozhodnutí o této námitce lze podat opravný prostředek ke kasačnímu soudu (*Corte di Cassazione*), viz přílohy k uvedenému nařízení.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Rozluka a rozvod se řídí vnitrostátními právními předpisy společnými pro oba manžele v okamžiku podání návrhu na rozluku nebo rozvod manželství. Mají-li manželé rozdílnou státní příslušnost, určí soud rozhodné právo podle země, v níž manželský pár strávil většinu času svého manželského soužití; soud může v tomto ohledu uplatnit svou posuzovací pravomoc.

Pokud cizí rozhodné právo neobsahuje žádná ustanovení o rozluce nebo rozvodu manželství, použije se italské právo (článek 31 zákona č. 218 z roku 1995), to znamená, že v těchto případech převažuje *lex fori*. Je třeba uvést, že se italské právo použije bez ohledu na to, zda je navrhovatel italským státním příslušníkem, a že použití italského práva může požadovat rovněž cizí státní příslušník ve smíšeném manželství nebo v manželství, kde jsou oba manželé cizími státními příslušníky.

Italští manželé, kteří podají návrh na rozluku nebo rozvod manželství v Itálii, podléhají italskému právu i v případě, nemají-li v Itálii bydliště. Manželé s rozdílnou státní příslušností podléhají právu země, v níž žijí většinu času svého manželského soužití; pokud však právo dotyčné země rozluku nebo rozvod neumožňuje, použije italský soud italské právo.

Poslední aktualizace: 20/10/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Kypr

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Nezbytnou podmínkou pro zahájení rozvodového řízení v případě církevního sňatku je zaslání oznámení příslušnému biskupovi v okrese, v němž má navrhovatel bydliště. Žádost o rozvod lze podat 3 měsíce poté, co bylo uvedené oznámení zasláno příslušnému biskupovi. Oznámení není třeba zasílat v případě, je-li důvodem rozvodu nevěstnost nebo duševní onemocnění.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Cizoložství.

Nemorální, ostudné či jakékoli jiné opakující se neomluvitelné jednání vedoucí k vážnému zhoršení vztahu mezi manželi, takže manželské soužití není ze strany navrhovatele nadále možné.

Útok na život, například tělesné týrání.

Duševní onemocnění trvající po dobu tří let, které má za následek nemožnost dalšího soužití.

Pravomocný trest odnětí svobody v trvání delší než 7 let.

Nevěstnost.

Neschopnost pohlavního styku existující v okamžiku uzavření manželství a trvající po dobu 6 měsíců včetně doby podání žaloby o rozvod manželství.

Neomluvitelné opuštění manžela/manželky po dobu dvou let. Dlouhá období nepřítomnosti, která celkově překračují dobu dvou let. Je třeba zaslat výzvu k návratu.

Změna náboženství nebo vyznání či uplatňování morálního nátlaku nebo snaha přesvědčit druhého manžela, aby se stal členem určité sekty.

Trvalé odmítání počít dítě, ačkoli si to druhý manžel přeje.

Nenapravitelný rozvrat manželství.

Odluka manželů po dobu pěti let.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvodem manželství zaniká, rozvod však nevede automaticky ke změně příjmení. Je na dotčené straně, aby ohledně změny jména učinila čestné prohlášení.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvod nemá žádné důsledky pro majetkové spory. Tuto záležitost je třeba řešit prostřednictvím zvláštního návrhu, jelikož se jedná o odlišná řízení.

3.3 nezletilé děti manželů

Žádné, vzhledem k tomu, že rozvodové řízení představuje zvláštní řízení nezávislé na řízení o stanovení péče o děti, s výjimkou případu, kdy bylo o rozvodu rozhodnuto z důvodu útoku na život nebo tělesného týrání dětí.

Rozvod nemá žádné důsledky na záležitosti týkající se nezletilých dětí manželů (např. vyživovací povinnost, rodičovskou odpovědnost, styk s dětmi). V uvedených záležitostech je nutno podat samostatné návrhy.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Rozvod neznamená automaticky povinnost platit druhému manželovi výživné. Po rozvedení manželství je třeba podat zvláštní návrh.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

V kyperském rodinném právu se nevyskytuje pojem „soudní rozluka“.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Nepoužitelné.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Nepoužitelné.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

To znamená, že ke dni rozhodnutí o zrušení manželství je manželství prohlášeno za neplatné a právně neúčinné.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

V souladu s článkem 17 zákona o manželství č. 104(I)/2003 ve znění zákona č. 66(I)/2009, je manželství neplatné pokud bylo uzavřeno:

- a) aniž by bylo nejprve rozvedeno či zrušeno případné dříve uzavřené manželství některé ze stran, ať již uzavřené církevním nebo občanským sňatkem;
- b) mezi pokrevními příbuznými v přímé linii nebo v pobočné linii až do pátého stupně;
- c) mezi sešvagřenými v přímé linii nebo v pobočné linii až do třetího stupně;
- d) mezi osvojitelem a osvojencem nebo jejich potomky;
- e) mezi dítětem narozeným mimo manželství a jeho otcem, který uznal své otcovství, nebo jeho pokrevními příbuznými.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Je-li manželství zrušeno nebo prohlášeno za neplatné nezrušitelným rozhodnutím soudu, nemá ode dne vydání takového rozhodnutí žádné účinky.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

V současnosti takovéto prostředky neexistují. Komisař pro legislativu v současnosti připravuje návrh zákona o mediaci v rodinných věcech.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na rozvod / zrušení manželství je třeba podat rodinnému soudu v okrese, v němž mají účastníci řízení bydliště nebo ve kterém má bydliště alespoň jeden z nich. Návrh musí být vyplněn podle vzoru 1 procesních nařízení Nejvyššího soudu z roku 1990. K návrhu je třeba jako důkaz připojit potvrzení o odeslání oznámení příslušnému biskupovi nebo doklad o přijetí doporučeného dopisu s oznámením příslušným biskupem a rovněž oddací list manželů.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Ano. Návrh je nutno podat příslušnému rodinnému soudu.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, proti rozhodnutí o rozvodu nebo zrušení manželství lze podat opravný prostředek rodinnému soudu druhého stupně.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Návrh je třeba podat příslušnému rodinnému soudu Kyperské republiky podle nařízení č. 44/2001.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Námítku lze podat rodinnému soudu, u něhož byl podán návrh na uznání a registraci rozhodnutí jiného členského státu.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

V těchto případech se rodinné soudy Kyperské republiky stávají příslušnými k projednání věci týkající se rozvodu nebo zrušení manželství pouze tehdy, pokud účastníci řízení pobývali na Kypru po dobu nejméně 3 měsíců. Soud použije kyperské právo.

Poslední aktualizace: 15/06/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Lotyšsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Jak lze rozvést manželství je podrobně popsáno v části lotyšského občanského práva, která se věnuje rodinnému právu, a v části P zákona o notářích. Instituce manželství je obecně vymezena v části občanského práva, která se věnuje rodinnému právu.

V Lotyšsku může manželství rozvést pouze soud nebo notář (*notārs*). Soud může manželství rozvést na žádost jednoho či obou manželů. Notář může manželství rozvést, pokud se manželé dohodli na rozvodu a nemají žádné společné nezletilé dítě ani společné jmění, nebo v případě, že společné nezletilé dítě či společné jmění mají, písemnou dohodu upravili péči o nezletilé dítě, právo na styk s dítětem, výživné na dítě a vypořádání společného jmění. Dohoda manželů o péči o dítě, které se v manželství narodilo, o výživném na toto dítě a o vypořádání společného jmění je proto jedním ze základních předpokladů pro takovýto rozvod.

Jestliže manželství rozvede soud, musí nejdříve dojít k závěru, že manželství je rozvráceno. Má se za to, že manželství je rozvráceno, jestliže manželé nejsou schopni společně žít a nelze očekávat, že by soužití obnovili.

Jedním ze základních předpokladů pro rozvod manželství notářem je i v tomto případě dohoda manželů o péči o dítě, které se v manželství narodilo, výživném na dítě a vypořádání společného jmění. Pokud manželé dohody nedosáhnou, musí tyto záležitosti urovnat soud souběžně s vyřízením žádosti o rozvod.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Rozvod manželství notářem

Manželství lze rozvést, pokud je rozvráceno a manželé se na rozvodu dohodli a notář obdržel společnou žádost podepsanou oběma manželi. Pokud manželé mají společné nezletilé dítě nebo společné jmění, musí k žádosti přiložit písemnou dohodu o péči o nezletilé dítě, výživném na dítě, právech na styk s dítětem a vypořádání společného jmění.

Rozvod manželství soudem

Soud manželství rozvede, jestliže se manželé na rozvodu manželství nedohodli a je splněna jedna z následujících podmínek:

Manželé žijí odděleně déle než tři roky: manželé žijí odděleně, nesdílejí společnou domácnost a jeden z manželů je rozhodnut se do společné domácnosti nevrátit, a tudíž odmítá možnost manželského soužití. Společná domácnost nemusí existovat ani v případě, kdy manželé obývají společnou nemovitost.

Pokud manželé žijí odděleně méně než tři roky, soud manželství rozvede pouze v případě, že:

- důvodem k rozpadu manželství je fyzické, sexuální, psychologické či ekonomické násilí ze strany jednoho z manželů vůči druhému, jenž žádá o rozvod manželství, nebo vůči dalšímu dítěti tohoto druhého z manželů nebo vůči společnému dítěti;

- jeden z manželů souhlasí s žádostí druhého z manželů o rozvod manželství;

- jeden z manželů začal žít s někým jiným a v tomto novém partnerství se narodilo dítě nebo některý z partnerů dítě čeká.

Pokud je soud za výše popsaných okolností přesvědčen, že manželství lze přesto zachránit, může rozvodové řízení až o šest měsíců odložit, a umožnit tak manželům, aby se případně usmířili.

Pokud jeden z manželů požádá o rozvod z jiných než výše popsaných důvodů ještě předtím, než uplynou tři roky od okamžiku, kdy začali žít odděleně, soud nesmí manželství rozvést dříve, než uplyne právně závazná lhůta tří let, během níž musejí žít odděleně, a musí odložit projednávání dané věci, aby manželé měli možnost se usmířit.

Pokud manželé žijí odděleně méně než tři roky, smí notář manželství rozvést pouze v případě, že oba manželé s rozvodem manželství souhlasí a podali k notáři žádost o rozvod manželství postupem, který je popsán v zákoně o notářích.

Soud nesmí rozvést manželství ani v případě, že je rozvráceno, je-li záchrana manželství v mimořádných případech nezbytná v zájmu společného nezletilého dítěte manželů.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Jakmile rozhodnutí, jímž se manželství rozvádí, nabude právní moci nebo jakmile notář vydá osvědčení o rozvodu, práva a závazky vyplývající z právního vztahu mezi manželi zanikají. Rozvodem mohou bývalým manželům vzniknout nové závazky a práva. Jakmile je manželství rozpuštěno, kterákoli ze stran může uzavřít nové manželství.

Podle občanského práva je ten z manželů, který si po vstupu do manželství změnil příjmení, oprávněn užívat příjmení, které přijal při sňatku, i po rozvodu manželství, nebo mu naopak soud nebo notář může povolit užívat příjmení, které měl za svobodna, jestliže o to daný z dvojice manželů požádá.

Na žádost druhého z manželů může soud zakázat tomu z nich, kdo zapříčinil rozvrat manželství, aby používal příjmení, jež přijal v manželství, není-li to v rozporu se zájmy dítěte.

3.2 rozdělení jmění manželů

Notář může rozvést manželství, jestliže manželé předem uzavřeli písemnou dohodu o vypořádání společného jmění a tato dohoda je přiložena k žádosti o rozvod.

Pokud manželství rozvádí soud, manželé se mohou dohodnout na vypořádání společného jmění. Pokud se manželé na vypořádání nedohodnou, o jejich nárocích rozhodne soud podle občanského práva nebo podle ustanovení manželské smlouvy. Občanské právo vymezuje dva druhy majetkových vztahů, jmenovitě vztahy stanovené právními předpisy a vztahy stanovené manželskou smlouvou, a tyto vztahy vymezují postup rozdělení společného majetku manželů.

Pokud jsou majetkové vztahy stanovené právními předpisy, každý z manželů má v případě dělení majetku právo ponechat si majetek, který mu patřil před sňatkem, a veškerý oddělený majetek, který získal během manželství. Vše, co manželé společně nabyli během manželství, nebo vše, co jeden z nich nabyli za využití jejich společných prostředků, představuje společné jmění obou manželů. Má se za to, že společné jmění patří rovnocenně oběma manželům, pokud některý z nich nedokáže zdůvodnit a prokázat, že by majetek měl být rozdělen jinak.

Jsou-li majetkové vztahy stanoveny manželskou smlouvou, smlouva může stanovit oddělené vlastnictví či společné vlastnictví veškerého majetku manželů, a o rozdělení majetku se poté rozhodne postupem podle právních předpisů, jež platí pro daný smluvní majetkový vztah.

3.3 nezletilé děti manželů

Záležitosti vyplývající z právních vztahů v rámci rodiny, jež byly popsány výše, a zejména záležitosti, které vyplývají z právních vztahů mezi rodiči a dětmi, nelze posuzovat odděleně.

Pokud manželství rozvádí notář, musí se manželé dohodnout nejen na rozvodu, ale také na péči o dítě, právech na styk s dítětem a výživném na dítě.

Předchozí písemná dohoda o péči o dítě, právech na styk s dítětem a výživném na dítě musí být předložena společně s žádostí o rozvod.

Pokud manželství rozvádí soud, musí se manželé dohodnout na péči o společné nezletilé dítě, právech na styk s dítětem a výživném na dítě. Pokud taková dohoda uzavřena nebyla, musí být nároky uplatněny společně s žádostí o rozvod; v opačném případě soud manželství nerozvede.

Důsledky rozvodu pro rodičovskou odpovědnost

V případě, že dítě nežije již s jedním či oběma rodiči, nezaniká tím odpovědnost za péči o dítě.

Žijí-li rodiče odděleně, i nadále nesou společnou odpovědnost. Péči o dítě a dohled nad ním musí zajistit rodič, s nímž dítě žije.

Rodiče společně rozhodují o záležitostech, které mohou důležitým způsobem ovlivnit vývoj dítěte. Nestanoví-li právní předpisy jinak, spory mezi rodiči urovnává sirotčí soud (*bāriņtiesa*).

Společné péče rodičů končí v okamžiku, kdy rodiče podepíší dohodu nebo kdy soud rozhodne o svěření dítěte do péče jednoho z rodičů.

Je-li dítě svěřeno do péče jednoho z rodičů, má tento rodič práva a povinnosti z toho vyplývající. Druhý rodič musí mít práva na přístup k dítěti (právo na udržování styku a soukromé vztahy s dítětem).

Důsledky rozvodu pro výživné na dítě

V rozvodovém řízení musí být rozhodnuta otázka výživného na dítě. Rodiče jsou povinni poskytovat na dítě výživné ve výši, která je úměrná jejich možnostem a finanční situaci. Povinnost starat se o dítě nesou otec a matka do doby, než je dítě schopné postarat se o sebe samo. Odpovědnost poskytovat na dítě výživné nekončí, žije-li dítě odděleně od rodiny nebo nežije-li již dítě s jedním či s oběma rodiči. Při rozvodu manželství se rodiče dítěte mohou dohodnout, kdo bude zajišťovat výživné na dítě, pokud se však rodiče nedohodnou, jejich spor v této otázce rozhodne soud v průběhu rozvodového řízení.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Občanské právo stanoví, že v průběhu rozvodu manželství nebo dokonce i poté může jeden bývalých manželů požadovat od druhého platby, které jsou úměrné finanční situaci druhého z nich, aby si zajistil dosavadní životní úroveň. Povinnost zajišťovat předchozí životní úroveň bývalého manžela/manželky končí okamžikem, kdy:

doba, která uplynula od rozvodu či od okamžiku, kdy bylo manželství prohlášeno za neplatné, je stejná jako doba, po kterou trvalo zaniklé manželství, nebo v případě, že manželství bylo prohlášeno za neplatné, jako doba soužití;

bývalý manžel/manželka uzavře nový sňatek;

příjem bývalého manžela/manželky mu/jí stačí k obživě;

bývalý manžel/manželka se vyhýbají tomu, aby si obživu obstarávali vlastní prací;

bývalý manžel/manželka, který má zajišťovat obživu druhého z bývalých manželů, nemá dostatečné prostředky k vlastní obživě nebo přestal být schopen pracovat;

bývalý manžel, který má dostávat výživné, spáchal vůči druhému z bývalých manželů trestný čin nebo trestným činem ohrozil život, zdraví, svobodu, majetek či důstojnost druhého z manželů či jeho příbuzných ve vzestupné či sestupné linii;

bývalý manžel ponechal druhého bez pomoci, přestože mu bylo možné pomoci;

bývalý manžel záměrně vznesl vůči druhému bývalému manželovi nebo vůči jeho příbuzným ve vzestupné či sestupné linii křivé obvinění;

bývalý manžel žije marnotratně či nemorálně;

bývalý manžel, který má zajišťovat obživu druhého z bývalých manželů, zemře nebo je prohlášen za mrtvého, nebo případně zemře druhý z bývalých manželů či je prohlášen za mrtvého;

existují jiné pádné důvody pro ukončení této povinnosti.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Lotyšský právní řád nezná pojem „rozluka“.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Lotyšský právní řád nezná pojem „rozluka“.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Lotyšský právní řád nezná pojem „rozluka“.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Manželství lze prohlásit za neplatné, pokud byla při jeho uzavření porušena ustanovení právních předpisů a nebylo uzavřeno zákonným způsobem. Od okamžiku, kdy rozhodnutí, jímž se manželství prohlašuje za neplatné, nabude právní moci, se má za to, že strany nikdy sňatek neuzavřely, a manželství je považováno za neplatné od okamžiku, kdy bylo uzavřeno. Manželství lze prohlásit za neplatné dokonce i po rozvodu.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství lze prohlásit za neplatné pouze v následujících případech, které jsou vymezeny v právních předpisech:

manželství nebylo zaregistrováno úředníkem obecní matriky nebo duchovním některého z náboženských vyznání uvedených v občanském zákoníku;

manželství bylo uzavřeno fiktivně bez záměru založit rodinu;

manželství bylo uzavřeno dříve, než oba manželé dosáhli věku osmnácti let, nebo v určitých případech dříve, než jeden z manželů dosáhl věku šestnácti let, přičemž po dosažení tohoto věku může být manželství platné, pokud bylo uzavřeno s dospělou osobou a rodiče nebo poručníci s manželstvím souhlasí;

takové manželství však nelze prohlásit za neplatné, jestliže po sňatku bylo počato dítě nebo jestliže oba manželé dosáhli v době soudního rozhodnutí minimálního věku;

v době uzavření manželství byl jeden z manželů ve stavu, který mu bránil pochopit význam vlastního jednání nebo o tomto jednání rozhodovat;

manželství bylo uzavřeno mezi osobami, které se nacházejí v zakázaném stupni pokrevního příbuzenství, jmenovitě mezi příbuznými ve vzestupné či sestupné linii, bratrem a sestrou nebo nevlastním bratrem a nevlastní sestrou;

manželství bylo uzavřeno mezi adoptivním rodičem a adoptovaným dítětem s výjimkou případů, kdy byly ukončeny právní vztahy vzniklé na základě adopce;

manželství bylo uzavřeno mezi poručníkem a nezletilým nebo mezi opatrovníkem a osobou v opatrovnictví předtím, než byly ukončeny vztahy poručnické či opatrovnické;

jeden z manželů se nacházel v manželství.

Ve všech těchto případech může kterákoli zúčastněná strana nebo státní zástupce kdykoli požádat o to, aby manželství bylo prohlášeno za neplatné.

Jestliže bylo manželství ukončeno úmrtím nebo rozvodem, žádost o prohlášení manželství za neplatné mohou podat pouze osoby, jejichž práva jsou touto skutečností dotčena. Jestliže zemřeli oba manželé, žádost o prohlášení manželství za neplatné již podat nelze.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Manželé, jejichž manželství bylo prohlášeno za neplatné, začnou opět používat příjmení, které používali za svobodna. Pokud si některý z manželů nebyl v době uzavření manželství vědom toho, že manželství nelze platně uzavřít, může požádat soud, aby mu povolil ponechat si příjmení, které získal sňatkem. Pokud si některý z manželů byl v době uzavření manželství vědom toho, že manželství nelze platně uzavřít, má druhý z manželů nárok požadovat od prvního nejen prostředky k tomu, aby si zachoval svoji předchozí životní úroveň, ale také odškodnění za morální újmu.

Je-li manželství prohlášeno za neplatné, jsou bývalí manželé osvobozeni od povinnosti zajišťovat předchozí životní úroveň druhému z manželů (viz otázka 3.4).

Pokud jde o rozdělení majetku v případě, že je manželství prohlášeno za neplatné, každý z bývalých manželů má nárok ponechat si majetek, který vlastnil před uzavřením manželství, a jakýkoli majetek, který získal během soužití. Společně nabytý majetek se mezi bývalé manžele rozdělí rovným dílem.

Pokud si v době uzavření manželství nebyl ani jeden z manželů vědom toho, že manželství nelze platně uzavřít, rozdělí se majetek podle ustanovení občanského práva, která upravují dělení majetku nabytého v zákonném manželství. Pokud si však skutečnosti, že manželství nelze platně uzavřít, nebyl vědom pouze jeden z manželů, řízení týkající se rozdělení majetku, jenž byl získán během zákonného manželství, při rozvodu se vztahuje pouze na toho z manželů, který si nebyl vědom nemožnosti uzavřít platné manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

V Lotyšsku může manželství rozvést notář na základě společné žádosti obou manželů. Postup rozvodu manželství notářem je stanoven v oddíle P zákona o notářích. Notář manželství rozvede v případech, kdy se manželé dohodli na rozvodu a nemají žádné společné nezletilé děti ani společné jmění, nebo v případě, že společné nezletilé dítě či společné jmění mají, písemně upravili péči o společné nezletilé dítě do péče, práva na styk s dítětem, výživné na dítě a vypořádali společné jmění.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Rozvod manželství notářem

Při rozvodu notářem neplatí žádná zvláštní místní příslušnost – strany se mohou obrátit na kteréhokoli notáře kdekoli v zemi. To neplatí pro přeshraniční případy, při nichž je příslušnost upravena nařízením Rady (ES) č. 2201/2003. Jestliže podle právních předpisů Evropské unie nebo jiných mezinárodních právních předpisů přeshraniční rozvod nespadá do lotyšské příslušnosti, nesmí notář zahájit rozvodové řízení a musí o tom informovat manžele.

Při mezinárodních rozvodech se rozhodné právo určí v souladu s nařízením Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky.

Žádost o rozvod podaná k notáři musí obsahovat alespoň tyto informace:

jméno, příjmení a osobní identifikační číslo každého z manželů (pokud manžel/manželka žádné osobní identifikační číslo nemají, uvede se rok, měsíc a den narození);

rok, měsíc a den sňatku a číslo zápisu v matrice;

země, v níž bylo manželství zaregistrováno, a příslušný orgán, nebo náboženské vyznání a duchovní, před nímž bylo manželství uzavřeno;

zda manželé mají společné nezletilé dítě a zda se dohodli na péči o společné nezletilé dítě, výkonu práv na styk s dítětem a na výživném;

zda manželé mají společný majetek a zda se dohodli na rozdělení tohoto majetku;

příjmení manželů po rozvodu.

K žádosti musí být přiložen oddací list, kopie či výpis z matriky nebo prohlášení matriky.

Pokud manželé mají společné nezletilé dítě nebo společný majetek, musejí k žádosti přiložit písemnou dohodu, v níž upravili péči o společné nezletilé dítě, výživné na dítě, práva na styk s dítětem a vypořádali společné jmění.

Rozvod manželství soudem

Žádost o rozvod nebo prohlášení manželství za neplatné se musí podat k okresnímu či městskému soudu (*rajona (pilsētas) tiesa*), který je místně příslušný – obvykle jde o soud v místě, v němž má manžel, který nepodal návrh na zahájení řízení, nahlášené bydliště, nebo v případě, že takové místo není k dispozici, v místě faktického bydliště odpůrce. Žádost lze podat k soudu, v němž má nahlášené bydliště navrhovatel, nebo v případě, že takové místo není k dispozici, v místě faktického bydliště navrhovatele, pokud:

nezletilé dítě bydlí u navrhovatele;

manželství, které má být rozvedeno, bylo uzavřeno s osobou, která se právě nachází ve výkonu trestu odnětí svobody;

manželství, které má být rozvedeno, bylo uzavřeno s osobou, která nenahlásila své bydliště nebo jejíž faktické bydliště není známo nebo žije v zahraničí.

Pravidla příslušnosti ve věcech rozvodu, rozluky a prohlášení manželství za neplatné v případech, kdy má jeden z manželů obvyklé bydliště v jiném členském státě nebo je občanem jiného členského státu, jsou stanovena v nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

Jakmile se určí příslušný členský stát, použije se vnitrostátní občanskoprávní řízení tohoto členského státu.

Pravidla příslušnosti ve věcech rozvodu jsou stanovena také ve dvoustranných mezinárodních dohodách o právní pomoci a právních vztazích, které byly uzavřeny se zeměmi, jež nejsou členy EU, a které jsou pro Lotyšsko závazné.

Podle § 128 občanského soudního řádu musí žaloba (návrh na rozvod) podaná k soudu obsahovat tyto informace:

název soudu, k němuž se žádost podává;

jméno, příjmení, osobní identifikační číslo a nahlášené bydliště navrhovatele (jestliže navrhovatel žádné nahlášené bydliště nemá, uvede se jeho faktické bydliště); v případě právnické osoby se uvede název, registrační číslo a sídlo; navrhovatel může také uvést jinou adresu pro korespondenci se soudem;

jméno, příjmení, osobní identifikační číslo, nahlášené bydliště a jakákoli další nahlášená adresa odpůrce nebo zúčastněné strany nebo v případě, že takové místo není k dispozici, faktické bydliště; v případě právnické osoby se uvede název, registrační číslo a sídlo; osobní identifikační číslo a registrační číslo odpůrce se uvedou, jsou-li známa;

jméno, příjmení, osobní identifikační číslo zástupce navrhovatele a jeho adresa pro korespondenci se soudem, pokud žalobu podává zástupce, nebo v případě, že jde o právnickou osobu, název, registrační číslo a sídlo;

v případě peněžitých nároků se uvede název finanční instituce a číslo účtu, na nějž lze případnou platbu provést;

předmět nároku;

výše nároku, pokud lze nárok vyčíslit, přičemž je nutné popsat způsob výpočtu částky, která má zaplacená nebo je předmětem sporu;

skutečnosti, na kterých navrhovatel svůj nárok zakládá, a důkazy, které tyto skutečnosti dokládají;

zákon, z něžž nárok vychází;

nároková žádání navrhovatele;

seznam písemností přiložených k žalobě;

datum, kdy byla žaloba sepsána, a veškeré další informace, které mohou být důležité.

Podle § 2351 občanského soudního řádu musí žaloba (návrh na rozvod) obsahovat dále tyto informace:

odkdy strany žijí odděleně;

zda druhý z manželů s rozvodem souhlasí;

zda se strany dohodly na péči o děti, postupech výkonu práv druhého rodiče na styk s dítětem, na výživném a na rozdělení jmění nabytého během manželství, nebo zda u soudu v těchto ohledech uplatňují nároky.

Žaloba musí být podepsána navrhovatelem nebo jeho zástupcem. Ve věci rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné musí mít zástupce strany zvláštní povolení k převzetí zastupování. Povolení zastupovat ve věci rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné se vztahuje také na všechny další související nároky.

K žalobě musí být přiloženy tyto písemnosti:

ověřená kopie žaloby, která má být zaslána odpůrci;

doklad, z něžž je zřejmé, že v souladu s postupem stanoveným zákonem a ve výši stanovené zákonem byl uhrazen státní poplatek a další soudní výdaje;

doklad nebo doklady, které potvrzují okolnosti, z nichž nároky vychází (např. osvědčení o registraci manželství).

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Obecně stát poskytuje právní pomoc tehdy, jestliže daná osoba nemá prostředky nebo takovou úroveň příjmů, aby si mohla zajistit ochranu svých práv, nebo pokud jí v tom brání nenadálá situace či finanční okolnosti (vzniklé např. v důsledku přírodní pohromy, vyšší moci nebo jiných okolností mimo její kontrolu) nebo jestliže je daná osoba zcela závislá na státu či místních orgánech, a proto je pro ni objektivně obtížné hájit svá práva. Právní pomoc se poskytuje v souladu s ustanoveními zákona o právní pomoci (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

Právní pomoc se obecně vztahuje na výdaje spojené s přípravou procesních písemností, s právní konzultací během řízení, se zastupováním u soudu a se soudním výkonem rozhodnutí.

Lotyšsko také poskytuje právní pomoc v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2201/2003.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

V prvním stupni věc vyřizuje okresní nebo městský soud (*rajona (pilsētas) tiesa*). Proti rozhodnutí se lze odvolat ke krajskému soudu (*apgabaltiesa*) a lze je rovněž napadnout pomocí kasačního opravného prostředku (*kasācija*).

Je třeba poznamenat, že pokud má být manželství rozvedeno notářem, není možné zpochybňovat důvěryhodnost listin, které byly ověřeny zákonným postupem. Důvěryhodnost těchto listin lze napadnout samostatnou žalobou.

Stížnost, že notář nejednal při plnění svých povinností správně nebo že odmítl splnit své povinnosti, musí být podána ke krajskému soudu, pod jehož dozor daný notář patří, a to do jednoho měsíce ode dne, kdy se notář dopustil jednání, které je předmětem stížnosti, nebo kdy odmítl provést požadované kroky.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné, které je vydáno v jiném členském státě, musí být v Lotyšsku uznáno na základě nařízení Rady (ES) č. 2201/2003. Uvedené nařízení stanoví, že rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v jiných členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.

Aby se zaručilo, že v Lotyšsku budou uznána rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné, která byla vydána v jiném členském státě, může kterákoli ze zúčastněných stran v souladu s postupy stanovenými v nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 požádat o to, aby bylo určité rozhodnutí uznáno, či naopak aby odmítnuto uznání určitého rozhodnutí, tím, že podá žádost o uznání (*atzīšana*) nebo o uznání a výkon (*atzīšana un izpildīšana*) zahraničního rozhodnutí, a to k okresnímu či městskému soudu v místě, kde má být rozhodnutí vykonáno, nebo v místě nahlášeného bydliště odpůrce či v případě, že takové místo není k dispozici, k soudu v místě, kde má odpůrce faktické bydliště.

Rozhodnutí o uznání nebo o uznání a výkonu rozhodnutí, které vydal zahraniční soud, přijme soudce samostatně na základě předložené žádosti a listin, které jsou k ní přiloženy, a to do 10 dnů ode dne podání žádosti, aniž by nařizoval jednání. Soudce může odmítnout uznat rozhodnutí v Lotyšsku pouze z důvodů pro neuznání rozhodnutí, jejichž výčet je uveden v článku 22 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003. Na jejich základě je možné odmítnout v Lotyšsku uznat rozhodnutí vydané v jiném členském státě v těchto případech:

je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem Lotyšska;

jestliže odpůrce, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl písemně vyzooměn o zahájení řízení v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který by mu umožnil přípravu na jednání před soudem, pokud není zjištěno, že odpůrce rozhodnutí jednoznačným způsobem přijal;

jestliže je rozhodnutí neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi stejnými stranami v Lotyšsku;

jestliže je rozhodnutí neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými stranami v jiném členském státě nebo ve třetí zemi, za předpokladu, že toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné k uznání rozhodnutí v Lotyšsku.

Podle § 638 občanského soudního řádu musí žádost o uznání rozhodnutí obsahovat tyto informace:

název soudu, k němuž se žádost podává;

jméno, příjmení, osobní identifikační číslo navrhovatele (v případě, že tyto údaje nejsou k dispozici, jiné identifikační údaje a jeho adresu pro korespondenci se soudem); v případě, že jde o právnickou osobu, se uvede název, registrační číslo a sídlo;

jméno, příjmení, osobní identifikační číslo odpůrce (v případě, že tyto údaje nejsou k dispozici, jiné identifikační údaje), nahlášené místo bydliště a všechny nahlášené další adresy, nebo, nejsou-li k dispozici, faktické bydliště odpůrce; v případě, že jde o právnickou osobu, se uvede název, registrační číslo a sídlo;

předmět žádosti a okolnosti, na nichž je žádost založena;

žádost navrhovatele, aby bylo rozhodnutí vydané zahraničním soudem uznáno nebo uznáno a zároveň vykonáno, ať zcela nebo zčásti;

jméno oprávněného zástupce a jeho adresu, pokud byl pro účely vyřízení věci v Lotyšsku takový zástupce určen;

seznam přiložených písemností;

datum a čas vyhotovení žádosti.

Podle článku 37 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 je nutné k žádosti o uznání rozhodnutí vydaného soudem v jiném členském státě přiložit:

jedno vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti;

v případě rozsudku pro zmeškání doklad, který potvrzuje, že osobě, proti níž je řízení vedeno, byl doručen návrh na zahájení řízení (v souvislosti s rozvodem, rozlukou nebo prohlášením manželství za neplatné); alternativně může navrhovatel předložit jakýkoliv doklad, který dosvědčuje, že účastník, proti němuž se řízení vede, rozhodnutí vydané v jeho nepřítomnosti jednoznačným způsobem přijal;

osvědčení vydané příslušným orgánem nebo soudem v členském státě rozhodnutí v souladu s článkem 39 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Podle rozhodnutí Rady (ES) č. 2201/2003 existují dva způsoby, jak může zúčastněná strana vznést námitku vůči tomu, aby v Lotyšsku bylo uznáno rozhodnutí o rozvodu, rozluce či prohlášení manželství za neplatné, jež bylo vydáno v jiném členském státě.

Zprvu, podle článku 21 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 může kterákoliv dotčená osoba požádat soud, aby rozhodl, že rozhodnutí vydané v jiném členském státě by nemělo být v Lotyšsku uznáno.

Zadruhé, odpůrce ve věci týkající se uznání rozhodnutí může uznání rozhodnutí v Lotyšsku napadnout dokonce i v případě, kdy jiná osoba již žádost o uznání rozhodnutí podala a kdy již okresní nebo městský soud dané rozhodnutí na základě takové žádosti uznal. Odpůrce může vznést námitku vůči tomu, aby bylo v Lotyšsku uznáno rozhodnutí vydané v jiném členském státě, tím, že napadne rozhodnutí okresního či městského soudu, jímž se určité rozhodnutí uznává. Podle článku 33 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 lze rozhodnutí okresního nebo městského soudu, jímž se uznává rozhodnutí vydané soudem v jiném členském státě, napadnout u krajského soudu podáním doplňkové námítky (*blakus sūdzība*) k soudu, který rozhodnutí přijal, a zasláním žádosti příslušnému krajskému soudu. Odpůrce či navrhovatel mohou předat rozhodnutí krajského soudu, jímž se uznává určité rozhodnutí, senátu Nejvyššího soudu (*Augstākās tiesas Senāts*), a to tak, že vnesou doplňkovou námitku k soudu, který rozhodnutí přijal, a pošlou žádost na oddělení pro občanskoprávní věci při senátu Nejvyššího soudu.

Odpůrce může vznést námitku vůči uznání rozhodnutí, jež bylo vydáno v jiném členském státě, pouze na základě jednoho z důvodů pro neuznání vymezených v článku 22 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 (viz dotaz č. 14).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Postup určení rozhodného práva je stanoven v [nařízení Rady \(EU\) č. 1259 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky \(nařízení Řím III\)](#).

Odkazy

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.llrx.com/features/latvia.htm> (v angličtině)

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Poslední aktualizace: 08/05/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Litva

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Úprava rozvodu je stanovena v kapitole IV části 2 knize III „Rodinné právo“ Občanského zákoníku Litevské republiky (dále jen „litevský občanský zákoník“) (*Civilinis kodeksas*).

Článek 3.51 stanoví podmínky pro rozvod na základě dohody manželů. Manželství může být rozvedeno, jsou-li splněny všechny následující podmínky: od uzavření manželství uplynul více než jeden rok;

manželé podepsali dohodu o úpravě poměrů v době po rozvodu manželství (vypořádání majetku, péče o děti atd.);

oba manželé jsou plně svéprávní.

V případech uvedených v tomto článku může být manželství rozvedeno ve zjednodušeném řízení.

Článek 3.55 litevského občanského zákoníku stanoví podmínky pro rozvod na návrh jednoho z manželů, který se podává u okresního soudu v místě bydliště navrhovatele. V takovém případě může být manželství rozvedeno, je-li splněna alespoň jedna z následujících podmínek:

manželé žijí déle než jeden rok odděleně;

jeden z manželů byl po uzavření manželství prohlášen rozsudkem soudu za nesvéprávného;

jeden z manželů byl rozsudkem soudu prohlášen za nezvěstného;

jeden z manželů je ve výkonu trestu odnětí svobody na dobu více než jednoho roku za spáchání neúmyslného trestného činu.

Článek 3.60 litevského občanského zákoníku stanoví podmínky pro rozvod z důvodu viny jednoho či obou z manželů. Jeden z manželů může podat návrh na rozvod v případě, kdy k rozvratu manželství došlo zaviněním druhého manžela. Dotyčný je uznán odpovědným za rozvrat manželství tehdy, jestliže zásadním způsobem porušil své manželské povinnosti stanovené v knize III (Rodinné právo) litevského občanského zákoníku (*Civilinis kodeksas*) tak, že společný manželský život není již nadále možný. Manželství se považuje za rozvrácené zaviněním druhého manžela tehdy, jestliže byl dotyčný odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu, dopustil se cizoložství nebo druhého manžela či další členy rodiny zneužíval nebo rodinu opustil a po dobu jednoho roku se o ni nestaral.

Odpůrce v rozvodovém řízení může tvrdit, že rozvrat zavinil, rozporovat a prokázat, že odpovědnost za rozvrat manželství nese navrhovatel. Soud může po zvážení okolností dané věci rozhodnout, že za rozvrat manželství nesou odpovědnost oba manželé. Pokud soud shledá, že rozvrat manželství zavinili oba manželé, jsou právní následky rozvodu totožné s následky rozvodu na základě vzájemné dohody.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Manželství zaniká smrtí jednoho z manželů nebo na základě zákona. Manželství může být rozvedeno na základě vzájemné dohody manželů, na návrh jednoho z manželů nebo na základě zavinění rozvratu jedním nebo oběma manželi.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

Manželství se považuje za zaniklé ode dne, kdy rozhodnutí o rozvodu nabude právní moci. Ve lhůtě tří pracovních dnů ode dne, kdy takové rozhodnutí nabude právní moci, je soud povinen zaslat stejnopis tohoto rozhodnutí místnímu matričnímu úřadu, který rozvod zaznamená.

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Po rozvodu si oba manželé mohou ponechat příjmení užívané po dobu manželství, nebo se vrátit k příjmení, které měli před uzavřením manželství. Je-li manželství rozvedeno z důvodu zavinění rozvratu jedním z manželů, může soud na návrh druhého z nich manželovi, který rozvod zavinil, zakázat, aby užíval příjmení, které užíval po dobu manželství, pokud spolu manželé nemají děti.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozdělení jmění manželů závisí na majetkových vztazích mezi manželi, jež mohou být stanoveny zákonem nebo smlouvou. Pokud spolu manželé neuzavřeli manželskou smlouvu, vztahuje se na jmění manželů úprava majetkových poměrů ze zákona. Majetkové vztahy mezi manželi podléhají ustanovením kapitoly VI části 3 knihy III litevského občanského zákoníku.

3.3 nezletilé děti manželů

Je-li vlastníkem rodinného obydlí manželů jeden z nich, může soud přiznat druhému manželovi užívací právo a povolit mu, aby v rodinném obydlí manželů setrval, pokud s ním v době po rozvodu budou bydlet nezletilé děti. Užívací právo trvá až do doby, kdy dítě nebo děti dosáhnou zletilosti. Mají-li manželé rodinné obydlí v pronájmu, může soud převést nájemní právo na toho manžela, se kterým budou bydlet nezletilé děti, nebo na manžela, který je v pracovní neschopnosti, přičemž druhého manžela – pakliže mu bylo nařízeno, aby žil odděleně – může ze společného obydlí vypovědět.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Tomu z manželů, který potřebuje podporu, soud v rozhodnutí o rozvodu rovněž přiznává výživné, pokud otázku výživného neřeší dohoda o úpravě poměrů v době po rozvodu, kterou spolu manželé uzavřeli. Jestliže jim majetek či příjem postačuje k obživě, právo na výživné jim nepřisluší. Předpokládá se, že o výživné bude žádat ten z manželů, který vychovává nezletilé dítě pocházející z manželství nebo který z důvodu svého věku nebo zdravotního stavu není schopen pracovat. Pokud některý z manželů nemohl kvůli manželství a zajišťování společných zájmů rodiny nebo s ohledem na potřeby dětí získat žádnou kvalifikaci (dokončit studium), je oprávněn od druhého manžela požadovat uhrazení nákladů na dokončení studia nebo na rekvalifikaci.

Ten z manželů rozpad manželství zavinil, nemá nárok na výživné.

Při rozhodování o přiznání výživného a stanovení jeho výše musí soud přihlídnout k době trvání manželství, potřebnosti výživného, majetku obou bývalých manželů, jejich zdravotnímu stavu, věku a schopnosti pracovat, v případě, že je některý z manželů nezaměstnaný, k jeho možnostem získat zaměstnání a k dalším důležitým okolnostem.

Nastane-li některá z níže uvedených situací, soud výživné sníží, přizná výživné pouze na určitou omezenou dobu nebo přiznání výživného zamítne:

manželství trvalo po dobu kratší než jeden rok;

jeden z manželů, který měl na výživné nárok, se na druhém z manželů nebo na jeho blízkém příbuzném dopustil trestného činu;

finanční potíže, v nichž se některý z manželů mající nárok na výživné ocitl, jsou důsledkem jeho vlastní nedbalosti;

manžel požadující výživné nepřispěl k rozšiřování společného jmění nebo během manželství úmyslně poškodil zájmy druhého z manželů či rodiny.

Soud může požadovat, aby ten z manželů, jemuž bylo nařízeno platit druhému manželovi výživné, poskytl náležitou záruku, že tato povinnost bude splněna.

Výživné může být přiznáno v podobě jednorázové částky, v podobě pravidelných měsíčních plateb (splátek) nebo převodem majetku.

Žádá-li některý z manželů o rozvod kvůli zdravotnímu postižení druhého manžela, musí manžel, který dal k rozvodu podnět, hradit léčbu a péči zdravotně postiženého bývalého manžela či manželky, pakliže tato léčba a péče nejsou hrazeny z prostředků státního sociálního zabezpečení.

Rozhodnutí o výživném je vykonatelný titul. Pokud bývalý manžel svou povinnost platit výživné řádně neplní, může být k úhradě výživného v souladu se zákonem použit majetek povinného manžela.

Pokud manžel, jemuž bylo nařízeno platit výživné, zemře, přechází tato povinnost na jeho dědice, pakliže to zděděný majetek umožňuje, a to bez ohledu na způsob přijetí dědictví.

Pokud bývalý manžel či manželka pobírající výživné zemře nebo uzavře nové manželství, povinnost platit výživné zaniká. V případě smrti přechází právo požadovat úhradu nedoplatků nebo dosud neuhrazených plateb výživného na dědice zesnulého manžela či manželky. Je-li nové manželství rozvedeno, bývalý manžel či manželka může požádat o obnovení výživného, ale jen za předpokladu, že vychovává dítě nebo pečuje o zdravotně postižené dítě ze svého předchozího manželství. Ve všech ostatních případech mají před vyživovacími povinnostmi bývalého manžela či manželky z předešlého manželství přednost vyživovací povinnosti manžela či manželky z pozdějšího manželství.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Poté, co soud vynese rozhodnutí o rozluce, manželé spolu již nadále nežijí, ale jejich další práva a povinnosti nezanikají. Rozlučka může být prvním krokem na cestě k rozvodu. To ovšem neznamená, že spolu manželé nemohou znovu začít společně žít. Na rozdíl od rozvodu nemohou manželé ve stavu rozlučky uzavřít nová manželství, protože nejsou formálně rozvedeni.

5 Jaké jsou podmínky rozlučky?

Jeden z manželů může soudu podat návrh na rozlučku za okolností, které nemusejí záviset na druhém manželovi, jestliže jejich společný život přestal být únosný či možný, jestliže by mohly být závažným způsobem poškozeny zájmy jejich nezletilých dětí nebo jestliže spolu manželé už nechťejí žít. Pokud spolu manželé podepsali dohodu, která upravuje jejich poměry v době po rozluce, výživné a vzdělávání jejich nezletilých dětí, rozdělení majetku a vzájemné vyživovací povinnosti, mohou soudu rozlučku navrhnout společně.

6 Jaké jsou právní důsledky rozlučky?

Rozlučkou nejsou dotčena práva a povinnosti manželů vůči jejich nezletilým dětem, manželé pouze žijí odděleně. Soud vynášející rozhodnutí o rozluce musí vždy zároveň s tím vydat i rozhodnutí o majetkovém vypořádání, pokud spolu manželé neuzavřeli smlouvu, která tyto záležitosti upravuje. Právní následky rozlučky ve vztahu k vlastnickým právům manželů nastávají okamžikem zahájení řízení. Kterýkoli z manželů, který rozlučku nezavinil, může nicméně soud požádat, aby stanovil, že právní následky rozlučky mají ve vztahu k vlastnickým právům druhého manžela zpětnou účinnost k datu, kdy spolu manželé přestali fakticky žít. Jestliže některý z manželů, kteří jsou spolu ve stavu rozlučky, po vynesení rozhodnutí o rozluce zemře, pozůstalému zůstávají všechna zákonná práva pozůstalého manžela vyjma případu, kdy soud shledal, že pozůstalý manžel tuto rozlučku zavinil. Totéž pravidlo platí i tehdy, když soud vynese rozhodnutí o rozluce na základě společné návrhu manželů, pokud dohoda o rozluce, kterou spolu manželé uzavřeli, nestanoví jinak. Pozůstalý manžel však nemůže po zesnulém dědit jeho nemovitý majetek.

Spolu s vynesením rozhodnutí o rozluce může soud manželovi, který rozlučku zavinil, nařídit, aby druhému manželovi platil výživné, pokud takovou podporu potřebuje a pokud otázku výživného neřeší dohoda o rozluce, kterou spolu manželé uzavřeli.

Pokud spolu manželé opět začnou žít a svůj úmysl obnovit manželské společenství potvrdí společným soužitím, rozlučka zaniká. Rozlučka zaniká rovněž tehdy, když soud vydá rozhodnutí, jímž schválí společný návrh obou manželů na ukončení rozlučky, a své dřívější rozhodnutí o rozluce zruší.

Obnoví-li manželé své manželské soužití, jejich majetek zůstane oddělený až do té doby, než uzavřou novou manželskou smlouvu a zvolí si nové majetkové vztahy v manželství. Ukončení rozlučky má právní účinky vůči třetím stranám pouze tehdy, když manželé uzavřou novou manželskou smlouvu, kterou registrují v souladu s postupem stanoveným v článku 3.103 litevského občanského zákoníku.

Jestliže rozlučka manželů trvá více než rok ode dne, kdy rozhodnutí soudu nabylo právní moci, může kterýkoli z manželů podat návrh na rozvod.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Za neplatné může manželství prohlásit pouze soud. Manželství, které soud prohlásil za absolutně neplatné, je neplatné od počátku. Právní následky prohlášení manželství za neplatné (viz bod 9) závisejí na tom, zda manželé nebo alespoň jeden z nich jednali při uzavírání manželství v dobré víře. Zákon nicméně ve všech takových případech chrání práva dětí pocházejících z manželství, které bylo prohlášeno za neplatné (jsou považovány za děti manželské). Poté, co je manželství prohlášeno za neplatné, mohou obě strany uzavřít nové manželství nebo registrované partnerství.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství může být prohlášeno za absolutně neplatné, nejsou-li splněny následující podmínky pro uzavření manželství:

Manželství spolu mohou uzavřít pouze osoby opačného pohlaví.

Muž i žena musejí uzavřít manželství na základě své svobodné vůle. Výhrůžky, nátlak, podvod či jakýkoli jiný způsob omezování svobodné vůle představuje důvod pro prohlášení manželství za neplatné.

Manželství spolu mohou uzavřít pouze osoby, kterým je v den svatby 18 nebo více let. Na návrh osoby, která si přeje uzavřít manželství před dovršením 18 let, může soud věkovou hranici pro uzavření manželství výjimečně v rámci zjednodušeného řízení snížit, avšak nejvýše o dva roky. Důležitým důvodem pro snížení věkové hranice pro uzavření manželství je těhotenství. Je-li dotčená osoba těhotná, soud může povolit i uzavření manželství před dovršením 16 let.

Osoba, která byla pravomocným rozsudkem soudu prohlášena za nesvéprávnou, není oprávněna uzavřít manželství. Vyjde-li najevo, že soudu byl předložen návrh na prohlášení jedné ze stran zamýšleného manželství za nesvéprávnou, může být manželství uzavřeno teprve po té, co rozhodnutí o této věci nabude právní moci.

Osoba, která uzavřela manželství a nebyla v souladu s postupem, který předepisuje zákon, rozvedena, nesmí uzavřít žádné další manželství.

Manželství mezi rodiči a dětmi, osvojiteli a osvojenými dětmi, prarodiči a vnuky, sourozenci a částečnými sourozenci, bratřenci a sestřenicemi, strýci a neteřemi a manželství mezi tetami a synovci jsou zakázána.

Za neplatné lze prohlásit rovněž zdánlivé manželství. Manželství, které bylo uzavřeno za účelem vytvoření zdání a bez úmyslu založit právoplatný rodinný svazek, může být prohlášeno za neplatné na návrh některého z manželů nebo státního zástupce.

Za neplatné může být prohlášeno také manželství, které nebylo uzavřeno na základě svobodné vůle. Ten z manželů, který může prokázat, že v době uzavření manželství nebyl schopen porozumět významu svého jednání nebo nebyl přičetný, může podat návrh na zrušení tohoto manželství. O prohlášení manželství za neplatné může požádat rovněž ten z manželů, který manželství uzavřel pod pohrůzkou, pod nátlakem nebo proto, že byl podveden. Pokud některý z manželů vyslovil svůj manželský slib v důsledku podstatného omylu, může navrhnout prohlášení manželství za neplatné. Omyl se považuje za podstatný, pokud se vztahuje k okolnostem týkajícím se druhé strany, které by dotčeného manžela či manželku, pokud by jim byly známy, od uzavření manželství odradily. Předpokládá se, že omyl je podstatný, pokud se týká: i) zdravotního stavu druhé strany nebo sexuální abnormality, která znemožňuje normální rodinný život, nebo ii) skutečnosti, že druhá strana spáchala závažný trestný čin.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Děti pocházející z manželství, které bylo následně prohlášeno za neplatné, jsou považovány za děti manželské. Pokud manželé jednali v dobré víře, což znamená, že jim překážky bránící jejich manželství nebyly nebo nemohly být známy, právní důsledky jejich manželství jsou i přesto, že bylo prohlášeno za neplatné, s výjimkou dědického práva stejné, jako v případě platného manželství. Důkaz o tom, že manželé jednali v dobré víře, musí být uveden v rozhodnutí soudu.

Právní důsledky prohlášení manželství za neplatné v případě, že jeden nebo oba z manželů jednali ve zlé víře: pokud jednal v dobré víře pouze jeden z manželů, nabývá tento manžel na základě absolutně neplatného manželství práva sezdané osoby. Pokud obě strany jednaly ve zlé víře, na základě absolutně neplatného manželství nevznikají ani jedné ze stran žádná manželská práva ani žádné manželské povinnosti. Obě strany mají nárok na zpětné získání svého majetku včetně darů, které od nich obdržela druhá strana. Potřebuje-li manžel, který jednal v dobré víře, výživné, je oprávněn navrhnout, aby mu manžel, který jednal ve zlé víře, vyplácel výživné po dobu nejvýše tří let. Výši výživného stanoví soud s přihlédnutím k finanční situaci obou stran. Soud může nařídít, aby výživné bylo hrazeno formou měsíčních splátek, nebo jednorázovou platbou. Pokud se finanční situace jedné ze stran změní, dotčená strana může soud požádat o zvýšení či snížení výživného nebo o zrušení výživovací povinnosti. Platnost rozhodnutí o výživném ve prospěch toho z manželů, který jednal v dobré víře, automaticky končí ve chvíli, kdy tato osoba uzavře nové manželství, nebo po uplynutí tříletého období, kdy platí výživovací povinnost.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Litevské právo nezná žádné alternativní mimosoudní řešení záležitostí týkajících se rozvodu. Manželství proto může být rozvedeno pouze soudem.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na rozvod na základě vzájemné dohody manželů se podává u okresního soudu (*apylinkės teismas*) v místě bydliště jednoho z manželů. V návrhu musí být uvedeny důvody k rozvedení manželství a způsoby, jakým žadatel splní své závazky vůči druhému z manželů a svým nezletilým dětem, jakož i veškeré další údaje, které předepisuje článek 384 litevského občanského soudního řádu.

Návrh na rozvod podaný jedním z manželů se podává u okresního soudu v místě bydliště navrhovatele.

Návrh na rozvod z důvodu zavinění jednoho z manželů se podává u okresního soudu v místě bydliště odpůrce. Pokud má navrhovatel nezletilé děti, které s ním žijí ve společné domácnosti, návrh na rozvod lze podat také u okresního soudu v místě bydliště navrhovatele.

Návrh na prohlášení manželství za neplatné se podává u soudu v místě bydliště odpůrců nebo jednoho z odpůrců.

Návrhy na rozlučku projednává soud v místě bydliště odpůrce.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Zákon Litevské republiky o státem garantované právní pomoci (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) upravuje poskytování bezplatné právní pomoci osobám s nízkým příjmem. Tato právní pomoc se vztahuje i na záležitosti rodinného práva.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, proti rozhodnutí ve věci rozvodu či prohlášení manželství za neplatné lze podat odvolání v souladu s obecnými pravidly odvolacího řízení.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí o rozvodu, rozlučky nebo prohlášení manželství za neplatné, které vydal soud jiného členského státu, je v Litevské republice uznáváno na základě nařízení Rady (ES) č. 2201/2003. Podle tohoto nařízení jsou rozhodnutí vydaná v některém členském státě EU uznávána v jiných členských státech, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozlučky/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Na základě nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 může v Litevské republice kterákoliv dotčená osoba uznání rozhodnutí o rozvodu, rozlučky či prohlášení manželství za neplatné vydané v jiném členském státě rozporovat.

V souladu s článkem 21 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 může kterákoliv dotčená osoba podat návrh u okresního soudu (*apylinkės teismas*), aby rozhodnutí vydané v jiném členském státě nebylo v Litvě uznáno.

Osoba, vůči níž se o uznání rozhodnutí žádá, může jeho uznání v Litvě rozporovat také s ohledem na již probíhající uznávací řízení a v návaznosti na rozhodnutí okresního soudu o uznání rozhodnutí. V takovém případě pak odpůrce může uznání rozhodnutí v Litvě rozporovat tak, že proti rozhodnutí okresního soudu o uznání rozhodnutí podá odvolání. V souladu s článkem 33 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 se lze proti rozhodnutí okresního soudu o uznání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě odvolat u krajského soudu (*apygardos teismas*).

Odpůrce může uznání rozhodnutí vyneslého soudem jiného členského státu rozporovat s poukazem na důvody pro neuznání rozhodnutí ve věci rozvodu, rozlučky nebo prohlášení manželství za neplatné, které jsou stanoveny v článku 22 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státě nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Rozlučka a rozvod se řídí právem platným v místě obvyklého bydliště manželů. Pokud manželé nemají společné obvyklé bydliště, použijí se zákony země, ve kterém měli společné obvyklé bydliště naposledy, nebo v případě, že to není možné, zákony země příslušného soudu. Pakliže zákony země, jejímiž jsou oba manželé občany, rozvod nedovolují nebo pro rozvedení manželství stanoví zvláštní podmínky, může být manželství rozvedeno v souladu s právními předpisy Litevské republiky tehdy, když jeden z manželů je zároveň litevským občanem nebo má v Litevské republice své obvyklé bydliště.

Poslední aktualizace: 22/10/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Lucembursko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Lucemburské právo zná dva způsoby rozvodu, totiž rozvod po vzájemné dohodě a rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželských vztahů.

Rozvod po vzájemné dohodě

O rozvod po vzájemné dohodě mohou požádat manželé společně, pokud se dohodnou na ukončení manželství a jeho následcích.

Mají-li manželé společný majetek, musí notář provést soupis tohoto majetku a ocenit jej. Následně si manželé vypořádají zcela svobodně svá příslušná práva ohledně předmětného majetku. Není-li však žádný majetek k soupisu, není zásah notáře vyžadován.

Manželé se musí rovněž dohodnout na svém bydlišti během rozvodového řízení, na poměrech svých dětí během řízení a po tomto řízení, na příspěvku každého z nich na výchovu a výživu dětí před rozvodem a po rozvodu a konečně na částce případného výživného, kterou má zaplatit jeden z manželů druhému manželovi během řízení a po rozhodnutí o rozvodu. Tato dohoda musí mít písemnou formu a musí být vyhotovena advokátem, nebo notářem. Dohoda musí být schválena soudem, který ověří, zda chrání vyšší zájem dětí a zda zjevně nepřiměřeně nepoškozuje zájmy jednoho z manželů. Schválená dohoda je nedílnou součástí rozvodového rozsudku.

Rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželských vztahů

O rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželských vztahů může požádat jeden z manželů, nebo o něj mohou požádat oba manželé společně, existuje-li dohoda, pokud jde o princip rozvodu, ale nikoliv o všech jeho následcích.

Nenapravitelný rozvrat stanoví dohoda manželů, pokud jde o princip rozvodu, nebo návrh jednoho z manželů, který trvá i po době k uvážení, jež není delší než tři měsíce a již lze jednou obnovit.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Lucemburské právo zná dva způsoby rozvodu, totiž rozvod po vzájemné dohodě a rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželských vztahů.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Manželství je zrušeno rozhodnutím o rozvodu. Příslušné povinnosti, to znamená závazky věrnosti, podpory a pomoci, zanikají.

Lucemburský zákon stanoví, že žádný občan nebude moci mít jiné příjmení ani jiné křestní jméno než jména, které jsou uvedena v jeho rodném listu: osoby, které by je přestaly užívat, je musí znovu přijmout. Změna občanskoprávního stavu, například z důvodu manželství, nemá tedy za následek změnu příjmení jednoho z manželů. Nedochází k nabytí práva nosit příjmení svého manžela. K užívání svého příjmení musí manžel dát svůj souhlas.

Lucemburské soudy měly příležitost rozhodnout o důsledku rozvodu na používané příjmení:

Rozvedená manželka může dále používat příjmení svého bývalého manžela jen s jeho svolením, jež je kdykoli odvolatelné. Vzhledem k tomu, že právo bývalého manžela bránit užívání svého příjmení závisí na jeho uvážení, nepřísluší soudním orgánům, aby povolily rozvedené manželce, a to ani z důvodu potřeb jejího povolání, aby dále nosila po neomezenou dobu manželovo příjmení v případě jeho námitek. Soud jí však může s ohledem na proslulost, kterou manželka získala ve svém povolání s manželovým příjmením, a s cílem zabránit hospodářské škodě, poskytnout lhůtu, aby mohla seznámit své zákazníky se svým vlastním příjmením. – Soudní dvůr 24. května 2006, Pasicrisie 33, s. 258

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozhodnutí o rozvodu nařizuje ukončení a vyřešení majetkoprávních poměrů manželů. Neexistuje-li manželská smlouva, vztahuje se na manžele zákonný režim, to znamená, že se společné jmění zužuje na nabytý majetek. Rozvod ruší společné jmění. Během rozdělení majetku je třeba odlišit dvě důležité etapy:

v první etapě si každý z manželů bere zpět majetek, který nikdy nebyl součástí společného jmění, pokud existuje ve věcné podobě, jinak majetková práva, která z něj vznikla,

ve druhé etapě je řešen aktivní a pasivní majetek tvořící společné jmění. Na jméno každého z manželů se vystaví účet pro vypořádání, kde se uvedou jemu dlužné částky ze společného jmění a jím dlužné částky do společného jmění.

Pokud byl manžel odsouzen pravomocným rozhodnutím za trestný čin uvedený v článcích 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 a, 402, 403, 404, 405 a 409 trestního zákoníku (*Code pénal*) (výtržnictví, znásilnění, úmyslné ublížení na zdraví, vražda a úmyslné ublížení na zdraví, neúkladná vražda, úkladná vražda, úmyslné usmrcení dítěte a otrava) spáchaný během manželství vůči druhému manželovi nebo dítěti žijícímu v téže domácnosti nebo za pokus trestného činu uvedeného v článcích 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 a 405 trestního zákoníku vůči stejným osobám během manželství, ztrácí na žádost druhého manžela, majetkové nároky, které mu tento druhý manžel poskytl. Naopak nevinný manžel si ponechává nároky, které mu byly poskytnuty, a to i když tyto nároky měly být vzájemné a tato podmínka nebyla splněna.

Pokud manžel opustil svou profesní činnost nebo ji omezil během manželství, může zpětně doplatit důchodové pojištění u všeobecného systému důchodového pojištění podle podmínek a kritérií, která upřesňují zákony použitelné v občanskoprávní oblasti a v oblasti sociálního zabezpečení. Za tímto účelem může navrhnout před rozvodovým rozsudkem za podmínky, že v době návrhu nepřekročil věk šedesáti pěti let, aby soud, který rozhoduje o rozvodu, vypočítal „referenční částku“, která se zakládá na rozdílu mezi příslušnými příjmy manželů v době, kdy došlo k opuštění profesní činnosti nebo k jejímu omezení. Pravidla výpočtu této částky jsou určena *velkovodvorským nařízením ze dne 11. září 2018 o výpočtu referenční částky a platebních podmínek a náhradě částek uvedených v článku 252 občanského zákoníku (Code civil)*. Za účelem zpětného doplacení má manžel, který opustil či omezil svou činnost, pohledávku vůči druhému manželovi ve výši padesáti procent referenční částky vzatou v úvahu z aktiv tvořených společným jměním nebo spoluvlastnictvím, která jsou k dispozici po vypořádání pasiv. Částka rovnocenná této pohledávce jde na účet manžela věřitele.

3.3 nezletilé děti manželů

Rozvod rodičů v zásadě nemění podmínky výkonu rodičovské odpovědnosti, která je dále vykonávána společně oběma rodiči. Musejí i nadále přijímat společně každé důležité rozhodnutí týkající se života dítěte (péče, výchovy, školní docházky, atd.).

Pouze pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte, svěří soud výkon rodičovské odpovědnosti jen jednomu z obou rodičů. V tomto případě rodič určený k výkonu rodičovské odpovědnosti sám přijímá rozhodnutí týkající se dítěte. Avšak druhému rodiči je ponecháno právo, aby byl o nich informován a dohlížel na péči o dítě a na jeho výchovu. S výjimkou závažných důvodů má rovněž právo na styk s dítětem a na jeho ubytování. Takže v případě rozchodu rodičů musí každý z nich udržovat osobní vztahy s dítětem a respektovat jeho pouta s druhým rodičem.

V případě rozvodu musí rodiče dále přispívat společně na náklady na péči a výchovu dítěte, neexistuje-li soudní nařízená úprava. Tento příspěvek má formu výživného a nezaniká automaticky, jakmile se dítě stane zletilým. Může být placeno přímo zletilému dítěti a je přezkoumatelné v závislosti na potřebách dítěte a na vývoji příjmů a výdajů každého z rodičů.

Pokud jde o místo pobytu dítěte, mohou nastat dva případy (mimo výjimečný případ, kdy soud rozhodne o svěření dítěte třetí osobě):

místo pobytu dítěte je určeno v bydlišti jednoho z rodičů. V tomto případě má druhý rodič právo na styk s dítětem a na jeho ubytování, ledaže tomu tak nemůže být ze závažných důvodů,

nebo je místo pobytu stanoveno střídavě v bydlišti každého z rodičů, v daném případě soud ověřuje, zda je střídavý pobyt skutečně v zájmu dítěte. Střídavý pobyt neukládá nezbytně přesně rovnostanné rozdělení doby pobytu dítěte v bydlišti každého z rodičů.

Pokud se rodiče dohodnou na podmínkách výkonu rodičovské odpovědnosti, bydliště a místě pobytu dítěte, právu na styk s dítětem a jeho ubytování, jakož i na příspěvku na péči o dítě a na jeho výchovu, mohou předložit tuto dohodu soudu v rámci rozvodového řízení. Soud ji může zohlednit ve svém rozsudku, pokud má za to, že dohoda dostatečně chrání zájem dítěte a že souhlas manželů byl poskytnut svobodně.

Rozvod rodičů nezabavuje děti výhod, které by jim jinak byly poskytnuty. V tomto ohledu mají zcela stejné postavení jako děti nerozvedených rodičů.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Soud může uložit jednomu z manželů povinnost platit výživné druhému z manželů. Výživné je stanoveno podle potřeb manžela, kterému je vypláceno, a v rámci možností druhého z manželů je platit. V případě dohody manželů může soud rozhodnout, že výživné je uhrazeno formou jednorázové platby, jejíž výši a platební podmínky stanoví.

Při určení potřeb a možností přispívat na výživu bere soud v úvahu skutečnosti, které zahrnují:

- 1.° věk a zdravotní stav manželů;
- 2.° dobu trvání manželství;
- 3.° dobu už věnovanou nebo dobu, již bude třeba věnovat, výchově dětí;
- 4.° jejich kvalifikaci a jejich profesní postavení se zřetelem k pracovnímu trhu;
- 5.° jejich připravenost získat nové zaměstnání;
- 6.° jejich stávající a předvídatelné nároky;
- 7.° jejich majetek jak v aktivech, tak z hlediska příjmů po vyřešení majetkových poměrů.

Doba poskytnutí výživného nemůže být delší než doba trvání manželství, ledaže v daném případě existují výjimečné okolnosti.

Výživné, není-li placeno ve formě jednorázové platby, je přezkoumatelné a zrušitelné.

Pokud byl manžel odsouzen pravomocným rozhodnutím za trestný čin uvedený v člancích 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 a, 402, 403, 404, 405 a 409 trestního zákoníku (výtržnictví, znásilnění, úmyslné ublížení na zdraví, vražda a úmyslné ublížení na zdraví, neúkladná vražda, úkladná vražda, úmyslné usmrcení dítěte a otrava) spáchaný během manželství vůči druhému manželovi nebo dítěti žijícímu v téže domácnosti nebo za pokus trestného činu uvedeného v člancích 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 a 405 trestního zákoníku vůči stejným osobám během manželství, ztrácí na žádost druhého manžela jakýkoli nárok na výživné.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluka uvolňuje manželství, ale neruší je. Ukončuje povinnost společného soužití, ale ponechává v platnosti mezi manžely povinnost věrnosti a povinnost podpory.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Podmínky rozluky jsou totožné s podmínkami rozvodu z nenapravitelného rozvratu manželských vztahů.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Rozluka s sebou nese vždy oddělení majetku. Pokud rozluka trvá tři roky, může každý z manželů podat u soudu návrh na rozvod. Soud rozhodne o rozvodu, pokud druhý z manželů bezprostředně nesouhlasí s ukončením rozluky.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Prohlášení manželství za neplatné znamená zrušení manželství od samého počátku soudním rozhodnutím. Jinak řečeno, takové manželství nikdy neexistovalo.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Existuje několik podmínek pro prohlášení manželství za neplatné:

- manželství bylo uzavřeno bez svobodného souhlasu manželů; To je případ, kdy došlo k nátlaku nebo k omylu ohledně podstatné charakteristiky osoby,
- manželství bylo uzavřeno bez souhlasu rodičů (nebo povolení soudu), pokud jeden z manželů byl v době sňatku nezletilý,
- bigamie: tj., kdy jeden z manželů uzavřel sňatek zároveň s více osobami,
- manželé mají určitý stupeň příbuzenství,
- manželství je účelové, aby došlo k získání výhody ve věcech povolení k pobytu,
- formální podmínky pro manželství nejsou splněny; sňatek, který nebyl uzavřen veřejně, sňatek uzavřený před nepříslušným matričním orgánem.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Manželství prohlášené za neplatné má důsledky (teorie putativního manželství):

- vůči oběma manželům, pokud uzavřeli sňatek v dobré víře,
- vůči manželovi, který je v dobré víře,
- vůči dítěti, které vzešlo z tohoto manželství, i když oba manželé jednali ve zlé víře.

Naopak manželství prohlášené za neplatné nemá nikdy právní důsledky vůči manželovi, který jednal ve zlé víře.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Ve Velkovodství může být manželství zrušeno pouze soudním rozhodnutím, nikdy prostřednictvím alternativních mimosoudních prostředků či na základě mediace. Naopak, co se týče otázek týkajících se likvidace a rozdělení společného jmění a spoluvlastnictví, výživovacích povinností a příspěvků na manželské výdaje, povinnosti péče o děti a výkonu rodičovské odpovědnosti, se lze využít rodinnou mediaci.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Kam mám podat svůj návrh

Návrh na rozvod nebo na **rozluku** se podává obvodnímu soudu (*le tribunal d'arrondissement*), v jehož obvodu mají manželé své společné bydliště nebo, nemají-li společné bydliště, pak soudu, v jehož obvodu má bydliště žalovaný účastník nebo, v případě rozvodu po vzájemné dohodě, jeden z účastníků s výhradou dodržení pravidel stanovených v nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

Návrh na prohlášení manželství za neplatné se podává obvodnímu soudu (*le tribunal d'arrondissement*), v jehož obvodu mají manželé své společné bydliště nebo, nemají-li společné bydliště, pak soudu, v jehož obvodu má bydliště rodič, se kterým pobývají obvykle nezletilé děti, v případě společného výkonu rodičovské odpovědnosti, nebo v jehož obvodu se nachází bydliště rodiče, který vykonává sám tuto odpovědnost, nebo v ostatních případech obvodnímu soudu v místě, kde pobývá ten, kdo nedal podnět k řízení. V případě společné žádosti je příslušným obvodní soud dle volby účastníků v místě, kde bydlí jeden či druhý účastník. Tato pravidla se uplatňují s výhradou dodržení pravidel stanovených ve výše uvedeném nařízení (ES) č. 2201/2003.

Návrhy projednává „soudce v rodinných věcech“ (*juge aux affaires familiales*).

Náležitosti, které musí být splněny, a dokumenty, které musí být přiloženy

Co se týče **rozvodu po vzájemné dohodě**, je třeba odlišit několik etap řízení: pokud existuje majetek, který má být rozdělen, musí manželé nechat provést jeho soupis a nechat notářem ocenit veškerý svůj movitý a nemovitý majetek. Manželé si vypořádávají zcela svobodně svá příslušná práva ohledně

předmětného majetku. Mimoto musí v rámci dohody ustanovit určitý počet bodů, a to místo pobytu manželů během řízení, péči o děti a majetek dětí, právo na styk s dítětem, příspěvek manželů na výživu a výchovu dětí, jakož i na případné výživné, které má zaplatit jeden z manželů druhému manželovi. Tato dohoda musí být vyhotovena advokátem, nebo notářem.

Pak se oba dva manželé obrátí společným návrhem na soud. Neplatí povinné právní zastoupení advokátem.

Návrh (žaloba – *la requête*) obsahuje:

- 1.° datum;
- 2.° příjmení, jména, povolání a bydliště manželů;
- 3.° data a místa narození manželů;
- 4.° označení totožnosti společných dětí;
- 5.° předmět návrhu;
- 6.° stručné shrnutí skutečností a žalobních důvodů.

Kromě výše uvedené dohody musí být k žalobě připojeny tyto doklady:

- 1.° výpis z oddacího listu;
- 2.° výpis z rodných listů manželů;
- 3.° výpis z rodných listů společných dětí;
- 4.° doklad potvrzující státní příslušnost manželů;
- 5.° případně dohoda o určení rozhodného práva pro rozvod manželů na základě článku 5 nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky a podle náležitostí stanovených uvedeným nařízením; Manželé také budou moci zvolit rozhodné právo pro rozvod na základě článku 5 nařízení (EU) č. 1259/2010 a podle náležitostí stanovených uvedeným nařízením v dohodě při rozvodu uzavřené po vzájemné dohodě;
- 6.° jiný doklad, který manželé mají v úmyslu použít.

Listiny a dokumenty přiložené k žalobě, jež účastníci mají v úmyslu použít, musí být případně ověřeny, pokud je vystavil zahraniční veřejný orgán.

V případě **rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu manželských vztahů** nebo **rozluky** je povinností se obrátit na advokáta. Žaloba se podává v soudní kanceláři obvodního soudu.

Návrh (žaloba – *la requête*) obsahuje:

- 1.° datum;
- 2.° příjmení, jména, povolání a bydliště manželů;
- 3.° data a místa narození manželů;
- 4.° označení totožnosti společných dětí;
- 5.° předmět návrhu;
- 6.° stručné shrnutí skutečností a žalobních důvodů.

Žaloba může také obsahovat návrhy týkající se předběžných opatření ohledně osoby, výživného a majetku jak manželů, tak dětí.

K žalobě je třeba připojit tyto doklady:

- 1.° výpis z oddacího listu;
- 2.° výpis z rodných listů manželů, eventuálně žalobce;
- 3.° výpis z rodných listů společných dětí;
- 4.° doklad potvrzující státní příslušnost manželů, popřípadě žalobce;
- 5.° případně dohodu o určení rozhodného práva pro rozvod manželů na základě článku 5 nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky a podle náležitostí stanovených uvedeným nařízením;
- 6.° případně návrh řešení důsledků rozvodu, u nichž mezi manžely existuje shoda;
- 7.° případně kopii rozhodnutí o odsouzení jednoho z manželů za jeden z trestných činů uvedených výše v bodech 3.2 a 3.4;
- 8.° jiný doklad, který žalobce nebo žalobci má (mají) v úmyslu použít.

Listiny a dokumenty přiložené k žalobě, jež účastníci mají v úmyslu použít, musí být případně ověřeny, pokud je vystavil zahraniční veřejný orgán.

V případě návrhu **na prohlášení manželství za neplatné** se v soudní kanceláři soudu předloží žaloba, přičemž neplatí povinnost právního zastoupení advokátem. Žaloba obsahuje:

- 1.° datum;
- 2.° příjmení, jména a bydliště účastníků;
- 3.° data a místa narození účastníků;
- 5.° předmět návrhu;
- 6.° stručné shrnutí skutečností a žalobních důvodů.

Listiny a dokumenty přiložené k žalobě, jež účastníci mají v úmyslu použít, musí být případně ověřeny, pokud je vystavil zahraniční veřejný orgán.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Osoby, jejichž příjmy nejsou považovány za dostatečné podle lucemburského zákona, mohou využít právní pomoci. Za tímto účelem musí vyplnit dotazník, který je dostupný u Advokátní komory v Lucemburku, a zaslat jej předsedovi místně příslušné advokátní komory, jenž o nároku rozhodne.

Právní pomoc se vztahuje na veškeré náklady spojené se žalobami, řízeními nebo jednáními, pro které byla poskytnuta. Vztahuje se zejména na soudní a registrační poplatky, soudní výlohy, odměny advokátů, poplatky a výdaje soudního vykonavatele, výdaje a odměny notářů, výdaje znalců a znalečné, svědečné, tlumočné, poplatky za potvrzení o právu dané země, cestovní výdaje, poplatky a náklady za formality při zápisech, hypotékách a zástavách, jakož i na náklady na oznámení v novinách, je-li třeba.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ve Velkovévodství je možné podat odvolání (*l'appel*) proti takovémuto rozhodnutí. Lhůta k odvolání je v zásadě 40 dnů, ale tato lhůta může být prodloužena, pokud odvolatel bydlí v zahraničí. Odvolacím soudním orgánem je Nejvyšší soudní dvůr (*la Cour supérieure de justice*).

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí o rozvodu / rozluce / prohlášení manželství za neplatné vynesené soudem v jiné zemi Evropské unie využívá zásady uznání ze zákona v Lucemburském velkovévodství na základě nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000. To znamená, že uznání rozhodnutí nepodléhá žádnému řízení.

Aktualizace matričních dokumentů ve Velkovévodství v důsledku pravomocného rozhodnutí vydaného soudem ve státě Evropské unie je rovněž stanovena, aniž by bylo vyžadováno jakékoli předběžné řízení. Rozhodnutí soudu, který rozhodl o rozvodu, musí být uvedeno na okraji oddacího listu a rodných listů manželů. Pokud bylo manželství uzavřeno v zahraničí, musí být rozhodnutí soudu zapsáno do matričních záznamů v obci, kde byl zapsán oddací list, není-li tomu tak, pak do matričních záznamů ve městě Lucemburku, a uvedeno navíc na okraji rodných listů každého z manželů.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenému v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Každý dotčený účastník může požádat prostřednictvím žaloby předsedu obvodního soudu, aby vydal rozhodnutí o odepření uznání rozhodnutí o rozvodu / rozluce / prohlášení manželství za neplatné vydané v jiné zemi Evropské unie.

Předseda obvodního soudu neprodleně rozhodne, aniž by osoba, proti níž je odepření uznání navrhováno, mohla v této etapě řízení předložit své vyjádření. Žaloba může být přijata pouze z těchto důvodů:

zjevný rozpor s veřejným pořádkem,

nedodržení práv na obhajobu,

neslučitelnost s rozhodnutím vydaným v souvisejícím řízení.

Jedna i druhá stran může podat opravný prostředek (*le recours*) proti rozhodnutí předsedy obvodního soudu k odvolacímu soudu (*la Cour d'appel*). Opravný prostředek se projednává v souladu s předpisy upravujícími sporná řízení. Rozhodnutí odvolacího soudu může být předmětem dovolání ke kasačnímu soudu (*la Cour de cassation*).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Lucemburské velkovévodství uplatňuje nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozlučky, toto nařízení se použije od 21. června 2012 mezi Belgií, Bulharskem, Německem, Španělskem, Estonskem (od 11. února 2018), Francií, Řeckem (od 29. července 2015), Itálií, Lotyšskem, Litvou (od 22. května 2014), Lucemburskem, Maďarskem, Maltou, Rakouskem, Portugalskem, Rumunskem a Slovinskem a stanoví, že se manželé mohou dohodnout, že si pro rozvod a rozlučku zvolí rozhodné právo, jedná-li se o některé z následujících práv:

právo státu, v němž mají manželé v době uzavření dohody obvyklé bydliště nebo

právo státu, v němž měli manželé poslední obvyklé bydliště, pokud zde v době uzavření dohody jeden z nich ještě bydlí nebo

právo státu, jehož je jeden z manželů v době uzavření dohody státním příslušníkem nebo

právo místa soudu.

Na základě téhož nařízení v případech, že nedojde k volbě podle předchozího odstavce, řídí se rozvod a rozlučka právem státu:

v němž mají manželé obvyklé bydliště v okamžiku zahájení řízení u soudu; nebo popřípadě,

v němž měli manželé poslední obvyklé bydliště, pokud k ukončení pobytu nedošlo dříve než rok před zahájením řízení u soudu a jeden z manželů v tomto státě pobývá ještě v okamžiku zahájení řízení u soudu; nebo popřípadě,

jehož státní příslušnost mají oba manželé v okamžiku zahájení řízení u soudu; nebo popřípadě,

u jehož soudu bylo zahájeno řízení.

Pokud se nepoužije nařízení (EU) č. 1259/2010, řídí se rozvod a rozlučka v lucemburském právu:

vnitrostátním právem manželů, pokud mají stejnou státní příslušnost,

právem skutečného bydliště, pokud mají rozdílné státní příslušnosti,

právem místa soudu, pokud manželé rozdílné státní příslušnosti nemají společné skutečné bydliště.

Související odkazy

Brožura: [Le divorce au Grand-Duché de Luxembourg \(rozvod v Lucembursku\)](#);

[LEGILUX](#);

[Portál spravedlnosti](#).

Poslední aktualizace: 10/01/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Maďarsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Soud rozhodne o rozvodu manželství na základě návrhu jednoho nebo obou manželů, jestliže je jejich manželství zcela a nenapravitelně rozvráceno. Při rozhodování o rozvodu musí být prvořadým hlediskem zájem společných nezletilých dětí manželů.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Manželství lze rozvést na základě celkového a nenapravitelného rozvratu manželství. Soud v tomto ohledu provádí dokazování. Soud může nařídit provedení potřebných důkazů i z vlastního podnětu. O celkovém a nenapravitelném rozvratu manželství svědčí konečné a shodné prohlášení vůle manželů (vzájemný souhlas) prosté nepatřičného ovlivňování. Celkový a nenapravitelný rozvrat manželství lze konstatovat zejména tehdy, když spolu manželé nežijí a obnova jejich manželského soužití je vzhledem k procesu, který vedl k odluce manželů, a k trvání doby, po kterou spolu nežijí, nepravděpodobná.

Společné a konečné prohlášení vůle manželů k rozvodu prosté nepatřičného ovlivňování je považováno za dostatečný důkaz rozvratu manželství. Proto v případě takového společného prohlášení není potřeba podrobně zkoumat výše uvedené důvody, které vedly k rozpadu manželství.

Rozhodnutí manželů lze považovat za konečné, pokud manželé dospěli k dohodě o výkonu rodičovské zodpovědnosti vůči společným dětem, o styku dítěte s rodičem, v jehož péči dítě nebude, o výživném, o užívání domu nebo bytu, v němž byla jejich rodinná domácnost, a pokud je to vyžádáno, i o výživném rozvedeného manžela (jejich dohodu musí schválit soud). Pokud se manželé dohodnou na společném výkonu rodičovské zodpovědnosti, není nutné, aby se dohodli na podmínkách styku s dítětem. Je však nutné, aby určili místo bydliště dítěte. V důsledku uvedených skutečností závisí rozsah otázek, na nichž se manželé, kteří chtějí dosáhnout nesporného rozvodu, musí dohodnout, na tom, zda se rozhodnou pro společnou rodičovskou zodpovědnost či nikoli.

Občanský zákoník na rozdíl od předchozí právní úpravy již neupravuje dohodu manželů o rozdělení společného jmění manželů.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

Rozvodem manželství zaniká. Po dosažení rozvodu je právo péče o společné dítě, vyživovací povinnost, styk rodiče a dítěte, výživné některého z manželů, užívání domu nebo bytu, v němž se nacházela rodinná domácnost, a v případě společné rodičovské zodpovědnosti i bydliště dítěte upraveno soudním smírem, pokud došlo k dohodě (za podmínky splnění zákonných požadavků), případně upraveno v rozsudku soudu, pokud k dohodě nedošlo. Pro dosažení rozvodu u soudu není nutné, aby se manželé dohodli na rozdělení společného jmění manželů.

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Po rozvodu manželství nebo po jeho prohlášení za neplatné užívají bývalí manželé i nadále stejná příjmení, která užívali během manželství. Pokud se rozhodnou jinak, mohou to po rozvodu manželství nebo po jeho prohlášení za neplatné oznámit matričnímu úřadu. Bývalá manželka však nesmí užívat příjmení svého bývalého manžela s příponou označující její manželský stav, pokud toto příjmení neužívala již za trvání manželství. Soud může na žádost bývalého manžela zakázat jeho bývalé manželce používat jeho příjmení v podobě, na jejímž základě by mohl být identifikován, v případě, že manželka byla odsouzena k trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin. Pokud se bývalá manželka znovu provdá, nesmí již používat jméno svého bývalého manžela s příponou označující její manželský stav. Toto právo nemůže získat zpět, ani když se znovu rozvede.

3.2 rozdělení jmění manželů

Po rozvodu bývalí manželé již nenabývají věci do společného jmění manželů a kterýkoli z nich může požádat o rozdělení původního společného jmění manželů. Každý z bývalých manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého vylučného majetku vložil do společného jmění, a je povinen nahradit, co bylo ze společného jmění bylo investováno do jeho vylučného majetku, a rovněž náklady na jeho správu a údržbu. Kompenzaci požadovat nelze, pokud se manželé svého práva na uvedené prostředky vzdali. Kompenzaci za vylučný majetek jednoho z manželů, který byl v době trvání manželství použit nebo zcela spotřebován, lze přiznat pouze ve výjimečných a řádně odůvodněných případech. Podíl na společném jmění, který bývalí manželé vlastní v době rozvodu, jim musí být přidělen ve fyzických věcech, je-li to možné. Vylučný majetek manželů v okamžiku rozvodu jim musí být rovněž přidělen ve fyzické podobě. Pokud to z jakéhokoli důvodu není možné nebo by to mělo za následek výraznou ztrátu hodnoty tohoto majetku, pak v případě sporu rozhodne o způsobu rozdělení soud. Za chybějící společný i vylučný majetek nelze nárokovat náhradu v případě, že manželé v době rozvodu nemají žádné společné jmění manželů a manžel, který dluží, nemá žádný vylučný majetek.

Je-li společné jmění manželů rozděleno na základě smlouvy uzavřené mezi manžely, je tato smlouva platnou pouze v případě, že je uzavřena v písemné formě jako veřejná listina nebo soukromá listina kontrasignovaná právníkem. Toto ustanovení se nevztahuje na rozdělení movitého majetku, který je součástí společného jmění manželů, jestliže k rozdělení došlo v řízení o výkonu rozhodnutí.

Pokud manželé neuzavřeli smlouvu o rozdělení společného jmění nebo pokud uzavřená smlouva neupravuje všechny nároky, které mohou na základě rozvodu vzniknout, může si rozdělení společného jmění manželů a vypořádání nároků nařídit soud. Soud musí zajistit, aby žádnému z manželů nebyly při vypořádání majetkových nároků přiznány nepřiměřené finanční výhody.

3.3 nezletilí děti manželů

Rodiče jsou povinni sdílet se svými nezletilými dětmi prostředky nezbytné pro výživu dětí i jich samých, a to i na úkor svých vlastních zdrojů. Toto pravidlo neplatí v případě, že je dítě schopno pokrýt své přiměřené potřeby z platu získaného v zaměstnání nebo z výnosů z majetku dítěte nebo v případě, že dítě má přímého příbuzného, který k němu má vyživovací povinnost. Rodič, kterému bylo dítě svěřeno do péče, zajišťuje výživu dítěte v naturální podobě, zatímco druhý z rodičů ji zajišťuje především finančně (výživné).

Soud při stanovení výživného stanoví i jeho výši. Soud může v rozhodnutí uvést, že výši výživného je nutné každoročně automaticky upravovat v souladu s indexem spotřebitelských cen, který každoročně zveřejňuje maďarský Ústřední statistický úřad 1. ledna.

Je-li to možné, rozhoduje se o věcech výkonu rodičovské zodpovědnosti k dítěti na základě společné dohody mezi rodiči.

Pokud se rodičům nepodaří dospět v těchto záležitostech k dohodě, svěří soud dítě do péče tomu rodiči, u kterého má dítě podle názoru soudu lepší předpoklady tělesného, duševního a mravního vývoje. Pokud by svěření dítěte do péče některému z rodičů ohrozilo zájmy dítěte, může soud dítě svěřit do péče třetí osobě za předpokladu, že tato osoba sama usiluje o to, aby jí bylo dítě do péče svěřeno.

Dítě má právo na přímý osobní styk s rodičem, jemuž nebylo svěřeno do péče. Rodič, jemuž nebylo dítě svěřeno do péče, má právo i povinnost udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s dítětem (právo styku). Rodič nebo jiná osoba, která má dítě v péči, nesmí právo styku s dítětem narušovat.

Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič musí vzájemně spolupracovat a zároveň respektovat rodinný život a právo druhé strany na klid s cílem zajistit vyvážený rozvoj dítěte. Rodič, který má dítě v péči, je povinen druhému rodiči pravidelně poskytovat informace o vývoji, zdravotním stavu a studiu dítěte a nesmí druhému rodiči tyto informace odepřít, je-li o ně požádán.

Rodiče žijící odděleně uplatňují svá práva v oblasti zásadních otázek budoucnosti dítěte společně, i když bylo dítě svěřeno do péče jednoho z nich na základě jejich vzájemné dohody nebo rozhodnutím soudu, s výjimkou případů, kdy je rodičovská zodpovědnost rodiče, jemuž dítě svěřeno nebylo, omezena nebo odňata soudem. Zásadní otázky týkající se budoucnosti dítěte zahrnují užívání nebo změnu příjmení nezletilého dítěte, místo jeho bydliště, pokud se liší od místa bydliště, které dítě sdílí s tím rodičem, jemuž bylo svěřeno do péče, místo jeho trvalého nebo přechodného pobytu v zahraničí, jakož i státní příslušnost, vzdělání a kariéru dítěte.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Manžel může od druhého z manželů žádat výživné i po právní rozluce, případně bývalý manžel může žádat výživné od druhého bývalého manžela i po rozvodu, pokud není bez vlastního zavinění schopen sám se živit, s výjimkou případů, kdy to (bývalý) manžel vyžadující výživné nemůže spravedlivě požadovat s ohledem na své chování v průběhu manželství. Platba výživného by v žádném případě neměla ohrozit obživu bývalého manžela, který je povinen výživné hradit, ani osoby (osob), k nimž má posledně jmenovaný vyživovací povinnost společně s bývalým manželem požadujícím výživné.

Vyživovací povinnost může být přiznána na dobu určitou, pokud lze předpokládat, že strana požadující výživné po uplynutí této doby již nebude v nouzi. Pokud manžel nebo bývalý manžel požaduje výživné z důvodu zhoršení své situace po uplynutí více než pěti let od rozlučky, lze této žádosti vyhovět, pouze je-li to spravedlivé a jen ve výjimečných případech. Pokud spolu manželé žili po dobu kratší jednoho roku a z tohoto manželství nemají společné děti, má bývalý manžel v nouzi nárok na výživné pouze po dobu rovnající se době trvání jejich společného soužití. Soud může nařídit úhradu výživného i po delší dobu, avšak pouze z důvodu spravedlnosti a jen ve výjimečných případech.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Rozlučka manželů znamená ukončení jejich společného manželského soužití. Jakmile k ní dojde, lze mimo jiné soudně požadovat i rozdělení majetku manželů.

5 Jaké jsou podmínky rozlučky?

Počátek a konec manželského soužití manželů a v důsledku toho i období, v němž měli manželé společný majetek, budou stanoveny dle uvážení soudu. Při výkonu svých diskrečních pravomocí musí soud přezkoumat různé aspekty manželského soužití manželů (jejich sexuální vztah, vzájemnou ekonomickou závislost, společné rodinné bydlení a domácnost, vyjádření jednoty páru, společnou výchovu dětí, příbuzné, péče o dítě jednoho z manželů apod.) Soud tak stanoví, zda soužití manželů trvá, nebo zda skončilo, na základě společné analýzy všech těchto vzájemně provázaných hospodářských, rodinných, citových a volních faktorů. Skutečnost, že některý nebo některé z nich chybí, nemusí nutně znamenat, že soužití manželů skončilo, a to zejména v případě je-li objektivně odůvodněna.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Důsledkem rozluky, která označuje konec manželského soužití, je, že manželé mohou usilovat o rozdělení společného jmění manželů. Rozlukou není manželství z právního hlediska dosud ukončeno, ale manželé již mohou nabyvat majetek samostatně, výjimku představuje již existující společné jmění. O tomto jmění mohou manželé rozhodovat pouze společně, protože domněnka tacitního souhlasu již neplatí. Mají-li manželé společné děti, musí se dohodnout na sdílení rodičovské zodpovědnosti.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Manželství se považuje za neplatné, pouze pokud to prohlásí soud v rozsudku v rámci žaloby na neplatnost. Prohlášení manželství za neplatné se vztahuje na všechny zúčastněné osoby. Právní důsledky prohlášení manželství za neplatné stanovují právní předpisy.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství je za neplatné, jestliže jeden z manželů před uzavřením manželství uzavřel manželství nebo vstoupil do registrovaného partnerství a daný svazek trvá. Manželství je neplatné rovněž v případě, že bylo uzavřeno mezi příbuznými v řadě přímé, mezi sourozenci, pokud je jeden ze snoubenců pokrevním potomkem sourozence druhého snoubence, případně pokud příbuzenství snoubenců vzniklo osvojením. Pokud kterákoli ze stran, která uzavřela manželství, byla nesvéprávná na základě prohlášení o svéprávnosti, manželství nevzniklo. Manželství nevznikne rovněž v případě, že daná osoba sice nebyla v době uzavření manželství prohlášena za nesvéprávnou, avšak v této době byla ve stavu zcela nezpůsobilém k uzavření manželství. Manželství nevznikne, pokud nebyly u projevu vůle o vstupu do manželství společně přítomny obě strany. Manželství nevznikne, pokud je kterýkoli ze snoubenců nezletilý. Nezletilí mohou ve výjimečných případech uzavřít manželství s předchozím souhlasem orgánu sociálně právní ochrany dětí. Orgán sociálně právní ochrany dětí souhlas udělí pouze v řádně odůvodněných případech a pouze tehdy, pokud je dotyčná nezletilá osoba starší 16 let.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Pokud oba manželé v dobré víře uzavřeli manželství, které bylo následně prohlášeno za neplatné, jsou právní důsledky manželství z majetkového hlediska stejné, jako kdyby manželství bylo platné. Je-li manželství prohlášeno za neplatné, mohou manželé vymáhat své majetkové nároky v souladu se stejnými pravidly, která platí v případě rozvodu soudem. Pokud manželství v dobré víře uzavřel pouze jeden z manželů, uplatní se tato pravidla pouze na jeho žádost. Po prohlášení manželství za neplatné si manželé ponechávají příjmení, které používali během manželství. Pokud se rozhodnou jinak, mohou to po prohlášení manželství za neplatné oznámit matričnímu úřadu. Bývalá manželka však nesmí užívat příjmení svého bývalého manžela s příponou označující její manželský stav, pokud toto příjmení neužívala již během manželství.

Domněnka otcovství se zachovává, a to i po prohlášení manželství za neplatné.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Pro prohlášení manželství za neplatné a rozvod mají výlučnou pravomoc soudy.

Je-li manželství prohlášeno za neplatné či rozvedeno, musí soud rozhodnout o svěření nezletilých dětí, které se v manželství narodily, do péče a o jejich výživném, a to i bez příslušného návrhu, pokud je to vhodné. Soud rozhodne o vedlejších otázkách (např. o výživném rozvedených manželů, užívání domu nebo bytu, v němž se nacházela jejich společná domácnost, rozdělení společného jmění manželů), pokud je podán návrh v tomto smyslu. Není-li návrh podán, soud o těchto otázkách nerozhoduje a účastníci je mohou vyřešit mimosoudně dohodou.

Před rozvodovým řízením nebo v jeho průběhu mohou manželé buď z vlastního podnětu, nebo z podnětu soudu požádat o mediaci s cílem dosáhnout dohody ve sporných záležitostech týkajících se jejich vztahu a ukončení jejich manželství. Dohoda sjednaná mezi účastníky na základě mediace může být součástí soudního smíru.

Soud může rodičům, kteří se hodlají rozvést, nařídít mediaci ohledně vedlejších otázek s cílem zajistit vhodné uspořádání rodičovské zodpovědnosti a nezbytnou spolupráci mezi účastníky sporu.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluky osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Pro rozvod musí jeden z manželů zahájit rozvodové řízení. Návrh na prohlášení manželství za neplatné musí podat jeden z manželů vůči druhému z manželů, státní zástupce nebo jiná třetí osoba, která je oprávněna podat návrh na zahájení řízení proti oběma manželům. Pokud strana, proti níž bylo řízení zahájeno, již nežije, musí být řízení zahájeno proti správci, kterého jmenuje soud.

Řízení se zahajuje podáním žaloby, která musí obsahovat následující náležitosti: příslušný soud jména, účastníků řízení a jejich případného zástupce (zástupců), jejich místo bydliště a postavení v řízení, právo, o které se žaloba opírá (žalobní důvody), a fakta doplněná důkazy, které slouží jako základ takového práva; informace, z nichž lze stanovit věcnou a místní příslušnost soudu; a dále výslovný návrh (petit) rozhodnutí soudu. Žaloba na rozvod manželství musí obsahovat údaje o manželství, údaje o narození případných žijících dětí z manželství, a pokud je to nutné, jakékoli údaje, na jejichž základě lze stanovit oprávněnost jejího podání. K žalobě musí být rovněž přiloženy písemnosti dokládající výše uvedené údaje a také písemnost (případně její opis nebo výpis z ní) uvádějící skutečnosti, na něž se žalobce odvolává jako na důkaz, a písemnosti, na jejichž základě lze stanovit věcnou a místní příslušnost soudu, jakož i další okolnosti, které je nutno automaticky zohlednit, s výjimkou údajů, které lze ověřit na základě průkazu totožnosti, což musí být v žalobě uvedeno.

V souladu s obecnými pravidly soudní příslušnosti se příslušný soud pro rozvodové řízení určí podle místa bydliště žalovaného. Pokud žalovaný nemá bydliště v Maďarsku, je příslušnost stanovena na základě jeho místa pobytu. Je-li místo pobytu žalovaného neznámé nebo se nachází v zahraničí, bude zohledněno poslední místo jeho bydliště v Maďarsku. Pokud ho není možné určit nebo v případě, že je žalovaný neměl, stanoví se příslušnost na základě místa bydliště žalobce nebo, pokud to není možné, jeho místa pobytu. Věcně příslušný je soud místa, kde se nacházelo poslední společné bydliště manželů. To znamená, že žalobce se může rozhodnout, zda žalobu podá u soudu příslušného v souladu s obecnými pravidly o soudní příslušnosti nebo u soudu příslušného na základě posledního společného bydliště manželů.

Pokud není možné určit místně příslušný soud, který by mohl zahájit řízení o rozvodu v souladu s výše uvedenými pravidly, bude příslušným soudem Ústřední okresní soud v Pešti.

Poté, co je u daného soudu zahájeno řízení ve věcech manželských, bude mít tento soud výlučnou pravomoc v případě jakéhokoli nového řízení zahájeného ve vztahu k těmto manželství, které se bude týkat majetkových práv vyplývajících z manželského vztahu.

12 Je možné získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Viz téma [Právní pomoc](#).

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat. Nelze však žádat o soudní přezkum nebo revizi rozsudku prohlášení manželství za neplatné či rozsudku o rozvodu, který napadá prohlášení manželství za neplatné nebo rozvod jako takový.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

V souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení (ES) č. 2201/2003 jsou rozhodnutí vydaná v některém členském státě v jiných členských státech automaticky uznávána, takže zpravidla není pro jejich uznávání vyžadováno zvláštní řízení. V souladu s článkem 37 tohoto nařízení musí strana, která žádá o uznání rozhodnutí, předložit následující dokumenty:

jedno vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti, a osvědčení uvedené v článku 39 tohoto nařízení vydané soudem nebo orgánem členského státu původu na formuláři obsaženém v příloze I tohoto tomuto nařízení, a

v případě rozsudku pro zmeškání žalovaný navíc prvopis nebo ověřený opis písemnosti, která potvrzuje, že straně, která se k řízení nedostavila, byl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná obdobná písemnost, nebo jakoukoli písemnost, která dosvědčuje, že žalovaný rozhodnutí jednoznačným způsobem přijal. V souladu s článkem 38 tohoto nařízení může příslušný soud nebo orgán zprostit povinnosti předložit posledních dvě písemnosti, pokud má za to, že již byl dostatečně informován. Soud/orgán může také vyžadovat, aby byl k uvedeným písemnostem přiložen jejich překlad, což jsou maďarské soudy a orgány zpravidla schopny splnit.

V souladu s čl. 21 odst. 3 nařízení (ES) č. 2201/2003 může kterákoliv dotčená osoba požádat o vydání rozhodnutí o uznání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě. V takovém případě musí strana, která požádá o uznání rozhodnutí, předložit žádost, k níž budou přiloženy výše uvedené písemnosti, příslušnému soudu, kterým bude okresní soud působící v sídle krajského soudu (*törvényszék*) v místě bydliště nebo obvyklého bydliště protistrany v Maďarsku (v případě Budapešti Ústřední obvodní soud v Budě), nebo v případě, že protistrana nemá místo bydliště ani obvyklé bydliště v Maďarsku, okresní soud působící v sídle župního soudu v místě bydliště nebo obvyklého bydliště strany, která napadá uznání rozhodnutí (v případě Budapešti Ústřední obvodní soud v Budě). Pokud ani strana, která vyžaduje uznání rozhodnutí, nemá bydliště ani obvyklé bydliště v Maďarsku, lze žádost podat u Ústředního obvodního soudu v Budě. Soud při tomto řízení použije ustanovení článků 28 až 36 tohoto nařízení podle potřeby.

Je-li uznání rozhodnutí nutné pro provedení zápisu do maďarské matriky sňatků, pak musí být v souladu s čl. 21 odst. 2 žádost o uznání rozhodnutí spolu s výše uvedenými písemnostmi předložena matričnímu úřadu.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesnému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

V souladu s čl. 21 odst. 3 nařízení (ES) č. 2201/2003 může kterákoliv dotčená osoba požádat o vydání rozhodnutí o neuznání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě. V takovém případě musí strana, která napadá uznání rozhodnutí, ke své žádosti přiložit jedno vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti, a rovněž osvědčení uvedené v článku 39 vydané soudem nebo orgánem členského státu původu na formuláři obsaženém v příloze I tohoto nařízení. Tímto příslušným soudem bude okresní soud působící v sídle župního soudu v místě bydliště nebo obvyklého bydliště protistrany v Maďarsku (v případě Budapešti Ústřední obvodní soud v Budě), nebo v případě, že protistrana nemá bydliště ani obvyklé bydliště v Maďarsku, okresní soud působící v sídle župního soudu v místě bydliště nebo obvyklého bydliště strany, která napadá uznání rozhodnutí (v případě Budapešti Ústřední obvodní soud v Budě). Pokud ani strana, která napadá uznání rozhodnutí, nemá bydliště ani obvyklé bydliště v Maďarsku, lze žádost podat u Ústředního obvodního soudu v Budě. Soud při tomto řízení použije ustanovení článků 28 až 36 tohoto nařízení podle potřeby.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

V Maďarsku se použije nařízení Rady (EU) č. 1259/2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky. V souladu s touto skutečností bude Maďarsko u všech případů se zahraničním prvkem uplatňovat právní předpisy uvedené v tomto nařízení. Toto nařízení – s výhradou omezení – poskytuje manželům možnost volby rozhodného práva (články 5 až 7) a stanoví hraniční určovatele pro určení rozhodného práva pouze v případě, že si strany toto právo platně nevolí (články 8 až 10).

Poslední aktualizace: 04/07/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Malta

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Pokud na Maltě se manželé rozhodnou rozvést, podají společný návrh na rozvod, nebo jeden z manželů podá návrh na rozvod se svým partnerem. V okamžiku zahájení rozvodového řízení, musí žít manželé odděleně celkově po dobu nejméně čtyř let v průběhu pěti let, které předcházejí podání návrhu, nebo musely uplynout nejméně čtyři roky ode dne rozluky. Soud musí shledat, že neexistuje žádná vyhlídka na překonání rozvratu manželství. Další podmínkou je stanovení a plnění vyživovací povinnosti, přičemž práva na výživné se mohou oprávněně kdykoliv vzdát. Rozvodem manželů, kteří jsou v rozluce na základě dohody nebo rozsudku, se nemění podmínky dohodnuté či nařízené při rozluce, s výjimkou účinků, jež vyplývají z rozvodu ze zákona. Před podáním návrhu na rozvod manželé nemusí být v rozluce na základě dohody či rozsudku.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Právní předpisy neuvádějí důvody rozvodu. Jak ale je zmíněno již v odpovědi výše, v okamžiku zahájení rozvodového řízení musí žít manželé odděleně celkově po dobu nejméně čtyř let v období pěti let, které předcházejí podání návrhu, nebo musely uplynout nejméně čtyři roky ode dne rozluky.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvodem manželů, kteří jsou v rozluce na základě dohody nebo rozsudku, se nemění podmínky dohodnuté či nařízené při rozluce, s výjimkou účinků, jež vyplývají z rozvodu ze zákona. Právní úprava rozluky upravuje rovněž otázku příjmení. Manželka se proto může rozhodnout, že se po rozluce vrátí ke svému rodnému příjmení, toto rozhodnutí však musí uvést do dohody o rozluce a v případě rozluky rozsudkem musí učinit prohlášení, které se založí do spisu. Poté, co je manželství rozvedeno, zanikají všechny občanskoprávní účinky a povinnost manželů žít ve společné domácnosti. Kromě toho zaniká také právo manžela či manželky na dědictví, a to ode dne, kdy soudní rozhodnutí nebo rozsudek ve věci rozvodu nabývají právní moci.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvodem manželů, kteří jsou v rozluce na základě dohody nebo rozsudku, se nemění podmínky dohodnuté či nařízené při rozluce, s výjimkou účinků, jež vyplývají z rozvodu ze zákona. Článek 66D odstavce 5 maltského občanského zákoníku stanoví, že pokud zanikne společné vlastnictví nabyté během manželství (*community of acquests*) nebo zbylá část odděleně spravovaného vlastnictví (*community of residue under separate administration*) a pokud oba účastníci řízení souhlasí, mají v každém případě právo rozvést se bez vypořádání majetku, který nabyly do společného vlastnictví.

3.3 nezletilé děti manželů

Rozvod manželství nemá žádný účinek na rodičovská práva a povinnosti k dětem nebo na dohody ohledně péče o děti. Lze však po soudu žádat, aby rozhodl, že druhý rodič není způsobilý mít v péči nezletilé děti, a v takovém případě takový rodič nebude moci po úmrtí druhého rodiče převzít nezletilé děti do své péče bez svolení soudu. Vyživovací povinnost týkající se nezletilých dětí zůstává v platnosti do té doby, než dosáhnou osmnáctého roku věku: v případě, že pokračují ve studiu, vyživovací povinnost trvá až do 23 let, není-li dohodnuto jinak.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Rozvodem manželů, kteří jsou v rozluce na základě dohody nebo rozsudku, se nemění podmínky dohodnuté či nařízené při rozluce, s výjimkou účinků, jež vyplývají z rozvodu ze zákona. Vyživovací povinnost proto rozvodem nezaniká, pokud se manželé nedohodli jinak. Soud může svým rozhodnutím nároky na výživné zajistit vhodnou zárukou. Tato záruka nepřekročí výši výživného stanoveného na dobu pěti let. O záruku na výživné je také možné požádat kdykoli po vynesení rozsudku, a to po celou dobu platnosti vyživovací povinnosti.

V případě, že návrh na rozvod manželství podal jeden z manželů nebo oba manželé společně po dohodě příslušnému občanskoprávnímu soudu, a v případě, že manželé nejsou v rozluce na základě dohody nebo rozsudku, odkáže je soud před zahájením rozvodového řízení k mediátorovi, kterého jim buď určí, nebo na němž se dohodnou, aby se pokusili o usmíření, není-li toto úspěšné (a manželé se dosud nedohodli na podmínkách rozvodu), aby se pokusili uzavřít rozvod na základě dohody. Předmětem dohody mohou být tyto záležitosti:

péče o děti,

právo na styk s dětmi,

vyživovací povinnosti,

bydliště v domě manželů,

rozdělení společného vlastnictví nabytého během manželství (*community of acquests*) nebo zbylé části odděleně spravovaného vlastnictví (*community of residue under separate administration*)

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Rozlučka znamená, že jeden z manželů podá příslušný návrh proti druhému z manželů a soud rozsudkem stanoví práva a povinnosti, které manželé mají během rozlučky.

5 Jaké jsou podmínky rozlučky?

Za účelem rozlučky musí být splněna jedna nebo více z těchto podmínek:

cizoložství,

domácí násilí,

nepřiměřené chování, krutost, ohrožování nebo těžké ublížení na zdraví způsobené jedním manželem navrhovatelem nebo některému z jeho dětí,

nevratný rozpad manželství,

opuštění.

6 Jaké jsou právní důsledky rozlučky?

Pokud jde o **vyživovací povinnost**, ten z manželů, proti němuž je rozlučka namířena, má vyživovací povinnost vůči druhému manželovi a dětem do doby, než dosáhnou věku 18 let nebo 23 let v případě, že se účastní denního studia či odborné přípravy. Částka výživného se stanoví s přihlédnutím k celkovým poměrům manželů a dětí, včetně:

potřeb dětí po zvážení všech okolností,

jakéhokoli postižení, ať už fyzického nebo duševního,

zdravotního stavu, jestliže ohrožuje schopnost manželů nebo dětí vyživovat se,

skutečnosti, zda se výdělečná schopnost oprávněného snížila z důvodu, že během manželství pečoval o domácnost, manžela a děti,

veškerých příjmů nebo příspěvků, které manželé nebo jeden z nich podle zákona dostávají,

potřeb manželů a dětí v oblasti bydlení,

částek, na které by manželé vzájemně měli nárok, mimo jiné v rámci penzijního systému, a o které manželé přijdou v případě rozlučky.

Dům manželů soud může na žádost jednoho z manželů vykázat z domu manželů, a to na dobu a za podmínek, které soud považuje za vhodné: soud může také rozhodnout o prodeji domu manželů, pokud je přesvědčen, že oba manželé i jejich děti mají jiné a náležité ubytování a výtěžek z prodeje rozdělí mezi manžele tak, jak soud považuje za vhodné; nebo pokud dům patří oběma manželům, přírůstek jeho vlastnictví jednomu z nich a ten poté nahradí vzniklou finanční ztrátu druhému.

V rozsudku o rozluce rozhodne soud rovněž o **svěření dětí do péče**, přičemž nejdůležitějším hlediskem jsou dobré životní podmínky dětí. Soud však může na žádost jednoho z manželů rozhodnout, že druhý rodič není způsobilý mít v péči nezletilé děti a v takovém případě rodič prohlášený za nezpůsobilého nebude moci po úmrtí druhého rodiče převzít nezletilé děti do péče bez povolení soudu.

Manželka se při odloučení může rozhodnout, že se vrátí ke svému rodnému **příjmení**, avšak toto rozhodnutí musí uvést v dohody o rozluce a v případě rozlučky rozsudkem musí učinit prohlášení, které se založí do spisu.

Účinky rozlučky nikdy nezanikají ve vztahu ke **třetím osobám**, vyjma od okamžiku zápisu do veřejného rejstříku.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Prohlášení manželství za neplatné znamená, že manželství nemá účinky. Takové manželství je od počátku zrušeno.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství je prohlášeno za neplatné, pokud:

nejsou dodrženy zákonné formality země, kde je uzavřeno,

souhlas jednoho z manželů byl získán fyzickým či psychickým násilím nebo pomocí nátlaku,

souhlas jednoho z manželů se stane neplatným z důvodu omylu týkajícího se totožnosti druhého manžela,

souhlas jednoho z manželů byl získán na základě podvodu týkajícího se některé z vlastností druhého manžela, která by ze své povahy mohla vážně narušit manželský život,

souhlas jednoho z manželů se stane neplatným z důvodu vážného nedostatku vlastního uvážení, pokud jde o manželský život nebo základní práva a povinnosti manželů, nebo z důvodu vážné psychické anomálie, která manželovi neumožňuje plnit základní povinnosti manželství,

jeden z manželů je v plné míře nebo částečně impotentní, avšak pouze v případě, že tato impotence předcházela vzniku manželství,

souhlas jednoho z manželů byl získán s cílem pozitivního vyloučení samotného manželství nebo jednoho či více základních prvků manželského života nebo práva na soužití,

jeden z manželů podmíní svůj souhlas podmínkou týkající se budoucnosti,

jeden z manželů, i když mu to nebylo zakázáno ani nebyl duševně nemožný, neměl v době uzavření sňatku dostatečné duševní nebo volní schopnosti

projevit souhlas se sňatkem, přičemž se může jednat i o přechodnou příčinu,

manželství nebylo naplněno.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Pokud jde o děti narozené nebo počaté během manželství, které je prohlášeno za neplatné, a o děti narozené před uzavřením tohoto manželství, které byly v manželství osvojeny před jeho prohlášením za neplatné, má se za to, že účinky platného manželství vždy existovaly. Pokud pouze jeden z manželů jednal v dobré víře, tyto účinky se uplatní v jeho prospěch a ve prospěch dětí. Pokud ani jeden z manželů nejednal v dobré víře, účinky platného manželství se uplatní pouze ve prospěch dětí narozených nebo počatých během manželství, které bylo prohlášeno za neplatné. Ten z manželů, který je odpovědný za neplatnost manželství, má po dobu pěti let vyživovací povinnost vůči druhému z manželů jednajícím v dobré víře: tato povinnost zaniká, pokud osoba jednajícím v dobré víře uzavře během zmíněné doby manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Ne, žádné alternativy neexistují, je možné to provést pouze u soudu.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na rozvod, rozlučku nebo prohlášení neplatnosti manželství uzavřeného občanským sňatkem musí být podán u občanskoprávního soudu (úsek pro věci rodinného práva), zatímco návrh na prohlášení manželství církevním soudem na Maltě (Ecclesiastical Tribunal) je třeba podat k odvolacímu soudu. Návrh na rozvod, rozlučku nebo prohlášení za neplatné musí obsahovat místopřísežné prohlášení. Odpověď na návrh musí být podána do dvaceti dnů. Dokumenty, které je třeba přiložit, závisí na tom, co chce navrhovatel prokázat. V případě prohlášení neplatnosti manželství církevním soudem je však třeba přiložit kopii rozsudku vynesenoho metropolitním soudem Malty (Metropolitan Tribunal), rozhodnutí regionálního soudu druhého stupně (Regional Tribunal of Second Instance), rozhodnutí o výkonu rozhodnutí a oddací list.

Každý z účastníků řízení o rozlučku může kdykoli během řízení, ale nikoli poté, co bylo řízení odročeno za účelem vyhlášení rozsudku, podat návrh, aby daný návrh na rozlučku byl považována za návrh na rozvod.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Ano, je možné získat právní pomoc, pokud jsou dodrženy požadavky stanovené v článku 912 organizačního a občanského soudního řádu.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, je možné podat opravný prostředek proti rozhodnutí o rozvodu, rozlučce nebo prohlášení manželství za neplatné. Nelze však podat opravný prostředek proti rozhodnutí církevního soudu.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozlučce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Maltské právní předpisy uznávají pro všechny účely rozhodnutí soudu jiné země týkající se stavu osoby, která uzavřela manželství, nebo mající dopad na tento stav, pokud rozhodnutí vydal příslušný soud země, ve které má jeden z účastníků řízení bydliště nebo je jejím občanem. Uznávání provádí veřejný rejstřík na Maltě (Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000).

Kromě maltského práva se uplatňuje i evropské právo, to znamená nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000. Článek 22 tohoto nařízení stanoví důvody, kvůli kterým se neuzná rozhodnutí ve věci rozvodu, rozlučky nebo prohlášení manželství za neplatné, a to:

- a) je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá;
- b) jestliže odpůrce, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl písemně vyzooměn o zahájení řízení v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který by mu umožnil přípravu na jednání před soudem, pokud není zjištěno, že odpůrce rozhodnutí jednoznačným způsobem přijal;
- c) jestliže je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi stejnými účastníky v členském státě, v němž se o uznání rozhodnutí žádá; nebo
- d) jestliže je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými účastníky v jiném členském státě nebo ve třetí zemi, za předpokladu, že toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné k uznání rozhodnutí v členském státě, v němž se o uznání žádá.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozlučce/zrušení manželství vynesenoho v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Uznání rozhodnutí o rozvodu, rozlučce nebo prohlášení manželství za neplatné je možné napadnout u občanskoprávního soudu (úsek pro věci rodinného práva). Použije se řízení upravené v kapitole 12 Sbírkou zákonů Malty.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Soudy s občanskoprávní příslušností mohou projednávat a rozhodovat věci týkající se návrhu na rozvod pouze tehdy, pokud je splněn alespoň jeden z těchto požadavků:

- alespoň jeden z manželů měl v době podání návrhu na rozvod u příslušného soudu bydliště na Maltě, nebo
- alespoň jeden z manželů během období jednoho roku, které bezprostředně předchází podání návrhu na rozvod, svůj obvyklý pobyt na Maltě.

Poslední aktualizace: 22/03/2017

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Nizozemí

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Návrh na rozvod může podat jeden z manželů (jednostranný návrh) nebo jej mohou podat oba manželé (společný návrh). Postup je v obou případech tentýž (viz otázka 11).

V obou případech musejí být účastníci řízení zastoupeni advokátem. Návrhem na rozvod se zabývá obvodní soud (*rechtbank*), v jehož obvodu je bydliště navrhovatele či jednoho z navrhovatelů. Návrh na rozvod je možné podat kdykoli po uzavření manželství – není nutné, aby manželé byli sezdáni po určitou dobu. K rozvodu dochází zápisem rozhodnutí o rozvodu do matriky narození, manželství a úmrtí (*burgerlijke stand*). Tento zápis je možné provést teprve po uplynutí lhůty pro podání odvolání proti rozhodnutí (tj. až v okamžiku, kdy se stane rozhodnutí pravomocným). Zápis o rozvodu musí být v matrice proveden ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy rozhodnutí o rozvodu nabude právní moci. V opačném případě pozbývá rozsudek účinku a rozvod pak již nelze do matriky zapsat. Pokud bylo manželství uzavřeno v zahraničí a zahraniční oddací list nebyl zaevidován v nizozemské matrice, zapíše se nizozemské rozhodnutí o rozvodu do zvláštní matriky narození, manželství a úmrtí Městského úřadu v Haagu.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Podle nizozemského práva je jediným důvodem k rozvodu nenapravitelný rozvrat manželství. Za trvale rozvrácené je manželství považováno tehdy, když manželé naznaží, že jejich společné soužití je neúnosné a že neexistuje vyhlídka na obnovení řádného manželského vztahu. Podává-li návrh pouze jeden z manželů, musí prohlásit, že jeho manželství je nenapravitelně rozvráceno, a pokud to druhý z manželů popře, návrhovač musí své tvrzení prokázat. Zda je manželství nenapravitelně rozvráceno, rozhodne soud. V případě podání společného návrhu je rozhodnutí o rozvodu vyneseno na základě toho, že oba manželé mají manželství za nenapravitelně rozvrácené.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvod může mít důsledky pro užívání příjmení bývalého manžela. Jakmile rozvod nabude právní moci, rozvedená osoba může uzavřít nové manželství nebo občanské partnerství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Zákonný režim (společné jmění manželů)

Nizozemská právní úprava příjmů a majetku nabytých v době manželství není zcela obvyklá. Nejčastějším zákonným režimem je režim společného jmění manželů (*alghele gemeenschap van goederen*). Řídí se zásadou, že veškerý majetek nabytý kterýmkoli z manželů před uzavřením manželství nebo v jeho průběhu tvoří součást společného jmění. Majetek obou manželů se sloučí. Stejně tak platí i zásada, že všechny dluhy vzniklé před uzavřením manželství nebo v jeho průběhu se stávají společnými závazky bez ohledu na to, kterému z manželů dluh vznikl. Věřitel se může uspokojit ze společného jmění manželů. Majetek přestává být společným jměním v okamžiku rozvodu, tj. ve chvíli, kdy je rozvod zapsán do matriky narození, manželství a úmrtí. Spoluvlastnictví majetku zaniká a společné jmění je třeba vypořádat. Je třeba určit, na jakou část ze společného jmění má každý manžel nárok. Platí přitom obecné pravidlo, že každý z manželů má nárok na polovinu. Manželé se mohou rozhodnout, že se tímto pravidlem řídit nebudou, a v rámci dohody o rozvodu (*echtscheidingsconvenant*) nebo v okamžiku vypořádání společného jmění (*verdeling*) se dohodnou na jiném způsobu vypořádání.

Předmanželské a manželské smlouvy

Manželé si kromě zákonem upraveného režimu mohou zvolit i jiný režim a uzavřít spolu předmanželskou nebo (ojetiněle) manželskou smlouvu. V těchto smlouvách se mimo jiné stanoví i pravidla pro rozdělení majetku v případě rozvodu.

3.3 nezletilé děti manželů

Péče o děti

Poté, co je manželství rozvedeno, zajišťují oba rodiče stejně jako v době trvání manželství péči o všechny své děti společně. Ve výjimečných případech je možné soudy navrhnout, aby svěřil dítě do výlučné péče jednoho z manželů. Návrh na svěření dítěte do výlučné péče jednoho z rodičů může podat jeden z rodičů nebo oba. Rodič, kterému nebyla péče o dítě přičtena, má právo se s dítětem stýkat. Rodič nebo oba rodiče mohou soudy navrhnout, aby upravil způsob styku s dětmi.

Výživné na dítě

Pokud rodiče vykonávají společnou péči i po rozvodu, měli by se dohodnout, jak se budou podílet na finančním zabezpečení výchovy jejich dětí. Mohou soudy navrhnout, aby jejich dohodu potvrdil. Pokud nejsou schopni dohody dosáhnout, může soud určit částku, která bude hrazena jako výživné. Je-li péče o dítě přičtena jen jednomu z rodičů, může tento rodič soud požádat, aby určit, jakou částkou by měl druhý z rodičů přispívat na běžné životní náklady jejich dětí. Obecně se očekává, že se na těchto platbách dohodnou rodiče sami. Více informací o této problematice lze najít na internetové stránce Státního úřadu pro výběr výživného (*Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen*) (<http://www.lbio.nl>).

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Vyživovací povinnost mezi manželi rozvodem manželství nezaniká. Pokud příjem některého z bývalých manželů nepostačuje k pokrytí jeho či jejich životních nákladů a nelze důvodně očekávat, že si příjem v nezbytné výši zajistí, může soudy navrhnout, aby druhému manželovi nařídil platit výživné na pokrytí jeho životních nákladů. Soud tak může učinit souběžně s rozhodnutím o rozvodu nebo samostatným rozhodnutím. Při stanovení výše výživného přihlíží soud k potřebám dotčeného manžela, který bude výživné pobírat, a možnostem druhého manžela. Může zohlednit také nefinanční faktory, jako je doba trvání manželství a doba, po kterou spolu oba manželé žili. Pokud dobu, po kterou má být výživné vypláceno, nestanoví soud, povinnost platit výživné zaniká po 12 letech. V případech, kdy se jeden z manželů požadující výživné nachází se ve vážných finančních obtížích, může soud požádat o prodloužení tohoto období. Platí zásada, že v případě manželství, které bylo krátké (s dobou trvání méně než pět let) a bezdětné, nesmí vyživovací povinnost trvat déle než samo manželství. Pokud se manželé či bývalí manželé na výživném vzájemně dohodnou, mohou své ujednání zaznamenat v dohodě o rozvodu.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluka (*scheiding van tafel en bed*) představuje právní prostředek, který manželům umožňuje ukončit své vzájemné soužití, aniž by zároveň ukončili své manželství. Rozluku si mohou zvolit manželé, kteří si přejí žít odděleně a vyřešit právní důsledky vzájemně odděleného života, ale současně si přejí zůstat manželi, například z náboženských nebo finančních důvodů. Rozluka ponechává otevřenou možnost smíření, může ale také představovat předstupeň k zániku manželství. K rozluce dochází zápisem rozhodnutí do matriky manželského majetku. Stejně jako v případě rozvodu musí být tento zápis proveden ve lhůtě šesti měsíců.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Jediným důvodem k rozluce je nenapravitelný rozvrat manželství.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Důsledky rozluky pro majetek manželů, péči o dítě (právo na styk s dítětem), placení výživného a důchod jsou tytéž jako důsledky rozvodu. Manželství trvá nadále. Zákon stanoví, že manželé ve stavu rozluky po sobě v případě smrti navzájem nedědí. Pokud se manželé po rozluce rozhodnou, že se chtějí rozejít úplně, mohou i ve stavu rozluky podat návrh na rozvod. Manželé ve stavu rozluky mohou žít s jiným partnerem a budovat si nový život, nemohou však uzavřít nové manželství ani registrované partnerství.

Pokud některý z manželů ve stavu rozluky podá jednostranný návrh na rozvod manželství, platí určitá omezení. V případě jednostranné žádosti se uplatní tříletý odklad. V určitých případech může soud tuto lhůtu zkrátit na jeden rok. Tříletá lhůta začíná plynout ode dne zápisu rozluky do matriky. V případě, že manželé ve stavu rozluky podají společný návrh na rozvod manželství, se žádný odklad neuplatní. K zániku manželství dochází zápisem rozhodnutí do matriky narození, manželství a úmrtí.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Manželství může být prohlášeno za neplatné jen rozhodnutím soudu. Řízení o prohlášení manželství za neplatné se zahajuje na návrh. Manželství, které spolu účastníci řízení uzavřeli, se tudíž nikdy nestává nicotným a neplatným automaticky: dokud není za neplatné prohlášeno, považuje se za platné. Zákon uvádí, jaké mohou být důvody k prohlášení manželství za neplatné a kdo může podat návrh na prohlášení manželství za neplatné.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Zákon uvádí následující důvody pro podání návrhu na prohlášení manželství za neplatné: osoby uzavřely manželství:

navzdory překážkám bránícím manželství (požadavky týkající se nejnižšího přípustného věku, nevydání souhlasu s manželstvím nezletilé osoby, bigamie, zakázaný stupeň příbuzenství),

pod nátlakem nebo omylem,
jako účelový sňatek,
při duševní poruše jednoho z manželů,
před nezpůsobilým úředníkem matričního úřadu nebo
při nesplnění podmínek týkajících se svědků.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Prohlášení manželství za neplatné má zpětnou účinnost od okamžiku uzavření manželství. Jakmile soud prohlásí manželství za neplatné, má se za to, že toto manželství nikdy neexistovalo. V některých ohledech má však prohlášení manželství za neplatné stejné právní účinky jako rozvod. Například děti, které se narodily v manželství, které bylo prohlášeno za neplatné, jsou nadále v příbuzenském vztahu k oběma rodičům. Další výjimkou je případ manžela uvedeného v omyl, tj. případ, kdy si některý z manželů nebyl vědom překážky bránící uzavření manželství. Podmínky, při jejichž splnění je manželství prohlášeno za neplatné, jsou uvedeny v odpovědi na otázku 8. Manžel, který uzavřel manželství v dobré víře, může například žádat, aby mu druhý manžel platil výživné.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Mediace je v případech, kdy se manželé rozzádají, v Nizozemsku běžná. S pomocí mediátora a případně s pomocí svých právních zástupců se manželé mohou snažit o dohodu, pokud jde o rozvod a úpravu poměrů v době po rozvodu. Ujednání, k nimž takto dospějí, se zaznamenají v písemné dohodě o rozvodu (*echtscheidingsconvenant*). Může se týkat otázek jako rozdělení majetku, vyživovací povinnost vůči druhému manželovi a plán rodičovské péče. Soud může dohodu dosaženou v rámci mediačního procesu zahrnout do svého rozhodnutí.

Na rozvody, výživné a jiné podobné záležitosti se specializují členové Sdružení advokátů rodinného práva a rozvodových mediátorů (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*). Zaměřují se rovněž na rozvodovou mediaci a vše, co s ní souvisí. Více informací naleznete na webové stránce <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluce osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh

K zahájení rozvodového řízení dochází vždy podáním návrhu u příslušného soudu (*verzoekschrift*). Tento návrh musí obsahovat příjmení, jména a místa trvalého nebo přechodného bydliště obou manželů. Jsou-li rozvodem dotčeny nezletilé děti, je nutné uvést tytéž údaje i u těchto dětí. Navrhovatel může rovněž požádat o vedlejší rozhodnutí (*nevenvoorzieningen*). Toto vedlejší rozhodnutí se musí vztahovat k rozvodu a může se týkat:

práva na péči o nezletilé děti a právo na styk s nimi,
vyživovací povinnosti vůči dítěti nebo manželovi či manželce,
rozdělení majetku manželů nebo vymáhání úpravy poměrů dohodnutých v předmanželské nebo manželské smlouvě,
užívání společného bydlení manželů a
vyrovnání důchodů.

Navrhovatelův právní zástupce (*advocaat*) musí podat návrh u obvodního soudu (*rechtbank*). Pokud má navrhovatel bydliště v Nizozemsku, může podat návrh u soudu v obvodu, kde se nachází jeho bydliště. Pokud navrhovatel v Nizozemsku nebydlí, druhý manžel však ano, návrh se zašle soudu v tom obvodu, kde má bydliště druhý manžel. Pokud v Nizozemsku nemá bydliště ani jeden z manželů, musí být návrh zaslán Obvodnímu soudu v Haagu.

Jaké dokumenty je třeba předložit?

originály výpisů z rejstříku obyvatel (které nejsou starší než tři měsíce) za oba manžele obsahující údaje o jejich státní příslušnosti a občanském stavu a v případě cizích státních příslušníků též datum vstupu na území Nizozemska; v případech, kdy jeden z manželů je nizozemským státním příslušníkem a druhý nikoli, musí výpis obsahovat datum, kdy se v Nizozemsku usadil,

originály výpisů z matriky narození (které nejsou starší než tři měsíce) pro všechny nezletilé děti,

originál výpisu z matriky manželství (který lze obdržet na radnici v místě uzavření manželství a který nesmí být starší než tři měsíce); v případě manželství uzavřeného v zahraničí postačí originál oddacího listu nebo starší výpis, a

plán rodičovské péče, jsou-li v rozváděném manželství nezletilé děti; plán rodičovské péče obsahuje ujednání týkající se péče o děti, jejichž součástí mohou být i ustanovení o každodenní péči o děti, jejich výchově, sportovní činnosti, lékařské péči, ujednání týkající se zvláštních dnů, jako jsou svátky a prázdniny, finančních záležitostí a praktických otázek (jako je vyzvedávání dětí a dopravování dětí k některému z rodičů).

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Pokud účastník sporu není schopen hradit náklady na právního zástupce či mediátora, ať už v plné, nebo snížené výši, může mít za určitých podmínek nárok na právní pomoc. Právní pomoc přiznává Rada pro právní pomoc (*Raad voor de rechtsbijstand*) prostřednictvím mediátorů u ní registrovaných. Více informací o podmínkách způsobilosti naleznete na internetové stránce <http://www.rvr.org/>.

Nárok na právní pomoc lze uplatňovat i v přeshraničních sporech, kdy má žadatel bydliště v některé jiné zemi EU, než je Nizozemsko. Podmínky poskytování právní pomoci upravuje směrnice Rady č. 2003/8/ES o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech (Úř. věst. L 26, 31. 1. 2003). Žádost o právní pomoc lze předložit Radě pro právní pomoc v Haagu za použití standardního formuláře, jehož vzor je obsažen v uvedené směrnici a který je ve všech členských státech stejný. Je-li třeba, může být Rada pro právní pomoc nápomocná i při výběru právního zástupce. Více informací naleznete na této internetové stránce: <http://www.rvr.org/>.

V určitých případech, kdy existuje příslušná smlouva, může právní pomoc v Nizozemsku získat i účastník sporu, který nemá bydliště na území EU. Jedná se o tyto smlouvy: Haagská úmluva o civilním řízení z roku 1954, Evropská úmluva o předávání žádostí o právní pomoc z roku 1977 a Haagská úmluva o mezinárodním přístupu k soudům z roku 1980. Tyto smlouvy obsahují ustanovení, která v zásadě uvádějí, že státní příslušníci smluvních stran jsou způsobilí k získání právní pomoci ve všech ostatních státech, které jsou stranami smluv, a to za stejných podmínek jako státní příslušníci těchto jiných států.

V Nizozemsku je nutné si v takových případech vyžádat od příslušného orgánu v místě obvyklého bydliště účastníka sporu prohlášení o hmotné nouzi (*verklaring van onvermogen*). Žádost o právní pomoc a prohlášení o hmotné nouzi zašle tento orgán příslušnému orgánu země, ve které má být právní pomoc poskytnuta. Orgán dané země následně posoudí, zda je účastník sporu k získání právní pomoci způsobilý.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, proti rozhodnutí o rozvodu se lze odvolat, a to do tří měsíců od data jeho učinění. Odvolání se podává v podatelně odvolacího soudu (*gerechtshof*). Rozhodnutí odvolacího soudu lze po právní stránce napadnout obvykle před Nejvyšším soudem (*Hoge Raad der Nederlanden*). Také v těchto řízeních můžete mít účastníci sporu právní zástupce.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Dne 1. března 2005 vstoupilo v členských státech EU v platnost nařízení známé pod označením Brusel IIa, jehož plný název zní nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení

nařízení (ES) č. 1347/2000. Toto nařízení se vztahuje na rozvod, rozluku a prohlášení manželství za neplatné. Na základě tohoto nařízení se rozsudky o rozvodu vydané v ostatních členských státech (s výjimkou Dánska) v Nizozemsku uznávají bez zvláštního řízení (čl. 21 odst. 1). Podobně se nevyžaduje žádné zvláštní řízení ani při změně zápisu o občanském stavu, například v situaci, kdy je nutné na oddací list připsat poznámku o rozvodu.

Každá ze zúčastněných stran může dát soudu podnět k zahájení soudního řízení s žádostí, aby určil, zda má, anebo nemá být uznán rozsudek o rozvodu vyneseno v jiné zemi. Nařízení Brusel IIa stanoví několik důvodů, kdy rozsudek o rozvodu uznán nebude. Uznání rozvodu například nesmí být v rozporu s veřejným pořádkem. Soud rovněž zkoumá, zda odpůrce (strana, která nepodala návrh na rozvod) byl o řízení řádně uvědomen. Rozsudek sám nicméně nemůže být předmětem přezkumu. Podle nařízení Brusel IIa musí soud členského státu, ve kterém byl rozsudek vyneseno, na žádost kterékoliv ze zúčastněných stran vydat potvrzení o předmětném rozsudku (na standardním formuláři). V tomto potvrzení je uvedena země, ve které byl rozsudek vyneseno, údaje o účastnících řízení, informace o tom, zda byl rozsudek vydán bez přítomnosti odpůrce u soudu, údaj o typu rozsudku, například zda se jednalo o rozsudek o rozvodu nebo o rozluce, datum rozsudku a název soudu, který rozsudek vynesl.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneseno v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Pokud si některá ze zúčastněných stran přeje uznání zahraničního rozsudku o rozvodu v Nizozemsku rozporovat, může podat návrh na jeho neuznání k soudci vydávajícímu předběžná opatření (*voorzieningenrechter*) u obvodního soudu v místě svého obvyklého bydliště.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Dne 1. ledna 2012 vstoupil v platnost díl 10 nizozemského občanského zákoníku (*Burgerlijk Wetboek*), který obsahuje kolizní normy, podle nichž se určuje použitelné právo.

Jako hlavní pravidlo platí, že soud vždy použije rozvodové právo Nizozemska, a to bez ohledu na státní příslušnost a obvyklé bydliště manželů. Pokud se například stane, že návrh na rozvod v Nizozemsku podá manželský pár, v němž jsou obě strany státními příslušníky Belgie, kteří žijí v Nizozemsku, automaticky se použije nizozemské rozvodové právo. Jediný případ, kdy tomu tak není, nastává tehdy, když si manželé právo, podle něhož mají být rozvedeni, sami zvolí. Manželé si mohou konkrétně zvolit, že při jejich rozvodovém řízení nebude použito nizozemské právo, nýbrž právo jejich společného státu. Belgický pár si tak pro své řízení může zvolit belgické rozvodové právo.

Poslední aktualizace: 16/11/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Rakousko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Rakouské právo uznává tři druhy rozvodů: rozvod z důvodu zavinění, rozvod z důvodu rozpadu společné domácnosti po dobu alespoň tří let a rozvod dohodou.

Jeden z manželů může podat žádost o rozvod, pokud druhý z manželů svým závažným manželským prohřeškem nebo nečestným či nemorálním jednáním rozvrátil manželství ze své viny do té míry, že nelze očekávat obnovu manželského soužití.

Pokud spolu manželé nežijí ve společné domácnosti po dobu 3 let, může každý z manželů podat žádost o rozvod z důvodu hlubokého a nenapravitelného rozvratu manželství.

Pokud spolu manželé nežijí alespoň půl roku a oba manželé přiznají, že došlo k trvalému rozvratu manželského soužití a vysloví s rozvodem souhlas, mohou podat společnou žádost o rozvod.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Podstatným důvodem k rozvodu je nenapravitelný rozvrat manželského soužití. Takový rozvrat může být vyvolán vážným manželským prohřeškem jednoho z partnerů, zejména pokud byl manžel nevěrný nebo se na druhém z manželů dopustil fyzického násilí nebo mu způsobil těžkou psychickou újmu. I když nelze jednání považovat za manželský prohřešek, protože spočívá v duševní poruše, ale manželství je přesto hluboce rozvráceno, že nelze očekávat obnovu manželského soužití a rovněž pokud je jeden z manželů duševně nemocný nebo trpí těžkou, nakažlivou nebo odpor vzbuzující chorobou, může druhý z manželů podat žádost o rozvod. Ve všech těchto případech musí ten z manželů, který podal žádost o rozvod, doložit existenci tvrzených důvodů. Pokud však spolu manželé nežijí ve společné domácnosti po dobu 3 let, nemusí být žádný manželský prohřešek tvrzen nebo dokazován.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

V zásadě si každý z manželů ponechá příjmení, které používal během manželství. Pokud jeden z manželů při uzavření manželství přijal příjmení druhého manžela, může opět přijmout své dřívější příjmení.

3.2 rozdělení jmění manželů

Manželé nejsou v zásadě nijak omezováni v tom, jakým způsobem si dohodou upraví své majetkové vztahy. Obsahem této dohody může být vzájemné zřeknutí se (čímž je zachováno zákonné rozdělení majetku jak během manželství, tak i po zrušení manželství), nebo rozdělení případného smluvně zajištěného společného majetku nebo převod částí majetku jednoho z manželů na druhého manžela.

Pokud manželé v této věci neuzavřeli žádnou dohodu, může každý z manželů požádat o soudní rozdělení určitých částí majetku obou manželů. Rozdělení podléhá společné jmění manželů, tj. takzvaný „majetek manželů určený k běžnému užívání“ (*eheliches Gebrauchsvermögen*) a „manželské úspory“ (*eheliche Ersparnisse*). Do majetku manželů určenému k běžnému užívání náleží vedle bytu manželů a domácnosti všechny ostatní předměty, které během řádného manželského soužití skutečně sloužily životním potřebám obou manželů. Manželskými úsporami se rozumí všechny hodnoty, které manželé shromáždili během manželského soužití.

Do společného jmění nepatří například všechny věci, které manželé přinesli do manželství, a věci nabyté dědictvím nebo darem. Dále do něj nepatří předměty sloužící osobní potřebě jednoho z manželů nebo k výkonu jeho povolání a také podniky a podíly v podnicích, pokud nelze tyto považovat za pouhé hodnoty shromážděné během manželského soužití.

Soud musí rozdělit společné jmění podle zásady spravedlnosti s ohledem na všechny relevantní okolnosti, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost především významu a rozsahu příspěvku, kterým každý z manželů přispěl na pořízení společného jmění manželů a také na blaho dětí. Za příspěvek se v tomto smyslu považuje i poskytování výživného, spoluúčast na výdělečné činnosti, vedení společné domácnosti, péče a výchova společných dětí a každá další manželská podpora.

3.3 nezletilé děti manželů

Ode dne 1. července 2001, kdy nabyl účinnosti zákon, kterým se mění úprava péče o děti 2001, mají rodiče po rozvodu značné možnosti, jak upravit poměry týkající se péče o dítě. Pokud je manželství rozvedeno, zůstává zachována péče o nezletilé dítě v zásadě oběma rodičům. Pokud ovšem rodiče chtějí, aby i nadále zůstala zachována plná péče obou rodičů jako za trvání manželství, musí během přiměřené lhůty předložit soudu dohodu o hlavním místě pobytu dítěte. Rodiče mohou před soudem uzavřít dohodu také o tom, že dítě bude svěřeno do péče pouze jednoho z rodičů, nebo že péče jednoho z rodičů se omezí pouze na určité záležitosti.

Od účinnosti zákona, kterým se mění zákon o péči o dítě a o jménu a příjmení (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz*) z roku 2013, může soud rodičům uložit společnou péči i proti vůli jednoho, nebo dokonce obou z rodičů, pokud soud dospěje k názoru, že společná výchova lépe odpovídá blahu dítěte, než kdyby bylo dítě svěřeno do péče pouze jednoho z nich. Rodiče jsou pak rovněž povinni uzavřít dohodu o tom, ve které domácnosti bude vykonávána hlavní péče o dítě. Jestliže není společná péče v souladu s blahem dítěte, rozhodne soud o tom, kterému z rodičů bude dítě svěřeno do výlučné péče.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Manžel, který má výlučnou nebo převažující vinu, musí druhému z manželů, pokud nejsou jeho příjmy z majetku a výnosy z výdělečné činnosti, které lze podle okolností u něho očekávat, dostačující, poskytovat výživné přiměřené životním poměrům manželů. Pokud nesou na rozvodu vinu oba manželé, ale žádný z nich nenesou převažující vinu, potom je možné manželovi, který se sám není schopen vyživovat, přiznat výživné, jestliže je to s ohledem na potřeby a majetkové a výdělečné poměry druhého z manželů spravedlivé. Povinnost platit výživné může být časově omezena. V případě rozvodu dohodou se mohou manželé svobodně dohodnout, zda bude jeden z nich druhému platit výživné, nebo zda se nároků na výživné vzájemně zřeknou.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Tento právní institut rakouský právní systém nezná.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Viz odpověď k otázce 4.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Viz odpověď k otázce 4.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

V rakouském manželském právu je upravena „neplatnost manželství“ (*Ehenichtigkeit*). Manželství je od počátku neplatné (absolutní neplatnost), pokud nebylo manželství uzavřeno předepsanou formou, pokud byl jeden z manželů v době uzavření manželství nesvéprávný nebo se nacházel ve stavu bezvědomí nebo ve stavu přechodné poruchy duševní činnosti, pokud bylo manželství uzavřeno výhradně nebo převážně za tím účelem, aby měl jeden z manželů možnost používat příjmení druhého manžela nebo aby mohl získat státní příslušnost druhého z manželů, aniž by mělo dojít ke vzniku manželského soužití. Manželství je dále neplatné tehdy, pokud v době uzavření manželství žil jeden z manželů v platném manželství se třetí osobou nebo bylo manželství v rozporu se zákonem uzavřeno mezi pokrevními příbuznými.

Manželství může být zrušeno rozsudkem soudu (relativní neplatnost), pokud měl jeden z manželů v době uzavření manželství omezenou svéprávnost a jeho zákonný zástupce nedal souhlas k uzavření manželství, pokud jeden z manželů při uzavření manželství nevěděl, že se jedná o uzavření manželství nebo to sice věděl, ale nechtěl učinit prohlášení, že chce uzavřít manželství, pokud se jeden z manželů zmýlil v osobě druhého z manželů, pokud se při uzavření manželství zmýlil v takových okolnostech, které se týkají osoby druhého z manželů a které by ho při znalosti stavu věci a při správném uvážení charakteru manželství od uzavření manželství odradily, pokud došlo k uzavření manželství v důsledku podvodného jednání týkajícího se závažných okolností nebo pokud byl k uzavření manželství protiprávně donucen výhrůžkami.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Viz odpověď k otázce 7.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

V případě prohlášení manželství za neplatné se na manželství nahlíží tak, jako by nebylo nikdy uzavřeno. Pokud by při uzavření manželství nebylo byt' jen jednomu z manželů známo, že manželství je od počátku neplatné, vztahují se na majetkové vztahy mezi manžely obdobně ustanovení, která se použijí v případě rozvodu. Děti, které pocházejí z takového manželství, se i po prohlášení tohoto manželství za neplatné pokládají za manželské.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

O rozvodu manželství, zrušení manželství nebo neplatnosti manželství může rozhodnout pouze soud. Problémy, které vyvstanou v souvislosti s rozvodem, mohou být však řešeny i mimosoudně (např. prostřednictvím mediace).

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Pro spory týkající se rozvodu manželství, zrušení manželství, neplatnosti manželství nebo určení, zda tu manželství je, či není, jsou příslušné okresní soudy (*Bezirksgerichte*). Pro spory týkající se rozvodu manželství, zrušení manželství, neplatnosti manželství nebo určení, zda tu manželství je, či není, je výlučně příslušný ten okresní soud, v jehož obvodu manželé mají nebo naposledy měli společný obvyklý pobyt. Pokud v okamžiku podání žaloby nemá žádný z manželů obvyklý pobyt v tomto obvodu nebo pokud v Rakousku neměli společný obvyklý pobyt, je výlučně příslušný ten soud, v jehož obvodu má obvyklý pobyt žalovaný manžel nebo, pokud takový obvyklý pobyt v Rakousku není, v jehož obvodu má obvyklý pobyt žalující manžel, v ostatních případech Okresní soud pro Vídeň – Vnitřní město (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Tuzemská příslušnost rakouských soudů je v těchto sporech dána tehdy, pokud je jeden z manželů státním občanem Rakouska, pokud má žalovaná osoba, v případě žaloby na neplatnost manželství vůči oběma manželům alespoň jeden z nich, obvyklý pobyt v tuzemsku nebo pokud má žalobce obvyklý pobyt v Rakousku a buď oba manželé měli svůj poslední společný obvyklý pobyt v Rakousku, nebo je žalobce bez státní příslušnosti, nebo byl v době uzavření manželství státním občanem Rakouska. Tato soudní příslušnost je výlučnou soudní příslušností, je však přípustná dohoda o jiné soudní příslušnosti.

V případě žaloby na rozvod je nutno dodržet obecné formální předpisy týkající se žaloby; v případě návrhu na rozvod dohodou – o tom se rozhoduje v řízení o nesporných věcech – je nezbytný návrh podepsaný oběma manžely. Ve všech případech je třeba každopádně přikládat oddací list; doporučuje se též přiložit k žádosti veškeré další podpůrné dokumenty.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

I ve věcech rozvodu může být poskytnuta právní pomoc i ve formě osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků v těchto věcech se řídí obecnými ustanoveními o osvobození od soudních poplatků (viz „Právní pomoc – Rakousko“). V rozvodovém řízení převládá relativní povinné zastoupení advokátem. To znamená, že strana, která by nechtěla před soud předstoupit sama, se může nechat zastupovat pouze advokátem.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Rozhodnutí soudu prvního stupně o rozvodu manželství, zrušení manželství, neplatnosti manželství nebo určení, zda tu manželství je, či není, mohou být na základě odvolání přezkoumána nadřazeným soudem, kterým je, jako soud druhého stupně, zemský soud (*Landesgericht*) nadřazený příslušnému okresnímu soudu (*Bezirksgericht*).

Proti rozhodnutí odvolacího soudu je opravný prostředek (*Revision*) přípustný pouze tehdy, pokud rozhodnutí závisí na řešení právních otázek v oblasti hmotného nebo procesního práva, které mají zásadní význam pro zachování právní jednotnosti, právní jistoty nebo pro vývoj práva, například proto, že se odvolací soud odchyluje od judikatury Nejvyššího soudního dvora, takováto judikatura chybí nebo je nejednotná.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Takové rozhodnutí (kromě Dánska) se v Rakousku uznává automaticky podle nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 (dále jen „nařízení Brusel IIa“), tedy bez zvláštního řízení o uznání. To podle nařízení Brusel IIa obecně předpokládá, že soudní řízení o rozvodu manželství, zrušení manželství nebo neplatnosti manželství bylo zahájeno po 1. březnu 2001 (výjimky viz článek 64 nařízení Brusel IIa). Pro nevyřešené případy platí v první řadě nařízení, které předcházelo nařízení Brusel IIa. Rozhodnutí z Dánska zpravidla i nadále vyžadují zvláštní řízení o uznání.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Návrh na uznání, resp. neuznání cizího soudního rozhodnutí, kterým se ruší manželství, je nutno podat u toho okresního soudu, v jehož obvodu strany mají nebo naposledy měly společný obvyklý pobyt. Pokud nemá žádná ze stran obvyklý pobyt v tomto obvodu nebo pokud v Rakousku neměly společný obvyklý pobyt, je příslušný ten soud, v jehož obvodu má obvyklý pobyt odpůrce nebo, pokud takový obvyklý pobyt v Rakousku není, v jehož obvodu má obvyklý pobyt navrhovatel, v ostatních případech Okresní soud pro Vídeň – Vnitřní město (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*), (§ 76 zákona o organizaci soudnictví (*Jurisdiktionsnorm*)).

Řízení se řídí předpisy rakouského zákona o nesporných soudních řízeních (*Außerstreitgesetz*). Navrhovatel musí podle článku 37 nařízení Brusel IIa předložit jak vyhotovení rozhodnutí, tak osvědčení vydané příslušným soudem nebo orgánem členského státu původu podle článku 39 nařízení Brusel IIa.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Kterým rozhodným právem se řídí rozvod manželství ve spojení s právem jiného státu, je upraveno nařízením Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozlučky, Úř. věst. L 343, 29.12.2010, s. 10 (nařízení Řím III). Količní normy nařízení Řím III mají univerzální platnost i tehdy, pokud rozhodným právem není právo členského stát, který se účastní posílené spolupráce.

Poslední aktualizace: 08/09/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Polsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Za účelem dosažení rozvodu musí být návrh na rozvod podán u krajského soudu, v jehož obvodu se nachází poslední společné bydliště manželů. Po jednání vynesou soud rozhodnutí. Rozhodnutí o rozluce není podmínkou rozvodu. Musí být shledáno, že rozvrat manželství je úplný a nenapravitelný.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Důvodem k rozvodu je úplný a nenapravitelný rozvrat manželství. Splněny musí být obě podmínky (§ 56 odst. 1 zákona o rodině a opatrovnictví). Avšak i když je manželství úplně a nenapravitelně rozvráceno, nelze manželství rozvést, pokud by to poškodilo zájmy nezletilých dětí pocházejících z manželství nebo pokud by to bylo neslučitelné s pravidly společenského soužití z jiných důvodů. Rozvod není dovolen ani v případě, kdy návrh podá ten z manželů, který nese výlučnou odpovědnost za rozvrat manželství, pokud druhý z manželů s rozvodem nesouhlasí, případně je jeho odmítnutí souhlasit s rozvodem za daných okolností neslučitelné s pravidly společenského soužití.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Ten z rozvedených manželů, který si při uzavření manželství změnil příjmení, se může až do tří měsíců od nabytí právní moci rozsudku o rozvodu vrátit ke svému dřívějšímu příjmení, jež měl před uzavřením manželství. A to tak, že vedoucímu matričního úřadu nebo konzulovi předloží prohlášení o volbě jména. Oba rozvedení manželé navíc mohou uzavřít nové manželství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Uzavřením manželství manželům ze zákona vzniká společné jmění manželů (spoluvlastnictví ze zákona), které zahrnuje majetek, který oba manželé nebo jeden z nich nabyli za celou dobu trvání spoluvlastnictví ze zákona (společného jmění). Jmění, které nespadá do spoluvlastnictví ze zákona, tvoří osobní majetek daného manžela. Na žádost kteréhokoli z manželů může soud společné jmění v rámci rozsudku o rozvodu vypořádat, pokud rozdělení majetku nezpůsobí nepřiměřené prodloužení řízení. Na společném jmění mají oba manželé rovný podíl. Existují-li k tomu však závažné důvody, může jeden z manželů soud požádat, aby jejich společné jmění rozdělil podle toho, jakou měrou k nabytí tohoto jmění každý z manželů přispěl.

Obývají-li manželé společnou domácnost, soud v rozsudku o rozvodu určí, jak budou rozvedení manželé tuto společnou domácnost nadále užívat. Za mimořádných okolností, kdy jeden z manželů znemožňuje soužití svým zvlášť zavrženímhodným jednáním, může soud nařídít na žádost druhého z manželů jeho vystěhování. Na žádost obou zúčastněných stran může soud v rozsudku o rozvodu rozhodnout o rozdělení jejich společné domácnosti nebo domácnost přiřknout jednomu z manželů, pakliže druhý z manželů souhlasí, že z tohoto společného bydlení bez nároku na náhradní bydlení nebo náhradní zařízení odejde, pokud je možné domácnost takto rozdělit nebo přiřknout. Při rozhodování o společné domácnosti zohlední soud především potřeby dětí a toho manžela, jemuž je svěřena rodičovská odpovědnost.

3.3 nezletilé děti manželů

V rozsudku o rozvodu soud upraví výkon rodičovské odpovědnosti k nezletilým dětem obou manželů a práva na styk s dětmi. Stanoví rovněž, jakou částkou je který z manželů povinen přispívat na náklady spojené s výživou a výchovou dětí. Soud zohlední písemnou dohodu mezi manželi o způsobu, jakým bude rodičovská odpovědnost vykonávána, a o uspořádání styku s dítětem po rozvodu, pokud je taková dohoda v nejlepším zájmu dítěte. Sourozenci by měli být vychovávaní společně, pokud nejlepší zájmy dítěte nevyžadují jinak.

Při neexistenci dohody mezi manželi zohlední soud právo dítěte na to, aby bylo vychováváno oběma rodiči, a rozhodne o tom, jakým způsobem bude rodičovská odpovědnost vykonávána a o uspořádání styku s dítětem po rozvodu. Výkon rodičovské odpovědnosti může soud svěřit jednomu z rodičů a rodičovskou odpovědnost druhého může omezit na konkrétní práva a povinnosti vůči dítěti/dětem, je-li to v nejlepším zájmu dítěte.

Na žádost obou manželů se soud může zdržet rozhodnutí o uspořádání styku s dítětem.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Ten z manželů, kterého soud neshledal výlučně odpovědným za rozvrat manželství a který se nachází ve finančních obtížích, může na druhém manželovi žádat výživné odpovídající jeho přiměřeným potřebám a finančním možnostem druhého manžela.

Jestliže je zjištěno, že rozvrat manželství zapříčinil výhradně jeden z manželů a rozvodem se výrazně zhorší finanční situace druhého z nich, může soud na žádost manžela, který nebyl za rozpad manželství odpovědný, určit povinnost manžela, který je výlučně odpovědný za rozvrat manželství, přispívat na přiměřené potřeby manžela, který rozvrat manželství nezapříčinil, a to i když se tento manžel nenachází v obtížné finanční situaci.

Vyživovací povinnost vůči manželovi zaniká, když se tento manžel znovu ožení/provdá. Pokud je však ten z manželů, který podle všeho nenese odpovědnost za rozvrat manželství, povinen platit výživné, vyživovací povinnost rovněž zaniká 5 let po rozsudku o rozvodu, pokud soud toto pětileté období na žádost osoby, která má nárok na výživné, kvůli mimořádným okolnostem neprodlouží.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Jedná se o formální rozluku, která je stanovena rozhodnutím soudu podle § 611 až 616 zákona o rodině a opatrovnictví.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Podmínkou rozluky je zjištění, že manželství je v úplném rozvratu. I když je manželství úplně rozvráceno, nelze však zaručit rozluku, pokud by to poškodilo zájmy nezletilých dětí pocházejících z manželství nebo pokud by byla tato rozluka neslučitelná s pravidly společenského soužití z jiných důvodů. Jestliže nemají manželé žádné společné nezletilé děti, může soud na žádost obou zúčastněných stran vydat soudní rozhodnutí o rozluce.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Právní důsledky rozluky jsou zpravidla tytéž jako právní důsledky rozvodu. Odloučení manželé však nemohou uzavřít nové manželství.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

„Prohlášením manželství za neplatné“ se rozumí retroaktivní zrušení všech právních účinků manželství. S manželstvím je nakládáno tak, jako kdyby nikdy neexistovalo. Jedinou výjimkou je, že dětem pocházejícím z manželství, které bylo prohlášeno za neplatné, zůstává status dětí manželských.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Důvody k prohlášení manželství za neplatné jsou vyjmenovány v zákoně o rodině a opatrovnictví: Zahnují:

jeden z manželů nedosáhl věku předepsaného pro uzavření manželství (§ 10 zákona o rodině a opatrovnictví),

jeden z manželů je zcela nespěprávný (§ 11 zákona o rodině a opatrovnictví),

jeden z manželů je duševně nemocný nebo mentálně retardovaný (§ 12 zákona o rodině a opatrovnictví),

jeden z manželů byl v době uzavření manželství v manželském svazku s jinou osobou (§ 13 zákona o rodině a opatrovnictví),

manželé jsou pokrevně příbuzní v přímé nebo vedlejší linii (bratři, sestry včetně bratrů a sester nevlastních i nemanželských bratří a nemanželské sestry) nebo příbuzní v přímé linii (§ 14 zákona o rodině a opatrovnictví); ze závažných důvodů však soud může povolit vstup do manželství navzdory příbuznosti v přímé linii,

manželé jsou osvojenými příbuznými (§ 15 zákona o rodině a opatrovnictví),

bylo učiněno prohlášení, že v době uzavírání manželství jeden z manželů nemohl, ať už z jakéhokoli důvodu, vědomě vyjádřit svou vůli, byl uveden v omyl ohledně totožnosti druhé strany nebo byl vystaven bezprávnému nátlaku (§ 151 zákona o rodině a opatrovnictví),

bylo-li manželství uzavřeno v zastoupení, může oprávněná strana požadovat, aby bylo manželství prohlášeno za neplatné, pokud nebylo vydáno soudní rozhodnutí povolující uzavření manželství v zastoupení, případně pokud byla plná moc neplatná nebo byla účinně zrušena. Z tohoto důvodu však není možné se dovolávat prohlášení manželství za neplatné, jestliže spolu manželé žili ve společné domácnosti.

Každý z výše uvedených důvodů musel existovat v době uzavírání manželství. Pokud důvody k prohlášení manželství za neplatné navíc přestaly platit, uzavření manželství nemůže být prohlášeno za neplatné na základě dřívější existence těchto důvodů.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Rozhodnutí, jímž se manželství prohlašuje za neplatné, má konstitutivní povahu a důsledky pro třetí osoby (*erga omnes*). Důsledky jsou dvojího typu:

ex tunc, tj. důsledky, které sahají zpět ke dni uzavření manželství, což například znamená, že manželé se vrátí k občanskému stavu, ve kterém se nacházeli před uzavřením manželství, a ke svým předchozím příjmením; manželé a jejich rodiny přestanou být v příbuzenském vztahu a zaniká možnost dědění ze zákona,

ex nunc, tj. důsledky, které vznikají teprve poté, co rozhodnutí, jímž se manželství prohlašuje za neplatné, nabude právní moci, a které se týkají například majetkových poměrů.

Důsledky prohlášení manželství za neplatné pro vztah mezi manžely a dětmi pocházejícími z jejich manželství, jakož i pro vzájemnými majetkové poměry manželů, se řídí ustanoveními o rozvodu manželství. Důležité je pravidlo, že manžel, který vstoupil do manželství ve zlé víře, je považován za osobu odpovědnou za rozvrat manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Manželé mohou v Polsku využít možností rodinné mediace. Prvořadým cílem rodinné mediace je vyřešit spory mezi manželi takovým způsobem, aby se předešlo rozvodu či rozluce. Není-li to však možné, je mediace určena k upravení poměrů v době po rozvodu (majetkové otázky, péče o děti). Mediační služby poskytují zejména nevládní organizace, nadace a sdružení. Manželé mohou také využívat různých forem rodinné terapie, pomoci psychologů, psychoterapeutů, podpůrných skupin atp. Mediaci lze rovněž využít, když soudní řízení probíhá.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh (žalobu) na rozvod, rozluku nebo prohlášení manželství za neplatné je nutno podat u krajského soudu (sąd okręgowy), v jehož obvodu se nachází místo posledního společného bydliště manželů. Pokud takový soud neexistuje, podává se tento návrh u krajského soudu, v jehož obvodu je místo bydliště navrhovatele.

Je účtován soudní poplatek.

K návrhu musí být přiloženy následující doklady: kopie dokladů o občanském stavu (oddací list, rodné listy dětí), doklad o udělení plné moci právnímu zástupci k zastupování strany (v případě, že si dotčená osoba zvolila vlastního právního zástupce), a další potvrzení, která mohou být v dané věci potřebná (lékařská potvrzení), osvědčená vydaná veřejnými subjekty, správní rozhodnutí atd.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Ano. Strana, která se nachází v takové finanční situaci, že není schopna požadovaný poplatek uhradit, může soud požádat o úplné nebo částečné osvobození od soudních poplatků a o přidělení právního zástupce z moci úřední.

Osoba žádající o úplné nebo částečné osvobození od hrazení nákladů soudního řízení nebo o přidělení právního zástupce z moci úřední musí ke své žádosti připojit prohlášení o své finanční situaci (na příslušném formuláři, který si lze vyžádat od soudu), potvrzení o výdělku (příjmu) a další informace o majetkové a rodinné situaci.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, ve všech těchto případech se lze odvolat k soudu druhého stupně. Proti rozhodnutím krajských soudů se manželé mohou odvolat k soudům odvolacím.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (dále jen „nařízení Brusel IIa“) jsou tato rozhodnutí v Polsku uznávána automaticky, bez nutnosti zvláštního řízení (článek 21 nařízení Brusel IIa).

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Každá dotčená osoba může soud požádat o vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání rozhodnutí o rozvodu (čl. 21 odst. 3 nařízení Brusel IIa). V Polsku se takové žádosti podávají u krajských soudů. Místní příslušnost se určuje podle místa obvyklého bydliště osoby, proti které se návrh na vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání rozhodnutí o rozvodu podává. Pokud se ani jedno z výše uvedených míst nenalézá v Polsku, určí se místní příslušnost podle místa výkonu rozhodnutí (čl. 29 odst. 2 nařízení Brusel IIa).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Polsko je smluvní stranou mnoha mezinárodních dohod, které tuto problematiku upravují. Tyto mezinárodní předpisy mají vyšší právní sílu než polské předpisy mezinárodního práva soukromého. Pro manžele různých státních příslušností mohou proto platit různé právní předpisy. V případech, na něž se žádná mezinárodní dohoda nevztahuje, se použijí ustanovení zákona o mezinárodním právu soukromém (Prawo prywatne międzynarodowe) ze dne 14. února 2011. V souladu s § 54 tohoto zákona se rozvod manželství řídí předpisy státu státní příslušnosti manželů platnými v době podání návrhu na rozvod manželství. V případech, kdy manželé nemají společnou státní příslušnost, se použije právo země, v níž mají oba manželé v době podání návrhu na rozvod své bydliště. Pokud manželé nemají v době podání návrhu na rozvod společné bydliště, použije se právo země, v níž měli oba manželé své poslední společné bydliště, pakliže alespoň jeden z nich má v této zemi stále své obvyklé bydliště. V ostatních případech se manželství rozvede podle polského práva. Poslední aktualizace: 08/09/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Upozorňujeme, že výchozí [pt](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Rozvod - Portugalsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

V Portugalsku je rozvod možný buď na základě vzájemné dohody, nebo v rámci soudního sporného řízení.

První možnost vyžaduje souhlas obou manželů se zánikem manželství, jakož i ve věcech poskytování výživného tomu z manželů, který je potřebuje, výkonu rodičovské zodpovědnosti vůči nezletilým dětem a užívání rodinného obydlí.

V případě rozvodu sporného podává návrh na zahájení řízení jeden z manželů proti druhému, přičemž se vychází z právně stanovených skutečností a dalších skutečností, které nezávisle na vině připisované manželům dokazují trvalý rozvrat manželství.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

V případě rozvodu na základě vzájemné dohody nemusí manželé svůj návrh odůvodňovat.

Důvody sporného rozvodu jsou tyto:

- faktická rozluka manželů nepřetržitě po dobu jednoho roku, čímž se rozumí neexistence společného života manželů, přičemž jeden nebo oba z manželů nemají v úmyslu společně soužití obnovit;
- změna duševního stavu druhého manžela, která trvá déle než jeden rok a svou závažností ohrožuje společný život;
- nepřítomnost, během níž o sobě nepřítomný nejméně jeden rok nepodal žádné informace;
- jakékoli další skutečnosti, které nezávisle na vině připisované manželům dokazují trvalý rozvrat manželství.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Manželství rozvodem zaniká a právně má rozvod stejný účinek jako zánik manželství následkem smrti, kromě výjimek stanovených zákonem.

Účinky rozvodu nastávají v okamžiku nabytí právní moci rozsudku v dané věci, avšak v případě majetkových poměrů mezi manželi se zpětnou účinností ke dni, kdy byl podán návrh na rozvod.

Je-li v průběhu řízení prokázána faktická rozluka manželů, může kterýkoli z nich požádat, aby účinky rozvodu nastaly zpětně od okamžiku rozluky, který je stanoven v rozsudku.

I navzdory rozvodu si jeden z manželů může ponechat příjmení druhého, která přijal, pokud s tím druhý manžel souhlasí nebo pokud to soud s ohledem na uvedené důvody povolí. Souhlas může bývalý manžel vyjádřit prostřednictvím notářského zápisu, písemnosti vyhotovené před soudem (písemným záznamem během řízení, ve kterém se vyjadřuje vůle jedné ze stran) nebo prohlášením před matrikářem. Žalobu domáhající se soudního souhlasu s užíváním příjmení bývalého manžela je možné podat v rámci rozvodového řízení nebo během samostatného řízení, a to i po vynesení rozsudku, kterým se manželství prohlašuje za rozvedené.

3.2 rozdělení jmění manželů

V případě rozvodu nemůže žádný z manželů obdržet více, než by dostal, kdyby bylo manželství uzavřeno s bezpodílovým spoluvlastnictvím nabytého majetku.

Každý z manželů ztrácí všechny výhody, které získal nebo má získat od druhého manžela nebo od třetí strany v souvislosti s manželstvím nebo s ohledem na stav manželský, ať už je získal před uzavřením manželství nebo po něm. Dárce může určit, že výhody případnou ve prospěch dětí, které se z manželství narodily.

Účinky rozvodu nastávají v okamžiku nabytí právní moci rozsudku v dané věci, avšak v případě majetkových poměrů mezi manželi se zpětnou účinností ke dni, kdy byl podán návrh na rozvod.

Je-li v průběhu řízení prokázána faktická rozlučka manželů, může kterýkoli z nich požádat, aby účinky rozvodu nastaly zpětně od okamžiku rozlučky, který je stanoven v rozsudku.

Soud může rozhodnout o užívání rodinného obydlí jedním z manželů na jeho žádost zřízením nájmu k nemovitosti, ať už je tato nemovitost společným majetkem manželů nebo je jejím vlastníkem druhý z manželů, přičemž zohlední zejména potřeby obou manželů a zájmy jejich dětí. Tento nájem se řídí pravidly nájmu bytových prostorů, ale soud může po vyslechnutí manželů stanovit podmínky nájemní smlouvy a může rozhodnout o ukončení nájmu na žádost vlastníka nemovitosti, pokud by to příslušné okolnosti odůvodňovaly. Tato pravidla stanovená buď na základě společné dohody manželů, nebo rozhodnutím soudu lze změnit podle obecných podmínek platných pro nesporné řízení.

3.3 nezletilé děti manželů

V případě rozvodu, soudní rozlučky osob a rozdělení majetku, neexistence a neplatnosti manželství se vztahy k dětem, výživné na děti a způsob jeho úhrady řídí dohodou rodičů, kterou musí schválit soud (nebo matrikář, v případě řízení ve věci rozlučky a rozvodu na základě vzájemné dohody).

Nedojde-li k dohodě, rozhodne soud vždy v souladu se zájmy nezletilého, včetně zájmu o to, aby si nezletilý udržel velmi blízký vztah k oběma rodičům, a podpoří a schválí dohody nebo přijme rozhodnutí, které podpoří široké možnosti kontaktu s oběma rodiči a sdílení odpovědnosti mezi nimi, přičemž péče o nezletilého může být svěřena kterémukoli z rodičů, třetí straně nebo výchovnému či opatrovnickému zařízení.

Hledáte-li další informace o dané problematice, navštivte tuto internetovou stránku: „Rodičovská odpovědnost“

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Oba manželé musí být po rozvodu schopni hradit své životní náklady. kterýkoli z manželů má právo na výživné, nehledě na typ rozvodu. Právo na výživné lze odepřít v zájmu spravedlnosti, existují-li pro to zjevné důvody.

Při určování výše výživného musí soud přihlídnout k délce manželství, příspěví do rozpočtu domácnosti, věku a zdravotnímu stavu manželů, jejich odborné kvalifikaci a možnosti zaměstnání, době, kterou případně musí věnovat výchově společných dětí, jejich výdělkům a příjmům, a obecně ke všem okolnostem, které ovlivňují potřeby toho z manželů, který pobírá výživné, a s ohledem na možnosti plátce výživného.

Soud musí upřednostnit vyživovací povinnosti vůči dítěti manžela povinného před vyživovacími povinnostmi vůči bývalému manželu vyplývajícími z rozvodu. Manžel oprávněný z výživného nemůže nárokovat zachování životní úrovně, jaké požíval ve svazku manželském.

Hledáte-li podrobnější informace o dané problematice, navštivte tuto internetovou stránku: „Výživné“.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Soudní rozlučka osob a rozdělení majetku neruší manželský svazek, ale končí jimi povinnost spoluzítí a podpory, aniž je však dotčen nárok na výživné.

Pokud jde o majetek, má rozlučka stejné důsledky, jaké by mělo zrušení manželství.

Soudní rozlučka osob a rozdělení majetku končí buď smířením manželů, nebo zrušením manželství.

5 Jaké jsou podmínky rozlučky?

Důvody soudní rozlučky osob a rozdělení majetku na základě sporného soudního řízení nebo vzájemné dohody se uplatní obdobně jako v případě rozvodu sporného.

6 Jaké jsou právní důsledky rozlučky?

Jak je uvedeno v odpovědi na otázku č. 4, soudní rozlučkou osob a rozdělením majetku zanikají povinnosti spoluzítí a podpory, aniž je dotčen nárok na výživné, přičemž, pokud jde o majetek, jsou důsledky rozlučky stejné jako v případě zrušení manželství.

Ustanovení týkající se rozvodu se použijí obdobně na soudní rozlučku osob a rozdělení majetku.

Soudní rozlučka osob a rozdělení majetku se mohou změnit v rozvod, i když nejsou nutnou podmínkou ani součástí rozvodového řízení.

Po uplynutí jednoho roku nabytí právní moci rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o soudní rozlučce osob a rozdělení majetku (na základě sporného soudního řízení nebo vzájemné dohody), aniž se manželé smířili, může kterýkoli z manželů požádat o to, aby rozlučka byla změněna v rozvod. Pokud o takovou změnu požádají oba manželé, není nutné, aby uběhla uvedená lhůta a rozsudek je vyneseno okamžitě.

Jestliže o změnu žádá jeden z manželů, je druhému manželu osobně, případně prostřednictvím právního zástupce, sděleno, aby do 15 dnů podal odvolání, a to pouze z důvodu smíření manželů. Po předložení důkazů rozhodne soudce o odvolání ve lhůtě 15 dnů.

O změnu soudní rozlučky osob a rozdělení majetku lze rovněž požádat na jakémkoli matričním úřadu. Návrh musí být podán na matričním úřadu s uvedením skutkových a právních okolností, musí obsahovat důkazy a písemné doklady.

Odpůrce je vyzván, aby ve lhůtě 15 dnů podal odvolání s uvedením důkazů a poskytl písemné doklady.

Není-li podáno odvolání a má-li se za to, že skutečnosti uvedené návrhovátelem jsou nesporné, matrikář ověří, zda jsou splněny všechny právní požadavky, a návrhu vyhoví.

Je-li podáno odvolání, matrikář navrhne pokus o smíření, který se uskuteční ve lhůtě 15 dnů a může nařídít provedení právních úkonů a dokazování skutečností nezbytných k ověření právních požadavků.

V případě, že se odpůrce odvolal a je-li dohoda považována za nemožnou, je stranám řízení oznámeno, aby ve lhůtě osmi dnů učinily prohlášení a navrhly nové důkazy. Věc je poté postoupena soudu prvního stupně s místní příslušností pro obvod, do něhož patří daný matriční úřad.

Po postoupení věci soudu nařídí soudce dokazování a stanoví termín soudního jednání.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

„Prohlášení manželství za neplatné“ znamená zánik právních účinků manželství z důvodu závažné vady manželství.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství lze prohlásit za neplatné, bylo-li uzavřeno:

- při existenci překážky (absolutní nebo relativní);
- proti vůli nebo z vůle stížená vadou či vůle z donucení na straně jednoho nebo obou snoubenců;
- bez přítomnosti svědků, pokud se jejich přítomnost ze zákona vyžaduje.

Absolutní překážkou uzavření manželství je:

- věk nižší než 16 let;
- zjevná slabomyslnost (i během období přičetnosti) a omezení nebo zbavení svéprávnosti z důvodu duševní poruchy;
- předcházející nezrušené manželství, uzavřené církevním nebo občanským sňatkem, i když příslušné rozhodnutí nebylo zapsáno v matrice.

Relativní překážkou uzavření manželství je:

- sňatek s osobami příbuznými v přímé linii;
- sňatek s osobami příbuznými ve 2. stupni pobočné linie;
- nepokrevní příbuzenství v přímé linii;
- předchozí odsouzení jednoho z manželů coby pachatele nebo spolupachatele úmyslné, byť i nedokonané, vraždy manžela či manželky druhého z manželů.

Manželství je možné prohlásit za neplatné pro nedostatek vůle:

- a) pokud v okamžiku uzavření manželství si jeden ze snoubenců nebyl vědom svého konání z důvodu náhodné neschopnosti nebo z jiných důvodů;
- b) pokud byl jeden ze snoubenců uveden v omyl ohledně fyzické totožnosti druhé strany;
- c) pokud vyjádření vůle bylo vynuceno vydíráním nebo fyzickým nátlakem;
- d) pokud bylo předstíráno.

Vada oslabující vůli je pro účinky neplatnosti relevantní pouze v případech, kdy je spojená se základními osobními kvalitami druhého manžela, a je prokázáno, že bez ní by manželství nebylo reálně uzavřeno.

Manželství uzavřené z důvodu morálních výhrůžek lze prohlásit za neplatné, pokud je jednomu ze snoubenců vážně a protiprávně vyhrožováno a jeho strach z možných následků je oprávněný.

Případ, kdy osoba donutí snoubence k projevu vůle pod slibem, že jej ochrání před případnou újmou nebo újmou způsobenou jinou osobou, je protiprávní výhrůžkou.

Vyjádření vůle během úkonu uzavírání manželství zakládá domněnku, že snoubenec si nejen že přeje manželství uzavřít, ale že jeho souhlas není stížen vadou spočívající v omylu či nátlaku.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Prohlášení manželství, které bylo uzavřeno formou civilního sňatku v dobré víře obou manželů, za neplatné nabývá účinku mezi manželi a pro třetí strany nabytím právní moci a vykonatelností příslušného rozsudku.

Pokud sňatek uzavřel v dobré víře pouze jeden z manželů, pouze tento z nich se může dožadovat výhod rodinného stavu a popřít nároky třetích stran, pokud se jedná o pouhé posouzení vztahu mezi manželi.

Jednání snoubence, který uzavřel manželství v omluvitelné neznanosti vady nebo jehož vyjádření souhlasu trpělo vadou spočívající ve fyzickém či duševním nátlaku, v důsledku čehož bylo manželství prohlášeno za neexistující nebo za neplatné, se považuje za jednání v dobré víře.

Vnitrostátním soudům přísluší, aby výlučně rozhodovaly o soudním výkladu obsahu pojmu dobré víry. Vychází se z domněnky, že manželé jednají v dobré víře.

Je-li manželství prohlášeno za nulitní nebo za neplatné, zachovává si právo na výživné po vynesení nebo potvrzení pravomocného rozsudku snoubenec jednajících v dobré víře.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Matriční úřad nebo soud musí před zahájením rozvodového řízení informovat manžele o existenci a účelu služeb poskytovaných v oblasti rodinné mediace.

Rodinná mediace je mimosoudní způsob řešení sporů vyplývajících z rodinných vztahů, kdy se strany prostřednictvím osobní a přímé účasti a za pomoci mediátora sporu snaží dosáhnout dohody.

Využití tohoto alternativního způsobu může vyřešit spory vyplývající z úpravy výkonu rodičovské odpovědnosti, rozvodu a soudní rozluky osob a rozdělení majetku, změny soudní rozluky osob a rozdělení majetku v rozvod, smíření odloučených manželů, přiznání a změny prozatímního nebo konečného výživného, přidělení rodinného obydlí, odepření práva užívat příjmení druhého manžela a povolení užívání příjmení bývalého manžela.

Rodinný mediátor je odborník pověřený ministerstvem spravedlnosti, který vede jednání stran sporu nezávislým a nestranným způsobem, a snaží se jim tak pomoci k tomu, aby dosáhly dohody.

O rozvod na základě vzájemné dohody lze požádat na matričním úřadu, kromě situací, kdy se k němu dospěje dohodou uzavřenou během řízení ve věci rozvodu sporného, a pokud je k návrhu na rozvod na základě vzájemné dohody připojen seznam upřesňující společný majetek manželů, dohoda o využití rodinného obydlí, dohoda ohledně poskytování výživného manželovi, který jej potřebuje, a osvědčení soudního rozhodnutí, kterým se řídí výkon rodičovské odpovědnosti nebo dohoda ohledně výkonu rodičovské odpovědnosti, pokud jde o nezletilé děti a pokud v dané věci nebylo dříve soudně rozhodnuto.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Rozluka a rozvod na základě vzájemné dohody

Návrh na rozluku a rozvod dohodou podávají oba manželé na základě vzájemné dohody na matričním úřadu. K návrhu musí být přiloženy tyto dokumenty:

- a) seznam upřesňující společný majetek manželů s uvedením příslušné hodnoty, nebo v případě, že se manželé rozhodli pro rozdělení dotčeného majetku, dohoda o rozdělení tohoto majetku nebo žádost o její vyhotovení;
- b) osvědčení soudního rozhodnutí, kterým se řídí výkon rodičovské odpovědnosti nebo dohoda ohledně výkonu rodičovské odpovědnosti, pokud jde o nezletilé děti a pokud v dané věci nebylo dříve soudně rozhodnuto;
- c) dohoda ohledně poskytování výživného manželovi, který jej potřebuje;
- d) dohoda o využití rodinného obydlí;
- e) doklad o předmanželské smlouvě, byla-li tato uzavřena.

Není-li v předložených dokumentech stanoveno jinak, rozumí se, že dohody platí jak pro dobu řízení, tak i po dobu následující.

Řízení ve věci soudní rozluky osob a rozdělení majetku nebo rozvodu na základě vzájemné dohody je zahájeno podáním návrhu podepsaného oběma manželi nebo jejich zástupci u jakéhokoli matričního úřadu. Návrh se podává společně s výše uvedenými dokumenty a oddacím listem.

Na základě obdrženého návrhu pozve matrikář manžele na schůzku, během níž ověří, že jsou splněny právní předpoklady. Na této schůzce informuje manžele o existenci služeb poskytovaných v oblasti rodinné mediace; pokud manželé trvají na rozvodu, jsou posouzeny předložené dohody a v případě, že nechrání dostatečně zájmy jednoho z nich nebo dětí, jsou manželé vyzváni, aby tyto dohody pozměnili, přičemž může být nařízeno provedení právních úkonů a dokazování. Jsou-li splněny právní požadavky a dodrženy výše uvedené postupy, matrikář návrhu vyhoví.

Po předložení dohody o výkonu rodičovské odpovědnosti ve vztahu k nezletilým dětem je řízení postoupeno státnímu zastupitelství u soudu prvního stupně s věcnou příslušností v obvodu, v němž se nachází matriční úřad, tak, aby státní zastupitelství mohlo o této dohodě rozhodnout ve lhůtě 30 dnů.

Je-li státní zastupitelství toho názoru, že uvedená dohoda nechrání dostatečně zájmy nezletilých dětí, mohou žadatelé tuto dohodu buď příslušně změnit, nebo předložit dohodu novou. Ve druhém případě se dohoda znovu předkládá státnímu zastupitelství. Je-li státní zastupitelství toho názoru, že uvedená dohoda náležitě chrání zájmy nezletilých dětí nebo pokud manželé dohodu pozměnili podle návrhů státního zastupitelství, vydá se rozhodnutí o rozvodu.

Pokud žadatelé nesouhlasí se změnami navrženými státním zastupitelstvím a trvají na svém úmyslu se rozvést a/nebo pokud předložené dohody nechrání dostatečně zájmy jednoho z manželů, nebude návrh schválen a rozvodové řízení bude postoupeno soudu příslušnému pro obvod, v němž se nachází daný matriční úřad.

Po postoupení věci soudce posoudí dohody, které manželé předložili, a nechrání-li dostatečně zájmy jednoho z nich nebo jejich dětí, vyzve je, aby je změnili. Soudce stanoví právní následky rozvodu v záležitostech, v nichž manželé neprovedli změnu, nebo pokud některá z dohod nedostatečně chrání zájmy jednoho z nich, může za tímto účelem a za účelem posouzení předložených dohod nařídit provedení právních úkonů a případně dokazování. Soudce by měl při stanovování následků rozvodu vést strany sporu k dosažení dohody a rovněž by měl uvedenou dohodu zohlednit.

Následně je rozhodnuto o rozvodu na základě vzájemné dohody, což je zaevidováno v příslušném rejstříku.

Návrh na rozluky osob a rozdělení majetku nebo rozvod na základě vzájemné dohody se podává u soudu tehdy, jestliže strany sporu k tomuto návrhu nepřipojí některou z výše uvedených dohod.

Po obdržení návrhu posoudí soudce dohody, které manželé předložili, a pokud některá z dohod nechrání dostatečně zájmy jednoho z nich nebo dětí, vyzve je k jejich změně. Soudce stanoví následky rozvodu v otázkách, na nichž se manželé neshodli, a může za tímto účelem a za účelem posouzení předložených dohod nařídit provedení právních úkonů a případně dokazování. Soudce by měl při stanovování následků rozvodu vést strany sporu k dosažení dohody a rovněž by měl uvedenou dohodu zohlednit. Následně je rozhodnuto o rozvodu na základě vzájemné dohody, což je zaevidováno v příslušném rejstříku.

Rozluka a rozvod sporný

Návrh na rozluky osob nebo rozvod v případě, že druhý manžel s rozvodem nesouhlasí, se předkládá soudu pro rodinu a nezletilé děti (Tribunal de Família e Menores), nebo pokud tento v místě neexistuje, místně příslušnému obvodnímu soudu. Místní příslušnost je dána místem bydliště nebo pobytu navrhovatele (osoba zahajující řízení).

Ustanovení týkající se rozvodu se použijí obdobně na soudní rozluky osob a rozdělení majetku.

Soudní rozluka osob a rozdělení majetku končí buď smířením manželů, nebo zánikem manželství.

Návrh na rozvod v případě, že druhý manžel s rozvodem nesouhlasí, může podat kterýkoli z manželů z důvodu faktického odloučení trvalého nepřetržitě po dobu jednoho roku, změny duševního stavu druhého manžela, která trvá déle než jeden rok a svou závažností ohrožuje společný život, z důvodu nepřítomnosti, během níž o sobě nepřítomný nejméně jeden rok nepodal žádné informace, a jakékoli další skutečnosti, které nezávisle na vině připsované manželům dokazují trvalý rozvrat manželství.

Poškozovaný manžel má právo požadovat náhradu újmy způsobené druhým manželem podle pravidel občanskoprávní odpovědnosti u běžných soudů.

Manžel, který podal návrh na rozvod z důvodu změny duševního stavu druhého manžela, musí tomuto nahradit nehmotnou újmu, která vznikne v důsledku zrušení manželství; a tento návrh se podává v průběhu rozvodového řízení.

Pokud se návrh na rozvod zakládá na změně duševního stavu druhého manžela, která trvá déle než jeden rok a svou závažností ohrožuje společný život, a na nepřítomnosti, během níž o sobě nepřítomný nejméně jeden rok nepodal žádné informace, může návrh na rozvod podat pouze manžel, který se dovolává změny duševního stavu nebo nepřítomnosti druhého manžela.

Pokud manžel, který může podat návrh na rozvod, je zbaven svéprávnosti, může tento krok uskutečnit jeho právní zástupce, se souhlasem komise pro sociálně-právní ochranu (conselho de família). Je-li právním zástupcem druhý manžel, může jménem tohoto nositele práva jednat a podat návrh na rozvod jakýkoli z jeho příbuzných v přímé linii až do 3. stupně pobočné linie, rovněž za předpokladu, že je dán souhlas komise pro sociálně-právní ochranu.

Právo na rozvod nepřechází na dědice z důvodu úmrtí osoby, avšak dědici mohou v právním úkonu navrhovatele pokračovat za účelem vyřešení majetkových poměrů majetku manželů, jestliže navrhovatel zemře v průběhu řízení; za stejným účelem může pokračovat v řízení proti dědicům odpůrce.

Na základě podaného návrhu, jsou-li splněny podmínky pro řízení, soudce určí datum pro pokus o smíření a navrhovatel i odpůrce jsou vyzváni, aby se osobně dostavili.

Jestliže je pokus o smíření neúspěšný, pokusí se soudce získat souhlas manželů s rozvodem na základě vzájemné dohody. Pokud takový souhlas získá nebo pokud se manželé v kterýkoli okamžik v průběhu řízení rozhodnou pro tento způsob rozvodu, bude rozvodové řízení probíhat obdobně jako řízení ve věci rozvodu manželství na základě vzájemné dohody.

Jestliže pokus soudce o získání příslušného souhlasu manželů s rozvodem nebo rozlukou na základě vzájemné dohody nebude úspěšný, pokusí se soudce dosáhnout dohody manželů o výživném a řízení výkonu rodičovské odpovědnosti. Případně se soudce rovněž pokusí dosáhnout dohody manželů o užívání rodinného obydlí po dobu, než je vyneseno rozsudek.

Jsou-li splněny nezbytné předpoklady, mohou se manželé během pokusu o smíření nebo v kterýkoli okamžik v průběhu řízení dohodnout na rozvodu nebo rozluce na základě vzájemné dohody.

Chybí-li souhlas jedné ze stran nebo je-li smíření nemožné, nařídí soudce, aby odpůrce předložil vyjádření k návrhu ve lhůtě 30 dnů; společně s touto výzvou se odpůrce doručí kopie prvotního návrhu.

Jestliže se odpůrce nachází na neznámém místě, učiní se veškeré kroky stanovené procesním právem k zjištění místa jeho pobytu, a jestliže žádný z těchto kroků nebude úspěšný, bude jednání o smíření zrušeno a k návrhu na rozvod pomocí veřejného předvolání se odpůrce vyzve, aby předložil své vyjádření.

Po uplynutí lhůty pro předložení vyjádření k návrhu se postupuje stejně jako v rámci řádného řízení. Během tohoto řízení se určí předmět sporu a oznámí se rozsah dokazování. Součástí tohoto řízení je závěrečné jednání a dokazování. Řízení je ukončeno závěrečným slyšením a soudce následně ve lhůtě 30 dnů vynese rozsudek.

O soudní rozluky osob a rozdělení majetku lze požádat formou protinávrhu, a to i v případě, že navrhovatel podal návrh na rozvod; jestliže navrhovatel podal návrh na rozluky osob a rozdělení majetku, může odpůrce podat protinávrh na rozvod. V takovýchto případech, je-li uznána oprávněnost návrhu a protinávrhu, by mělo být vyneseno rozhodnutí o rozvodu.

Prohlášení manželství za neplatné

Nelze se dovolávat neplatnosti manželství, ať k právním či jiným než právním účelům, dokud nebylo takto rozhodnuto v rozsudku vydaném na základě žaloby, která byla za tímto účelem podána.

Tato žaloba se podává soudu pro rodinu a nezletilé děti předložením prvotního žalobního návrhu, v němž jsou vymezeny strany sporu, uvedeny relevantní skutečnosti a uvedeno návrhové žádání.

Aktivní legitimace závisí na důvodech návrhu (*viz odpověď na otázku č. 8*).

Manžel nebo všichni jeho pokrevní příbuzní v přímé linii či v pobočné linii do čtvrtého stupně, jejich dědici, adoptivní rodiče manželů a státní zastupitelství jsou oprávněni podat žalobu na neplatnost manželství či v řízení o ní pokračovat z důvodu vady způsobující neplatnost. Žalobu mohou rovněž podat nebo v řízení o ní pokračovat poručník nebo opatrovník v případě nezletilých, omezení nebo zbavení svéprávnosti z důvodu duševní poruchy nebo první manžel osoby, která uzavře více souběžných sňatků.

O neplatnost z důvodu omylu mohou požádat sami manželé nebo jakákoli jiná osoba, která utrpěla z důvodu takového sňatku újmu. V jiných případech týkajících se neexistence souhlasu může žalobu na neplatnost manželství podat pouze manžel, na jehož straně se neexistence souhlasu vyskytla. Příbuzní takového manžela v přímé linii a jejich dědici nebo adoptivní rodiče však mohou být procesními nástupníky v řízení za uvedeného manžela, pakliže manžel v průběhu řízení zemře.

Žaloba na neplatnost manželství z důvodu vad vůle může být podána pouze manželem, který byl obětí omylu nebo nátlaku, avšak zemře-li v průběhu řízení, mohou být procesními nástupníky v řízení příbuzní takového manžela v přímé linii, jejich dědici nebo adoptivní rodiče.

Žaloba na neplatnost z důvodu vady týkající se svědků může být podána pouze státním zastupitelstvím.

Žaloba na neplatnost z důvodu vady způsobující neplatnost by měla být podána:

- a) v případě nezletilého, omezení nebo zbavení svéprávnosti z důvodu duševní poruchy nebo prokazatelné nepřičetnosti, pokud je podána nezpůsobilou osobou, do šesti měsíců od nabytí zletilosti, odpadnutí důvodu pro zbavení způsobilosti k právním úkonům nebo zbavení svéprávnosti nebo vyléčení duševní nemoci; pokud je podána jinou osobou do tří let od sňatku, avšak nikoli po nabytí zletilosti, odpadnutí nezpůsobilosti nebo vyléčení duševní nemoci;
- b) v případě odsuzujícího rozsudku za vraždu manžela jednoho ze snoubenců do tří let od uzavření sňatku;
- c) v ostatních případech v lhůtě šesti měsíců od zániku manželství.

Žalobu před prohlášením zániku manželství může podat pouze státní zastupitelství.

Žaloba na neplatnost manželství z důvodu existence dřívějšího zaniklého manželství nemůže být podána a ani nelze pokračovat v řízení, pokud je vedeno řízení o prohlášení neplatnosti nebo zrušení prvního manželství osoby, která se dopustila bigamie.

Žaloba na neplatnost z důvodu nedostatku vůle jedné nebo obou ze stran může být předložena pouze ve lhůtě tří let od uzavření manželství, nebo, pokud si žalující strana nebyla dané skutečnosti vědoma, ve lhůtě šesti měsíců od okamžiku, kdy se o této skutečnosti dozvěděla.

Oprávnění podat žalobu na neplatnost manželství z důvodu vady souhlasu bude promlčeno, nebude-li nárok uplatněn do šesti měsíců od odpadnutí důvodu, který nedostatek způsobil.

Žaloba na neplatnost manželství z důvodu vady týkající se svědků může být podána pouze ve lhůtě jednoho roku od uzavření sňatku.

K žalobnímu návrhu musí být přiložen oddací list nebo případně (je-li důvodem žádosti věk) rodný list dotčené strany.

Po uplynutí lhůty pro předložení vyjádření k žalobě se postupuje stejně jako v rámci řádného řízení.

Neplatnost manželství se považuje za zhozenou a manželství za platné od okamžiku jeho uzavření, pokud před nabytím právní moci konečného rozsudku o zrušení manželství dojde k některé z následujících skutečností:

- a) nezletilý ve věku nezpůsobilém k uzavření manželství potvrdí poté, co dosáhne zletilosti, svůj sňatek před matrikářem a dvěma svědky;
- b) pokud osoba, která je nesvéprávná nebo nezpůsobilá z důvodu duševní nemoci, potvrdí svůj sňatek podle podmínek uvedených v předcházejícím odstavci poté, co odpadly důvody její nezpůsobilosti nebo poté, co je osoba v případě duševní nemoci uznána po ověření soudního znalce za způsobilou;
- c) první manželství bigamisty je zrušeno nebo prohlášeno za neplatné;
- d) pokud byla vada týkající se nepřítomnosti svědků způsobena ospravedlitelnými důvody, jako jsou například důvody uznávané matričním úřadem, za předpokladu, že neexistují pochybnosti o tom, že došlo k uzavření sňatku.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Ano, režim právní pomoci se vztahuje na všechny soudy bez ohledu na formu řízení.

Další informace lze nalézt na stránkách věnovaných „právní pomoci“.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, proti těmto žalobám je vždy možné podat odvolání.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Pokud bylo dotyčné rozhodnutí vydáno v členském státě Evropské unie s výjimkou Dánska, je uznáváno v jiných členských státech podle nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003.

Pokud bylo rozhodnutí vydáno v Dánsku, uplatní se zvláštní režim přezkumu rozhodnutí cizího soudu.

V tomto řízení se předkládá dokument, který obsahuje rozhodnutí podléhající přezkumu, společně s návrhem, a odpůrce, který byl příslušně vyrozuměn, má lhůtu 15 dnů, aby se k návrhu vyjádřil. Navrhovatel může na toto vyjádření odpovědět ve lhůtě 10 dnů poté, co je o takovém vyjádření odpůrce vyrozuměn. Poté, co strany předložily veškerá svá vyjádření a byly provedeny základní procesní úkony, jsou veškeré písemnosti týkající se sporu rozeslány stranám sporu a státnímu zastupitelství po dobu 15 dnů.

K potvrzení rozsudku je zapotřebí splnit následující skutečnosti:

- a) nesmí být pochybnosti ohledně pravosti dokumentu zachycujícího rozsudek nebo řádnosti rozhodnutí;
- b) rozsudek musí být pravomocný a vykonatelný podle práva země, v níž byl vydán;
- c) rozsudek musí být vnesen zahraničním soudem, který svou příslušnost uplatnil v souladu s právem, a nesmí se týkat věci, která spadá do výlučné příslušnosti portugalských soudů;
- d) nelze jej popřít z důvodu překážky projednávání či rozhodnutí věci, o které by rozhodoval portugalský soud, s výjimkou případů, v nichž bylo důvodem nemožnosti zahájit řízení právě řízení vedené u zahraničního soudu;
- e) žalovanému musí být žaloba řádně doručena podle práva země jeho původu a během řízení musí být dodržovány zásady obhajoby a rovného postavení stran;
- f) nesmí se jednat o rozhodnutí, jehož uznání by vyvolalo důsledky, které jsou zjevně neslučitelné se zásadami portugalského veřejného pořádku.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenímu v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

V případě členských států Evropské unie s výjimkou Dánska se žaloba o uznání rozsudku o rozvodu, právní rozluce nebo zrušení manželství z důvodu neplatnosti podává u soudu pro rodinu a nezletilé děti. Územní příslušnost soudu je určena podle vnitřních právních předpisů členského státu, v němž byla žádost o uznání předložena.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Podle vnitrostátních kolizních norem se v případě rozvodu a právní rozlučky použije společné právo obou manželů. Pokud nemají stejnou státní příslušnost, použije se právo podle místa jejich obvyklé společné domácnosti; v případě neexistence takové místa, právo země, která má nejbližší vztah k rodinnému životu manželů.

Pokud se však použitelné právo změní během trvání manželství, jsou důvody pro rozlučku nebo rozvod dány pouze podle práva platného v okamžiku vzniku takových důvodů.

Užitečné odkazy

Další informace lze získat na těchto internetových stránkách:

- [☞ Ministerstvo spravedlnosti](#)
- [☞ Generální ředitelství pro politiku spravedlnosti](#)
- [☞ Generální ředitelství pro výkon spravedlnosti](#)
- [☞ Generální ředitelství pro sociální začlenění](#)
- [☞ Úřad pro rejstříky a notářství](#)
- [☞ Kancelář pro alternativní řešení sporů](#)
- [☞ Nejvyšší soud](#)
- [☞ Odvolací soud v Coimbre](#)

[📄 Odvolací soud v Evoře](#)

[📄 Odvolací soud v Lisabonu](#)

[📄 Odvolací soud v Portu](#)

[📄 Odvolací soud v Guimarães](#)

[📄 Úřední věstník](#)

[📄 Databáze právních dokumentů](#)

Poslední aktualizace: 30/04/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Upozorňujeme, že výchozí [ro](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Rozvod - Rumunsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Rozvodu lze dosáhnout vzájemnou dohodou (v rámci soudního, správního nebo notářského řízení). Pokud ke vzájemné dohodě nedojde, může o rozvodu rozhodnout soud.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Podle § 373 občanského zákoníku lze manželství rozvést v těchto případech:

na základě vzájemné dohody manželů,

v situaci, kdy došlo k závažnému rozvratu mezi manželi a další trvání manželství už není možné,

na návrh jednoho z manželů podaný v situaci faktické rozluky trvající nejméně dva roky,

na návrh jednoho z manželů, jestliže jeho zdravotní stav neumožňuje další trvání manželství.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

manželský vztah zaniká a oba rozvedení manželé mohou uzavřít nové manželství,

v případě zániku manželství na základě rozvodu se manželé mohou dohodnout na tom, že si ponechají příjmení, která užívali po dobu manželství. Pokud k takové dohodě nedojde, soud může v řádně odůvodněných případech manželům povolit, aby si příjmení, která užívali v době trvání manželství, ponechali. Pokud se manželé nedohodnou a není-li ani rozhodnutí soudu, vrátí se každý z obou bývalých manželů k užívání příjmení, které měl v době před uzavřením manželství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvodem zaniká režim společného jmění manželů, a to ke dni podání návrhu na rozvod. Každý z manželů – nebo v případě rozvodu na základě vzájemné dohody oba – může požádat soud, který rozvod projednává, aby stanovil, že režim společného jmění manželů zaniká ke dni faktické rozluky.

Pokud režim společného jmění manželů zanikne současně s manželstvím, zůstávají bývalí manželé až do rozdělení majetku jeho spoluvlastníky.

V rámci rozvodu každému z manželů náleží jeho vlastní majetek a následně dojde k rozdělení společného jmění manželů a k vyrovnání dluhů. Za tímto účelem je nejprve určen podíl připadající každému z manželů dle jeho příspěví k nabytí společného jmění a plnění společných povinností. Není-li prokázán opak, má se za to, že manželé přispěli rovným dílem.

Bez ohledu na jakoukoliv vzájemnou vyživovací povinnost bývalých manželů a bez ohledu na poskytování náhrady může ten z manželů, který nezavinil rozvrat manželství a trpí následkem zániku manželství hmotnou nouzí, od druhého z manželů, který rozvrat manželství zapříčinil, žádat náhradu. Soud pro věci rodinné o takovém návrhu rozhodne společně s rozhodnutím o rozvodu.

Rozvodem také zanikají vzájemná dědická práva.

3.3 nezletilé děti manželů

Jakmile soud pro věci rodinné rozhodne o rozvodu, rozhodne také o úpravě poměru k nezletilým dětem po rozvodu. Manželé mají po rozvodu děti zpravidla **společnou rodičovskou odpovědnost**. Soud pro věci rodinné určí jako místo trvalého bydliště nezletilého dítěte dům toho z rodičů, s nímž toto dítě obvykle žije ve společné domácnosti. Druhý rodič, který s dítětem nežije, má právo na to, aby se s dítětem osobně stýkal. Soud každému z rodičů stanoví výši **příspěvku** na výdaje spojené s výchovou, vzděláváním, školní docházkou a odbornou přípravou jejich dětí.

V případě změny okolností soud pro věci rodinné může opatření týkající se práv a povinností rozvedených rodičů vůči jejich nezletilým dětem změnit, a to na návrh některého z rodičů nebo jiného člena rodiny, dítěte, poručníka, orgánem pro ochranu dítěte nebo státního žalobce.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Zánikem manželství zaniká vyživovací povinnost mezi manželi. Bývalý manžel či bývalá manželka mají nárok na výživné, jestliže se nacházejí ve finanční nouzi způsobené pracovní neschopností, pokud tato neschopnost nastala před uzavřením manželství nebo v jeho průběhu nebo v období do jednoho roku po jeho zániku (v případě, že je tato neschopnost důsledkem okolností souvisejících s manželstvím).

Pokud si některý z manželů nárokuje výživné, nemůže zároveň vznést nárok na náhradu. Pokud bylo manželství rozvedeno na základě výlučného zavinění odpůrce, může navrhovatel obdržet náhradu. Náhradu lze přiznat pouze tehdy, jestliže manželství trvalo nejméně 20 let.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rumunské právo zná pouze pojem „faktické rozluky“, nikoli „právní rozluky“, a zná také pojem soudního rozdělení majetku. Faktická rozluka je stav, který je nutné před soudem dokázat. Pokud faktická rozluka trvá déle než dva roky, je důvodem k tomu, aby soud manželství rozvedl.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Soud prohlásí manželství za neplatné, jestliže došlo k porušení některého ze zákonných požadavků na uzavření manželství. Manželství může být prohlášeno za neplatné pouze rozhodnutím soudu. Prohlášení manželství za neplatné má právní účinek vztahující se k minulosti i budoucnosti; má se za to, že manželství nikdy neexistovalo.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Absolutním důvodem k prohlášení manželství za neplatné je porušení právních ustanovení vztahujících se k uzavření manželství. Jedná se o tyto případy: manželství bylo uzavřeno nedobrovolně,

manželství bylo uzavřeno mezi osobami stejného pohlaví,

manželství bylo uzavřeno s osobou již sezdanou,

manželství bylo uzavřeno mezi osobami, které jsou spolu v příbuzenském vztahu, buď v přímé linii, nebo ve vedlejší linii až do čtvrtého stupně včetně,

manželství bylo uzavřeno s osobou trpící duševním onemocněním nebo mentálně postiženou,

manželství bylo uzavřeno bez souhlasu budoucích manželů nebo jejich souhlas nebyl vysloven v souladu se zákonným postupem,

manželství bylo uzavřeno s nezletilou osobou mladší 16 let,

manželství bylo uzavřeno pro jiné účely, než je založení rodiny.

Relativní důvody k prohlášení manželství za neplatné jsou následující:

manželství uzavřela nezletilá osoba ve věku 16 let na základě lékařského posudku bez souhlasu jednoho nebo obou rodičů, kteří jsou nositeli rodičovské odpovědnosti, nebo bez povolení osoby s rodičovskou odpovědností,

souhlas s uzavřením manželství byl vysloven za protiprávních okolností: na základě omylu (ohledně fyzické totožnosti druhého z manželů), podvodu nebo násilí,

manželství uzavřela osoba dočasně neschopná úsudku,

manželství bylo uzavřeno mezi adoptivním rodičem a nezletilou osobou v jeho nebo její péči.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Dokud soud nevynese konečný rozsudek, zachovává si manžel, který manželství, jež je neplatné nebo bylo za neplatné prohlášeno, uzavřel v dobré víře, status manžela či manželky v platném manželství. Na vypořádání majetkových poměrů bývalých manželů se použijí obdobně ustanovení platná pro rozvod. Neplatnost manželství nemá žádný právní účinek na postavení dětí, které jsou nadále považovány za děti narozené v manželství. Co se týče vzájemných práv a povinností rodičů a dětí, použijí se obdobně ustanovení platná pro rozvod.

Rozhodnutí soudu, jímž se manželství prohlásí za neplatné, je vymahatelné vůči třetím stranám. Obdobně jsou použitelná i ustanovení týkající se formálních podmínek režimu společného jmění manželů, veřejné povahy manželské smlouvy a její nevymahatelnosti.

Neplatnost manželství nelze vymáhat vůči třetím stranám, pokud jde o nárok vztahující se k právnímu úkon časově předcházejícímu prohlášení neplatnosti, vyjma případů, kdy byly splněny zákonem stanovené formální podmínky týkající se oznámení návrhu na prohlášení manželství za neplatné nebo návrhu na zrušení neplatného manželství, nebo případů, kdy si dotčená třetí strana byla před provedením příslušného právního úkonu jiným způsobem vědoma skutečnosti, která je důvodem neplatnosti manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Mediace představuje nezávaznou možnost, které mohou manželé využít před zahájením soudního řízení. Soudní orgány jsou během řízení povinny obě strany o možnosti mediace a výhodách spojených s jejím využitím poučit.

Mediace umožňuje urovnat neshody mezi manželi ohledně dalšího trvání manželství, výkonu rodičovských práv, určení trvalého bydliště dítěte, příspěvků rodičů na výživu dětí i další neshody, které v manželském vztahu mohou v souvislosti s právy manželů vyvstat. Mediátor dbá o to, aby výsledek jeho mediace nebyl v rozporu s nejlepšími zájmy dítěte, a rodiče vede k tomu, aby měli na zřeteli hlavně potřeby dítěte a aby jako rodiče převzali odpovědnost za to, že zajistí, aby faktická rozluka či rozvod nebránily výchově dítěte a jeho rozvoji.

Dohodu o smírném řešení rozvodu, jejíž součástí je dohoda o úpravě poměrů nezletilých v době po rozvodu, stanovení příspěvku rodičů na výživu dětí a určení trvalého bydliště dítěte, musí schválit soud, který je povinen ověřit, že dohoda je v souladu se zájmy dítěte.

Pokud se na rozvodu dohodnou manželé, kteří nemají manželské, nemanželské nebo adoptované nezletilé děti, může úředník matriky nebo notář v místě uzavření manželství nebo v místě posledního společného trvalého pobytu manželů prohlásit manželství za rozvedené na základě dohody manželů a vydat jim potvrzení o rozvodu.

Notář může prohlásit manželství za rozvedené na základě dohody manželů i tehdy, když mají nezletilé manželské, nemanželské nebo adoptované děti, za předpokladu, že se manželé dohodli na řešení všech otázek týkajících se jmen, výkonu rodičovské odpovědnosti, určení trvalého bydliště dítěte, způsobu udržování osobních styků a stanovení rodičovských příspěvků na výdaje spojené s výchovou, vzděláváním, školní docházkou a odbornou přípravou jejich dětí.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na rozvod projednává **soud**.

Místně příslušným je soud v místě posledního společného bydliště manželů. Jestliže manželé neměli společné bydliště nebo na tomto místě ani jeden z obou manželů už nebydlí, podává se návrh k soudu, v jehož obvodu je místo bydliště odpůrce. Pokud odpůrce nemá trvalé bydliště v Rumunsku a rumunské soudy jsou příslušné podle mezinárodního práva soukromého, podává se návrh k soudu, v jehož obvodu je místo trvalého bydliště navrhovatele. Pokud nemá trvalé bydliště v Rumunsku navrhovatel ani odpůrce, mohou strany po vzájemné dohodě podat návrh na rozvod u kteréhokoli rumunského soudu. Pokud k takové dohodě nedojde, podá se návrh na rozvod u soudu pátého obvodu v Bukurešti.

V návrhu na rozvod musí být, kromě náležitostí stanovených pro žalobu, uvedena jména nezletilých dětí. K návrhu musí být přiložen oddací list, kopie rodných listů nezletilých dětí a popřípadě také dohoda, k níž manželé dospěli na základě mediace.

Je-li návrh na rozvod podán na základě dohody obou stran, musí být podepsán oběma manželi nebo jejich společným pověřeným zástupcem, který má k jejich právnímu zastupování zvláštní plnou moc. Pokud je pověřeným zástupcem advokát, musí být podpisy manželů v souladu se zákonem tímto advokátem ověřeny.

K soudu prvního stupně se strany musí dostavit osobně vyjma situace, kdy v tom některému z manželů brání výkon trestu odnětí svobody, závažné onemocnění, soudní zákaz nebo skutečnost, že má trvalé bydliště v zahraničí, nebo nějaká jiná situace, která mu brání, aby se k soudu osobně dostavil. V takových situacích může být dotčená osoba zastoupena advokátem, pověřeným zástupcem, popřípadě též poručíkem nebo registrovaným zástupcem (*curator*). Pakliže se navrhovatel k nařízenému jednání před soudem prvního stupně bez odůvodnění nedostaví a přítomen je pouze odpůrce, návrh se zamítne jako neodůvodněný.

Soud projednávající rozvod přijme i bez návrhu rozhodnutí o výkonu rodičovské odpovědnosti, stanovení příspěvku rodičů na výdaje spojené s výchovou a vzděláváním dětí, trvalém bydlišti dětí a právech rodičů na osobní styk s dětmi.

Návrh na prohlášení manželství za neplatné z absolutních důvodů může podat kterákoli zainteresovaná strana. Návrh na zrušení manželství má osobní povahu a nemá žádný právní účinek vůči dědicům. Podá-li však takovou žádost jeden z manželů, může v ní pokračovat kterýkoli z jeho dědiců.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Právní pomoc lze získat za podmínek stanovených mimořádným vládním nařízením č. 51/2008 o právní pomoci v občanskoprávních věcech, který byl schválen a doplněn zákonem č. 193/2008 v platném znění.

Právní pomoc lze poskytnout ve formě pomoci právního zástupce, úhrady nákladů na soudního znalce, překladatele či tlumočníka, úhrady exekučních poplatků, i formou osvobození nebo částečné úlevy od soudních poplatků, jejich úhrady ve splátkách nebo odložení jejich platby; lze přiznat více forem právní pomoci současně.

Na právní pomoc mají nárok osoby, jejichž čistý měsíční příjem na člena rodiny činil za poslední dva měsíce před podáním návrhu méně než 300 RON. Je-li tento příjem nižší než 600 RON, poskytuje se právní pomoc v 50% výši. Právní pomoc přiměřenou potřebám navrhovatele lze přiznat i v jiných situacích, kdy lze předpokládat, že skutečné nebo odhadované náklady řízení by omezovaly možnost domáhat se účinným způsobem spravedlnosti, například v důsledku rozdílu mezi životními náklady v členském státě, kde žadatel bydlí, a životními náklady v Rumunsku.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Podle nového občanského zákoníku činí lhůta pro podání odvolání proti rozhodnutí 30 dní od oznámení tohoto rozhodnutí.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Použitelným právním předpisem upravujícím uznávání rozsudků o rozvodu je nařízení (ES) č. 2201/2003. Návrh se podává k soudu, v jehož obvodu je trvalé nebo přechodné bydliště odpůrce v Rumunsku. Je-li bydliště odpůrce neznámé, podá se návrh k soudu, v jehož obvodu je trvalé nebo přechodné bydliště navrhovatele.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Rozhodnutí o uznání rozvodu lze napadnout odvoláním k místně příslušnému odvolacímu soudu nebo dovoláním k Nejvyššímu kasačnímu soudu.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Při určování práva použitelného na mezinárodní soukromoprávní vztahy se rumunské soudy řídí buď nařízením Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozlučky, nebo § 2957 a násl. občanského zákoníku.

Manželé si mohou zvolit právo státu, ve kterém mají své společné trvalé bydliště nebo ve kterém měli své obvyklé společné bydliště naposledy (pakliže v něm alespoň jeden z nich ke dni dohody o volbě použitelného práva žije), právo státu, jehož je jeden z manželů občanem, právo státu, ve kterém manželé žili nejméně tři roky, nebo právo rumunské.

Pokud manželé takovou volbu neučiní, je použitelným právem právo státu, ve kterém mají své obvyklé společné bydliště, nebo pokud takové bydliště nemají, právo státu, ve kterém měli své obvyklé společné bydliště naposledy (pakliže v něm alespoň jeden z nich ke dni podání návrhu na rozvod stále žije). Pokud jeden z manželů nemá obvyklé bydliště, použije se právo státu, jehož byli oba manželé k datu podání návrhu na rozvod občany, nebo pokud má každý z obou manželů jiné občanství, právo země, jehož občanství oba manželé měli (pakliže alespoň jeden z nich má toto občanství ke dni podání návrhu na rozvod). Ve všech ostatních situacích je použitelným právem právo rumunské.

Poslední aktualizace: 03/12/2015

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Upozorňujeme, že výchozí [sl](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Rozvod - Slovinsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Právo Republiky Slovinsko uznává: a) rozvod manželství na základě dohody mezi manželi a b) rozvod manželství na základě žaloby.

a) V případě **rozvodu manželství na základě dohody mezi manželi** soud rozvod povolí podle článku 64 zákona o manželství a rodině (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*, ZZDZ), pokud se manželé dohodli na péči o společné děti, jejich výchově a výživném na děti a na styku dětí s rodiči (k němuž je nutné vyžádat si stanovisko střediska sociální práce) a pokud předložili ve formě vykonatelného notářského zápisu dohodu o rozdělení společného jmění, o tom, kdo z nich zůstane nebo se stane nájemníkem jejich bytu, a o výživném pro manžela, který nemá žádné prostředky na živobytí a je nezaměstnaný nikoli vlastní vinou.

b) Pokud se manželství stalo z jakéhokoli důvodu „nesnesitelným“, může o rozvod požádat kterýkoli manžel, a to **podáním žaloby na rozvod manželství**. V tomto případě rozhoduje soud rovněž o péči o společné děti manželů, jejich výchově, výživném na děti a jejich styku s rodiči. Před vydáním rozhodnutí si soud musí vyžádat stanovisko střediska sociální práce.

V obou případech soud po obdržení žádosti o rozvod manželství na základě dohody manželů i po obdržení žaloby na rozvod manželství příslušnému *středisku sociální práce* nařídí, aby provedlo poradenský pohovor, jehož se musí oba manželé zúčastnit osobně bez přítomnosti zmocněnců. Středisko sociální práce podá soudu zprávu o výsledku poradenského pohovoru.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Zákon o manželství a rodině uznává pouze jeden důvod rozvodu manželství: skutečnost, že se *manželství stalo nesnesitelným*. To znamená, že manželství je tak hluboce a nenávratně rozvráceno, že jej již nelze zachránit. Manželství se považuje za „nesnesitelné“ pouze tehdy, pokud vztahy mezi manželi nebyly narušeny jen dočasně, ale jsou z vážných důvodů narušeny hluboce a nenávratně. Nesnesitelnost se posuzuje podle situace v době, kdy se koná jednání, s přihlídnutím ke všem okolnostem, které k této situaci vedly. Soud rozhodne o nesnesitelnosti rovněž v případě, že odpůrce s rozvodem souhlasí.

Manželství může být ukončeno na žádost kteréhokoli z manželů a nevyžaduje se, aby bylo nesnesitelné pro oba partnery.

Otázka zavinění toho, že se manželství stalo nesnesitelným, se nevznáší a soud ji nezkoumá. Manželství může být ukončeno rovněž na žádost manžela, který je odpovědný za skutečnost, že se manželství stalo nesnesitelným.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

Právní důsledky rozvodu manželství jsou podrobně objasněny níže:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Osoba, která si při uzavření manželství změnila příjmení, může do šesti měsíců poté, co rozsudek o rozvodu manželství nebo rozsudek o ukončení manželství nabyl právní moci, předložit prohlášení o přijetí dřívějšího příjmení, které používala před uzavřením manželství. Toto prohlášení může předložit pouze osoba, která si v průběhu manželství své příjmení dále nezměnila (článek 17 zákona o osobním jménu / *Zakon o osebnem imenu*, ZOI-1). Otázka změny příjmení představuje administrativní záležitost, o níž nerozhoduje soud, nýbrž správní orgán.

3.2 rozdělení jmění manželů

Při dělení společného jmění manželů se uplatňuje **právní domněnka, že podíl obou manželů na společném jmění je stejný**; manžel, který se domnívá, že by byl rozdělením majetku na stejné díly znevýhodněn, však může požádat, aby byl jeho podíl stanoven úměrně jeho příspěvku ke společnému jmění. Soud přitom vezme v úvahu nejen příjem každého manžela, nýbrž i jiné okolnosti, jako je pomoc, kterou jeden z manželů poskytoval druhému manželovi, péče o děti a jejich výchova, vykonávání domácích prací, udržování majetku a jiné formy práce a podílení se na správě, údržbě a zvětšování společného majetku.

3.3 nezletilé děti manželů

PÉČE O DĚTI A JEJICH VÝCHOVA

Ø V případě rozvodu manželství na základě dohody se manželé musí **dohodnout na péči o děti a jejich výchově**, přičemž soud posuzuje, zda je tato dohoda v zájmu dětí. Manželé se mohou dohodnout,

že se budou oba i nadále podílet na péči o děti a jejich výchově,

nebo že všechny děti budou svěřeny do péče jednomu z rodičů,

nebo že některé děti budou svěřeny do péče jednomu rodiči a ostatní děti druhému rodiči.

Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální práce.

Pokud rodiče *dospějí k dohodě ohledně péče a výchovy*, mohou soudu navrhnout, aby vydal rozhodnutí v této věci v nesporném řízení.

Pokud k dohodě nedospějí nebo pokud dohoda není v zájmu dětí, soud manželství na základě dohody neukončí; místo toho bude nutno podat žalobu na rozvod manželství.

Jestliže rodiče ani s pomocí střediska sociální práce nedospějí k dohodě ohledně péče o děti a jejich výchově, **soud na žádost jednoho rodiče či obou rodičů rozhodne**,

že všechny děti budou svěřeny do péče jednomu z rodičů,

nebo že některé děti mají být svěřeny do péče jednomu rodiči a ostatní děti druhému rodiči,

ve výjimečných případech může soud rozhodnout, že všechny nebo některé děti mají být svěřeny do péče třetí osobě.

Soud si musí před vydáním rozhodnutí vyžádat stanovisko střediska sociální práce a při rozhodování v dané věci musí uvážit názor dítěte, pokud jej vyjádří dítě samotné nebo osoba, které dítě důvěřuje a kterou si samo zvolilo, a pokud je dítě schopno porozumět jeho významu a důsledkům.

Ø V případě rozvodu na základě **žaloby** soud za účelem úpravy vztahů mezi rozvedenými manželi a jejich společnými nezletilými dětmi rozhodne o péči o děti a jejich výchově po zjištění nejlepšího zájmu dětí. I v tomto případě se rodiče mohou dohodnout na péči o společné děti a jejich výchově v zájmu těchto dětí. V tomto případě platí s ohledem na péči o děti a jejich výchovu obdobně totéž co v případě rozvodu manželství na základě dohody. Nezbytnou součástí rozsudku o rozvodu manželství je rozhodnutí o tom, s kým budou nezletilé děti žít po rozvodu, o jejich styku s rodičem, s nímž nebudou žít ve společné domácnosti, a o výživném na děti.

STYK

Rodiče se musí pokusit dospět k dohodě ohledně styku s dětmi.

Dospějí-li k dohodě, mohou navrhnout, aby soud vydal rozhodnutí v této věci v nesporném řízení; pokud soud zjistí, že dohoda není v zájmu dětí, návrh zamítne.

Pokud rodiče **nejsou schopni k dohodě dospět**, soud na návrh jednoho z rodičů (v případě rozvodu manželství na základě dohody manželů musí manželé připojit dohodu o styku s dětmi a soud ji pak uvede v rozsudku o rozvodu manželství na základě dohody) rozhodne, že musí soudu předložit potvrzení střediska sociální práce o tom, že se předtím pokusili dosáhnout dohody.

Soud o styku s dětmi rozhodne z moci úřední pouze tehdy, pokud se věc týká styku s dítětem po podání žaloby na rozvod manželství nebo po ukončení manželství rodičů dětí.

O styku s dětmi rozhodují v prvním stupni krajské soudy (*okrožna sodišča*) v nesporném řízení, pokud o něm nerozhodují společně se spory ohledně péče o děti a jejich výchovy; v tomto případě se otázka styku s dětmi řeší v občanském soudním řízení.

Při rozhodování o styku s dětmi je nanejvýš důležitý zájem dítěte: má se za to, že styk s rodičem není v zájmu dítěte, pokud na dítě vyvíjí psychický tlak nebo pokud ohrožuje fyzický a duševní vývoj dítěte.

Při rozhodování vezme soud v úvahu rovněž názor dítěte, pokud jej vyjádří dítě samotné nebo osoba, které dítě důvěřuje a kterou si samo zvolilo, a pokud je dítě schopno porozumět jeho významu a důsledkům.

Dítě má rovněž právo na styk s jinými osobami, které jsou rodinnými příbuznými a mají s dítětem úzkou osobní vazbu (např. prarodiče dítěte a (nevlastní) bratři a sestry).

VÝŽIVNÉ pro manžele a děti

Manželé mohou s ohledem na výživné na děti **dospět k dohodě a podepsat dohodu o výživném na dítě**, tato dohoda musí být podepsána před soudem; v tomto případě soud vydá zvláštní rozhodnutí v nesporném řízení. Není-li dohoda v zájmu dítěte, soud návrh na vydání rozhodnutí o schválení dohody zamítne.

Jestliže manželé **nedospěli k dohodě**, a to buď sami, nebo s pomocí střediska sociální práce, mohou o rozhodnutí požádat soud. Před vydáním rozhodnutí si soud musí vyžádat stanovisko střediska sociální práce a musí vzít v úvahu rovněž názor dítěte, pokud dítě vyjádřilo svůj názor a je schopno porozumět jeho významu a důsledkům.

Rodiče jsou povinni živit své děti do doby, dokud nedosáhnou plnoletosti, nebo plnoleté dítě do doby, než ukončí řádné denní studium a nedosáhne 26 let věku, pokud jim jejich materiální možnosti a vzdělečná schopnost umožňují uspokojovat zájmy dítěte (celkový rozvoj dítěte).

Výživné na dítě je přiznáno podle potřeb dítěte, které je potřebuje, a s přihlédnutím k materiálním možnostem a vzdělečné schopnosti osoby, která má vyživovací povinnost vůči dítěti. Při rozhodování o výživném na dítě musí soud vzít v úvahu zájem dítěte, aby bylo výživné na dítě přiměřené v zájmu zajištění jeho příznivého fyzického nebo duševního vývoje. Výše výživného na dítě je každý rok upravována podle indexu spotřebitelských cen v Republice Slovinsko.

Manžel nebo partner, který neuzavřel manželství, má vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti svého partnera, pokud některý z rodičů dítěte není schopen živit dítě sám a pokud s nezletilým dítětem partnera žije ve společné domácnosti.

Dospělé děti mají vyživovací povinnost vůči svým rodičům, pokud ti nemají dostatečné prostředky na živobytí a nejsou schopni si takovéto prostředky opatřit sami a pokud závislého rodiče nemůže podporovat jeho manžel.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Manžel, který nemá prostředky na živobytí a je nezaměstnaný nikoli vlastní vinou, má nárok na výživné.

O výživné lze požádat během rozvodového řízení nebo ve zvláštní žalobě podané do jednoho roku od ukončení manželství, pokud v době rozvodu existovaly podmínky pro poskytování výživného a tyto podmínky trvají i v době, kdy manžel požádá o výživné.

Manželé mohou v případě rozvodu manželství dospět k dohodě o výživném uzavřením dohody o výživném před notářem ve formě vykonatelného notářského zápisu.

Výživné je stanoveno na dobu neurčitou, nebo na určitou dobu, která je nezbytná k tomu, aby si manžel našel nové zaměstnání a uspořádal své záležitosti.

Výživné je přiznáno podle potřeb navrhovatele a schopností osoby, která výživné poskytuje. Výše výživného je stanovena jako měsíční částka vyplácená předem a lze o ně žádat od okamžiku podání žaloby o výživné. Výjimečně může být výživné vyplaceno jako jednorázová částka.

Soud žádost o výživné zamítne, pokud by poskytování výživného osobě, která na ně má nárok, bylo pro osobu, která má vyživovací povinnost, nespravedlivé vzhledem k důvodům, které vedly k tomu, že se manželství stalo nesnesitelným, nebo pokud se osoba, která má na výživné nárok, dopustila trestného činu vůči osobě, která jí má výživné poskytovat, či vůči jejímu blízkému rodinnému příslušníkovi, a to před rozvodovým řízením, nebo posléze.

Manžel nemá vyživovací povinnost vůči druhému manželovi, pokud by to ohrozilo jeho schopnost žít sebe nebo nezletilé děti, vůči nimž má zákonnou vyživovací povinnost.

Výše výživného je každý rok upravena podle indexu spotřebitelských cen v Republice Slovinsko.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Základním prvkem manželství je „manželské soužití“ (*življenjska skupnost*) (článek 3 zákona o manželství a rodině). Ukončení manželského soužití (*prenehanje življenjske skupnosti*) nebo rozlučka znamená trvalé ukončení základních prvků vzájemných vztahů, které mezi manželi existovaly. Při ukončení manželského svazku je ukončen ekonomický svazek a intimní a citové vazby mezi manželi a případně společná domácnost atd.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Zákon nestanoví podmínky rozluky. Soudy o rozluce rozhodují v každém řízení podle okolností a zvláštních znaků dotyčného případu.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Rozlučka nemá žádný vliv na existenci manželství, to znamená, že ukončeno je pouze manželské soužití, nikoli manželství. K ukončení manželství je nutná žaloba nebo návrh na ukončení manželství dohodou. V případě rozluky manželé přestávají vytvářet společné jmění. Závislý manžel může požádat o výživné prostřednictvím žaloby, kterou je nutno podat do jednoho roku poté, co došlo k rozluce.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Prohlášení manželství za neplatné znamená, že v době uzavření manželství nebyly splněny podmínky, které se podle zákona vyžadují k tomu, aby se manželství pokládalo za platné (např. neexistence svobodné vůle, vynucený souhlas nebo souhlas udělený omylem, manželství nebylo uzavřeno stanoveným postupem, bylo uzavřeno mezi blízkými příbuznými nebo bylo uzavřeno vážně duševně nemocnou osobou nebo osobou s nedostatečnými rozumovými schopnostmi). Právní důsledky manželství zanikají ke dni, k němuž rozsudek o prohlášení manželství za neplatné nabude právní moci.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Ø Manželství se nestává neplatným *ipso iure*, nýbrž musí být za neplatné prohlášeno rozsudkem soudu.

Ø Slovinské právní předpisy rozlišují mezi **manželstvím relativně a absolutně neplatným**. Rozdíl spočívá ve skupině osob, které mohou o prohlášení manželství za neplatné požádat.

a) Důvody **relativní neplatnosti**:

vážná duševní porucha nebo zhoršený úsudek v době uzavření manželství (požádat o prohlášení manželství za neplatné může jeden nebo druhý manžel, avšak až poté, co tato situace pominula),

pokud byl souhlas s manželstvím vynucen nebo byl udělen omylem (manžel, který byl přinucen uzavřít manželství nebo který vstoupil do manželství omylem),

pokud manželství uzavřela osoba mladší 18 let (rodiče nebo opatrovník).

b) Důvody **absolutní neplatnosti**: (osobami, které mohou podat žalobu, jsou kromě obou manželů i některé další osoby mající přímou právní výhodu z prohlášení manželství za neplatné (např. ostatní dědicové zesnulého manžela mohou po jeho úmrtí podat žalobu na prohlášení manželství za neplatné, takže žijící manžel ztratí nárok na dědictví); oprávněné osoby mohou podat žalobu rovněž po prohlášení manželství za neplatné); žalobu může podat i státní zástupce:

vážná duševní porucha nebo zhoršený úsudek na straně jednoho z manželů, pokud tato situace v době podání návrhu na prohlášení manželství za neplatné dosud trvá,

některý z manželů byl v době uzavření manželství dosud v manželském svazku s jinou osobou,

manželé jsou příbuznými v přímém nebo pobočném pokolení do čtvrtého stupně včetně,

manželé nebyli při uzavření manželství přítomni, nebo jeden z manželů a zmocněnec druhého manžela nebyli přítomni, nebo

manželé nevstoupili do manželství s úmyslem vést společnou domácnost.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Právní důsledky prohlášení manželství za neplatné nabývají účinku ke dni, k němuž rozsudek o prohlášení manželství za neplatné nabude právní moci. Co se týká majetkových vztahů mezi manželi, vyživovací povinnosti vůči závislému manželovi, vrácení darů mezi manžely a vztahu manželů s jejich společnými dětmi, právní důsledky jsou v případě prohlášení manželství za neplatné stejné jako v případě rozvodu manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Zákon o mediaci v občanských a obchodních věcech (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah*), který vstoupil v platnost v červnu 2008, upravuje **mediaci ve sporech** týkajících se občanskoprávních, obchodních, pracovněprávních, *rodinných* a jiných majetkoprávních vztahů s ohledem na nároky, které mohou strany libovolně uplatnit a vypořádat, pokud zvláštní zákon nestanoví u některých z těchto druhů sporů jinak. Manželství samotné nelze ukončit bez zásahu soudu, je proto nutno podat žalobu nebo návrh na ukončení manželství dohodou.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Podle článku 32 občanského soudního řádu (*Zakon o pravdnem postopku*) odpovídají za rozhodování o manželských sporech (co se týká rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné – slovinské právní předpisy neupravují zvláštní žalobu pro rozlučku) **krajské soudy**.

K žalobě nebo návrhu je nutno připojit výpis z matriky manželství nebo výpis z matriky narození, přičemž při soudním jednání je nutno předložit průkaz totožnosti.

Manželé musí k návrhu na ukončení manželství dohodou připojit rovněž:

dohodu o péči o společné děti, jejich výchově a výživném na tyto děti a o jejich styku s rodiči (je nutné vyžádat si stanovisko střediska sociální práce),

dohodu o rozdělení společného jmění ve formě vykonatelného notářského zápisu,

dohodu o tom, kdo zůstane nebo kdo se stane nájemníkem bývalé společné domácnosti, a

dohodu o výživném pro manžela, který nemá prostředky na živobytí a je nezaměstnaný nikoli vlastní vinou.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Soud zcela nebo částečně osvobodí stranu od placení soudních poplatků, pokud by tato platba významně snížila peněžní prostředky, které má tato osoba k dispozici pro vlastní obživu a obživu svých rodinných příslušníků. Od placení soudních poplatků jsou osvobozeni i občané cizích států, kteří jsou jako takoví určeni v mezinárodní smlouvě, popřípadě jestliže existují podmínky pro vzájemné uznávání (články 10 a 11 zákona o soudních poplatcích / *Zakon o sodnih taksah*, ZST-1).

Kterákoli strana může požádat o bezplatnou právní pomoc za účelem uhrazení nákladů na právníka a znalce; rozhodnutí o přiznání právní pomoci vydává krajský soud, v jehož obvodu má žadatel trvalé bydliště. V tomto řízení soud posuzuje kritéria (např. hmotná, finanční) s odkazem na ustanovení zákona o bezplatné právní pomoci (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*).

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Opravný prostředek proti rozsudku o rozvodu manželství nebo o prohlášení manželství za neplatné lze podat vrchnímu soudu (*višje sodišče*), a to obvykle do 15 dnů. Rozsudek o rozvodu manželství na základě návrhu manželů na ukončení manželství dohodou lze napadnout:

pokud došlo k podstatnému porušení ustanovení o občanském soudním řízení,

pokud strana podala návrh omylem nebo z donucení či v důsledku podvodu,

pokud nebyly splněny zákonné podmínky pro rozvod na základě návrhu na ukončení manželství dohodou.

Dovolání (mimořádný opravný prostředek) není v manželských sporech přípustné.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Podle článku 21 nařízení (ES) č. 2201/2003 je soudní rozhodnutí vydané v jiném členském státě uznáno, aniž by bylo nutno zahájit zvláštní řízení o uznání.

O vydání rozhodnutí o uznání či neuznání soudního rozhodnutí může požádat každá zúčastněná strana. V tomto případě musí strana podat žádost o prohlášení o vykonatelnosti u příslušného krajského soudu (*okrožno sodišče*) Republiky Slovinsko.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Na postup podávání žádosti se vztahují slovinské právní předpisy.

Strana, která požádá o uznání soudního rozhodnutí nebo která jeho uznání napadne, nebo strana, která požádá o prohlášení o vykonatelnosti, musí předložit:

kopii soudního rozhodnutí, která splňuje podmínky nezbytné pro potvrzení jeho pravosti,

potvrzení (na standardním formuláři) o soudním rozhodnutí v manželském sporu.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Na otázky mezinárodní příslušnosti v případě občanů nebo rezidentů členských států EU se vztahují především a přímo ustanovení nařízení (ES) č. 2201/2003 (Brusel II bis).

Jsou-li manželé v době podání žaloby občany různých zemí, použijí se kumulativní právní předpisy zemí, jejichž jsou občany, podle ustanovení slovinských vnitrostátních právních předpisů (čl. 37 odst. 2 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním / *Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*).

Nelze-li podle právních předpisů zemí, jejichž občany manželé jsou, manželství ukončit, použije se na ukončení manželství slovinské právo, má-li v době podání žaloby jeden z manželů trvalé bydliště ve Slovinsku.

Je-li jeden z manželů občanem Slovinska, nemá však ve Slovinsku trvalé bydliště, a manželství nelze podle práva stanoveného v čl. 37 odst. 2 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním ukončit, použije se na ukončení manželství slovinské právo.

Související odkazy

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Poslední aktualizace: 06/02/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Slovensko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Manželství může ve Slovenské republice zrušit výlučně soud.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Soud může manželství na návrh některého z manželů rozvést, pokud jsou vztahy mezi manželi tak vážně narušené a trvale rozvrácené, že manželství nemůže plnit svůj účel a od manželů nelze očekávat obnovení manželského soužití.

Soud zjišťuje příčiny, které vedly k rozvratu vztahů mezi manželi, a při rozhodování o rozvodu k nim přihlídnou. Soud při rozhodování o rozvodu vždy přihlídnou k zájmu nezletilých dětí.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Manžel, který při uzavření manželství přijal příjmení druhého manžela jako společné příjmení, může do tří měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí o rozvodu matričnímu úřadu oznámit, že se vrací ke svému předchozímu příjmení.

Manžel, který při uzavření manželství přijal příjmení druhého manžela jako společné příjmení, a zároveň si ponechal v pořadí uvedené jako druhé příjmení svoje předchozí příjmení, může do tří měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí o rozvodu matričnímu úřadu oznámit, že upouští od používání společného příjmení.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvodem manželství zaniká společné jmění manželů. Pokud zanikne společné jmění manželů, provede se vypořádání podle zásad uvedených v § 150 občanského zákoníku. K vypořádání společného jmění může dojít: a) dohodou, b) soudním rozhodnutím, c) uplynutím doby.

3.3 nezletilé děti manželů

V rozhodnutí, kterým se rozvádí manželství rodičů nezletilého dítěte, upraví soud rovněž výkon rodičovských práv a povinností k nezletilému dítěti po rozvodu, zejména určí, komu svěří dítě do péče, kdo jej bude zastupovat a spravovat jeho majetek. Rozhodnutí o úpravě výkonu rodičovských práv a povinností lze nahradit dohodou rodičů.

Pokud se rodiče nedohodnou na úpravě styku s nezletilým dítětem, upraví soud tuto otázku rovněž v rozhodnutí o rozvodu. Je-li to třeba v zájmu nezletilého dítěte, soud styk nezletilého s rodičem omezí nebo jej zakáže.

Kromě toho soud určí, jak má rodič, kterému nebylo nezletilé dítě svěřeno do péče, přispívat na jeho výživu, případně schválí dohodu rodičů o výši výživného.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů

Rozvedený manžel, který není schopen se sám živit, může žádat od bývalého manžela, aby mu přispíval na přiměřenou výživu podle jeho schopností a možností. Pokud se manželé nedohodnou, určí výši příspěvku na výživu na návrh některého z nich soud.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluku manželství právní řád Slovenské republiky neupravuje.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

5 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

6 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Kromě rozvodu manželství je možné manželství prohlásit rozhodnutím soudu za neplatné. Takové manželství se považuje za neuzavřené od samého začátku (*matrimonium nullum*). Kromě toho může soud prohlásit, že manželství nikdy nevzniklo (*non matrimonium*).

7 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

a. Okolnosti, které způsobují neplatnost manželství jsou:

existence jiného manželství,

příbuzenský vztah mezi předky a potomky, jakož i mezi sourozenci, přičemž to stejné platí i o příbuzenství založené osvojením,

nedostatek věku, pokud jde o nezletilého staršího 16 let a mladšího 18 let,

duševní porucha, která by měla za následek omezení svéprávnosti,

prohlášení o uzavření manželství, které nebylo uzavřeno svobodně, vážně, určitě a srozumitelně.

Pokud navzdory existenci některé z uvedených okolností vylučujících uzavření manželství dojde k uzavření manželství, považuje se toto za vzniklé (existující), a to až do pravomocného rozhodnutí soudu o prohlášení takového manželství za neplatné.

b. Manželství nevznikne, pokud prohlášení o uzavření manželství:

bylo vynuceno násilím,

učinila jej nezletilá osoba mladší 16 let,

bylo učiněno před nepříslušným matričním úřadem s výjimkou podle § 4 odst. 2 a 3 nebo pokud bylo prohlášení o uzavření manželství učiněno před nepříslušným starostou nebo primátorem nebo poslancem obecního zastupitelstva nebo městského zastupitelstva,

bylo učiněno před církví nebo náboženskou společností, která není registrovaná podle zvláštního předpisu, nebo pokud bylo prohlášení o uzavření manželství učiněno před osobou, která nebyla oprávněna vykonávat činnost duchovního registrované církve nebo náboženské společnosti,

bylo učiněno v cizině před orgánem, který k tomu nebyl určen nebo

bylo učiněno zástupcem bez platného zmocnění, nebo pokud došlo k odvolání zmocnění podle tohoto zákona.

8 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Manželství, o kterém soud rozhodl, že je neplatné, se považuje za neuzavřené.

Po rozhodnutí soudu o neplatnosti manželství upravují práva a povinnosti manželů ke společnému dítěti a jejich majetkové poměry stejná ustanovení jako v případě rozvedených manželů. Rozhodnutím o neplatnosti manželství ztrácí platnost rovněž prohlášení manželů o společném příjmení, takže každý z nich je povinný užívat své původní příjmení.

9 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Rozvod manželství může prohlásit výlučně soud. Pro řešení souvisejících otázek lze použít zákon o mediaci č. 420/2004 Sb.

10 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na rozvod manželství, prohlášení manželství za neplatné nebo prohlášení, že manželství nevzniklo, se podává k okresnímu soudu.

Místně příslušný je soud, v jehož obvodě měli manželé poslední společné bydliště, pokud bydlí v obvodě tohoto soudu alespoň jeden z nich. Jinak je místně příslušný obecný soud odpůrce. Pokud nelze příslušnost soudu takto určit, je příslušný obecný soud navrhovatele.

Návrh musí obsahovat náležitosti uvedené v § 127 zákona č. 160/2015 Sb. o občanském soudním řádu pro sporná řízení (Civilný sporový poriadok) a v § 25 a § 26 zákona č. 161/2015 Sb. o občanském soudním řádu pro nesporná řízení (Civilný mimosporový poriadok).

Z návrhu musí být zřejmé, kterému soudu je určen, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán. Kromě toho v něm musí být označeni účastníci, případně jejich zástupci, uveden pravdivý a úplný popis rozhodujících skutečností, označeny důkazy k jejich prokázání, a musí z něj být patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Navrhovatel je povinen k návrhu připojit listinné důkazy, kterých se dovolává.

11 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Poskytování právní pomoci upravuje zákon. č. 327/2005 Sb. o poskytování právní pomoci osobám v materiální nouzi.

Za řízení o rozvod manželství se platí soudní poplatek. Účastník řízení může požádat o osvobození od placení soudních poplatků.

Na návrh může soud přiznat účastníkovi celkové nebo částečné osvobození od soudních poplatků, pokud to poměry účastníka odůvodňují a pokud nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Nerozhodne-li soud jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost, poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

12 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě 15 dní od doručení soudního rozhodnutí.

13 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Je třeba podat návrh na uznání rozhodnutí. Věcně a místně příslušným je krajský soud v Bratislavě.

Pravomocná rozhodnutí v manželských věcech vydaná po 1. 5. 2004 v jiných členských státech (s výjimkou Dánska) se uznávají podle nařízení č. 2201/2003 z 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000. Rozhodnutí se uznávají bez zvláštního řízení, zejména se nevyžaduje žádný zvláštní postup při změně zápisu v matrice.

Zúčastněná strana však může požádat o vydání zvláštního rozhodnutí o uznání cizího rozhodnutí v manželské věci. Pro řízení o uznání cizího rozhodnutí je příslušný krajský soud v Bratislavě.

Pokud jde o rozhodnutí vydané v Dánsku nebo v členském státě před 1. 5. 2004, vzniká nutnost podat návrh na uznání cizího pravomocného rozhodnutí v manželské věci, jestliže je alespoň jedním z účastníků řízení slovenský občan. Toto řízení se zahajuje na návrh, ke kterému je oprávněn ten, kdo je v cizím rozhodnutí označený jako účastník. Pro řízení o uznání cizího rozhodnutí je příslušný krajský soud v Bratislavě.

14 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Proti rozhodnutí o uznání či neuznání cizího rozhodnutí lze podat odvolání. Odvolání se podává krajskému soudu v Bratislavě a rozhoduje o něm Nejvyšší soud.

15 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Zrušení manželství rozvodem se řídí právním řádem státu, jehož státními příslušníky jsou manželé v okamžiku zahájení řízení. Pokud jsou manželé příslušníky různých států, řídí se zrušení manželství rozvodem slovenským právním řádem.

Poslední aktualizace: 12/05/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Finsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Návrhy na rozvod projednávají okresní soudy (käräjäoikeus). Návrh na rozvod mohou podat oba manželé společně, nebo jeden z nich.

Soud může manželství rozvést po uplynutí šestiměsíčního období „vychladnutí“. Toto období však není nutné v případech, kdy manželé minimálně poslední dva roky před podáním návrhu na rozvod žijí odděleně.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

V návrhu není třeba uvádět důvody, na jejichž základě se žádá o rozvod. Okresní soudy nezkontrolují osobní vztahy mezi manželi či důvody, jež vedly k podání návrhu na rozvod. Viz odpověď na otázku č. 1.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Manželé si při rozvodu ponechávají příjmení, jež sňatkem nabyli. Pokud v důsledku sňatku došlo ke změně jména jednoho z manželů, může tento manžel po rozvodu požádat o změnu svého jména.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvod manželství a rozdělení společného jmění manželů jsou dva různé instituty. Jakmile je manželství rozvedeno, mohou se manželé sami dohodnout na rozdělení společného jmění, či požádat soudce o jmenování vykonatele. Obecně platí, že se společné jmění manželů dělí rovným dílem. Od tohoto obecního pravidla se lze odchýlit v případě předmanželské smlouvy. Rozdělení společného jmění lze také upravit v případech, kdy by se jeho výsledek považoval za nepřiměřený z jiných důvodů. Společné jmění manželů lze rozdělit při započítání období „vychladnutí“.

3.3 nezletilé děti manželů

Otázky související s nezletilými dětmi, jež spolu manželé mají, jako je svěřením do péče, bydlení, výživné a právo na styk s dítětem, lze vyřešit společně s návrhem na rozvod. Viz oddíl „Rodičovská zodpovědnost – Finsko“ a „Nároky z výživovací povinnosti – Finsko“.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Při rozvodu manželství může soud na návrh uložit jednomu z manželů povinnost platit druhému z nich výživné, shledá-li to za přiměřené. (Viz „Nároky z výživovací povinnosti – Finsko“.) Tyto případy jsou však vzácné.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Finský právní řád nezná institut rozluky. V praxi se rozlukou rozumí, že manželé žijí odděleně, každý na jiné adrese.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Viz odpověď na otázku č. 4.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Viz odpověď na otázku č. 4.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Ve finských právních předpisech neexistují ustanovení o prohlášení manželství za neplatné. Státní zástupce však musí k soudu v případě, kdy vyjde najevo, že manželé jsou blízcí příbuzní nebo že se jeden z nich v době vstupu do manželství nacházel v jiném zákonně uzavřeném manželském svazku, neprodleně podat návrh na rozvod.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Viz odpověď na otázku č. 7.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Viz odpověď na otázku č. 7.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Návrh na rozvod se musí vždy podat k okresnímu soudu. Zákon však stanoví, že se manželé vždy musí nejprve pokusit vyřešit případné rodinné spory vyjednáváním a dosažením vzájemné shody; za tímto účelem mohou manželé o pomoc požádat rodinné mediátory ze svého místního odboru sociálních služeb (sosiaalilautakunta). Okresní soudy mají rovněž povinnost informovat manžele o tom, že je k dispozici služba rodinné mediace. Mediátoři se snaží pomoci manželům dosáhnout vzájemné shody na takovém řešení rodinných sporů, jež bude pro všechny členy rodiny co nejpříjemnější. Mediátoři také mohou manželům asistovat při přípravě dohody o vyřešení sporu či při zahajování další řízení. Mají přitom zvláštní povinnost zohledňovat zájmy případných nezletilých dětí v rodině. Mediace je vždy dobrovolná.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na rozvod mohou podat oba manželé společně, nebo jeden z nich sám. Návrh na rozvod se podává písemně u okresního soudu v místě, kde má jeden z manželů bydliště. Návrhy na rozvod lze podat osobně nebo prostřednictvím oprávněného zástupce. Návrhy na rozvod lze okresnímu soudu zaslat také poštou, faxem či e-mailem.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Právní pomoc je ve věcech týkajících se rozvodu k dispozici. Více informací o dostupné právní pomoci ve Finsku naleznete zde: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Rozsudek, kterým se manželství prohlašuje za rozvedené, lze napadnout u odvolacího soudu (hovioikeus).

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Uznání rozhodnutí o rozvodu vydaného v jiném členském státě se zpravidla opírá o nařízení Rady (ES) č. 2201/2003.

Na základě tohoto nařízení se rozhodnutí vydané v jednom členském státě v jiném členském státě uznává, aniž by bylo zapotřebí zvláštního řízení.

Kterýkoliv z účastníků řízení může nicméně požádat o vydání rozhodnutí o uznání, či neuznání rozsudku.

Návrh na uznání rozhodnutí projednávají okresní soudy.

V případě návrhů na rozvod podaných v severských zemích se však použije Severská úmluva o manželství z roku 1931. Z členských států Evropské unie jsou stranami této úmluvy Finsko, Švédsko a Dánsko. Rozhodnutí o rozvodu vydaná v souladu se Severskou úmluvou o manželství jsou platná ve všech severských zemích a nevyžadují žádné další zvláštní potvrzení.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesnému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Řízení je v těchto případech totožné jako řízení popsané v odpovědi na otázku č. 14.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Finské právo se použije na všechny návrhy na rozvod podané ve Finsku.

Poslední aktualizace: 01/06/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Rozvod - Švédsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Jeden z manželů nebo oba společně mohou požádat o rozvod manželství. Za jistých podmínek musí rozvodu manželství předcházet doba na rozmyšlenou v délce šesti měsíců. Je tomu tak v případech, že

to požadují oba manželé,

jeden z nich trvale bydlí společně s vlastním dítětem mladším 16 let, které je v jeho péči, nebo

rozvod manželství si přeje pouze jeden z manželů.

V některých výjimečných případech mají však i manželé přes výše uvedené nárok na rozvod manželství bez doby na rozmyšlenou. Je tomu tak v případě, pokud manželé žijí po dobu dvou let odděleně. Jeden z manželů má rovněž nárok na rozvod manželství bez doby na rozmyšlenou, pokud je pravděpodobné, že byl k uzavření sňatku přinucen nebo uzavřel sňatek před dosažením 18 let věku bez souhlasu oprávněného orgánu. Bylo-li manželství uzavřeno mezi blízkými příbuznými nebo bylo-li manželství uzavřeno osobou, jejíž předchází manželství nebo registrované partnerství nezaniklo, má kterýkoliv z manželů nárok na rozvod manželství bez předcházející doby na rozmyšlenou.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Manžel nebo manželka má vždy právo na vydání rozsudku o rozvodu manželství a pro takový rozsudek se nemusí odvolávat na žádné zvláštní důvody.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Pokud jeden z manželů přijal příjmení druhého z manželů, má právo vzít si zpět příjmení, které měl naposledy za svobodna.

3.2 rozdělení jmění manželů

Po rozvodu manželství musí být majetek rozdělen mezi manžele. Základním pravidlem je, že majetek se dělí rovným dílem. Důvod rozvodu manželství nemá pro rozdělení majetku manželů žádný význam.

3.3 nezletilé děti manželů

Po rozvodu manželství zůstávají děti automaticky nadále v péči obou rodičů. Tato společná péče však může být zrušena rozhodnutím soudu:

bez návrhu soudem, pokud soud zjistí, že společná péče je zjevně neslučitelná s nejlepšími zájmy dítěte, nebo

na návrh některého z manželů, pokud soud dojde k závěru, že je v nejlepší zájmu dítěte, aby bylo ve výlučné péči jednoho z manželů.

Pokud oba manželé žádají o zrušení společné péče, musí tak soud učinit.

Za výživu dítěte odpovídají oba rodiče. Rodič, který s dítětem nebydlí, plní svou vyživovací povinnost placením výživného na dítě druhému z rodičů.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Po rozvodu manželů za svou obživu odpovídá každý z manželů sám. Výjimky platí pouze v některých zvláštních situacích, mj. pokud je pro jednoho z manželů obtížné žít se sám poté, co došlo k zániku dlouhotrvajícího manželství, nebo pokud existují jiné závažné důvody.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Ve švédském právu není upravena rozlučka.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Ve švédském právu není upravena rozlučka.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Ve švédském právu není upravena rozlučka.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Ve švédském právu není upraveno prohlášení manželství za neplatné. Manželství může zaniknout buď smrtí jednoho z manželů, nebo soudním rozsudkem o rozvodu manželství.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Ve švédském právu není upraveno prohlášení manželství za neplatné.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Ve švédském právu není upraveno prohlášení manželství za neplatné.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

O zániku manželství rozvodem může rozhodnout pouze soud. Existují však alternativní způsoby řešení různých otázek, které se mohou objevit v souvislosti s rozvodem manželství.

Manželům může být poskytnuto tzv. rodinné poradenství, jehož cílem je řešit konflikty v partnerském soužití. Takovým způsobem se může manželům dostat pomoci s řešením problémů a konfliktů, aby mohli v manželství pokračovat. Pokud již došlo k odloučení, může rodinné poradenství namísto toho přispět k utlumení konfliktu a umožnit dospělým společně fungovat v roli rodičů. Rodinné poradenství je poskytováno veřejnými orgány (obcemi), církevními orgány a dále jednotlivci. Obce mají povinnost zajistit rodinné poradenství každému, kdo o ně požádá.

Manželé mají rovněž nárok na tzv. rozhovory o spolupráci. Tyto rozhovory nejsou zaměřeny na vztahy mezi dospělými, ale na děti. Rozhovory o spolupráci mají v první řadě za cíl dosáhnout jednoty v otázkách péče, bydlení a styku s dětmi. Rozhovory o spolupráci probíhají pod vedením odborníka. Obce mají povinnost zajistit rozhovory o spolupráci každému, kdo o ně požádá.

Pokud chtějí manželé dosáhnout změny v otázce péče, bydlení a styku se svými společnými dětmi, mohou o tom uzavřít dohodu. Dohodu musí schválit orgán sociální péče.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluce osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Ve švédském právu není upravena rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné.

Prvním předpokladem pro návrh na rozvod podaný na švédský soud je to, aby byl švédský soud příslušný. Tak je tomu samozřejmě v případě, že jsou oba manželé švédskými občany a bydlí ve Švédsku. Ale švédský soud je příslušný i v následujících případech:

pokud jsou oba manželé švédskými občany,

pokud je navrhovatel švédským občanem a má nebo po dosažení 18 let věku dříve měl bydliště ve Švédsku,

pokud navrhovatel není švédským občanem, ale nejméně po dobu jednoho roku má bydliště ve Švédsku, nebo

pokud má odpůrce bydliště ve Švédsku.

Pokud je doloženo, že švédský soud je příslušný pro projednání otázky rozvodu manželství, projedná věc švédský okresní soud (tingsrätt), v jehož obvodu má jeden z manželů bydliště. Pokud nikdo z nich nemá bydliště ve Švédsku, projedná věc Okresní soud ve Stockholmu (Stockholms tingsrätt).

Návrh na rozvod manželství může být soudu podán dvěma různými způsoby. Pokud rozvod manželství chtějí oba manželé, mohou podat společný návrh. Ale pokud se chce rozvést pouze jeden z nich, musí ten z manželů, kdo si přeje rozvod manželství, podat okresnímu soudu žalobu. V obou případech je nutné připojit výpisy z evidence obyvatel obou manželů. O výpis z evidence obyvatel lze požádat u Švédského daňového úřadu (Skatteverket).

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

V záležitostech týkajících se rozvodu manželství a s tím souvisejících otázkách je právní pomoc přidělována, pouze pokud pro ni existují *zvláštní důvody*.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ve švédském právu není upravena rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné.

Ano, proti rozsudku o rozvodu manželství se lze odvolat.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Podle nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 [PLEASE PROVIDE LINK] o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 (Nařízení Brusel II) musí být rozsudek sdělený v členském státě uznán v ostatních členských státech, aniž by bylo zapotřebí použít zvláštního řízení. Existují však určité důvody pro odepření uznání.

Hlavním pravidlem v Nařízení Brusel II je tedy to, že rozsudek o rozvodu manželství nebo rozluce či prohlášení manželství za neplatné vyneseny v jiném členském státě má být automaticky postaven na roveň odpovídajícího švédského rozhodnutí a nabýt stejných právních účinků. I když tedy nařízení vychází z principu automatického uznání, je možné, aby dotčená osoba napadla uznání zahraničního rozsudku ve Švédsku. Žádost se podává Vrchnímu soudu pro Svealand (Svea hovrätt), který v tomto stádiu zaujme postoj k žádosti bez vyslechnutí protistrany.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Pro využití možnosti v Nařízení Brusel II napadnout uznání zahraničního rozsudku ve Švédsku (viz otázka 14 výše), je nutno obrátit se na Vrchní soud pro Svealand (Svea hovrätt) [PLEASE PROVIDE LINK TO QUESTION 14 ABOVE]. Pokud Vrchní soud pro Svealand v takovém řízení určil, že předmětný rozsudek má být ve Švédsku uznán, může protistrana požadovat změnu tohoto rozhodnutí. Žádost o změnu se podává Vrchnímu soudu pro Svealand, který v dalším řízení vyslechne obě procesní strany. Proti rozhodnutí Vrchního soudu pro Svealand ve věci žádosti o změnu se lze následně odvolat k Nejvyššímu soudu (Högsta domstolen).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Žádost o rozvod manželství projednávaná švédským soudem je vždy přezkoumávána podle švédského práva (zásada *lex fori*).

V některých případech se však bere ohled i na obsah zahraničního práva. To platí v následujících případech:

Pokud jsou oba manželé občany cizího státu a ani jeden z nich nemá už nejméně rok bydliště ve Švédsku, nelze proti vůli jednoho z manželů vydat rozsudek o rozvodu manželství, pokud k němu není důvod podle práva země, jejíž jsou manželé nebo některý z manželů občany.

Pokud jsou oba manželé občany cizího státu a jeden z nich uvede, že podle práva země, jejíž je občanem, neexistuje důvod pro rozvod manželství, nelze vydat rozsudek o rozvodu manželství, pokud proti němu existují zvláštní důvody s ohledem na zájmy tohoto manžela nebo společných dětí.

Je nutno zdůraznit, že i v případech, kterých se oba body týkají, jde tedy o čisté využití švédského práva, avšak s jistou ochranou proti tomu, aby byl vyneseno rozsudek o rozvodu manželství podle švédského práva v případech, kdy mají manželé slabou vazbu na Švédsko a proti rozvodu manželství existují závažné důvody.

Poslední aktualizace: 21/12/2015

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Upozorňujeme, že výchozí [en](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Rozvod - Anglie a Wales

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Jeden z manželů musí u soudu podat žalobní návrh (zvaný „*petition*“). Návrhy na rozvod projednává rodinný soud (*Family Court*) a manželé musí návrh na rozvod podat tomuto soudu. Navrhovatel musí prokázat, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství, a musí předložit důkaz, že nastala jedna z pěti níže uvedených skutečností.

Návrh na rozvod nelze podat dříve než jeden rok ode dne uzavření manželství, návrh na prohlášení manželství za neplatné však lze podat kdykoli po uzavření manželství. K prokázání skutečnosti, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství, lze použít důkazy pocházející z jednoletého období ode dne uzavření manželství.

Od března 2014 mohou v Anglii a Walesu uzavírat sňatek i páry stejného pohlaví. Pro rozvod platí stejné podmínky bez ohledu na to, zda jsou manželé opačného nebo stejného pohlaví.

Od roku 2005 mohly ve Spojeném království páry stejného pohlaví svůj vztah legalizovat uzavřením registrovaného partnerství. Strany, které uzavřely takovéto partnerství, mohou požádat o jeho zrušení nebo podat návrh na rozluku, jestliže se jejich vztah rozpadne. Postup je stejný jako v případě rozvodu, soudní rozluku a prohlášení manželství za neplatné, jak je popsáno níže. Více informací je uvedeno na [internetových stránkách vlády](#).

V manželství osob stejného pohlaví se v případě dvou mužů jedná o dva manžele a v případě dvou žen o dvě manželky.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Jediným důvodem k rozvodu je nezvratný rozpad manželství. Jako důkaz o tom, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství, je nutno prokázat jednu či více „skutečností“ týkajících se manželství:

druhý z manželů se dopustil nevěry s osobou opačného pohlaví a navrhovatel není schopen s ním dále žít;

nerozumné chování, což znamená, že se druhý z manželů choval tak, že od navrhovatele nelze přiměřeně očekávat, že s ním bude nadále žít;

opuštění, což znamená, že druhý z manželů opustil navrhovatele po dobu dvou let před podáním návrhu na rozvod;

manželé žili odděleně po dobu dvou let před podáním návrhu na rozvod (se souhlasem druhého z manželů);

manželé žili odděleně po dobu pěti let před podáním návrhu na rozvod (bez souhlasu druhého z manželů).

Soud musí co nejdůkladněji prověřit skutečnosti uváděné navrhovatelem i skutečnosti uváděné druhým z manželů (odpůrcem). Je-li soud na základě důkazů přesvědčen o nezvratném rozpadu manželství, vydá soudce rodinného soudu (*Family Court*) rozhodnutí o rozvodu manželství.

Jestliže soud má za to, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství, vydá nejprve prozatímní rozhodnutí (*decree nisi*) o rozvodu manželství. Po uplynutí šesti týdnů může strana, která podala soudu návrh na rozvod, požádat o konečné rozhodnutí o rozvodu (*decree absolute*). S výjimkou mimořádných okolností není pro podání návrhu na prohlášení rozhodnutí za konečné stanovena žádná lhůta.

Je-li však návrh na prohlášení rozhodnutí za konečné podán po uplynutí více než 12 měsíců od vydání prozatímního rozhodnutí, musí žadatel podat písemné vysvětlení a uvést:

důvody prodlení;

zda spolu on a druhý z manželů žili v době po vydání prozatímního rozhodnutí, a pokud ano, v jakém období, a

zda manželka, což v případě sezdaných párů stejného pohlaví znamená kteroukoli z manželek, v době po vydání prozatímního rozhodnutí porodila dítě (nebo se tak usuzuje), a pokud ano, zda se má za to, že dítě je nebo může být společným dítětem.

Soudce rodinného soudu může požadovat, aby navrhovatel předložil písemné prohlášení potvrzující podané vysvětlení, a může o návrhu rozhodnout jakýmkoli způsobem, který pokládá za vhodný.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Strany mohou uzavřít nové manželství (nebo registrované partnerství), pokud si to přejí. Mohou se rozhodnout, zda si ponechají příjmení manžela, nebo zda se vrátí ke svému příjmení z doby před uzavřením manželství nebo registrovaného partnerství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Soud může při vydání rozhodnutí o rozvodu manželství, neplatnosti manželství nebo soudní rozluce či posléze nařídít převedení majetku z jednoho z manželů na druhého nebo na společné dítě či na jinou osobu ve prospěch společného dítěte.

Soudy mají rovněž pravomoc nařídít pravidelné platby nebo prodej majetku, rozhodnout o důchodech, nařídít jednorázové vyrovnání a vydat jiná rozhodnutí.

Je na uvážení soudů, jaká rozhodnutí v daném případě vydají, aby vyhovely požadavkům daného případu v souladu s konkrétními okolnostmi.

Při výkonu své diskreční pravomoci musí soud zvážit prospěch společného dítěte, které je mladší 18 let, a rovněž tyto záležitosti:

příjem, výdělečné schopnosti, majetek a jiné finanční zdroje, které má nebo v blízké budoucnosti pravděpodobně bude mít každý z manželů;

zvažuje se rovněž finanční i jiný příspěvek každého z manželů ve vztahu k péči o domácnost a děti;

finanční potřeby, povinnosti a odpovědnost, kterou má nebo v blízké budoucnosti pravděpodobně bude mít každý z manželů;

životní úroveň rodiny před rozpadem manželství;

věk obou stran a dobu trvání manželství;

tělesné nebo mentální postižení kterékoli ze stran;

míra, v jaké každá strana přispěla nebo v blízké budoucnosti pravděpodobně přispěje k prospěchu rodiny;

chování manželů, je-li takové povahy, že by nebylo spravedlivé je nezohlednit při rozhodování o rozdělení majetku;

hodnota, kterou pro každého z manželů představuje jakákoli výhoda, kterou dotčená strana nebude moci získat z důvodu rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné.

3.3 nezletilé děti manželů

Po rozvodu mají oba rodiče nadále rodičovskou zodpovědnost za děti vzešlé z manželství. Každý z rodičů má i nadále rodičovskou zodpovědnost za jakékoli děti z jiných vztahů, za něž byl odpovědný v době rozvodu. Oba rodiče mají nadále vyživovací povinnost vůči nezletilým dětem, které s nimi žily v rodině.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Vyživovací povinnost vůči druhému z manželů ve většině případů zaniká ukončením rozvodového řízení (po prohlášení rozhodnutí o rozvodu za konečné), s výjimkou případů, kdy součástí rozvodového řízení bylo rozhodnutí o vyživovací povinnosti manželů. I nadále mimoto platí povinnosti, které souvisejí s existujícím soudním rozhodnutím (například o výživném pro manžela), přičemž v budoucnu může být možné stávající rozhodnutí změnit, dojde-li k významným změnám důvodů, na nichž se původní rozhodnutí soudu zakládalo.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

V Anglii a Walesu se „rozluka“ nazývá „soudní rozlukou“. Pokud soud vydá takovéto rozhodnutí, neočekává se, že ten z manželů, který požádal o vydání tohoto rozhodnutí, bude nadále žít se svým manželem nebo manželkou. Nemůže však uzavřít nové manželství. Soudní rozluka představuje v praxi možnost pro manžele, jejichž manželství se rozpadlo, nemají však v úmyslu uzavřít nové manželství. Strana, která podala návrh na soudní rozluku, nemusí prokázat, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství. Po vydání rozhodnutí o soudní rozluce je možné podat návrh na rozvod.

Registrovaní partneři mohou požádat o rozhodnutí o rozluce, které má stejný účinek.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Žadatel musí předložit důkazy o jedné či více skutečnostech požadovaných k prokázání rozpadu manželství a na rozdíl od osob žádajících o rozvod nemusí čekat jeden rok ode dne uzavření manželství.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Pokud jeden z manželů žijících odděleně zemře bez závěti, bude jeho majetek rozdělen podle pravidel dědického řízení a rozhodnutí o soudní rozluce má stejný účinek jako rozvod manželství. Druhý z manželů proto nemá nárok na majetek osoby, která nezanechala závěť. Pokud jeden z manželů žijících odděleně zemře a zanechal závěť, nemá soudní rozluka na nárok podle závěti žádný účinek, je-li například pozůstalý z manželů žijících odděleně uveden v závěti jako oprávněná osoba.

Při dělení majetku v případě soudní rozluky může soud postupovat podle stejných předpisů jako při rozvodu manželství.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Existují dvě formy prohlášení manželství za neplatné. Manželství může být prohlášeno za „absolutně neplatné“, což znamená, že manželství nebylo nikdy platné a nikdy neexistovalo. Za jiných okolností může být manželství „relativně neplatné“, což znamená, že jeden z manželů může požádat o prohlášení manželství za neplatné. Manželství může zůstat zachováno, pakliže s tím oba manželé souhlasí.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství je absolutně neplatné, pokud:

nesplňuje podmínky stanovené v zákonech o manželství (*Marriage Acts*) z let 1949 až 1986 tím, že:

stranami jsou příliš blízcí příbuzní;

některá ze stran je mladší šestnácti let;

nebyly splněny veškeré náležitosti nezbytné k řádnému uzavření manželství;

v době uzavření manželství již jedna ze stran žila v legálním manželství nebo registrovaném partnerství;

v případě polygamního manželství uzavřeného mimo Anglii a Wales měl jeden z manželů v době uzavření manželství bydliště (*domicil*) v Anglii a Walesu.

Manželství je relativně neplatné za těchto okolností:

manželství nebylo naplněno, jelikož toho jeden z manželů není schopen. To se vztahuje pouze na manželství osob opačného pohlaví;

manželství nebylo naplněno, jelikož to odpůrce úmyslně odmítl. To se vztahuje pouze na manželství osob opačného pohlaví;

jeden z manželů nevysovil řádně souhlas s uzavřením manželství, protože jednal pod nátlakem a byl k souhlasu donucen, jednal v omylu ohledně právních následků manželství nebo nebyl mentálně schopen posoudit důsledky svého rozhodnutí uzavřít manželství;

v době uzavření manželství trpěl jeden z manželů duševní chorobou takového druhu, že nebyl schopen žít v manželství, nebo přenosnou pohlavní chorobou a navrhovatelé nebyla v té době tato skutečnost známa;

v době uzavření manželství byla odpůrkyně těhotná s jinou osobou než navrhovatelem a navrhovatelé nebyla v té době tato skutečnost známa;

po uzavření manželství bylo kterékoli ze stran vydáno předběžné osvědčení o uznání pohlaví;

odpůrcem je osoba, jejíž pohlaví v době uzavření manželství bylo pohlavím získaným podle zákona o uznání pohlaví z roku 2004 (*Gender Recognition Act 2004*), a navrhovatelé nebyla v té době tato skutečnost známa.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Je-li manželství absolutně neplatné, pohlíží se na ně tak, jako by nikdy neexistovalo. To nemá vliv na postavení případných dětí.

Je-li manželství relativně neplatné, pohlíží se na ně jako na neplatné ode dne, k němuž se rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné stalo konečným.

Do tohoto data je manželství považováno za platné.

V případě absolutně i relativně neplatného manželství může soud rozhodnout o rozdělení majetku stejným způsobem jako v případě rozvodu manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Ve vhodných případech podporuje vláda řešení sporů prostřednictvím rodinné mediace. Mediace může být vhodná u sporů týkajících se dětí a rovněž ve sporech spojených s majetkovými a finančními záležitostmi. V některých oblastech poskytují pracovníci Poradenské a podpůrné služby Soudu pro děti a rodinu (*Children and Family Court Advisory and Support Service* [☞](#) **CAFCASS (Anglie)** nebo [☞](#) **CAFCASS Cymru (Wales)**) prostředky k řešení sporů týkajících se dětí u soudu. Soud může případ odročit, aby bylo možné pokusit se vyřešit spor tímto způsobem.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh na rozvod lze předložit kterémukoli rodinného soudu (*Family Court*), přičemž je nutno zohlednit, zda se jedná o návrh na rozvod, soudní rozluku nebo prohlášení manželství za neplatné. Údaje o soudech a potřebné formuláře jsou k dispozici na internetových stránkách [☞](#) **Ministerstva spravedlnosti**.

Při podání návrhu je obvykle nutno uhradit poplatek, v případě osob pobírajících státní příspěvek nebo osob, které mohou prokázat, že by jim uhrazením poplatku vznikla neodůvodněná újma, však existují výjimky. Další informace jsou k dispozici na internetových stránkách [☞](#) **Ministerstva spravedlnosti**.

Strana musí použít [☞](#) **formulář návrhu (D8)** a zaslat:

tři stejnopisy formuláře návrhu

další stejnopis pro osobu uvedenou v návrhu, která se podílela na nevěře

[☞](#) **prohlášení o dohodě** ohledně dětí mladších 18 let

oddací list (nikoli kopii) případně s ověřeným překladem

[☞](#) **formulář pro osvobození od poplatků**.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

V případě rozvodu manželství nebo sporů týkajících se dětí a majetkových sporů není obvykle právní pomoc k dispozici, vyjma v případě domácího násilí.

Kromě toho se ověřuje potřebnost a důvodnost. Více informací je k dispozici na [☞](#) **internetových stránkách vlády**.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Bylo-li vydáno prozatímní rozhodnutí, může se jeden z manželů obrátit na soud a předložit důkazy, proč by dotčené rozhodnutí nemělo být prohlášeno za konečné. Soud může rozhodnutí zrušit, prohlásit je za konečné, nařídít další šetření nebo případ vyřešit jiným způsobem, který bude považovat za nejvhodnější.

Proti konečnému rozhodnutí nelze s výhradou výjimečných případů podat opravný prostředek.

Proti rozhodnutí o soudní rozluce nelze podat opravný prostředek, pokud s tím však obě strany souhlasí, je možné je zrušit.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Nařízení Evropské unie (ES) č. 2201/2003 stanoví, že rozhodnutí o rozvodu, rozluce (soudní rozluce) nebo prohlášení manželství za neplatné vydané v jednom členském státě může být uznáno v ostatních členských státech. Od soudu, který rozhodnutí vydal, je nutno získat požadované dokumenty a předložit je Vrchnímu soudu (*High Court*).

Toto nařízení se nedotýká otázky zavinění, majetkových důsledků manželství, vyživovací povinnosti ani jiných souvisejících záležitostí. Mezi dotčenou stranou a členským státem vykonávajícím příslušnost musí existovat skutečný vztah.

Uznání může být zamítnuto, pokud je rozhodnutí v rozporu s veřejným pořádkem, pokud odpůrci, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyly v dostatečném předstihu doručeny příslušné písemnosti, pokud je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi týmiž stranami v Anglii a Walesu nebo pokud je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím vydaným v jiné zemi za předpokladu, že toto dřívější rozhodnutí lze uznat v Anglii a Walesu.

O uznání nebo neuznání rozhodnutí může požádat kterákoli dotčená osoba. Vrchní soud může řízení přerušit, pokud byl proti rozhodnutí, o jehož uznání se žádá, podán opravný prostředek.

Nemůže-li být rozhodnutí uznáno podle uvedeného nařízení, jsou příslušná ustanovení o uznávání rozhodnutí o rozvodu vydaných v zahraničí obsažena v zákoně o rodinném právu z roku 1986 (*Family Law Act 1986*). § 46 tohoto zákona stanoví:

Platnost rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluce vydaného v zahraničí v příslušném řízení bude uznána, pokud:

jsou rozvod, prohlášení manželství za neplatné nebo rozlučka účinné podle práva státu, kde bylo toto rozhodnutí vydáno, a k příslušnému datu (tj. ke dni zahájení rozvodového řízení) kterýkoli z manželů

měl obvyklé bydliště ve státě, v němž bylo vydáno rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluce; nebo

měl v tomto státě bydliště; nebo

byl státním příslušníkem tohoto státu.

Platnost rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo soudní rozluce vydaného v zahraničí jiným způsobem než v příslušném řízení bude uznána, pokud:

jsou rozvod, prohlášení manželství za neplatné nebo soudní rozlučka účinné podle práva státu, kde bylo toto rozhodnutí vydáno;

k příslušnému datu (tj. ke dni vydání rozhodnutí o rozvodu manželství)

měli oba manželé bydliště (*domicil*) v tomto státě; nebo

kteřýkoli z manželů měl bydliště v tomto státě a druhý z manželů měl bydliště ve státě, podle jehož práva je rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluce uznáváno za platné, a

ani jeden z manželů neměl v průběhu jednoho roku bezprostředně předcházejícího uvedenému datu obvyklé bydliště ve Spojeném království.

Kterákoli osoba může soud požádat o uznání rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo soudní rozluce vydaného mimo Anglii a Walesu v Anglii a Walesu. Soud se může žádost zabývat za předpokladu, že žadatel

má ke dni zahájení řízení bydliště v Anglii a Walesu; nebo

měl obvyklé bydliště v Anglii a Walesu po dobu jednoho roku bezprostředně předcházejícího uvedenému datu.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

S výhradou výše uvedených podmínek může kterákoli osoba podat rodinnému soudu (*Family Court*) návrh na neuznání rozhodnutí o rozvodu manželství, prohlášení manželství za neplatné nebo soudní rozluce v Anglii a Walesu.

Návrhy na uznání podle nařízení ES je nutno podat Vrchnímu soudu. Navrhovatel musí o podání návrhu uvědomit odpůrce a zaslat mu příslušné dokumenty, aby mu umožnil podat námitku proti uznání rozhodnutí, nerozhodne-li soud, že odpůrce s rozhodnutím jednoznačně souhlasil.

Nařízení stanoví, že kterákoli dotčená osoba může požádat o uznání nebo neuznání rozhodnutí. Vrchní soud může řízení přerušit, pokud byl proti rozhodnutí, o jehož uznání se žádá, podán opravný prostředek v členském státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Soudy v Anglii a Walesu budou v projednávaných případech vždy uplatňovat právo Anglie a Walesu. Soudy jsou příslušné pro rozvodové řízení i v případě, bylo-li manželství uzavřeno v cizině, pokud kterýkoli z manželů:

má ke dni zahájení řízení bydliště v Anglii a Walesu; nebo

měl obvyklé bydliště v Anglii a Walesu po dobu jednoho roku bezprostředně předcházejícího uvedenému datu.

Související odkazy

[Rozvod, rozlučka a rozpad vztahu](#)

[Právní pomoc](#)

Poslední aktualizace: 20/02/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Rozvod - Severní Irsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

V Severním Irsku je rozvodové právo upraveno v nařízení (Severního Irsku) o manželských věcech z roku 1978 (*Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978*) (dále jen „nařízení z roku 1978“).

Manžel nebo manželka se může rozvést na základě písemného žalobního návrhu (zvaného „*petition*“) podaného k soudu. Osoba podávající návrh na rozvod se nazývá navrhovatel a druhá strana se nazývá odpůrce. Navrhovatel musí prokázat, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství, a předložit důkaz o tom, že nastala jedna z pěti skutečností (viz otázka č. 2). Návrh na rozvod nelze podat v prvních dvou letech po uzavření manželství. Události spadající do tohoto dvouletého období však lze použít jako důkaz o tom, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Jediným důvodem k rozvodu je nezvratný rozpad manželství. Navrhovatel musí obecně jako důkaz o tom, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství, prokázat jednu nebo více z níže uvedených skutečností:

odpůrce se dopustil nevěry. Tuto skutečnost nelze uplatnit, pokud navrhovatel poté, co se o nevěře dozvěděl, nadále žil s odpůrcem po dobu přesahující 6 měsíců nebo po několik období, která dohromady přesahují 6 měsíců;

odpůrce se choval tak, že od navrhovatele nelze přiměřeně očekávat, že s ním bude nadále žít. Tuto skutečnost nelze uplatnit, pokud spolu manželé nadále žili nejméně po dobu 6 měsíců od posledního případu nepřiměřeného chování;

odpůrce opustil žadatele na nepřerušenu dobu dvou let bezprostředně předcházejících podání návrhu na rozvod;

manželé žili odděleně po nepřerušenu dobu dvou let bezprostředně předcházejících podání návrhu na rozvod a odpůrce s rozvodem souhlasí;

manželé žili odděleně po nepřerušenu dobu pěti let bezprostředně předcházejících podání návrhu na rozvod. Souhlas odpůrce se nevyžaduje a odpůrce může podat námitku proti rozvodu z toho důvodu, že by tím utrpěl závažnou finanční nebo jinou újmu.

Při rozhodování, zda odpůrce navrhovatele opustil nebo zda žili manželé odděleně po určité souvislé období, nebude brán zřetel na žádná období (nepřesahující v součtu 6 měsíců), kdy manželé žili opět společně. Tato období se však nezapočítávají do délky trvání opuštění nebo odloučení.

Jestliže soud na základě důkazů uspokojivě zjistí, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství, vydá nejprve prozatímní rozhodnutí (*decree nisi*) (rozhodnutí soudu vedoucí k rozvodu).

Rozvodové řízení je ukončeno v okamžiku, kdy je prozatímní rozhodnutí prohlášeno za konečné. Návrh na prohlášení prozatímního rozhodnutí o rozvodu za konečné lze podat šest týdnů a jeden den po dni vydání prozatímního rozhodnutí. Bude-li návrh na prohlášení prozatímního rozhodnutí za konečné podán po více než 12 měsících od vydání prozatímního rozhodnutí, může být navrhovatel vyzván, aby předložil písemné prohlášení, v němž uvede důvody prodloužení. V určitých případech může o prohlášení rozhodnutí za konečné požádat i odpůrce. Dotčené strany nemohou uzavřít nové manželství dříve, než bude příslušné rozhodnutí prohlášeno za konečné.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Neplatí žádná zvláštní pravidla upravující vztahy mezi manželi po rozvodu. Předpokládá se však, že spolu nebudou nadále žít, a pokud žena přijala příjmení svého manžela, může se rozhodnout, že bude opět používat své rodné příjmení.

3.2 rozdělení jmění manželů

Nařízení z roku 1978 obsahuje rozsáhlá ustanovení umožňující soudu rozhodnout o rozdělení společného jmění manželů a úpravě jejich finančních poměrů, a to ve vztahu mezi nimi navzájem i ve vztahu k jejich společným dětem.

Při vydání rozhodnutí o rozvodu nebo poté může soud nařídit:

pravidelné platby

jednorázové vyrovnání

majetkové vypořádání

sdílení důchodů nebo vyhrazení finančních prostředků pocházejících z penzijních fondů.

Před vydáním rozhodnutí zohlední soud veškeré okolnosti případu. Zejména však bude mít na zřeteli prospěch všech dětí rodiny mladších 18 let.

3.3 nezletilé děti manželů

Po rozvodu budou mít rodiče nadále rodičovskou zodpovědnost za společné děti a vyživovací povinnost vůči nezletilým dětem, které s nimi žily v rodině.

Pokud je v manželství nezletilé dítě (mladší 16 let) nebo dítě starší 16 let, které pokračuje ve studiu nebo se připravuje na výkon povolání, musí navrhovatel vyplnit příslušný formulář (formulář M4) obsahující dohodu manželů ohledně tohoto dítěte. Na základě tohoto formuláře je každá strana vyzvána, aby se pokusila dosáhnout dohody o návrzích týkajících se budoucnosti dítěte. Není-li však dohoda možná, bude mít odpůrce možnost předložit své připomínky k navrhovanému režimu a soud může uplatnit své pravomoci podle nařízení (Severního Irsku) o nezletilých z roku 1995 (*Children (Northern Ireland) Order 1995*) (například určit, kde bude dítě bydlet).

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Vyživovací povinnost vůči druhému z manželů rozvodem zaniká, s výjimkou případu, kdy soud nařídil určité platby nebo rozhodl o rozdělení majetku.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?

Návrh na rozlučku lze podat v případě, že se manželství rozpadlo, avšak navrhovatel se z jakéhokoli důvodu nehodlá rozvést. Rozhodne-li soud o rozluce, není navrhovatel nadále povinen žít se svou manželkou / svým manželem. Nemůže však uzavřít nové manželství. Po vydání rozhodnutí o soudní rozluce lze podat návrh na rozvod.

5 Jaké jsou podmínky rozlučky?

Při rozhodování o soudní rozluce není nutné prokazovat, že došlo k nezvratnému rozpadu manželství.

6 Jaké jsou právní důsledky rozlučky?

Manželé nebudou povinni spolu nadále žít. Pokud je platné rozhodnutí o soudní rozluce a jeden z manželů zemře bez závěti, bude jeho majetek rozdělen, jako by druhý z manželů již nežil, a ten tudíž nezíská žádný prospěch, který by mu jinak připadl. Ve vztahu k rozdělení majetku při soudní rozluce přísluší soudu obecně stejné pravomoci jako v případě rozvodu. Soud však nemůže vydat příkaz ke sdílení důchodu.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Manželství bude prohlášeno za neplatné, pokud žadatel prokáže, že je absolutně nebo relativně neplatné. Absolutně neplatným manželstvím se rozumí manželství, které nemělo být nikdy uzavřeno, a má se za to, že nikdy nevzniklo. Relativně neplatné manželství se uznává a trvá do doby, než dojde k jeho zrušení.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství je absolutně neplatné, je-li prokázána jedna z těchto skutečností:

stranami jsou příliš blízcí příbuzní;

kterákoli ze stran je mladší šestnácti let;

nebyly splněny veškeré náležitosti nezbytné k řádnému uzavření manželství;

v době uzavření manželství již jedna ze stran žila v legálním manželství;

nejedná se o manželství osob různého pohlaví (jedním z manželů musí být muž a druhým žena);

v případě polygamního manželství uzavřeného mimo Severní Irsko měl jeden z manželů v době uzavření manželství domicil v Severním Irsku.

Manželství je relativně neplatné, je-li prokázána jedna z těchto skutečností:

manželství nebylo naplněno, protože toho jeden z manželů není schopen;

jeden z manželů odmítl naplnit manželství;

jeden z manželů nevyslovil řádně souhlas s uzavřením manželství (například jednal pod nátlakem a byl k souhlasu donucen nebo jednal v omylu ohledně povahy tohoto aktu);

v době uzavření manželství trpěl jeden z manželů duševní poruchou;

v době uzavření manželství trpěl jeden z manželů přenosnou pohlavní chorobou;

v době uzavření manželství byla manželka těhotná s jinou osobou než s manželem.

Pokud návrh na prohlášení manželství za neplatné vychází z některého ze čtyř posledně uvedených důvodů, měl by být podán do tří let od uzavření manželství. Soud však může v určitých případech povolit, aby byl návrh podán i po uplynutí této lhůty.

Je-li návrh podáván na základě dvou posledně jmenovaných skutečností, musí navrhovatel prokázat, že v době uzavření manželství o této nemoci nebo o těhotenství nevěděl.

Soud neprohlásí relativně neplatné manželství za neplatné, pokud odpůrce prokáže:

že navrhovatel věděl, že by manželství mohlo být prohlášeno za neplatné, avšak jednal tak, že se odpůrce mohl přiměřeně domnívat, že nebude o prohlášení manželství za neplatné žádat, a

toto rozhodnutí by bylo nespravedlivé.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Je-li manželství absolutně neplatné, pohlíží se na ně tak, jako by nikdy nevzniklo. Je-li manželství relativně neplatné, nakládá se s ním jako s neplatným ode dne, k němuž bylo rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné prohlášeno za konečné.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

V Severním Irsku působí řada agentur poskytujících mediační služby (například [Relate](#)). Mediace vám pomůže vyřešit praktické otázky spojené s rozvodem, včetně finančních a rodičovských záležitostí.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluce osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrhy na rozvod, soudní rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné mohou být předloženy Vrchnímu soudu (*High Court*) nebo soudu hrabství (*County Court*) příslušnému pro rozvodové řízení. Pokud však odpůrce předloží odpověď na návrh podaný u soudu hrabství, bude věc postoupena Vrchnímu soudu.

Adresy a telefonní čísla příslušných soudů jsou uvedena na internetových stránkách [Soudní služby Severního Irska \(Northern Ireland Courts and Tribunals Service\)](#).

Za účelem zahájení řízení musíte příslušnému soudu zaslat soubor formulářů spolu s:

originálem (nikoli kopií) vašeho oddacího listu společně s ověřeným překladem a prohlášením o příslušném právním řádu, pokud bylo manželství uzavřeno mimo Severní Irsko;

originálem rodného listu všech společných dětí mladších 18 let (musí se jednat o úplný rodný list uvádějící veškeré údaje o rodičích a dětetí);

kopíí všech soudních rozhodnutí, na něž se v návrhu odkazuje;

originálem a dvěma kopiemi jakékoli dohody (např. týkající se financí), která se má stát součástí soudního rozhodnutí, a soudním poplatkem (stávající výši poplatku vám sdělí kancelář soudu).

Kancelář soudu vám poskytne příslušné formuláře a vysvětlí, jak je vyplnit. Zaměstnanci soudu však nemohou poskytovat právní poradenství ani vám poradit, jak máte u soudu vypovídat.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Máte právo požádat o právní pomoc. Výše (případně) finanční pomoci však podléhá posouzení finanční situace. I v případě, že budete uznáni jako finančně způsobilí, můžete být povinni poskytnout určitý finanční příspěvek na uhrazení nákladů. Na základě dohody může být tento příspěvek oddělení právní pomoci (*Legal Aid Department*) splácen po určitou dobu. Kromě kritérií finanční způsobilosti musíte splňovat i požadavky týkající se skutkové podstaty sporu, tj. musí existovat přiměřené důvody pro zahájení řízení nebo obhajobu, a tento postup musí být za všech okolností přiměřený.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti konečnému rozhodnutí o zrušení manželství nebo o jeho prohlášení za neplatné není možné podat opravný prostředek, pokud měla poškozená strana možnost odvolat se proti prozatímnímu rozhodnutí, avšak neučinila tak. Proti rozhodnutím vydaným se souhlasem obou stran je možné podat odvolání pouze se souhlasem soudu. Odvolacímu soudu přísluší řada pravomocí s tím, že původní rozhodnutí může potvrdit, zvrátit nebo změnit.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 (dále jen „nařízení“) stanoví, že rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné vydané v jednom členském státě bude uznáno v ostatních členských státech, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení (s výjimkou řízení stanoveného tímto nařízením).

Kterákoli osoba, která prokáže na věci zájem, může požádat o uznání rozhodnutí s tím, že důvody pro neuznání rozhodnutí jsou přísně omezeny (uznání může být například zamítnuto, je-li rozhodnutí v rozporu s veřejným pořádkem).

Návrh na uznání rozhodnutí musí být předložen Vrchnímu soudu pro Severní Irsko (*High Court in Northern Ireland*).

Není-li použitelné zmíněné nařízení, může se na rozhodnutí vztahovat § 46 zákona o rodinném právu z roku 1986 (*Family Law Act 1986*), v němž se stanoví obecné podmínky pro uznávání rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné vydaných v zámohi.

Návrh na uznání rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné vydaného v cizině musí být předložen Vrchnímu soudu. Návrh se předkládá formou žaloby „*petition*“, k níž se připojí kopie rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Vzhledem k tomu, že k uznání rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné je příslušný Vrchní soud (podle zmíněného nařízení i podle zákona o rodinném právu z roku 1986), jakékoli námitky proti navrhovanému uznání by řešil opět tento soud. Důvody pro neuznání rozhodnutí jsou stanoveny v článku 15 zmíněného nařízení a v § 51 zákona o rodinném právu z roku 1986.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Rozhodne-li určitý soud v Severním Irsku, že je příslušný pro řízení o rozvodu manželství, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné, použije právo Severního Irska.

Soud v Severním Irsku je příslušný pro řízení o rozvodu manželství nebo soudní rozluce (i v případě, že manželství bylo uzavřeno v zahraničí), pokud: je příslušný podle zmíněného nařízení; nebo

k řízení není podle zmíněného nařízení příslušný žádný soud smluvního státu (tj. jednoho ze států, které byly původní stranou uvedeného nařízení nebo které je přijaly později) a kterýkoli z manželů má v okamžiku zahájení řízení domicil v Severním Irsku.

Soud v Severním Irsku je příslušný pro řízení o prohlášení manželství za neplatné (i v případě, že manželství bylo uzavřeno v zahraničí), pokud: je příslušný podle zmíněného nařízení; nebo

k řízení není podle zmíněného nařízení příslušný žádný soud smluvního státu a kterýkoli z manželů má v okamžiku zahájení řízení domicil v Severním Irsku; nebo

zemřel před uvedeným datem a v okamžiku smrti měl domicil v Severním Irsku nebo měl obvyklé bydliště v Severním Irsku po dobu jednoho roku bezprostředně předcházejícího dni úmrtí.

Související odkazy

[Soudní služba Severního Irsku \(Northern Ireland Courts and Tribunals Service\)](#)

Další informace o právní pomoci jsou k dispozici na internetových stránkách [Oddělení právní pomoci Severního Irsku \(Northern Ireland's Legal Aid Department\)](#).

Další informace o mediaci jsou k dispozici na internetových stránkách organizací [Relate NI](#) a [UK College of Family Mediators](#).

Poslední aktualizace: 03/02/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Upozorňujeme, že výchozí [en](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Rozvod - Gibraltar

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Písemný návrh (*petition*) podaný k soudu manželem nebo manželkou. Návrhy na rozvod projednává Nejvyšší soud (*Supreme Court*), na který se manželé se svým návrhem musí obrátit. Navrhovatel musí prokázat, že manželství je nenapravitelné rozvráceno a musí předložit důkaz jedné z následujících pěti skutečností.

Návrh na rozvod nelze podat během prvních tří let od uzavření manželství. Jedinou výjimkou z tohoto pravidla představují situace, kdy navrhovatel strádá zvlášť závažným způsobem, odpůrcem projevil mimořádnou mravní zkaženost nebo jestliže byl navrhovatel v době uzavření manželství mladší 16 let.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Jediným důvodem k rozvodu je nenapravitelný rozvrat manželství. K prokázání nenapravitelného rozvratu manželství je nutné prokázat jednu či více manželských „skutečností“:

cizoložství druhého manžela, přičemž navrhovatel shledává nemožné s ním dále žít v jednom svazku;

bezdůvodné chování, což znamená takové chování, že od navrhovatele nelze rozumně očekávat, že bude dále s druhým manželem žít v jednom svazku;

opuštění společné domácnosti, což znamená, že druhý manžel žil odloučeně od navrhovatele nejméně po dobu dvou let před podáním návrhu na rozvod;

odluka stran po dobu dvou let před podáním návrhu na rozvod (se souhlasem druhého manžela);

odluka stran po dobu pěti let před podáním návrhu na rozvod (bez souhlasu druhého manžela).

Soud musí v největší možné míře ověřit skutečnosti tvrzené navrhovatelem i odpůrcem. Shledá-li soud, že existuje dostatek důkazů o nenapravitelném rozvratu manželství, vynese soudce Nejvyššího soudu rozhodnutí o rozvodu manželství (*decree absolute*) za předpokladu, že soudce považuje dohodu o péči o děti stran rozvodu za vyhovující.

Shledá-li soud, že došlo k nenapravitelnému rozvratu manželství, rozhodne nejprve o prozatímním rozvodu, *decree nisi*. Po době šesti týdnů se může navrhovatel, který podal návrh na rozvod, obrátit na soud a žádat o vydání konečného rozhodnutí o rozvodu, *decree absolute*. Vyjma výjimečných okolností neexistuje žádná lhůta pro podání návrhu na vydání konečného rozhodnutí o rozvodu.

Pokud je však návrh na vydání konečného rozhodnutí o rozvodu podán po více než 12 měsících od rozhodnutí o prozatímním rozvodu, musí navrhovatel předložit písemné vysvětlení:

uvést důvody prodlení;

uvést, zda s druhým manželem obnovili společné soužití od vydání rozhodnutí o prozatímním rozvodu, a pokud ano, mezi kterými daty a dále

v případě ženy uvést, zda od vydání rozhodnutí o prozatímním rozvodu porodila dítě, a pokud ano, uvést relevantní skutečnosti a zda má za to, že otcem dítě je či může být manžel.

Soudce může požadovat, aby navrhovatel učinil místopřisežné prohlášení týkající se daného vysvětlení a o návrhu rozhodne podle svého uvážení.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Manželství je rozvedeno, a tudíž zaniká povinnost společného soužití nebo jakéhokoliv dalšího osobního vztahu, pokud si to bývalí manželé nepřejí. Bývalí manželé mohou uzavřít nové manželství. Mohou si zvolit, že si ponechají jméno získané manželstvím, nebo se vrátí k jménu používanému před uzavřením manželství.

3.2 rozdělení jmění manželů

O rozdělení společného jmění rozhoduje soud na základě projednání skutkových okolností každé věci. I pokud existuje dohoda mezi stranami rozvodového řízení, je v pravomoci soudu schválit či změnit tuto dohodu.

3.3 nezletilé děti manželů

Buď před tím, než Nejvyšší soud vynese konečné rozhodnutí o rozvodu, může upravit péči o dítě, vyživovací povinnosti a povinnosti v oblasti vzdělávání u dětí narozených v manželství, případně dokonce stanovit, že se děti umístí pod ochranu soudu. Nejvyšší soud nemůže vynést konečné rozhodnutí o rozvodu, dokud není spokojen s obsahem dohody o vztazích k dětem narozeným v manželství.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Při vynášení rozhodnutí o prozatímním rozvodu nebo kdykoliv poté může Nejvyšší soud dle svého uvážení nařídit, aby manžel platil výživné ženě, za jejich společný život, a to týdně nebo měsíčně. Bývalá manželka přestane mít nárok na výživné, jakmile se znovu provdá, avšak na výživné na dítě narozené v manželství nemá nový sňatek matky vliv.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Podle gibraltarského práva se rozlukou rozumí „soudní rozluka“. Po vydání rozhodnutí o rozluce nemusí již navrhovatel pokračovat ve společném soužití s manželem či manželkou. Není však možné uzavřít nový sňatek. Soudní rozluka je faktickou možností pro manžele, jejichž manželství se rozpadlo, ale oni nemají zájem uzavřít nové manželství. Navrhovatel u soudní rozluky nemusí prokazovat nenapravitelný rozvrat manželství. Poté, co bylo rozhodnuto o soudní rozluce, lze žádat o rozhodnutí o rozvodu manželství.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Navrhovatel musí předložit důkazy jedné či více skutečností požadovaných k prokázání rozvodu a na rozdíl o navrhovatele rozvodu nemusí čekat tři roky od uzavření manželství pro zahájení řízení.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Pokud strana soudní rozluky je zůstavitelem bez závěti, bude její majetek rozdělen podle dědění ze zákona a rozhodnutí o soudní rozluce má stejné účinky jako rozvod. Žádný z manželů nemá tedy následně právo na majetek, který dědic nabývá děděním ze zákona. Pokud však strana soudní rozluky je zůstavitelem, který pořídil závěť, nemá soudní rozlučka žádný vliv na nároky podle této závěti, ve které je například druhá strana soudní rozluky uvedena jako odkazovník.

Stejná ustanovení upravující rozdělení majetku, která platí v případě rozvodu, může soud použít i v případě soudní rozluky.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Existují dvě formy neplatnosti manželství. Manželství může být buďto absolutně neplatné, tedy nulitní, což znamená, že nebylo nikdy platné a nikdy nevzniklo. V některých případech může být manželství „relativně neplatné“, což znamená, že jeden z manželů může požádat, aby bylo manželství prohlášeno za neplatné. Je možné, aby manželství pokračovalo, pokud s tím oba manželé souhlasí.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství je absolutně neplatné pokud:

Je v rozporu s ustanoveními zákona o manželství (Marriage Act).

V době uzavření manželství byl jedna z jeho stran právně v manželství.

Strany nejsou rozdílného pohlaví. Aby manželství mohlo být právně platné, musí jeden z manželů být muž a druhý žena.

Pokud jeden z manželů měl bydliště v Gibraltaru v okamžiku uzavření manželství v případě polygamiího manželství uzavřeného mimo Gibraltar.

Manželství je relativně neplatné v těchto případech:

Manželství nebylo neplněno, protože jeden z manželů není schopen jej naplnit.

Manželství nebylo neplněno, protože odpůrce jej záměrně nechce naplnit.

Projev vůle o vstupu do manželství jednoho z manželů nebyl řádný, protože byl učiněn v tísní nebo pod nátlakem, v omylu ohledně právních účinků manželství, nebo jej učinila osoba, která nebyla mentálně způsobilá posoudit následky uzavření manželství.

V okamžiku uzavření manželství trpěl jeden z manželů duševní chorobou takového druhu, že jej činila nezpůsobilého pro manželství, případně přenositelnou pohlavní chorobou, a navrhovatel si v době uzavření manželství této skutečnosti nebyl vědom.

V okamžiku uzavření manželství byla odpůrkyně těhotná s jinou osobou, než je navrhovatel a navrhovatel si této skutečnosti nebyl vědom.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Jakmile je manželství prohlášeno za neplatné, je neplatné od počátku. Jestliže se však v manželství narodily děti, musí Nejvyšší soud nalézt odpovídající úpravu výkonu rodičovské odpovědnosti. Lze rovněž stanovit výživné na děti a péči o ně.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

V případě rozvodu platí výlučná příslušnost Nejvyššího soudu Gibraltar. Určitou sociální podporu lze však získat prostřednictvím manželských poraden.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrhy se zasílají na podatelnu Nejvyššímu soudu: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

K návrhu (*petition*) by mělo být doloženo místopřísežné prohlášení o důkazech, mezi než patří kopie oddacího listu, kopie rodných listů dětí, a návrh by měl uvádět důvody pro rozvod / soudní rozlučku / neplatnost manželství. Návrh by měl rovněž odkazovat na děti narozené v manželství a finanční poměry navrhovatele. Další informace lze získat na Nejvyšším soudu: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, tel. (+350) 200 75608.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Právní pomoc pro řízení lze získat při splnění podmínek týkajících se příjmu. Formuláře a další informace lze získat na Nejvyšším soudu: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Je možno podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Napadnout rozhodnutí o rozvodu nebo neplatnosti manželství lze kdykoliv před nabytím jeho právní moci. V případě soudní rozluky lze za některých okolností zrušit rozhodnutí kdykoliv. I po nabytí právní moci lze žádat o změnu rozhodnutí o výživném a péči o dítě.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 uvádí, že rozhodnutí o rozvodu / soudní rozlučky nebo prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, může být uznáno v jiném členském státě. Požadované dokumenty lze získat od soudu, který vynesl rozhodnutí a předkládají se Nejvyššímu soudu.

Toto nařízení nedopadá na otázky zavinění, majetkových důsledků manželství, výživného nebo jiné vedlejší otázky. Musí existovat skutečná vazba mezi dotčenou stranou a členským státem uplatňujícím jurisdikci.

Rozhodnutí se neuznává, je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem, jestliže odpůrce, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl písemně vyrozuměn o zahájení řízení v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který by mu umožnil přípravu na jednání před soudem, pokud není zjištěno, že odpůrce rozhodnutí jednoznačným způsobem přijal, nebo jestliže je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi stejnými stranami v Gibraltar, nebo jestliže je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými stranami v jiném členském státě nebo ve třetí zemi, za předpokladu, že toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné k uznání rozhodnutí v Gibraltar.

Jakákoliv zúčastněná osoba může navrhnout, aby rozsudek byl uznán, nebo uznání bylo odepřeno. Nejvyšší soud může přerušit řízení, pokud byl proti rozsudku, jehož uznání se žádá, podán opravný prostředek.

Pokud nelze rozhodnutí uznat podle tohoto nařízení, lze žádat o uznání zahraničního rozvodu podle zákona o manželství (*Matrimonial Causes Act*). Zákon stanoví, že:

Platnost zahraničního rozhodnutí o rozvodu nebo soudní rozlučky vydaného v soudním řízení lze uznat, pokud:

jsou rozvod či rozlučka platné a účinné podle práva státu, kde bylo získáno a dále

k relevantnímu dni (to jest ke dni, kdy bylo zahájeno řízení o rozvod) jedna ze stran manželství

měla obvyklé bydliště v zemi, kde bylo rozhodnutí o rozvodu nebo rozlučky získáno, nebo

pobývala v této zemi nebo

byla státním příslušníkem této země.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozlučky/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě?

Jaké řízení se v těchto případech použije?

Rozvody a soudní rozluky v jiných zemích jsou uznány v gibraltarském právu, pokud jsou splněny určité podmínky. Pokud je napadáno uznání těchto rozvodů nebo soudních rozluk, může to být z důvodů, že jedna z podmínek uvedených v zákoně o manželství nebyla splněna. V takovém případě může být vhodné podat návrh k Nejvyššímu soudu Gibraltar a žádat o prohlášení konkrétního rozvodu či soudní rozluky získaných v jiné zemi za platné.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Soudy na Gibraltar uplatňují vždy v řízeních, která vedou, gibraltarské právo. Soudy jsou příslušné projednat rozvod, i když bylo manželství uzavřeno v zahraničí, pokud jedna ze stran manželství:

měla pobyt na Gibraltar v okamžiku zahájení řízení, nebo

měla své obvyklé bydliště na Gibraltar po dobu jednoho roku s koncem k tomuto datu.

Poslední aktualizace: 23/08/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.